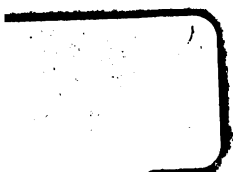

Fer[illegible]
NIDC

Oldnordiske Sagaer

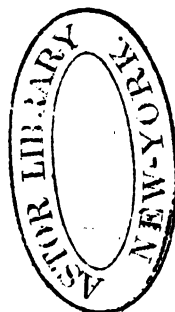
udgivne

i

Oversættelse

af det

Nordiske Oldskrift-Selskab.

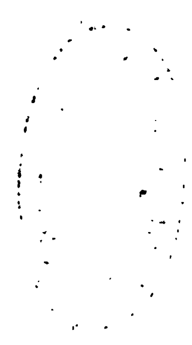

Urdes Ord
Kan ingen modsige.
Fjølsvinsmaal.

Tredie Bind.

Kong Olaf Tryggvesøns Sagas
Slutning
og tilhørende Fortællinger.

Kjöbenhavn.
Trykt i det Poppske Bogtrykkerie.
1827.

Kong

Olaf Tryggvesøns Saga,

udgiven

af det

Nordiske Oldskrift-Selskab,

oversat

af

Carl Christian Rafn.

Tredie Deel,

Sagaens Slutning og tilhørende Fortællinger.

Kjöbenhavn.

Trykt i det Poppske Bogtrykkerie.

1827.

Til Læseren.

Den Udgave i Oldsproget af det gamle Nordens historiske Sagaer, som det Nordiske Oldskrift-Selskab har foresat sig at besørge, under Benævnelsen Fornmanna Sögur, er i Aarene 1825 til 1827 fremmet saavidt, at de tre første i disse Aar lovede Bind ere udgivne. Af disse Sagaers danske Oversættelse forelægges herved Almeenheden det tredie Bind, som tilligemed Slutningen af Kong Olaf Tryggvesøns Saga indeholder ti kortere Fortællinger, der høre til det Tidsrum og den Sagakreds, Kong Olafs Saga omfatter. Enkelte af disse, især de om Helge Thorersøn og Thorstein Bæjarmagn indeholde saa meget Æventyrligt, at de maa antages at være forfattede i en sildigere Tid og ikke fortjene den Troværdighed, som historiske Kilder, der, i det Hele taget, maa tillægges selve Sagaen og de øvrige Fortællinger, Skjønt saadanne Sagaer have liden eller ingen Værd for Historien, fortjene de dog, som Skrifter af en fem til sex Aarhundreders Alder, at udgives baade for Sprogets Skyld og som Vidnesbyrd om den Retning, Smagen og Folkeaanden i det trettende og fjortende Aarhundrede havde taget.

Om Planen for Oversættelsen af Værkets 2det Bind saavelsom af dette her fremtrædende 3die Bind har Oversætteren det samme at sige som om 1ste Bind, og blot at tilføje, at han har Hr. Th. Helgason, som ogsaa har forfattet det bag til dette Bind føjede Navne-Register til de tre udkomne Bind, at takke for Oplysninger til adskillige af Viserne i 3die Bind.

Den af Selskabet lovede latinske Oversættelse af Sagaerne er nu saa vidt fremmet, at de tre første Bind kunne ventes færdige i næste Aar.

Indhold af dette Bind.

Slutningen

af

Kong Olaf Tryggvesøns Saga.

256de Kapitel.

Snorres og andres Beretninger om Kong Olafs Bortkomst.

Nu ere der mange Beretninger om de Tildragelser, som der skede. Snorre Sturlesøn siger saa: at da Kong Olaf mærkede, at det Meste af hans Mandskab var faldet, og Erik Jarl med en Mængde Folk trængte med Hidsighed agter ud henimod Løftingen, sprang Kongen og Kolbjørn Staller begge over Bord, hver til sin Side af Skibet; men Jarlens Folk laae underneden med Smaaskuder, og dræbte dem, som sprang i Vandet. Da Kongen selv var sprungen i Søen, vilde de, som vare paa Skuderne, gribe ham og føre ham til Jarlen, men Kong Olaf sprang ud med Skjoldet over sig, og dukkede strax under, Kolbjørn Staller stød derimod Skjoldet under sig, for at dække sig mod de Spyd, som bleve udskudte fra de underliggende Skibe, og faldt saaledes paa Vandet, at Skjoldet var under ham, og han kom derfor ikke under Vandet, inden han blev greben

Dette er Snorres Beretning. Men saa er sagt efter Kolbjørn Stallers eget Udsagn, at, da han var kommen op i Løftingen, og Kongen begyndte at skyde mod Erik Jarl, da saae Kolbjørn, hvad andre forud havde seet, at der randt Blod ud fra Kongens Armskinner, og kort efter forekom det ham ligesom Kongen sprang ud over Bord i sin Brynje og hele den Rustning, som han havde haft paa om Dagen, og at han holdt Skjoldet over sig, da hans Fjender vilde tage ham, og i det samme saae Kolbjørn om til sine Modstridere, og saae da, at der vare komne saa mange af dem op paa Ormen, at man kunde sige at hele Skibet var fuldt af dem; Kolbjørn sagde siden, at der da kom lidt Frygt over ham, og han trængte sig nu hen til det Bord, hvor Kong Olaf forud havde været; men efterdi han nu ikke saae Kongen mere, lod han sit Skjold efter sig, og sprang over Bord, men da han kom ned i Vandet, var der et meget smukt Skjold under ham, og det forekom ham, at det var det samme, som Kong Olaf havde baaret om Dagen; og da Kolbjørn kom ned paa Skjoldet, fornam han, at en Mand svømmede med Færdighed under Skjoldet, men denne Mand forlod Skjoldet, saasnart han mærkede, at der kom noget tungt paa det. Dernæst blev Kolbjørn greben og trukken op i en Skude; de tænkte, at det var Kong Olaf, og han blev da ført for Erik Jarl, men da Jarlen saae, at det var Kolbjørn og ikke Kongen, gav han Kolbjørn Fred. I det samme Øieblik sprang der over Bord ud fra Ormen mange af Kong Olafs Mænd, som endnu vare i Live, og forud havde gjort et mandigt Modværn, saa at Folk have deres Tapperhed i hæderligt Minde. Dog beretter Halfred, at Thorkel Nefja skal efter Folks Sagn have ydet sin Broder

Kong Olaf det herligste Værn og den stærkeste Bistand; han siger saa:

Søndenfor Havet holdtes
Kamp, som vide spørges,
Døendes Sværde bede,
Mænd da Livet tabte;
Han af tapre Helte
Sagdes djærvest at have
Olaf fulgt i Striden;
Simpel Vise jeg kvæder.

Halfred bevidner tillige, at Thorkel var den sidste af alle Kong Olafs Mænd, der sprang over Bord:

Tranen og begge Orme
Saae den Drablystne ligge
Øde, glad i Kampen
Thorkel Spydet farved;
Inden den snilde Kæmper
Uforsagt i Striden
Modig paa Søens Hest fra
Haarden Træfning undveg.

Thorkel svømmede i Land, og frelste saaledes sit Liv den Gang; dog tog han siden imod Fred af Erik Jarl ligesom de andre, der havde været Kong Olafs Mænd. Der siges, at, foruden Kolbjørn Staller, bleve sex andre Mænd tagne op af Vandet og givne Fred, nemlig: Ejnar Tamberskælver, Thrand Skjalg, Øgmund Sande, Thorstejn Oxefod, Bjørn fra Studla og Asbjørn fra Moster. Sigvald Jarl havde om Dagen ligget med sine ti Skibe uden at deeltage i Slaget; men da Kong Olaf

var sprungen over Bord, raabte hele Hæren Sejersraab, og Sigvald lod da sine Mænd gribe til Aarerne og roe hen til Striden; dette omtaler Halfred:

Vendernes Skibe droge
Vide fra til Striden,
Higede efter Heltes
Liv de skarpe Vaaben;
Sværdegny sig paa Søen
Hæved, Ørne slede
Lig; da Heltes Fører
Kæmped, flyede mange.

Men i den samme Stund, som der blev raabt, og Sigvald roede til Krigsskibene, sloge ogsaa de, som vare paa den vendiske Snekke, som to Gange om Dagen var kommen til Samtale med Kong Olaf, Aarerne i Vandet, og roede bort saa hurtig muligt tilbage ind under Venden, og der vare strax mange, som sagde, at Kong Olaf skulde have krænget Brynjen af sig under Vandet, og saa dukket under Langskibene hen til den vendiske Snekke, paa hvilken Astrids Mænd da havde ført ham i Land. For at bringe dette om Kong Olafs Bortkomst til Rimelighed har man siden sammenholdt alt det, som de Mænd, der vare med i Slaget, berette om, hvad de sidst have seet til ham, og tillige de Frasagn, der, som Snorre Sturleson bevidner, siden have været gjorte om Kong Olafs Færd, og nogle Mænd have kjendt ham i Udlandene af de Jærtegn, som han selv havde sendt hid til de nordiske Lande, hvorom siden skal fortælles. For at gjøre dette rimeligt, anføre ogsaa nogle, at alle de Mænd, som vare undkomne fra Slaget, vidste bestemt, at han

ikke var falden paa Ormen, men dog siger Halfred Vanraadeskjald saaledes:

Ej jeg veed, om den bjærve
Helt, som død, jeg skal prise,
Eller den gavmilde Drot for
Levende endnu holde;
Begge Ting fortælles,
Vist dog Kongen var saaret,
Og det sige alle,
At i Fare han svæved.

Men hvorledes det end forholder sig hermed, vist er det, at Olaf Tryggvesøn aldrig siden kom til Regjeringen i Norge; men dog siger Halfred, at han og andre Kong Olafs Venner, som mest sørgede over at miste en saadan Høvding, havde nogen Lettelse i deres Sorg, ved den Tanke, at han kunde være i Live, skjønt han var fjærnet fra sit Rige og Fædreland, som Halfred kvad:

Mig blev sagt, at Kongen
Røvedes hin Side Havet
Folk og Land, ej større
Sorg vi kunne vænte;
Lindres dog vilde vor Kummer,
Om vi vidste, at Kongen
Leved, skjønt Guldets Elsker [1])
Denne Svig udførte.

Men uagtet forstandige Mænd, som vare med i Slaget, sagde, hvad enhver saae sidst til Kong Olaf, syntes der dog ikke at være nogen fuldkommen Vished om, enten Kongen er kommen bort derfra eller ikke. Nu er forhenskrevet, hvad Kolbjørn Staller sagde, han, som var Kong

[1]) Erik Hakonssøn.

Olaf nærmest, før han sprang over Bord. Men dette er Ejnar Tamberskælvers Udsagn: at da Erik Jarl trængte op i Forrummet paa Ormen agter ud til Løftingen, da saae Ejnar det paa Kong Olaf, at Bloddraaber randt ned ad Kongens Kind under Hjælmen, som han havde paa Hovedet; men da Ejnar vilde lægge Mærke til, hvad Beslutning Kongen vilde tage, naar Jarlen kom til ham, da, sagde Ejnar, traf der ham saa stort et Steenhug ved Øret, at han faldt i Besvimelse, og da han kom til sig selv igjen og stod op, saae han ingensteds Kongen. Skule Thorstejnsøn, en Sønnesøn af Egil paa Borg, fortalte saaledes: at han saae Kong Olaf staae i Løftingen paa Ormen, da han trængte frem paa Skibet med Erik Jarl, men han bøjede sig da ned for at vælte de døde Menneskekroppe bort fra Jarlens Fødder, og da han igjen rejste sig op, var Kongen forsvunden; men kort efter, da Sejersraabet blev opløftet, saae nogle af Kong Olafs Modstridere, at en Mand i røde Klæder svømmede hen til den vendiske Snekke, paa hvilken, som her siges, Sigvald Jarls Kone, Vendernes Kongedatter Astrids Mænd vare, og at de Mænd, som vare paa dette Skib, stode op imod ham, og trak ham op i Skibet og roede strax bort, saa stærkt de kunde, som før blev fortalt; og har det Rygte derfor bestandig siden holdt sig blandt Almuen, at disse Mænd have ført Kong Olaf levende med sig, skjønt nogle have modsagt dette; det sees ogsaa i Halfreds Kvad, at det forekom ham rimeligst, at Kong Olaf ikke er kommen derfra med Livet formedelst den store Forskjel paa Mandskab, men der vare dog flere, som sagde, at han var i Live; her siges saa:

Han, som mig fortalte
Det, at den tapre Konning
Lever end, var længe
Tryggvesøns egen Tjener;
Sige Folk, at Olaf
Bort fra Striden er kommen,
Fjærnt fra det Sande ofte
Folk, desværre! gisne.

Og fremdeles kvad han:

Hele Landets Hær den
Tapre Konning anfaldt;
Hørte jeg, at Skjæbnen
Ej tilstæde vilde,
At den herlige Guldets
Ejer maatte af saadan
Drabning komme, dog troligt
Synes Folk det Rygte.

I Førstningen vare der dog især to Meninger om denne Begivenhed; den ene gik ud paa, at Kong Olaf er undkommen af Slaget, men den anden nægtede det, ligesom Halfred siger:

End den samme Mand mig
Siger, at Kongen er saaret
Øster i Vaabnenes Bulder
Eller og undkommen;
Nu for vist man spørger
Søndenfra den store
Træfning Kongens Død, ej
Uvist Rygte jeg agter.

Men da der kom Beretninger fra Udlandene om Kong Olafs Færd, vare der mange, som troede, at han var

kommen bort fra Slaget, men Halfred maatte kvæde, som der i Forstningen blev fortalt ham, som han bevidner for sig selv, naar han harmer sig over, at han ikke var der tilstede at stride med Kong Olaf:

Ilde det var, at jeg ofte
Fjærnt fra Helten stod, naar
Staalene brast, skjønt lidet
Een kun kan udrette;
At jeg er skilt fra Kongen,
Krigens Tid har voldt mig;
Ængstes Mængden af Sorrig,
Uvis om Folkets Hersker.

Dette Slag skal efter Beretningerne have været det navnkundigste her i Norden for mange Ting, først formedelst det ypperlige Modværn, som Kong Olaf og hans Mænd gjorde paa Ormen, da man intet Exempel kjender paa, at nogen saalænge, og med saadan Tapperhed har forsvaret sig mod en saadan Overmagt af Fjender, som de havde at stride imod, og dernæst formedelst det haarde Angreb, som Erik Jarl og hans Mænd gjorde, hvilket har været vidt berømt, som Halfred siger:

Heftigt Anfald gjorde
Kampens vældige Fører
Paa det brede Sund, hvor
Stridens Uvejr rased;
Inden Erik mægted
Ormen eller meer at
Tage, rødnedes mange
Skarpe Landser for Olaf.

Dette Slag blev ogsaa meget omtalt formedelst det store Mandefald og den Sejer, Jarlen vandt ved at rydde det

største og skjønneste Skib paa de Tider i Norge, om hvilket mange havde sagt, at der aldrig vilde blive taget, saalænge det flød paa Vandet, om det var besat med saadanne Mænd, som der den Gang vare paa det; men allermest blev dette Slag navnkundigt, fordi den Konge deri blev overvunden, som var den berømteste i den danske Tunge, som Halfred siger:

Jeg har faaet den Fadder,
Som under Nordres Byrde [1])
Væ ldigst var af alle
Strænge og djærve Fyrster;
Aldrig vil mig erstattes
Tabet af saadan Høvding,
Han, som øvede Stridsmænds
Skjolde sønderhugged.

Og saa stor var Kong Olafs Vennesælhed, at det var en almindelig Mening blandt Almuen, at der aldrig mere vilde fødes saadan Høvding i Norge eller vidt omkring andensteds; saa siger Halfred:

Briste vil Jorden og Himlen
Sønder, inden saadan
Rask og herlig Fyrste
Fødes vil som Olaf;
Bedst han var af alle
Mennesker paa Jorden;
Krist bevare den kloge
Konges Sjæl i Himlen!

Det siges, at dette Slag stod paa den anden Dag i Ugen, den 9de September, det er een Nat efter den sidste Mariemesse; da vare forløbne fra vor Herres Jesu Kristi

[1]) Himlen.

Fødsel 1000 Aar; det var i det 38de Aar af Kong Adelraads Regjering i England, i det 8de Aar af den danske Konge Svend Tveskægs Regjering; i det samme Aar døde Otto, som var den tredie Kejser med det Navn, og Henrik kom til Regjeringen.

Om Dronning Thyres Død.

257. Da Manddrabet paa Ormen var ophørt, og Skibet blev efterseet og de døde Kropper ryddede bort, blev Dronning Thyre ført op nede fra Rummet; hun var meget bedrøvet og græd bitterlig. Da Erik Jarl saae dette, gik han til hende, og sagde med megen Bekymring: „Her er foregaaet en stor Tildragelse ved mange anseelige Mænds Fald; vi have gjort ikke blot dig, Dronning! men ogsaa alt Folket i Norrig en stor Sorg, skjønt det gaaer dig nærmest, som man kan tænke. Da gjort Gjerning nu ikke staaer til at ændre, saa skal jeg bøde det, saa godt som jeg kan, og om jeg faaer noget Herredømme i Norrig, skal jeg paa alle Maader hævde eders Anseelse i det Land, saa meget som jeg kan, og hædre eder ved alle Lejligheder." Dronningen svarede: „Dette dit Løfte gjør du af stor Højmod og god Villie, som du ofte udviser, og gjærne vilde jeg leve, om jeg kunde, og tage imod din Velvillighed, men saaledes er mit Hjærte sønderslaaet af Sorg, at jeg ikke troer at kunne holde Livet." Og det var som hun sagde, at hun for Sorg hverken kunde spise eller drikke. Hun spurgde derpaa Bisskop Sigurd om, hvad der var Mennesket mindst forbudt af Gud at nyde af Føde til Livets Ophold, og siden spiste hun, eftersom han sagde, af det, der var mindst forbudt, og med dette Lydigheds Mærke døde Dronning Thyre efter ni Dage.

Erik Jarl faaer Ormen lange.

258. Erik Jarl fik ved den vundne Seier Ormen lange og en stor Andeel i Byttet; saa siger Haldor:

Hjælmbedækket Konning
Did bar Ormen lange
Til den store Træfning;
Folkene prydede Skuder;
Sønderpaa i Striden
Jarlen tog glad mod Ormen,
Først maatte Sværd dog rødne
Hemings raske Brøder.

Jarlen besatte Ormen saa godt, som han kunde, og styrede den selv; det omtaler Halfred:

Nordenfra mod Erik
Ormen veludrustet
Styrede den berømte
Drot, og skarp blev Striden;
Men da den gode Konning
Vældig havde kæmpet,
Styred den fangetagne
Søhest [1]) Hakons Hævner [2]).

Efterdi Ormen lange var meget stærkt besat med raske Mænd, fik de den, saa at sige, men dog med Nød og næppe, ført op til Vigen, men den stod bestandig skævt, og lod sig ikke styre; derfor lod Erik Jarl den ophugge; somme sige, at han lod den brænde.

259. Ejnar Tamberskælver og de andre, som Erik Jarl havde givet Fred efter Slaget, droge op til Norge med Jarlen. Kong Olafs Hund Vige havde ligget i Forrummet paa Ormen foran Løftingen om Dagen, medens

[1]) Ormen lange. [2]) Hakons Søn Erik.

Slaget stod, og saaledes hele Tiden siden; men da Jarlen kom østerpaa til Vigen med Ormen, da gik Ejnar Tamberskælver, før han gik i Land, derhen, hvor Hunden laa, og sagde: „Herreløse ere vi nu, Vige!" Ved disse Ord sprang Hunden tudende op, og peeb højt, som om den havde Hjærteværk; den løb derpaa i Land med Ejnar, og gik op paa en Høj, hvor den lagde sig ned, og vilde ikke tage Mad af nogen, men dog holdt den andre Hunde, Dyr og Fugle borte fra sin Føde; Taarerne løb den fra Øjnene ned over Snuden, saa bitterlig begræd den sin Herre, og der laa den, til den var død. Saaledes mistede Nordmændene, dem til stor Sorg, disse fire fortrinligste Ting i deres Land, eftersom den blinde Bonde paa Moster havde forudsagt.

De Danskes og Svenskes Konger og Erik Jarl skifte Norge imellem sig.

260. Jarlen Svend Hakonssøn havde opholdt sig i Sverrig, siden han flyede ud af Norge efter sin Faders Drab. Han havde da ægtet Holmfrid, en Søster til de Svenskes Konge Olaf. Da nu den danske Konge Svend, den svenske Konge Olaf og Erik Jarl skiftede Norge imellem sig, fik den svenske Konge fire Fylker i Throndhjem, og begge Mørerne, Romsdalen, og Øster-Ranrige fra Gøtelven til Svinesund; dette Rige overdrog Kong Olaf til sin Svoger Svend Hakonssøn paa samme Vilkaar, som Skattekonger eller Jarler før havde haft Rigers Styrelse af Overkongerne, og derhos gav han Svend Jarlsnavn. Erik Jarl fik fire Fylker i Throndhjem og Nummedalen og Halogeland, Fjordene og Fjaler, Sogn, Hørdeland, Rogeland og Nørreagder lige til Lindesnæs. Saa siger Thord Kolbejnssøn:

Veed jeg, at Jarlernes Venner
Vare de fleste Herser,
Erling ene undtagen,
Guldets Giver [1]) jeg roser;
Men kort efter Drabet [2])
Landet nordenfra Veiga
Ned til Agder og længer
Lagdes under Jarlen.

Og fremdeles kvad han:

Fyrsten gavnede Folket,
Derved vi os glæder,
Sagde han, at han burde
Norrigs Mænd beskytte;
Men Kong Svend i Sønden
Siges død at være,
Hændes Ondt de fleste,
Faa hans Gaarde vare.

Den danske Konge Svend fik ene Vigen, som han havde før haft, men han overdrog Erik Jarl Rommerige og Hedemarken. Erik Jarl og Svend Jarl lode sig begge døbe, og antoge den sande Tro; men medens de herskede over Norge, lode de enhver gjøre, ligesom han vilde, i Henseende til Kristendommens Holdelse, men de gamle Love og alle Landets Skikke holdt de vel over; de vare vennesælle, men dog myndige Mænd. Erik Jarl var for det meste den, der styrede det Hele, men Svend Jarl var den skjønneste Mand, man nogensinde havde seet.

Om Kong Olafs Svoger Erling.

261. Da Kong Olafs Svoger Erling Skjalgsson og de andre, der havde sejlet fra Kongen, spurgde denne

[1]) den gavmilde Herre. [2]) Olafs.

vigtige Tildragelse, som var skeet ud for Svolder, bedrøvedes de meget, og harmede sig over, at de havde været saa uforsigtige at skille sig fra ham, og lade ham blive tilbage i saa stor en Fare. Allermest gjorde det Erling ondt, at miste en saadan Høvding, da han var nærmere forbunden med Kong Olaf Tryggvesøn end andre; han var den eneste af alle Lehnsmænd i Norge, som ikke søgte at indgaae Forlig med Jarlerne Erik og Svend, da de antoge Regjeringen. Da nu Erik Jarl havde faaet fast Fod i Landet, og havde taget Troskabsed af Stormændene og hele Almuen, saa kunde han ikke finde sig i, at Erling Skjalgsøn havde saa stort et Rige; og han inddrev alle de Kongen tilhørende Indtægter, som Kong Olaf havde tillagt Erling, men Erling tog, ligesom før, Landskyld over hele Rogeland, og Bønderne i dette Land betalte ofte to Gange Landskyld, eller ogsaa Erling ødelagde Bøjgderne. Erik Jarl fik kun lidet af Sagøre [1]), thi Sysselmændene kunde ikke holde sig der, og alligevel drog Jarlen om paa Gjæsteri, naar han havde en betydelig Mængde Mennesker hos sig. Dette omtaler Sighvat Skjald:

Erling var den bolde
Olaf Tryggvesøns Svoger;
Jarlers Æt han skrækked,
Som ej Kongen mægted;
Siden Vanders strænge
Herre gav sin anden
Søster til Rognvald, Baade
Var det for Ulfs Fader [2])

Erik Jarl kom ikke afsted med at stride mod Erling, fordi denne havde mange anseelige Frænder, var selv venne-

[1]) d. e. Penge, som tilfaldt Kongen af Sager. [2]) Rognvald·

sæl og mægtig, og havde bestandig en stor Mængde Folk om sig, ligesom en kongelig Huustrop. Erling var ofte om Sommeren ude paa Krigstoge for at samle sig Gods, thi han vedblev med den samme Gavmildhed og Pragt som forhen, skjønt han nu ikke havde saa store og indbringende Lehn, som i sin Svoger Kong Olafs Dage. Erling var en meget smuk, stor og stærk Mand, mere stridbar end de fleste andre, og i mange Idrætter gik han Kong Olaf Tryggvesøn nærmest; han var en viis Mand, driftig i mange Henseender, og en stor Kriger, og saa tapper og haard i Angreb, at han gik først og fremmerst i hver Strid. Det omtaler Sighvat:

Flere Kampe ingen
Mægtig Lehnsmand førte,
End den raske Erling,
Djærv han stod i Striden;
Hjemmefra den gjæve
Mand bar fyrigt Hjærte;
Fremmerst gik han i Slaget,
Højt blandt Helte anseet.

Det har stedse været et almindeligt Ord, at Erling har været den anseeligste af alle Lehnsmænd i Norge. Disse vare Erlings og Astrid Tryggvedatters Børn: Aslak, Skjalg, Sigurd, Lodin, Thorer og Ragnhild, som var gift med Thorberg Arnesøn. Erling havde stedse 90 eller flere Frigivne om sig, og baade Vinter og Sommer blev enhver tilmaalt sin Drik ved Davrebordet, men ved Aftenbordet blev der drukket saa meget enhver lystede; naar Jarlerne vare i Nærheden havde han 200 Mand eller flere; aldrig foer han med mindre Mandskab mellem sine Gaarde eller i sine andre Ærender end med en fuldt-

bemandet tyveaaret Skude. Erling havde bestandig hjemme 30 Trælle foruden sine andre Karle; han foresatte sine Trælle et Dagsarbejde, og gav dem siden Tid og Lov til, at arbejde for sig selv, naar de havde fuldført det foresatte Arbejde; han gav dem Agerland til at saae Korn i for dem selv, og anvende Afgrøden til egne Midlers Forøgelse; han bestemte enhver af dem en Sum, for hvilken han kunde løse sig, og mange løste sig det første eller andet Halvaar, og alle de, som der var nogen Driftighed hos, løste sig inden tre Aar. For disse Penge kjøbte Erling sig andre Trælle, men sine Frigivne anviiste han somme til Sildefiskeri, andre til anden Næringsbrug; nogle ryddede Skovpladser og byggede sig Gaarde; alle skaffede han dem i god Opkomst.

Om Ejnar Tamberskælver.

262. Erik Jarl havde, som før blev fortalt, givet Endrid Styrkarssøns Søn Ejnar Tamberskælver Fred. Ejnar var da atten Aar gammel. Det siges, at Ejnar var den stærkeste og bedste Bueskytte, som har været i Norge, og han skød med større Eftertryk end alle andre; han skød med en Kolbe igjennem en raa Oxehud, der hang over en Stang; han løb bedre paa Skier end enhver anden; han var en tapper Mand, og meget øvet i alskens Færdigheder; han var derhos rig og af fornem Slægt. Da Ejnar var kommen op til Norge efter Slaget ved Svolder, indgik Jarlerne Erik og Svend Forlig med ham, og giftede ham deres Søster Bergljot, Hakon Jarls Datter, en smuk og myndig Kvinde. Deres Søn hed Endrid, han blev tidlig stor og stærk, og lignede i meget sin Fader Ejnar. Jarlerne gave Ejnar store Forleninger ude i Orkedalen, og han blev den mægtigste

og anseeligste af alle Lehnsmænd i Thrøndelaugen; han var Jarlerne til stor Bestyrkelse og deres fortrolige Ven.

Stefner Thorgilssøns Drab.

263. Stefner Thorgilssøn havde været hos Kong Olaf Tryggvesøn, siden Kongen havde sendt ham til Island, som før blev omtalt. Stefner var paa den Kong Olafs Flaade, som var sejlet fra ham i Venden. Men da det spurgdes op til Norge, at Kong Olaf var berøvet Riget, forvoldte det Stefner ligesom andre Kongens fortrolige Venner stor Sorg, og denne Tidende gjorde mest Indtryk paa alle dem, som havde været længst og i størst Kjærlighed hos Kong Olaf. Stefner holdt ej af at blive i Norge efter Kong Olaf, han begav sig derfor paa en Rejse til de sydlige Lande, og gik til Rom, men da han kom tilbage til Danmark, traf han en Dag til et Sted, hvor Sigvald Jarl var, og da Stefner saae Jarlen, kvad han dette:

Vil jeg ham ej nævne,
Men nær betegne,
Nedbøjet er Næsen
Som paa en Niding,
Han som Svend Konning
Sveg fra Landet,
Og Tryggves Søn
I Snarer førte.

Dette blev fortalt Jarlen; han syntes at finde sig truffen ved denne Vise, og han lod strax Stefner gribe og dræbe; det var Stefners eneste Dødssag.

Om Halfred Vanraadeskjald.

264. Nu skal der fortsættes med den før begyndte

Fortælling, at Halfred Vanraadeskjald seilede ud til Is-land om Sommeren, forend Striden paa Ormen skede. Halfred kom i Land paa Nordlandet, og red mod Sønden over Heden, som før blev sagt. Der blev da paa ny Uenighed mellem Halfred og Gris Sæmingssøn baade formedelst Sagen med Kolfinna og Ejnar Thorerssøns Drab. Den Gang boede Thorkel Thorgrimssøn med Tilnavn Krafla paa Hof i Vatnsdal; han var gift med Vigdis, en Datter af Olaf paa Haukagil. Thorkel var da den største Høvding i de der omliggende Bøjgder. Til samme Tid boede Hunrød Vefreydssøn paa Moberg i Langedal; hans Thingmand eller Undergivne var Gris. Halfred Vanraadeskjald opholdt sig om Vinteren hos sin Broder Galte, og digtede da de saakaldte Grisviser, det var Halvnid [1]). Da Gris spurgde det, drog han til Hunrød, og da han kom til ham, sagde han: „I det Ærende er jeg kommen her, at jeg vilde raadspørge dig, hvorledes jeg skal bære mig ad med Halfred, at det kan anstaae sig, thi det er nu ikke nok med at han søger at beskæmme mig, han udviser nu endogsaa aabenbart Fiendskab imod mig." Hunrød svarede: „Det raader jeg dig, at du anlægger Sag imod Halfred, og indstævner ham til Hunevatns Thing, men dog ikke for Sagen om Kolfinna." Gris fulgde hans Raad. Han red sydpaa til Redavatn om Foraaret, og stævnede Halfred til Hunevatns Thing for sin Frænde Ejnars Drab og for Kvaderne. Siden red Gris tilbage. Om Vaaren efter rede nu Brødrene søndenfra med 30 Mænd, og Halfred anholdt om sin Svoger Thorkel Kraflas Bistand. Thorkel sagde, at han vilde staae ham bi i Sagen, om der blev tilbudt

[1]) d. e. næsten Nidviser.

Gris nogen Oprejsning. „Saa vil jeg lade det være," svarede Halfred; „thi jeg indseer, at jeg har gjort Gris for meget af det." Men da Folk vare forsamlede paa Hunevatns Thing, hug Brand Avaldsføn, Kolfinnas Broder, Galte Ottarsføn Banehug, da han gik ud af Thorkels Telt. Halfred søgte efter sin Broders Banemand Brand, men han undkom fra ham; derpaa udbød Halfred Gris til Holmgang [1]) der paa Thinget; men næste Nat, som de skulde stride Dagen efter, hændtes det, at han drømte, at han syntes at see Kong Olaf Tryggvesøn; Halfred syntes at han blev glad, men dog bange; det forekom ham at Kongen talte saaledes til ham: „Sover du, Halfred! men dog maa det være, ligesom om du vaagede; du har fattet en slet Beslutning, at stride mod Gris med saa slet en Sag, som du har, men han har bedet Gud om, at den, som har den retfærdigste Sag, maa overvinde sin Modstander; følg du derfor nu mit Raad, at tage med Takke imod, at der intet bliver af Holmgangen, og byd heller de Bøder, som du er ham skyldig, og bryd dig ej om, at man bebrejder dig for at være bange; men gaa i Morgen, naar du er klædt paa, ud i den Skov, som ligger nær ved Thingstedet, der hvor Vejene mødes; du vil da see nogle Mænd ride, tal med dem, og kan være, at du vil tykkes, at der er andet, der er betydeligere at tænke paa end Holmgangen med Gris." Halfred vaagnede, og tænkte over, hvad der var forekommet ham; han fortalte Drømmen til een af Mændene i Teltet. Denne svarede: „Er du nu bange for Grisen? det havde været bedre for dig, at du forhen havde forligt

[1]) d. e. Tvekamp paa en Holm eller afmaalt Plads.

dig med ham, den Gang han var villig dertil, men nu vil det blive anseet af dine Fjender, som du ikke tør stride." „Lad enhver tænke derom, hvad han vil," sagde Halfred, „men følge vil jeg Kong Olafs Raad; det vil fremdeles som forhen komme mig mest til Gode; kan være, at det nu vil gaae i Opfyldelse, hvad han sagde til mig, da vi skiltes sidste Gang, at det snart vilde synes mig bedre at have været hos ham end her paa Island." Om Morgenen gik Halfred ud paa en Skovvej, og saae nogle Mænd komme ridende i farvede Klæder; han gik til dem, og spurgde dem om Tidender; de fortalte ham Kong Olaf Tryggvesøns Fald. Halfred blev meget bestyrtset ved denne Tidende; han gik strax tilbage paa Thinget og fortalte den, og lagde sig siden ned paa sit Leje med stor Bekymring. Da sagde Gris's Mænd, at dette var Halfred til stor Vanære. „Det er ikke saa," svarede Gris; „i mindre Anseelse stod jeg hos Miklegaards Kongen end Halfred hos Kong Olaf, og det syntes mig en vigtig Begivenhed, da jeg spurgde Stolkongens Fald, og den allene, som mister sin Herre, veed, hvor varm Kjærligheden til sin Drot kan være; nu synes det mig godt, at jeg ikke skal kæmpe mod Kongens Lykke, som stedse vil følge Halfred, og da der i Førstningen var talt om, at Thorkel skulde afgjøre vor Sag, vil jeg endnu holde det." Dette tilstod ogsaa Halfred. Da sagde Thorkel: „Det er min Afgjørelse af denne Sag, at imod Galtes Drab kommer Ejnar Thorerssøns Drab og derhos Besøget hos Kolfinna imod Angrebet med overlegent Mandskab, men for de Spotteviser, som Halfred har gjort om Gris, skal Halfred give ham een eller anden god Kostbarhed. Da kvad Halfred denne Vise:

Med det klingrende Guld mig
Hædred en Jarl og en Konning,
Gods i en Uhelds Time
Har jeg ved Daad erhvervet,
Om til Madsvenden Gris jeg
For et ringe Kvad skal
Pengebøder udrede,
Kvilden dog ej have.

Thorkel bad ham høre op med at kvæde; „Kom nu frem," sagde han, „med en Kostbarhed til Gris, om det end ikke er af de Ting, du har faaet af Kongen." Halfred gav da Ringen, som han havde faaet af Sigvald, og dermed skiltes de. Halfred red fra Thinget først sydpaa over Heden, og opholdt sig paa sin Gaard en Tid kun med liden Tilfredshed; siden overdrog han Gaarden til sin Søster Valgerde, og red nordefter til Skagefjord, og gjordeſt Skib i Stand i Mundingen paa Kolbejnsaa. Den samme Sommer foer han bort fra Landet temmelig sildig; han kom til Ørkenøerne, og foer strax derfra over til Norge, og kom ved Vinterens Begyndelse ind til Sogn; da spurgde han paa ny den Tildragelse, som var skeet den forrige Sommer, og han gjorde da strax om Kong Olaf en Drape, hvori dette er Omkvædet:

Øde ved Kongens Død er
Hele Landet blevet;
Freden heelt ved den tapre
Tryggvesøns Fald forstyrres.

Saa meget tog Halfred sig Kong Olafs Tab nær, at han ikke var fornøjet med nogen Ting, og agtede da at styre med sit Skib syd til Danmark eller øster over til Sverrig; de laae i en Lønvig, og havde kun lidt Forbindelse med

Folk. Halfred spurgde dog, at Jarlen Erik Hakonssøn var oppe i Landet ikke langt derfra; han fik da i Sinde, at han vilde dræbe Jarlen, skjønt han saae sin visse Død for sig; men næste Nat efterat han havde besluttet dette, drømte Halfred, at Kong Olaf kom til ham, og sagde: „Dette er et daarligt Anslag, som du nu har for, Halfred! at dræbe Erik Jarl, gjør du heller en Drape om ham!" Morgenen efter gik Halfred ene fra Skibet op i Land lige til den Gaard, hvor Erik Jarl da var; han gik strax til den Stue, inde i hvilken Jarlen sad og drak. Halfred var strax kjendt, og blev greben og ført til Jarlen, som sagde, at han skulde dræbes, fordi han havde lemlæstet hans Ven Thorlejf hin Vise, og bød ham strax at sættes i Fjæder og føres ud, men da Fjæderen blev bragt til Halfred, greb han til og rykkede den ud af Hænderne paa de Mænd, som vilde lægge den paa ham; Halfred hævede Fjæderen i Vejret, og slog den i Hovedet paa een af dem, saa at han døde paa Stedet. Jarlen bød da, at man skulde dræbe ham snarest muligt, for at han ikke skulde gjøre mere Ondt; da stod op en gammel Mand, som indtil da havde siddet paa Bænken; Halfred kjendte ham, at det var Thorlejf hin Vise. Han gik for Jarlen og bad ham give Halfred Fred. Jarlen svarede: „Det er temmelig uforskyldt, at du beder om Liv og Fred for ham, husker du ikke, at han lemlæstede dig, og stak Øjet ud paa dig?" Thorlejf sagde: „Det stod da i Halfreds Magt, at gjøre ved mig, hvad han vilde, men han skjenkede mig Livet og desuden det andet Øje imod Kong Olafs Bud, og satte sig saaledes i Fare for min Skyld; nu ønsker jeg, Herre! at Halfred for min Bøn skjenkes Livet." Jarlen bød, at det skulde være,

som han ønskede. Thorlejf tog da Halfred til sig og sagde: „Vil du nu, at jeg dømmer imellem Erik Jarl og dig?" „Det vil jeg gjærne," sagde Halfred. „Da skal du gjøre et Kvad om Jarlen," sagde Thorlejf, „og have det færdigt inden tre Dages Frist." Halfred sagde, at saa skulde skee. Og da tre Dage vare forløbne, førte Halfred Erik Jarl Kvadet, hvis Begyndelse lyder saaledes:

Maa du Tapre! høre
Kvadet, om dig digtet.

Jarlen lønnede ham vel for Kvadet, „men ej vil jeg have dig hos mig," sagde han, „for Kong Olafs Skyld." Thorlejf bød ham da til sig. Det tog Halfred imod; og han var da den Vinter hos Thorlejf, men ikke ret vel tilfreds, uagtet Thorlejf beværtede ham paa det bedste, og opførte sig som en brav Mand imod ham. Sommeren efter gjorde Halfred sit Skib i Stand, og foer ud til Island; han var da en Tid paa Rejser, men blev aldrig glad, saa nær tog han sig Kong Olafs Afgang, og hverken paa Island eller i Norge var han tilfreds; han drog da over til Sverrig, at see til sin Søn Audgils, og det Gods, som han der havde at vogte; thi da var hans Svigerfader Thorar død. Halfred var den Gang 40 Aar gammel, da han foer til Island at hente sit Gods derfra, og agtede at bosætte sig i Sverrig. I Følge med ham droge da hans Broder, som hed Thorvald og hans Søn Halfred. De havde en haard Rejse formedelst Storme og svære Søgange; Halfred øste for sin Deel, men var dog meget syg, og da han en Gang gik fra Øsningen, satte han sig paa Sejlstangen, og i det samme slog en Sø ham ned i Skibet, og Sejlstangen

oven paa ham. Da sagde Thorvald: „Fik du nogen Skade? Broder!" Han kvad:

Paa min Hjerteside
Bølgen, oprørt af Byger,
Raaen stødte, aldrig
Saadan Sø mig ramte;
Søen tumler min Knørre [1]),
Pyntelig før, jeg er bleven
Vaad, den skvalpende Bøve
Vil sin Skjald ej skaane.

Thorvald mærkede, at han var syg, og lepte ham tilbage i Skibet, sagde tillave om ham, og spurgde, hvorledes han fandt sin Sygdom. Han kvad:

Vil den vakre Mø med
Hvide Haand det bløde
Øjenlaag aftørre,
(Ømt er Kvindens Hjerte)
Hvis mit Folk nu skulde
Over Bord mig kaste,
Før jeg var den unge,
Kvinde tit til Sorrig.

Da sagde Halfred til sin Søn Halfred: „Dig, Frænde! vil jeg give Sværdet, som jeg har faaet af Kongen, men de andre Kostbarheder, som Kong Olaf gav mig, skulle lægges i Kisten hos mig, om jeg døer her paa Skibet." Da kvad han denne Vise:

Døe jeg sorgløs vilde,
Om min Sjæl jeg vidste
Frelst, tit i min Ungdom
Haard jeg var i Tungen;

[1]) Skib.

Jeg for intet ængstes,
Helvede dog jeg frygter;
Raade Gud for min Alder!
Døe engang skulle alle.

Den samme Dag døde Halfred, og blev lagt i Kiste tilligemed de af hans Kostbarheder, som han havde faaet af Kongen, ligesom han havde anordnet, nemlig: Kappen, Ringen og Hjælmen; siden blev Kisten skudt over Bord; den kom i Land paa Øen Helga blandt Sydersøerne, og blev funden af den derværende Abbeds Tjenestefolk. De opbrøde Kisten, og stjale Kostbarhederne, men sænkede Halfreds Lig ned i en Sump. Men næste Nat drømte Abbeden, at Kong Olaf Tryggvesøn kom til ham, og sagde med megen Vrede: „Du har slette Tjenestekarle; de have sønderbrudt min Skjalds Skib og stjaalet hans Gods, bundet en Steen om hans Hals og sænket ham ned i en Sump; faa dem nu til at bekjende Sandheden, ellers vil der hænde eder skrækkelige Ting!" Siden forsvandt Kongen for hans Øjne. Da Abbeden vaagnede, lod han Tjenestekarlene gribe, men de bekiendte strax, da de bleve beskyldte, og de fik da Tilgivelse derfor. Halfreds Lig fandtes, og blev hæderlig begravet i en Kirke. En Kalk blev gjort af Ringen, et Alterklæde af den kostbare Purpurkappe og Lysestager af Hjælmen. Thorvald og de andre naaede til Island om Høsten, og vare paa Ottarssted om Vinteren. Siden foer Thorvald udenlands, men Halfred byggede sig en Bopæl, og boede paa Ottarssted; han blev ogsaa kaldt Vanraadeskjald ligesom hans Fader; han blev en anseelig og fornem Mand, og mange nedstamme fra ham.

Kong Svends Død.

265. Da den danske Konge Svend Tveskæg havde forordnet, hvorledes der skulde forholdes med den Deel af Norges Rige, som tilfaldt ham i Skiftet med den svenske Konge Olaf og Erik Jarl efter Slaget ved Svolder, drog han ned til Danmark, og opholdt sig i sit Rige, indtil han kort efter drog over til England imod Kong Adelraad Edgejrsson; de holdt mange Træfninger med hinanden, og havde vexelviis Sejer. Omsider rømte Kong Adelraad Landet, men den danske Konge indtog det med væbnet Magt, og forblev der i nogle Aar med den danske Hær. Men ni Aar efterat Ormen lange blev fratagen Kong Olaf Tryggvesøn udenfor Venden, skede den Begivenhed i England, at Kong Svend døde pludselig om Natten i sin Sæng, og det er Englændernes Sagn, at Kong Edmund den Hellige har dræbt ham paa den samme Maade, som Merkurius Rise dræbte Nidingen Julianus. Da Kong Adelraad, som den Gang opholdt sig i Flæmingeland [1]), spurgde dette, drog han strax tilbage til England; der strømmede da mange Folk til ham, og han fik igjen sit Rige. Han døde to Aar efter, og da antog hans Søn Edmund Regjeringen.

Erik Jarls Død.

266. Kong Svends Søn Knud i Danmark kom til Regjeringen efter sin Fader; han rustede en Hær for at drage over til England den Sommer, som Kong Adelraad var død Sommeren forud. Kong Knud sendte da Bud op til sin Svoger Erik Jarl i Norge, at han skulde drage med ham over til England med en Hær; thi Erik Jarl var meget navnkundig af sin Krigsfærd, og deraf,

[1]) d. e. Flandern.

at han havde vundet Seier og Berømmelse i de to Slag, som havde været de haardeste i Norden; det ene nemlig, da han og hans Fader Hakon stred mod Jomsvikingerne; det andet da Erik stred mod Kong Olaf Tryggveson. Dette Sendebud omtaler Thord Kolbejnsson i Eriks Drape:

End et Kvad jeg begynder:
Bud de berømte Fyrster [1])
Sendte da til Landets
Hjælpydende Styrer,
At nu Erik atter
Til deres Vennesamfund
Skyldigst komme skulde,
Kongens Hensigt jeg indseer.

Jarlen gjorde sig strax færdig, saasnart han fik sin Svoger Kong Knuds Budskab, og beredte sig til at drage bort fra Landet, satte sin Søn Hakon Jarl til at passe Landet i sin Fraværelse, og gav ham sin Svoger Ejnar Tamberskælver til Formynder, saa at han skulde styre Landet for Hakon, thi denne var ikke ældre end sytten Aar; men Svend Jarl havde da Halvt af Landet imod Hakon. Erik Jarl kom til England og traf Kong Knud, og var med ham, da han indtog London. Der fældte han Ulfkel Snilling; det omtaler Thord:

Vestenfor London Fyrsten
Søens Heste lod binde
Sammen til Strid, og Helten
Stred for Land at vinde;
Farlige Hug fik Ulfkel,
Der hvor Pileregnen

[1]) Kong Knud og Thorkel.

Over Thingmænd [1]) randt, og
Blanke Sværde sunge.

Erik Jarl var een Vinter i England, og holdt nogle Træfninger, men den anden Høst derefter fik han i Sinde at reise til Rom. Før han tiltraadte denne Reise, fik han en Læge til at skjære Drøvelen i Halsen paa sig; men i det Lægen mødede til, hvor han skulde skære, kom der en Mand til dem, somme sige, at det var Kong Knud, men der ere flere, som sige, at det var een af de Mænd, som vare paa Ormen lange med Kong Olaf; denne Mand sagde til Lægen: „Der vilde jeg nu noget mere." „Hvorledes mere," spurgde Lægen. „Saa," sagde han, „at der ej behøvedes oftere at skæres end dennesinde." Derpaa gik Manden bort, men Lægen gjorde efter hans Ord, og skar mere af Jarlens Drøvel, end han forud havde agtet. Det blødte da saa overordentlig stærkt, at Blodet ikke kunde standses, og deraf døde Erik Jarl. Da vare 13 Vintre forløbne fra den Tid, han stred mod Kong Olaf Tryggvesøn udenfor Venden.

Om Kong Olafs Bortkomst af Ormen lange.

267. Nu skal der tales om de Frasagn, som sande det, at Kong Olaf er kommen med Livet bort fra Slaget, da Ormen blev tagen. Det er Sigvalds Kone Astrids Udsagn, at Kong Olaf blev efter Slaget ført til Venden paa den samme vendiske Snekke, som før blev omtalt. Kong Olaf havde mange Saar, dog de fleste smaae, undtagen to, som vare noget større, det ene i Panden af et Steenkast, det andet paa Armen af en Piil, som fløj ham ind under Armskinnen, og denne Beretning stemmer med det, at Kolbjørn Staller og nogle andre Mænd

[1]) Saaledes kaldtes Krigerne i Knuds Hær Thinglid.

paa Ormen saae, at der randt Blod ud under Kong Olafs Armskinne, men det var det sidste Ejnar Tamberskælver saae til Kongen, at der løb Blodbraaber ned paa hans Kind fra Hjælmen. Kong Olaf var hos Astrid, og blev da helbredet; der blev han kjendt af mange, og mægtige Mænd tilbøde at ville skaffe ham hans Land igjen, men han sagde, at han ikke vilde stride mod sine aandelige Slægtninger, „thi jeg troer," sagde han, „at Gud vil, at de nu skulle have Norges Rige; jeg maa ogsaa være bange for, at min Regjering har mishaget Gud." Da tilbød Astrid, at han skulde have de Ejendomme og det Rige, som hun ejede i Venden, og Sigvald Jarl ingen Magt havde over. Han sagde, at han ikke vilde det. Da sagde Astrid: „Vil du, at jeg skal følge dig over til England til Kong Adelraad; han er saa god en Ven af dig, at han vil tilstaae dig al den Anseelse, du vil modtage af ham." Ogsaa dette nægtede Kong Olaf. „Hvad Bistand kan jeg da yde dig," sagde Astrid, „som du vil tage imod?" Han sagde, at han vilde drage til Rom. Hun udstyrede ham da saa godt hun kunde til Rejsen, og drog selv med ham ned til Rhinen selv trettende, og ved Skilsmissen gav hun ham en Hest belæsset med Penge og mange andre gode Gaver. Astrid drog da tilbage selv fjerde, men otte Mand gav hun Kong Olaf til Følge. Han drog nu til Rom; paa denne Rejse strømmede mange til ham, thi han tog sig paa at være Tolk for alle Pilegrimme, som kom til ham; han udgav sig for en norsk Kjøbmand.

268. Kong Olaf besøgte Paven, og fortalte ham nøjagtig hele sin Forfatning, og tillige hvo han var. Dermed slutter Astrid sin Fortælling. Siden foer Olaf ud

oven paa ham. Da sagde Thorvald: „Fik du nogen Skade? Broder!" Han kvad:

Paa min Hjærteside
Bølgen, oprørt af Byger,
Raaen stødte, aldrig
Saadan Sø mig ramte;
Søen tumler min Knørre [1]),
Pyntelig før, jeg er bleven
Vaad, den skvalpende Bøve
Vil sin Skjald ej skaane.

Thorvald mærkede, at han var syg, og ledte ham tilbage i Skibet, sagde tillave om ham, og spurgde, hvorledes han fandt sin Sygdom. Han kvad:

Vil den vakre Mø med
Hvide Haand det bløde
Øjenlaag aftørre,
(Ømt er Kvindens Hjærte)
Hvis mit Folk nu skulde
Over Bord mig kaste,
Før jeg var den unge,
Kvinde tit til Sorrig.

Da sagde Halfred til sin Søn Halfred: „Dig, Frænde! vil jeg give Sværdet, som jeg har faaet af Kongen, men de andre Kostbarheder, som Kong Olaf gav mig, skulle lægges i Kisten hos mig, om jeg døer her paa Skibet." Da kvad han denne Vise:

Døe jeg sorgløs vilde,
Om min Sjæl jeg vidste
Frelst, tit i min Ungdom
Haard jeg var i Tungen;

[1]) Skib.

Jeg for intet ængstes,
Helvede dog jeg frygter;
Raade Gud for min Alder!
Døe engang skulle alle.

Den samme Dag døde Halfred, og blev lagt i Kiste tilligemed de af hans Kostbarheder, som han havde faaet af Kongen, ligesom han havde anordnet, nemlig: Kappen, Ringen og Hjælmen; siden blev Kisten skudt over Bord; den kom i Land paa Øen Helga blandt Sydersøerne, og blev funden af den der værende Abbeds Tjenestefolk. De opbrøde Kisten, og stjale Kostbarhederne, men sænkede Halfreds Lig ned i en Sump. Men næste Nat drømte Abbeden, at Kong Olaf Tryggvesøn kom til ham, og sagde med megen Vrede: „Du har slette Tjenestekarle; de have sønderbrudt min Skjalds Skib og stjaalet hans Gods, bundet en Steen om hans Hals og sænket ham ned i en Sump; faa dem nu til at bekjende Sandheden, ellers vil der hænde eder skrækkelige Ting!" Siden forsvandt Kongen for hans Øjne. Da Abbeden vaagnede, lod han Tjenestekarlene gribe, men de bekiendte strax, da de bleve beskyldte, og de fik da Tilgivelse derfor. Halfreds Lig fandtes, og blev hæderlig begravet i en Kirke. En Kalk blev gjort af Ringen, et Alterklæde af den kostbare Purpurkappe og Lysestager af Hjælmen. Thorvald og de andre naaede til Island om Høsten, og vare paa Ottarssted om Vinteren. Siden foer Thorvald udenlands, men Halfred byggede sig en Bopæl, og boede paa Ottarssted; han blev ogsaa kaldt Vanraadeskjald ligesom hans Fader; han blev en anseelig og fornem Mand, og mange nedstamme fra ham.

Kong Svends Død.

265. Da den danske Konge Svend Tveskæg havde forordnet, hvorledes der skulde forholdes med den Deel af Norges Rige, som tilfaldt ham i Skiftet med den svenske Konge Olaf og Erik Jarl efter Slaget ved Svolder, drog han ned til Danmark, og opholdt sig i sit Rige, indtil han kort efter drog over til England imod Kong Adelraad Edgejrsson; de holdt mange Træfninger med hinanden, og havde vexelviis Sejer. Omsider rømte Kong Adelraad Landet, men den danske Konge indtog det med væbnet Magt, og forblev der i nogle Aar med den danske Hær. Men ni Aar efterat Ormen lange blev fratagen Kong Olaf Tryggvesøn udenfor Venden, skede den Begivenhed i England, at Kong Svend døde pludselig om Natten i sin Sæng, og det er Englændernes Sagn, at Kong Edmund den Hellige har dræbt ham paa den samme Maade, som Merkurius Rise dræbte Nidingen Julianus. Da Kong Adelraad, som den Gang opholdt sig i Flæmingeland [1]), spurgde dette, drog han strax tilbage til England; der strømmede da mange Folk til ham, og han fik igjen sit Rige. Han døde to Aar efter, og da antog hans Søn Edmund Regjeringen.

Erik Jarls Død.

266. Kong Svends Søn Knud i Danmark kom til Regjeringen efter sin Fader; han rustede en Hær for at drage over til England den Sommer, som Kong Adelraad var død Sommeren forud. Kong Knud sendte da Bud op til sin Svoger Erik Jarl i Norge, at han skulde drage med ham over til England med en Hær; thi Erik Jarl var meget navnkundig af sin Krigsfærd, og deraf,

[1]) d. e. Flandern.

at han havde vundet Sejer og Berømmelse i de to Slag, som havde været de haardeste i Norden; det ene nemlig, da han og hans Fader Hakon stred mod Jomsvikingerne; det andet da Erik stred mod Kong Olaf Tryggveson. Dette Sendebud omtaler Thord Kolbejnsson i Eriks Drape:

End et Kvad jeg begynder:
Vud de berømte Fyrster [1])
Sendte da til Landets
Hjælpydende Styrer,
At nu Erik atter
Til deres Vennesamfund
Skyldigst komme skulde,
Kongens Hensigt jeg indseer.

Jarlen gjorde sig strax færdig, saasnart han fik sin Svoger Kong Knuds Budskab, og beredte sig til at drage bort fra Landet, satte sin Søn Hakon Jarl til at passe Landet i sin Fraværelse, og gav ham sin Svoger Ejnar Tamberskælver til Formynder, saa at han skulde styre Landet for Hakon, thi denne var ikke ældre end sytten Aar; men Svend Jarl havde da Halvt af Landet imod Hakon. Erik Jarl kom til England og traf Kong Knud, og var med ham, da han indtog London. Der fældte han Ulfkel Snilling; det omtaler Thord:

Vestenfor London Fyrsten
Søens Heste lod binde
Sammen til Strid, og Helten
Stred for Land at vinde;
Farlige Hug fik Ulfkel,
Der hvor Pileregnen

[1]) Kong Knud og Thorkel.

Over Thingmænd [1]) randt, og
Blanke Sværde sunge.

Erik Jarl var een Vinter i England, og holdt nogle Træfninger, men den anden Høst derefter fik han i Sinde at reise til Rom. For han tiltraadte denne Reise, fik han en Læge til at skjære Drøvelen i Halsen paa sig, men i det Lægen medede til, hvor han skulde skære, kom der en Mand til dem, somme sige, at det var Kong Knud, men der ere flere, som sige, at det var een af de Mænd, som vare paa Ormen lange med Kong Olaf; denne Mand sagde til Lægen: „Der vilde jeg nu noget mere." „Hvorledes mere," spurgde Lægen. „Saa," sagde han, „at der ej behøvedes oftere at skæres end dennesinde." Derpaa gik Manden bort, men Lægen gjorde efter hans Ord, og skar mere af Jarlens Drøvel, end han forud havde agtet. Det blødte da saa overordentlig stærkt, at Blodet ikke kunde standses, og deraf døde Erik Jarl. Da vare 13 Vintre forløbne fra den Tid, han stred mod Kong Olaf Tryggvesøn udenfor Venden.

Om Kong Olafs Bortkomst af Ormen lange.

267. Nu skal der tales om de Frasagn, som sande det, at Kong Olaf er kommen med Livet bort fra Slaget, da Ormen blev tagen. Det er Sigvalds Kone Astrids Udsagn, at Kong Olaf blev efter Slagetført til Venden paa den samme vendiske Snekke, som før blev omtalt. Kong Olaf havde mange Saar, dog de fleste smaae, undtagen to, som vare noget større, det ene i Panden af et Steenkast, det andet paa Armen af en Piil, som fløj ham ind under Armskinnen, og denne Beretning stemmer med det, at Kolbjørn Staller og nogle andre Mænd

[1]) Saaledes kaldtes Krigerne i Knuds Hær Thinglid.

paa Ormen saae, at der randt Blod ud under Kong Olafs Armskinne, men det var det sidste Ejnar Tamberskælver saae til Kongen, at der løb Blodbraaber ned paa hans Kind fra Hjælmen. Kong Olaf var hos Astrid, og blev da helbredet; der blev han kjendt af mange, og mægtige Mænd tilbøde at ville skaffe ham hans Land igjen, men han sagde, at han ikke vilde stride mod sine aandelige Slægtninger, „thi jeg troer," sagde han, „at Gud vil, at de nu skulle have Norges Rige; jeg maa ogsaa være bange for, at min Regjering har mishaget Gud." Da tilbød Astrid, at han skulde have de Ejendomme og det Rige, som hun ejede i Venden, og Sigvald Jarl ingen Magt havde over. Han sagde, at han ikke vilde det. Da sagde Astrid: „Vil du, at jeg skal følge dig over til England til Kong Adelraad; han er saa god en Ven af dig, at han vil tilstaae dig al den Anseelse, du vil modtage af ham." Ogsaa dette nægtede Kong Olaf. „Hvad Bistand kan jeg da yde dig," sagde Astrid, „som du vil tage imod?" Han sagde, at han vilde drage til Rom. Hun udstyrede ham da saa godt hun kunde til Rejsen, og drog selv med ham ned til Rhinen selv trettende, og ved Skilsmissen gav hun ham en Hest belæsset med Penge og mange andre gode Gaver. Astrid drog da tilbage selv fjerde, men otte Mand gav hun Kong Olaf til Følge. Han drog nu til Rom; paa denne Rejse strømmede mange til ham, thi han tog sig paa at være Tolk for alle Pilegrimme, som kom til ham; han udgav sig for en norsk Kjøbmand.

268. Kong Olaf besøgte Paven, og fortalte ham nøjagtig hele sin Forfatning, og tillige hvo han var. Dermed slutter Astrid sin Fortælling. Siden foer Olaf ud

over Havet til Jorsale [1]), og besøgte der Patriarken og Jorsale-Konge, de modtoge ham med megen Hædersbeviisning, og de syntes begge meget om hans Skjønhed, thi de saae af hans Udseende, at han maatte være en højbyrdig Mand og af herlige Naturgaver; han fortalte dem, at han havde været Konge i sit Fædreland; da tilbøde de ham at tage et stort Rige af dem, men han vilde det ikke; de gave ham da to Borge og tre Kasteller; det tog han imod, men iførte sig dog Munkeklæder.

Kong Olaf sender Erling Skjalgsson sin Kniv og sit Belte.

269. Da Olaf Tryggvesøn havde været fem Vintre borte fra Norge, drog nogle Englændere til Jorsale. Da de kom tilbage til England, bragde de Kong Adelraad en Bog, som Olaf Tryggvesøn havde overgivet dem til Kong Adelraad med tydelige Tegn. I denne Bog var Kong Olaf Tryggvesøns Historie og sex andre Helgenhistorier. Der var nøjagtig fortalt, hvorledes Kong Olaf kom bort fra Slaget og siden om hans Rejser aldeles paa samme Maade, som Astrid havde sagt og nu blev fortalt, og det end ydermere, at deri var nøjagtig fortalt om den vendiske Snekke, som førte Kong Olaf i Land, at der var paa den Astrid, som var en Søster til Dronning Gejra, hvem Kong Olaf havde haft tilægte, og Kong Olafs Ven Dixin, som havde været Dronning Gejras Raadgiver; ligesom ogsaa, at dette havde været Kong Olafs og alle deres overlagte Beslutning og Aftale, da de lagde to Gange til Samtale med ham om Dagen, da Slaget stod, at de skulde ligge der med det ene Skib om Dagen til Slaget var endt. Der berettedes ogsaa, at, ef-

[1]) d. e. Jerusalem.

terat de kom til Venden, havde de alle sammen været to Dage i Bustaborg. Saa fortælles tillige, at næsten ved samme Tid, som denne Bog kom til Kong Adelraad i England, kom der en forstandig og troværdig Mand, skjønt han ikke her navngives, over til Norge, og sagde, at han var sendt fra Olaf Tryggvesøn til hans Svoger Erling og hans Søster Astrid; denne Mand sagde, at Kong Olaf levede, og var hinsides Havet i et Munkekloster. Denne Mand havde, for at sande sit Udsagn, en Fingerring, en Kniv og et Belte at bringe Astrid, hvilke Ting han sagde hendes Broder Olaf havde sendt hende. Astrid sagde, at hun kjendte nøje, at Kong Olaf havde ejet disse Kostbarheder.

Olaf Haraldssøns og Jarlernes Svends og Hakons Forhandling.

270. Da Jarlen Svend Hakonssøn og Hakon Erikssøn herskede over Norge, gjorde de Forlig med Erling Skjalgssøn, hvilket blev befæstet ved at Erlings Søn Aslak fik Svend Jarls Datter Gunhild. Erling og Aslak skulde have alle de Forleninger, som Kong Olaf havde tilstaaet dem. Erling blev da fuldkommen Jarlernes Ven, og de stadfæstede Forliget ved Eder imellem sig. Da Jarlerne Svend og Hakon havde hersket i to Vintre over Norge, efterat Erik Jarl drog ud af Landet, kom Olaf Haraldssøn til Norge fra Vesterlandene; han sejlede ud fra England, og kom til den Ø, som hed Sæla og er beliggende ud for Stat; derfra sejlede han sydpaa ned til Ulvesund; men da han kom ned forbi Fjaler, styrede han ind ad den almindelige Vej; han havde to Knørrer eller Kjøbmandsfartøjer, og 60 Krigsmænd paa hver; de drejede ind til Saudungssund, og lagde sig der. Der i Sundet tog Kong Olaf Jarlen

Hakon Erikssøn fangen og tillige mange andre, og Kong Olaf gav dem alle Fred paa det Vilkaar, at Hakon Jarl opgav Kong Olaf det Rige i Norge, som han ansaae sig berettiget til at besidde. Jarlen svor Kongen Ed paa, at han vilde aldrig slaaes imod ham, og hverken forsvare Norge med Magt imod ham eller selv angribe ham. Dette skede fjorten Vintre efter Slaget ved Svølder. Om Vaaren efter slogs Kong Olaf og Jarlen Svend Hakonssøn Palmesondag ud for Næs. Erling Skjalgssøn var med i dette Slag paa Svend Jarls Side tilligemed Ejnar Tamberskælver og mange andre Lehnsmænd. Kong Olaf havde mindre Mandskab, men sejrede dog. Svend flyede, og drog siden ud af Landet til sin Svoger den svenske Konge, og fortalte ham, hvad der var foregaaet mellem ham og Olaf Digre [1]). Svend Jarl drog til Østervegen [2]), og hærjede om Sommeren i Garderige, men da han om Høsten kom tilbage til Sverrig; faldt han i en Sygdom, som blev hans Død. Olaf Haraldssøn blev tagen til Konge i Norge, som fortælles i hans Saga.

Thord Sjarekssøns Sagn om Kong Olaf Tryggvesøn.

271. Der var en Mand ved Navn Thord Sjarekssøn, en Islænder af Æt; han drog bort fra Landet i Kong Olaf den Helliges Dage, og agtede sig til Jorsale, men da han kom ud over Havet til Syrland, hændtes det en Dag, at han i Følge med mange Pilegrimme drog forbi en Borg; han saae, hvor der stod en meget høj og stor Mand i eet af Borgens Skydehuller; denne Mand var iført en Kofte, og støttede sig ved M

[1]) d. e. den Tykke. [2]) Østersøens østlige Kystlande.

ren. Den kofteklædte Mand spurgde paa det danske Sprog, om der var nogle Nordmænd i deres Flok; de sagde, at der vare Nordmænd. Thord sagde da, at han var fra Island. Manden sagde, at han vidste, hvor det Land laa, og spurgde om Hjalte Skeggesøn. Thord sagde, at han var besvogret med ham. Derpaa spurgde den store Mand, hvorhen de agtede sig. Thord sagde, at de agtede sig til Jorsale. „Vender da tilbage!" sagde Manden, „thi derhen kan man ikke drage for Ufred." Da spurgde han, hvo der var Konge i Norge. Thord sagde, at det var Olaf Haraldssøn. Manden sagde: „Bær du Hjalte Skeggesøn min Hilsen, naar du kommer til Island." „Hvad skal jeg sige Hjalte?" spurgde Thord, „for at han kan vide, hvo det er, der sender ham Hilsen." „Ej siger jeg mit Navn," svarede den kofteklædte Mand, „men det kan du sige, at den Mand sender ham Hilsen, som talte med ham paa Hlade i Norge, og holdt jeg paa et Sværd, men Hjalte tog med sine Hænder om Sværdet mellem mine Hænder; derpaa drog han ud til Island, og vi saaes aldrig mere." Efter denne Samtale skiltes de ad, og Thord vendte om formedelst Ufreden. Da han kom til Island, fortalte han Hjalte denne Tidende; men Hjalte sagde saa, at han havde gjort dette Mærke med Kong Olaf Tryggvesøn, før de skiltes paa Hlade, til Tegn, om de siden skulde sende hinanden Bud. Thord Sjarekssøn var en troværdig og skjønsom Mand, og tillige Skjald; han gjorde en Drape til Ære for Kong Olaf den Hellige som er kaldt Roda-Drape.

Kong Olafs og Erlings Forhandlinger.

272. Da man i Norge fik paalidelig Efterretning om Jarlen Svend Hakonssøns Død, gik mange anseelige Mænd Kong Olaf Haraldssøn til Haande, hvilke ikke havde villet tjene ham, saalænge de troede at Jarlen var i Live. Kong Olaf opholdt sig den Vinter oppe i Nidaros. Vaaren derefter drog han til den østlige Deel af Landet, og da Kongen laa i Karmsund, gik der Bud imellem ham og Erling Skjalgsson, at de skulde forliges, og der blev en Sammenkomst i den Anledning berammet imellem dem paa Hvitingsø. Da de begyndte at tale om Forliget, forlangte Erling at beholde alle de Forleninger, som Kong Olaf Tryggvesøn havde tilstaaet ham; men Kongen vilde intet Forlig indgaae, uden han ene maatte raade for baade at tilstaae Forleninger efter eget Tykke og ligesaa andre Ting. Dette var Erling uvillig til at antage, men ved sine Frænders og Venners Bøn lod han sig dog bevæge til at gaae Kong Olaf til Haande paa de Vilkaar, som Kongen bestemte. Dermed skiltes de, og vare forligte at kalde. Erling Skjalgssøn beholdt saaledes sit Rige, at han raadte alt med Bønderne nord oppe fra Sognsø og mod Østen til Lindesnæs, men han havde langt mindre Forleninger af Kongen end før; dog var han endnu fremdeles saa frygtet, at intet Menneske talte eller gjorde andet, end hvad han vilde; og Kongens Sysselmænd og Forvaltere kunde ikke holde sig der, skjønt Kongen overdrog dem de Forleninger, som Erling før havde haft. Kong Olaf syntes da, at Erlings Magt gik for vidt, og stævnede ham til sig. Der vare da velsindede Mænd, begges Venner, der søgte at bringe Forlig tilveje imellem dem; og ved

deres Overtalelser bragdes det atter saavidt, at de bleve forligte saaledes, at Erling skulde have alle de samme Forleninger, som Kongen tilforn havde tilstaaet ham, men ikke flere, og alle de Sager, som Kong Olaf havde mod Erling, skulde bortfalde; saa skulde ogsaa Erlings Søn Skjalg være hos Kong Olaf, men Erling maatte ikke gjøre de Mænd, som Kongen satte til Sysselmænd eller Forvaltere, Indgreb i deres Embede; dermed skiltes de nu atter, saa at de kaldtes forligte. Erling drog da hjem til sine Gaarde, og blev ved, som han havde begyndt, at føre et stort Huus. Saaledes gik det nu, indtil Erling og hans Sønner efter Selthorers Drab trak en Hær til sig. De droge da med femten hundrede Mand nord op til Øgvaldsnæs, og udfriede Asbjørn Selsbane fra Fjæder og Kong Olafs Magt, og dernæst gik deres Forhandling saaledes, som der fortælles i Kong Olafs Saga. Dette var Anledning til ny Uenighed mellem dem, som siden voxte til fuldkomment Fjendskab.

Ordsendinger mellem Kong Knud og Kong Olaf.

273. Da Kong Olaf den Hellige havde regjeret i Norge i ti Vintre, efterat Svend Jarl flyede ud af Landet, kom Knud den Mægtiges Udsendinge til Kong Olaf med det Ærende, at Knud gjorde Fordring paa hele Norges Rige. De traf Kong Olaf i Tønsberg, og bragde ham Kong Knuds Brev, som indeholdt dette. Kong Olaf nægtede at opgive Riget, og med saa Besked droge de Udsendte tilbage. Kong Olaf opholdt sig i Vigen om Sommeren, og havde sit Sæde i Sarpsborg om Vinteren, men Kong Knud var i Danmark. Den Vinter drog Kong Ønund gjennem Vestergotland med over 3000

Mand; han mødte Kong Olaf i Elven ved Konghel, og de holdt da Raadslagninger indbyrdes; men da Kong Knud var dragen med sin Hær over til England, skiltes Svogrene som de fortroligste Venner; Kong Ønund drog da tilbage ind i Gotland, og Kong Olaf op i Vigen og derfra nordpaa langs Kysten; han laa længe og væntede efter Bør i Ejkundesund, og han spurgde da, at Erling Skjalgssøn og Jæderboerne havde samlet en betydelig Hær. Erling havde en stor Skejd [1]) paa 32 Rum, og dog stor efter det at regne; denne plejede han at have, naar han drog i Vikingsfærd eller i udbudt Leding, og der vare 200 Mand eller flere paa den.

Kong Knuds Krigstog til Norge.

274. Kong Olaf sejlede fra Ejkundesund, saasnart der gaves Bør, nordefter omkring Jæder; Kongen drog da paa Gjæsteri omkring i Hørdeland; om Vinteren havde han sit Sæde nordoppe i Kjøbstaden; dette var den trettende Vinter i hans Regjering. Kong Olaf beredte sig om Vaaren til at drage bort fra Nidaros, og udbød en Hær fra hele Landet; han foer da sydefter langs Kysten. Da han var kommen til Hørdeland, spurgde han den Tidende, at Erling Skjalgssøn var dragen bort fra Landet til England til Kong Knud med en stor Hær, han havde haft fire eller fem Skibe, og havde selv den store før omtalte Skejd. Denne Sommer hærjede Kongerne Olaf og Ønund paa Danmarks Rige, som det fortælles i Kong Olafs Saga. Om Høsten lod Kong Olaf sine Skibe efter sig, og drog landvejs op til Norge, og havde om Vinteren sit Sæde i Sarpsborg til over Juul, men drog siden til Oplandene. Erling Skjalgssøn og

[1]) et Slags Langskib.

alle hans Sønner havde om Sommeren været i Knuds Hær. Erling foer om Høsten med sin Flaade tilbage til Norge og med ham Kong Knuds Udsendinge, som ved Pengegaver og skjønne Løfter paa Knuds Vegne søgte Land og Folk fra Kong Olaf. Dette gjorde de under Erlings Beskyttelse. Kong Olaf drog om Vaaren fra Oplandene ned til Vigen; han opholdt sig længe i Tønsberg, og sendte Bud til Sverrig efter sine Skibe. Tidlig om Sommeren kom Kong Knud med hele sin Hær til Norge; han havde ikke færre end 1200 Skibe. Han sejlede med hele Flaaden ud fra Limfjorden, og styrede nordpaa op til Vigen. Han foer frem med Iil, og laa ikke ved Land paa den østlige Side af Fjorden. Kong Olaf var i Tønsberg, den Gang Kong Knud sejlede forbi Folden. Knud laa i Ejkundesund i nogen Tid; der kom Erling Skjalgssøn til ham med en stor Hær, og da bestæstede Kong Knud og han paa ny deres Venskab; blandt andet lovede Knud da Erling, at han skulde have Bestyrelsen over Landet mellem Stat og Rygjarbit. Kong Knud sejlede da lige op til Throndhjem, og underlagde sig hele Landet, thi ingen modsagde ham; han gav da sin Frænde Jarlen Hakon Eriksøn den høieste Bestyrelse over alt Norges Land. Siden drog Kong Knud sydpaa langs med Landet og holdt Thing i hvert Fylke, og han blev paa hvert Thing tagen til Konge, og Landet ham tilsvoret.

275. Da Kong Olafs Skibe kom til ham østenfra Sverrig, styrede han med dem ind i Oslofjord og op i den Sø, som hedder Rand, der holdt han sig om Sommeren, indtil Kong Knud var faren ned til Danmark, da styrede Kong Olaf med sine Skibe ud til Tønsberg.

Siden beredte han sig til at seile nordpaa med det Mandskab, som vilde følge ham; han havde da tretten Skibe, med hvilke han styrede ud af Vigen; det var i Begyndelsen af Vinteren; de maatte længe vænte efter Bør, og laa meget længe ved Soløerne. Der spurgde Kongen, at Erling havde betydeligt Mandskab samlet paa Jæderen, og hans Skejd laa fuldt udrustet foran Landet tilligemed en Mængde andre Skibe, som Bønderne ejede. Kongen styrede østenfra med sin Flaade, og laa en Tid i Ejkundesund. De spurgde da til hinanden. Erling samlede da saa mange Folk, som han kunde faae.

Slag imellem Kong Olaf og Erling.

276. Thomasmessedag før Juul styrede Kong Olaf strax i Dagningen ud af Havnen; det var da en meget god og temmelig hvas Bør; Spejdere droge da strax op gjennem Jæderen med den Efterretning, at Kong Olaf sejlede udenom Landet; Erling lod strax hele sit Mandskab blæse sammen til Skibene, og alt Folket strømmede da om Bord, og beredte sig til Kamp. Kongens Skib kom snart ind omkring Jæderen, Kongen styrede da indad, thi han agtede sig ind i Fjordene, at skaffe sig Folk og Penge. Erling sejlede efter ham, og havde en betydelig Hær og en Mængde Skibe; deres Skibe sejlede hurtig, da de ikke havde uden Vaaben og Mænd inden Borde. Erlings Skejd gik langt hurtigere end de andre Skibe, han lod da rebe Sejlene, og væntede efter sin Flaade. Kong Olaf blev nu vaer, at Erling satte stærkt efter ham, thi Kongens Skibe sejlede meget langsomt, da de vare gjennemtrukne, fordi de havde flydt paa Vandet, ikke allene hele Sommeren og Høsten, men ogsaa Vinteren desuden. Kongen syntes

at see for Forskjel paa deres Magt, hvis han paa een Gang skulde møde hele Erlings Flaade; han lod da raabe fra Skib til Skib, at de skulde lade Sejlene synke, men dog kun lidt efter lidt, og rebe dem neden til; og saa blev gjort. Erling blev snart vaer, at deres Sejl sank; han raabte da, opmuntrede sine Folk, og bød dem sejle stærkere; „Seer I ikke," sagde han, „at deres Sejl synke, saa undflye de os." Han lod da Sejlene slaae ud igjen paa sit Langskib, og det gik da hurtig frem fra de andre Skibe. Kong Olaf styrede indenfor Bokn, og da kunde de ikke see hinanden; derpaa bød Kongen at stryge Sejlene, og roe Skibene frem i Sundet; de lagde da Skibene sammen; der gik en Næspynt udenfor, saa at Erling ikke saae deres Skibe, da han sejlede til Sundet, førend Kongens Mænd roede med alle Skibene imod dem; det kom da til en meget hidsig Træfning; og saa fuldkommen faldt alle Erlings Mænd, som vare paa Skejden, at han stod ene tilbage, og værgede sig saa tappert, at ingen kjendte Exempel paa, at een Mand havde saa længe modstaaet saa manges Angreb, og aldrig søgte han at undkomme, førend Kongen tilbød ham Fred, hvilken han tog imod. Da opgav han Forsvaret, og tog Hjælmen af sig, og blev da dræbt vaabenløs imod Kong Olafs Villie, som det fortælles i hans Saga.

Erlings Skildring.

277. Det er et almindeligt Ord, at Erling har været den ypperste Mand i Norge af alle, som ikke vare Konger eller Jarler, først formedelst hans Slægt og Giftermaal, hans Legemsfuldkommenheder og Idrætter, hans Besiddelser og Rigdomme, hans Gavmildhed og alskens Pragt; han var ogsaa en huld og god Raadgiver

for alle sine Undermænd, som fuldkommen gave sig under hans Magt og Herredømme, og rettede sig efter hans Bud. Men saa stor var hans Myndighed og Opsætsighed imod dem, der vare mægtigere end han, at han kunde ikke finde sig i at være nogen Høvdings Undermand, uden at han kunde faae alt det, han forlangte, saavel Rige, som andre Ting, og faae alt det frem, som han vilde. Hans Sinds Heftighed var ham til megen Ulykke, thi han passede ikke at holde Maade i sin Færd, som det viste sig, da han sejlede paa sin Skejd med altfor overdreven Skyndsomhed og Rejselyst bort fra sin Svoger Kong Olaf Tryggvesøn, den Mand, som han vilde ligesaa gjærne have fulgt, som at leve, og nu anden Gang, da han hastede saa meget til sin Død med overilet Hidsighed, saa at han sejlede med det samme Skib langt frem foran hele sin Flaade lige i Hænderne paa sine Fjender. Det var ikke underligt, at hans Sinds Heftighed omsider knækkede ham, da han dristede sig som en Bondesøn til at stride imod en saa berømmelig Konge som Olaf Haraldssøn, og havde dog forud to Gange eller oftere indgaaet Forlig med ham. Der var ogsaa Svogerskab imellem dem, da Kong Olaf og Erlings Kone Astrid Tryggvesdatter vare Næstsødskendebørn. Dette var det fjortende Aar efter Slaget ved Næs.

Om Ejnar Tamberskælver.

278. Efter Slaget ved Næs drog Ejnar Tamberskælver ud af Landet over til Sverrig med sin Svoger Svend Jarl; men efter Jarlens Død var han hos den svenske Konge Olaf, indtil denne døde; siden drog han tilbage til Norge, og traf Kong Olaf Haraldssøn i den østlige Deel af Landet; de sluttede da Forlig paa den

Maade, at Ejnar skulde rejse op til Throndhjem og have alle sine Ejendomme og tillige de Jorder, som havde været Bergljots Medgift. Ejnar drog da nordpaa, og opholdt sig paa sine Gaarde, men tjente ikke Kongen; han førte sig og sine Mænd med Pragt, skjønt han ikke havde de kongelige Forleninger, thi han havde særdeles store Ejendomme. Da Kong Knud underlagde sig Norge og satte Hakon Jarl til at styre Landet, indgik han Forbindelse med sin Svoger Hakon Jarl; han tog da igjen til sig alle de Forleninger, som han havde før haft, da Jarlerne beherskede Landet. Kong Knud gav Ejnar store Gaver, og forbandt ham saaledes i Kjærlighed til sig; han lovede derfor ogsaa, at Ejnar skulde være den største og anseeligste af alle Mænd i Norge, der ikke bare Høvdinge-Navn, saalænge han havde Herredømmet derover, og lagde endogsaa til, at Ejnar syntes ham bedst skikket til at bære Værdigheds Navn, eller hans Søn Endrid, formedelst deres Æt, naar der ingen Jarl var længer.

Kong Olaf drager over til Sarderige.

279. Efter Erling Skjalgssøns Fald styrede Kong Olaf med sine Skibe nordefter langs Landet lige op forbi Stat; men da han spurgde, at Hakon Jarl drog med en stor Hær nordfra imod ham, drejede han af og styrede østerpaa langs Kysten; det viste sig da snart, hvo af hans Mænd der havde tjent ham med Troskab, thi da sejlede meget af Flaaden fra ham og til Hakon Jarl, saa at Kongen ikke havde flere end sex Skibe, da han kom ind i Rodrarfjord; han lagde til i Valdal, og satte der sine Skibe op. Derpaa drog Kongen op gjennem Dalene med mange og store Jærtegn, som Gud gjorde for ham,

og derfra op paa Lesjar, som det berettes i hans Saga. Kong Olaf drog til Lands lige til Nærike; der opholdt han sig længe om Vaaren, og skaffede sig der et Skib, og om Sommeren drog han over til Garderige, hvor han blev særdeles vel modtagen af Kong Jarizlejf og Dronning Ingegerd; der opholdt han sig om Vinteren, og havde mange Bekymringer i Sindet for, hvad Beslutning han skulde tage, thi Kong Jarizlejf tilbød ham, at han maatte blive der, saalænge han vilde, og at han skulde faae af ham et stort Rige at styre. Dette Tilbud overvejede Kongen. Ogsaa det tænkte han paa, at nedlægge sin Kongeværdighed og rejse ud til Jerusalem eller andre hellige Steder og gaae i Kloster, ligesom nogle da sagde, at hans Frænde Kong Olaf Tryggvesøn havde gjort; men det var ham dog mest i Tanker, om der kunde gives nogen Lejlighed til, at han kunde faae sit Rige Norge tilbage. Men da han blev mødig af slige Bekymringer, henskød han hele sin Sag til den almægtige Guds Forsyn og Villie, at han skulde indgive ham den Beslutning, som han saae vilde mest gavne ham selv og alle hans Undergivne; han vaagede ofte om Natten, og bad inderligen til Gud for alle Folk, ligesaavel for sine Fjender som for sine Venner. Det skede nu en Nat, da Kong Olaf laa i sin Sæng, træt af store Bekymringer, og han havde sunget sine Bønner, som han plejede; da paafaldt der ham en Søvn, der dog var saa løs, at han syntes at vaage og see alt, hvad der foregik i Stuen. Det forekom ham, at en stor og anseelig Mand stod foran hans Sæng, og havde en prægtig Klædning paa, Kongen tænkte i Søvne, at det vel var Kong Olaf Tryggvesøn, der var kommen. Denne Mand sagde til Kon-

gen: „Du er meget bekymret i Sindet om, hvad Beslutning du skal fatte, det tykkes mig underligt, hvorfor du overvejer sligt, hvad Beslutning du skal tage, saa og, om du har i Sinde at nedlægge din Kongeværdighed, som Gud har givet dig, eller ogsaa at blive her og modtage et Rige af udenlandske dig ubekjendte Høvdinger; drag heller tilbage til dit Rige, som du har faaet ved Arv, og forhen styret længe med den Styrke, som Gud gav dig, og lad ikke dine Undergivne skræmme dig; det anstaaer en Konge at overvinde sine Fiender, men det er en hæderlig Død at falde i Kamp med sit Folk, eller tvivler du maaskee om, at du har en retfærdig Sag i eders Tvist? Ej skal du fordølge dig selv Sandheden; du kan derfor dristigen søge at vinde Landet tilbage, thi Gud vil bære dig Vidne om, at det er din Ejendom." Siden vaagnede Kong Olaf, og det forekom ham, som han saae Manden pludselig forsvinde. Kongen takkede Gud for denne Aabenbaring, og bestyrkede fra den Tid sit Sind, og befæstede det Forsæt hos sig, at drage tilbage til Norge, som han tilforn havde været mest tilbøjelig til, og som han fandt, at alle hans Mænd helst ønskede. Han tænkte da paa, at Landet vilde være let at indtage, da det var uden Høvding, da han havde spurgt af de Mænd, som nylig vare komne fra Norge, at Hakon Jarl var forliist paa Havet med hele sin Skibsbesætning, da han foer fra England. Da han aabenbarede denne Beslutning for sine Mænd, optoge de den alle med Glæde. Nu er det ikke utroligt, at Gud kan have aabenbaret Kongen denne sin Bestemmelse ved hans Frænde Olaf Tryggvesøn, thi denne Olaf lagde al sin Omhu paa med gudelig Iver at udbrede den hellige Kristendom,

og gjøre den almindelig, da Olaf Tryggvesøn havde blot lagt Grundvolden til den, og Olaf Haraldssøn omvendte alt Folket i Norge til den hellige Tro, thi en stor Deel af dette Folk var vendt tilbage til de hedenske Afguders Vildfarelse fra den sande Tro, som den første Olaf havde lært dem; de vare ogsaa hinanden lige i mange Forhold: begge vare de retdømmende og straffede onde Mennesker med Strænghed, og gjorde heri ingen Forskjel paa Folk, om det ej kunde lykkes at bevæge dem med det Gode; og ligesom Høvdingerne forfulgde Olaf Tryggvesøn af Gjerrighed og Avind, og fordi han ikke vilde taale disse udenlandske Høvdingers, eller som de snarere burde kaldes Vikingers, uretfærdige Herredømme over sit Fædreland, saaledes var der ingen anden Grund til, at Folket gjorde Opstand imod Kong Olaf Haraldssøn, end at det ikke kunde taale hans retfærdige Domme, men han vilde hellere lade Liv og Rige end Retfærdighed. Det er ogsaa af den Aarsag troligt, at Olaf Tryggvesøn kan have aabenbaret Kong Olaf Haraldssøn dette Guds Ærende, som der viste sig for ham i Søvne, thi han kunde for Alders Skyld have seet Olaf Tryggvesøn, før denne drog til Venden, saa at han maatte kunne kjende ham, om han saae ham vaagen. Kong Olaf lod sin Søn Magnus efter sig i Garderige, gjorde sine Skibe færdige om Vaaren, og sejlede over til Sverrig, drog siden til Lands om Sommeren op til Norge; ogsaa paa denne Rejse aabenbaredes der ham mærkelige Varsler baade vaagende og sovende, ligesom der berettes i hans Saga.

280. Ej maa den Aabenbaring forbigaaes, som forekom Kong Olaf i Søvne, da han laa med sin Hær i Væredal i Throndhjem, nylig kommen østenfra over

Fjældet, næste Nat før Slaget ved Stiklestad. Kongen vaagede længe om Natten, og bad til Gud for sig og sin Hær, og sov kun lidet; imod Dag paafaldt der ham en Tunghed, og da han var sovet ind, saae han vor Herre Jesus Christus staae nær ved sig, skinnende med uudsigelig Klarhed; og da Kongen syntes i Søvne, at ligesom en Afmægtighed kom over ham formedelst den menneskelige Naturs Svaghed ved den skrækkelige Frygt, som overfaldt ham ved et saa stort og ophøjet Syn; da talte den levende Gud blidelig til ham med disse Ord: „Kom du, min Kjære! thi nu er det Tid, at du nytter og nyder i Løn for dit Arbejde den sødeste Frugt, som du har erhvervet dig ved din nyttige Virken og Stræben." Dernæst vaagnede hellig Olaf med større Glæde i Sindet ved denne himmelske Trøst og Varslen, end det er at beskrive med Ord; og saaledes styrket ved det guddommelige Syns Blidhed og Klarhed, som gjenstraalede i hans Hjærte af denne ophøjede Aabenbaring, gik han glad til Kampen mod sine Fjender, og fik i dette Møde en herlig Ombytning, thi han kjøbte det himmelske Rige for det jordiske, og erholdt Sejrens Krone for sit Blods Udgydelse; thi, saaret til Døde for hellig Retfærdighed af Sandhedens Fjender, gik han frem fra dette usle Livs elendige Telt til Himmeriges ophøjede Hal, seende alle Kongers Konge, vor Herre Jesum Christum i sin Herlighed og dem, som herskede med ham i den evige Fred og Fryd evindeligen.

281. Ejnar Tamberskælver var i lang Tid meget tungsindig af Sorg over Kong Olaf Tryggvesøn, ligesom hans mange andre fortrolige Venner; derfor var Ejnar sjælden fuldkommen glad, og holdt sig for det meste

i Stilhed, efterat han var kommen tilbage fra Sverrig og havde indgaaet Forlig med Kong Olaf den Hellige. En Sommer drog Ejnar bort fra Landet, først over til England og derfra syd til Rom. Han var een Vinter borte, og kom hjem den anden Sommer, og holdt sig ogsaa da i Rolighed; dog havde han nu, som før blev berettet, faaet store Forleninger i Throndhjem af Hakon Jarl; Ejnars Anseelse begyndte da paa ny, saa at han da var den anseeteste af alle Lehnsmænd i Trøndelaugen. Men da der kom sikker Efterretning om, at Hakon Jarl var forliist paa Søen, saa at ikke det Mindste, af hvad der var paa Skibet, kom til Land, begav Ejnar sig over til England samme Vaar, som Olaf den Hellige drog østenfra Garderige. Da han kom til Kong Knud, tog Kongen med Glæde imod ham. Derpaa fremførte Ejnar sit Ærende for Kongen, sigende, at han nu var kommen for at udvirke Opfyldelsen af de Løfter, Kong Knud havde gjort ham om Jarlsnavn i Norge, naar Hakon Jarl ikke var mere. Kongen svarede: „Med den Sag forholder det sig nu ganske anderledes; jeg har nu sendt Mænd med visse Tegn til Danmark, og har givet min Søn Svend hele Norges Rige, og skal han derover være Konge, men jeg vil holde mit Venskab med dig, og du skal have den Værdighed, som du har Slægt til, og være Lehnsmand." Ejnar indsaae nu hele Kong Knuds Agt, at han vilde, at Ejnar og de andre Høvdinger skulde stride mod Kong Olaf, men ikke derved have nogen større Forfremmelse i Magt end før, uagtet de dreve ham bort fra Landet. Da tænkte Ejnar igjen paa Kong Olaf Tryggvesøn, hvor stort et Tab alle Norges Indbyggere lede ved at miste saadan en

Høvding, som han var, thi aldrig brød han saaledes de Løfter, han havde givet sine Venner. Ejnar fattede en saameget desto hjerteligere Kjærlighed til Olaf Tryggvesøn, som han mere fik Prøver paa, at han havde overgaaet de fleste Høvdinger i Mandighed og i at holde alle de gode Løfter, som han havde givet sine Mænd, saa at han ingen Hæder sparede at yde dem, som tjente ham med Troskab, naar den kunde passe for dem. Da Ejnar kunde formode, at Nordmændene vilde oplægge saadant et Raad mod Kong Olaf denne Sommer, om han kom østenfra, at det vilde være utjenligt for ham at have nogen Deel deri; var han meget langsom til at drage bort fra Vesterlandene, og det gik, som han agtede, at han ikke kom over til Norge, førend Olaf den Hellige var falden. Det har Folk bestandig siden sagt, at det gik Ejnar særdeles lykkeligt med, at han aldrig stred imod Kong Olaf, efterat de havde indgaaet Forlig. Ejnar var ogsaa den første af Norges Stormænd, der med al Hæder og Anseelse gjorde Kong Olafs Hellighed bekjendt.

282. Kong Knuds Søn Svend, som blev kaldt Svend Alfifesøn, var kommen til Vigen, da Slaget stod ved Stiklestad; han blev siden tagen til Konge i Norge. Da Svend Alfifesøn havde i tre Aar hersket over Landet, kun lidet afholdt af Indbyggerne, spurgdes den Tidende til Norge, at Kong Olaf Tryggvesøns og Gyda den Engelskes Søn Tryggve samlede sig en Hær i Vesterlandene. Kong Svend var i Throndhjem, da han spurgde denne Tidende; han udbød da strax Leding og stævnede Lehnsmændene til sig. Ejnar Tambersklelver forblev hjemme, og vilde ikke drage med Kong Svend. Da Kong Svend var færdig, drog han med sin Flaade sydefter langs Ky-

sten og lige over til Vigen. Om Sommeren styrede Tryggve fra Vesterlandene og kom til Hørdeland, og de spurgde da til hinanden. Kong Svend styrede med sin Flaade fra Sønden langs Kysten, og Tryggve nordenfra imod ham. Saa siges der i Tryggves Flok [1]):

Søgende Hæder Tryggve
Foer fra Norden, men Konning
Svend med en Hær fra Sønden
Drog, og Kamp begyndte;
I den heftige Strid jeg
Deeltog, snart de mødtes,
Hørders Hær i Sværdes
Tummel Livet misted.

De mødtes nordenfor Jæderen i Sognesund indenfor Bokn, nær ved det Sted, hvor Erling Skjalgssøn var falden; det kom til en haard Træfning; det var en Søndag Slaget stod. Saa siges i den Flok, som er gjort om Svend Alfifesøn:

Paa en Søndag, o Kvinde!
Førte Løg og Øl til
Folkene Møen [2]), den Morgen
Mange for Sværde fulde;
Raadt Kjød at rive finge
Ravne, da Skibes Stavne
Sammen Kong Svend sine Mænd til
Striden bød at fæste.

I dette Slag sejrede Svend, og Tryggve faldt med største Delen af sin Hær; da vare forløbne tre og fyrretyve Aar fra den Tid, da hans Fader Kong Olaf slogs paa Ormen. Kong Svend herskede da endnu over Landet den

[1]) et kort Kvad. [2]) Lægekonen.

næst følgende Vinter. Vaaren efter drog Ejnar Tamberskjælver over til Garderige efter Olaf den Helliges Søn Magnus; de kom et Aar efter østenfra, og Kong Svend flyede strax bort fra Norge, da Magnus kom til Landet; Magnus blev da tagen til Konge over hele Landet. Kong Magnus den Gode, Kong Olaf den Helliges Søn, herskede over Norge i tretten Aar, førend Harald Sigurdssøn, Kong Magnus's Farbroder, kom til Norge. Kong Magnus gav da Harald det Halve af Norges Rige, og de vare begge een Vinter Konger over Norge, da døde Kong Magnus, og Harald blev ene Konge i Norge.

Gaute kommer til Sydlandene.

283. Samme Aar, som begge Frænderne Magnus den Gode og Harald Sigurdssøn i Forening herskede over Landet, drog en Nordmand, ved Navn Gaute, bort fra Landet, og agtede at rejse til Rom; men da han var kommen ned til Saxland og var dragen forbi Cøln, mødte ham en Mand, der hed Gaut; han var ogsaa en Nordmand, og havde været Gautes Staldbroder; Gaut var da nylig kommen fra Rom. Gaute spurgde da Gaut, om han havde nogle Penge at laane ham; denne svarede: „Jeg vil ikke allene laane dig, saa mange Penge jeg har, men ogsaa følge dig selv, hvorhen du vil drage." De droge da først til Rom og siden ud over Havet til Jerusalem. Dernæst vilde de af Videlyst rejse lige ud at see det røde Hav, og hvor Moses havdeført Jødernes Folk ud af Ægypteland. Men da de vare komne langt paa Vejen til Ægypteland, fore de vild i Ørkenen, og Gaute blev da syg og døde. Derefter foer Gaut længe eensom vild ude i Ørkenen, og

udstod baade Hunger og Strabas; han vilde da vende tilbage, men vidste ikke, hvor han var. En Dag kom han nu ud af Ørkenen til en stor Flod, og paa den anden Side af Floden saae han et stort Kloster, og han havde da megen Lyst til at komme over Floden til Klosteret, thi han væntede sig der nogen Almisse; han gik baade op og ned langs Floden, men traf ingensteds nogen Bro eller noget Skib; og han var da saa udmattet af Hunger og Tørst og megen Strabads, at han næsten opgav Haabet og fældte Taarer, da han ikke kunde komme over Floden. I denne Sorg og Bekymring lagde han sig ned paa Flodbredden ligeoverfor Klosteret, og faldt i Søvn; det var i den tredie Time paa Dagen; men saasnart han var indsovet, bares det ham for, at en Mand kom til ham og sagde: „Du sover uforsigtig; hvis du har Lyst til at komme over Floden, rejs dig da hurtig op, og du vil finde et lidet Skib, som flyder ved Bredden." Ved dette vaagnede Gaut, og syntes at kunne see Manden forsvinde, i det han lukkede Øjnene op. Han sprang da hurtig op, og gik ned til Bredden; der fandt han et lille Skib flyde og Aarerne lagte imellem Aaretollene; han gik paa Skibet, og roede over Floden; han gjorde derpaa Baaden fast ved Bredden, og gik op fra Floden; han kom først til et smukt Steenhuus, inden han kom til Klosteret; i dette Huus saae han en aldrende Mand sidde, der var smuk og af et anseeligt Udvortes; Gaut fandt, at denne var meget lig ham, som var kommen ham for i Søvne; men i'den Gaut kom til Steenhuset, knælede Manden til Bøn; siden rejste han sig op med Gaut, da han kom til Døren, og spurgde paa det danske Tungemaal, hvo han

var, hvorfra han var kommen, og hvorhen han vilde drage. Gaut fortalte ham nøje alt, hvorledes det hang sammen med hans Rejse. Manden gik da til ham, hilste ham med Blidhed, kyste ham, og førte ham ind i Huset, og sagde: „Hvil du dig her til Aften, og sig mig Tidender fra Norrig, og derefter skal jeg ledsage dig til Staden og være Tolk for dig. Siden spurgde den smukke Mand om Jarlen Erik Hakonssøn og hans Broder Svend og deres Adfærd. Gaut sagde, at de vare for længe siden døde. Dernæst spurgde han om Erling Skjalgssøn og hans Kone Astrid. Gaut fortalte ham om Erlings Fald og nøjagtig om hvad der var forefaldet mellem ham og Kong Olaf Haraldssøn. Derpaa spurgde han om Olaf den Hellige. Gaut fortalte ham Kong Olafs Fald, og tillige at Svend Alfifesøn havde taget Regjeringen i Norge efter ham, og ligeledes at Olaf Tryggvesøns Søn Tryggve var kommen fra Vesterlandene, og havde stredet mod Svend, men at Svend sejrede, og Tryggve faldt. Ved denne Fortælling blev den anseelige Mand meget bedrøvet, men spurgde dog, hvo der nu var Konge over Norge, da han drog bort fra Landet. Gaut sagde, at Olaf den Helliges Søn Magnus havde hersket over Norge i tolv Aar, og det var i hans trettende Regjeringsaar, jeg drog bort fra Norrig, og da var Harald Sigurdssøn kommen til Regjeringen med ham." Da sagde den aldrende Mand: „Magnus den Gode synes mig vel om, efter hvad jeg kan skjønne af mange derfra komne Mænds Fortælling; men Harald Sigurdssøn anseer jeg mere for en Viking, end en Konge, og om ham hørte jeg meget fortælle, da jeg var i Græ-

keland; men hvad siger du mig om det, have Nordmændene endnu noget Minde om Olaf Tryggvesøn?" Gaut svarede: „Helligt er iblandt dem hans Minde, thi stor Anseelse skaffer det ham, at han indførte Kristendommen i Norden." Da sagde den anseelige Mand: „Siig du mig, hvad Folk troer, at der er bleven af Olaf Tryggvesøn i Slaget paa Ormen!" Gaut svarede: „Derom ere Meningerne deelte; nogle sige, at han saaret er sprungen over Bord, og er der sunken ned med sin Brynje og anden Rustning, og er saaledes omkommen." Den anseelige Mand svarede: „Hvi troe Folk, at han skulde ville tage sig selv af Dage, og være saa ræd, at han vilde springe ud i Søen, i det Tilfælde han vidste, at han var saa saaret og udmattet, at han ikke kunde komme bort, og ej har han da været færdig i Legemsøvelser, som han havde Ord for, om Brynjen eller anden Rustning skulde længe betynge ham under Vandet, saa han ikke kunde faae dem af sig; ej skulle Folk troe saadant; men siig mig, hvad andre antage!" „Somme antage," sagde Gaut, „at Guds Kraft har taget ham til sig eller hensat ham paa et andet Sted ved det store Lys, som mange saae over Kongen." Den smukke Mand svarede: „Den Mening er tvivlsom og utrolig, at han skulde være saa hellig, at han var fortjent til den Hæder af Gud, at den himmelske Kraft skulde tage ham levende bort fra Menneskene; thi skjønt Kong Olaf gjorde nogle gode Gjerninger, begik han dog mange Synder, og derfor er dette ikke troligt, snarere har han med Ydmyghed og Guds Bistand undflyet Livsfare. Siig mig endnu, hvad andre troe!" Gaut svarede: „Somme sige, at han har svømmet hen til det Skib, som laa ikke langt fra Slaget

om Dagen, og at han er tagen op i det ogført til Land." „Det kan man snarere troe," sagde han, „end at han skulde være optagen til Himlen, og det sige paalidelige og sandfærdige Mænd her hos os i Sydlandene, at han har levet efter Slaget, og lige hen i de Kongers Tid, som nu ere i Norrig næsten i halvtredsindstyve Aar. Men siig mig, om Ejnar Tamberskælver lever!" „Ejnar lever," sagde Gaut, „og boer paa Gimsar, og er gift med Jarlen Hakon Sigurdssøns Datter Bergljot; han er nu den største og anseeligste af Lehnsmændene i Thrøndelaugen, og er meget afholdt af Kong Magnus. Da sagde den anseelige Mand: „Ejnar Tamberskælver var den, jeg saae at stride mandigst paa Ormen, af saa ung en Mand at være, thi han var da atten Vintre gammel, og var dog lig med Kongens tapreste Kæmper." Gaut saae da Manden i Ansigtet, og grundede paa, hvorledes han kunde saa nøjagtig fortælle baade om Slaget og Kongens Mænd. Gaut sagde: „Da var jeg en ganske ung Dreng, da jeg saae Kong Olaf Tryggvesøn, og du er ham meget lig, skjønt du nu er gammel; siig mig nu, om du er Kong Olaf." Han svarede: „Ej tilegner jeg mig Olafs Hæder eller Kongenavn;" og i det samme lød en Klokke, og der blev ringet til Aftensang i Borgen. Manden sprang strax op ved den første Ringning, og gik til Kirken og Gaut med ham. Saa stor var denne Mand, at Gaut næppe naaede ham op til Skuldrene, da de gik ved hinandens Side; men da de kom i Kirken, vare der mange Mænd forud, og Munkene og Klerkene ventede efter denne Mand, og begyndte strax Aftensangen, da han kom ind i Kirken. Gaut lagde Mærke til, at denne Mand var Hovedet og Halsen højere, end enhver anden,

som var der; og saa meget anseeligere forekom han i alle Henseender, som han var større end andre, og mange Mænd stode rundt omkring ham, alle beredte til hans Tjeneste. Da Aftensangen var endt, gik den store Mand ud af Kirken, og kaldte to af Klosterets Forvaltere med sig, og bad dem hjælpe Gaut paa det Bedste. De førte ham til et Herberge, og beværtede ham saa godt de kunne, og om Morgenen efter lode de ham komme i Bad, og gave ham rene Klæder. Men den anden Dag efter Messen, kaldte den store Mand, da han gik fra Kirke, Gaut til sig, og sagde til ham: „Før Ejnar Tamberskælver min Hilsen, naar du kommer til Norrig, og sig ham derhos, at jeg bevidner ham det, at ingen stred bedre paa Ormen end han, og til Tegn paa at du siger Sandt, skal du bringe ham denne Kniv og dette Belte, som jeg sender ham;" og han overgav ham da en Kniv og et Belte, kostbare Sager af det Slags. Derpaa gik han til Steenhuset, men Forvalterne førte Gaut til Herberget. Gaut bemærkede, at de agtede Manden saa højt, at alt blev udført efter hans Villie i denne Borg, som om han var Konge derover. Samme Dag gik Gaut til den store Mands Steenhuus at forsøge paa, om han kunde endnu yderligere faae Visshed om, hvo han var, men da var Huset tillukket. Gaut vendte da tilbage til Herberget. Den tredie Dag tidlig om Morgenen drog Gaut bort, og ifølge den store Mands Befaling bleve der givne ham Ledsagere og Tolke med ud over Havet til Grækeland. Gaut holdt ikke op at rejse, før han kom hjem til Norge; han drog da til Ejnar Tamberskælver, og bragde ham Kniven og Beltet, og fortalte ham alt om sin Rejse, og hvad han og den store Mand havde

talt med hinanden. Da Ejnar hørte dette, sagde han med Taarer: „Sandt siger jeg dig, Broder Gaut! at du har tilvisse seet Olaf Tryggvesøn, og han har sendt mig disse kostbare Sager.“ Dette hørte Tejt Asgerssøn en paalidelig og forstandig Mand, ved Navn Thoraren Thorvaldssøn, sige, og Ejnar Tamberskælver havde selv fortalt det til Thoraren.

Kong Haralds og Ejnar Tamberskælvers Forhandling.

284. Kong Harald Sigurdssøn tog Enevældet i Norge efter Kong Magnus Oldssøns Død. Harald syntes, at Ejnar Tamberskælver havde altfor megen Magt i Throndhjem. Kongen søgte derfor mange Paaskud til at saggive ham, og fratog ham alle de kongelige Forleninger, som Kong Magnus havde givet ham; men Ejnar blev ved at føre sig med samme Højtid og Pragt som tilforn, skjønt han ingen kongelige Forleninger havde; der blev da megen Uenighed imellem dem, thi Ejnar vilde paa ingen Maade give efter for Kong Harald. Kort efter var det, at Gaut, som nylig blev fortalt, kom fra Jerusalem; ved hans Beretning fornyede nu Ejnar sin inderlige Kjærlighed til Olaf Tryggvesøn, som han beholdt til sin Dødsdag, skjønt han ikke kunde være ham nær her paa Jorden. Einar blev desto mere haardnakket og opsætsig imod Kong Harald, jo mere denne besværede ham, indtil gode Mænd lagde sig imellem for at forlige dem; det kom da saa vidt, at de berammede et Møde i Nidaros. Paa dette Møde lod Kong Harald Ejnar og hans Søn Endrid under Fredens Maske dræbe ved Svig, ligesom det fortælles i Norges Kongers Levnetssaga.

285. Kong Adelraad Edvardsøn havde regjeret i England i 27 Aar, da Kong Olaf Tryggvesøn slogs udenfor Venden, og efter den Tid regjerede Adelraad endnu i elleve Aar; han var, som før blev berettet, en god Ven af Olaf Tryggvesøn. Efter ham regjerede i England hans Søn Edmund i eet Aar, førend Knud den Mægtige kom med en Hær til England, og krigede med Adelraads Sønner i otte Aar; efter den Tid regjerede han over England sexten Aar; dernæst regjerede i tre Aar Harald, en Søn af Knud og Dronning Emma, som først havde været gift med Kong Adelraad; derefter Hørdeknud i to Aar; derpaa blev Edvard den Gode, Kong Adelraads Søn, tagen til Konge i England. Kong Edvard kunde huske det Venskab, der havde været mellem hans Fader Kong Adelraad og Kong Olaf Tryggvesøn.

286. Kong Edvard indførte den Skik, at han fortalte sine Høvdinger og Hoffinder Olaf Tryggvesøns Saga paa første Paaskedag; Grunden til, at han fortalte Kong Olafs Saga hellere paa Paaskedag end paa enhver anden Dag, var, at han sagde, at Olaf Tryggvesøn havde ligesaa meget overgaaet andre Konger, som Paaskedag overgaaer andre Dage i Aaret. Der var en Mand, som hed Orm Thorljotsøn, en forstandig og sandfærdig Mand; han boede paa Dyrnæs i Ørkenøerne, da Edvard var Konge i England. Orm fortalte, at han hørte Kong Edvard læse Olaf Tryggvesøns Saga op af den samme Bog, som Olaf selv havde sendt Kong Adelraad fra Jerusalem. Eet Aar læste Kongen for sine Høvdinger og hele Huustroppen om Slaget paa Ormen, og Fortællingen var ganske overeensstemmende med, hvad der før blev berettet om Kong Olafs Bortkomst og om hans

Rejse ud over Havet til Jerusalem, og at han havde taget Sæde i et Kloster i Syrland; og da fortalte Kong Edvard sine Mænd Olaf Tryggvesøns Død, som nogle, der nylig vare komne til England fra Syrland, havde berettet Kongen.

Kong Harald Haarfagers Skjaldes Saga.

Kong Harald Haarfager regjerede over Norge; han havde mange berømte Mænd om sig; blandt andre vare der tre Skjalde hos Kongen; nemlig: Ølver Hnufa, Thorbjørn Hornkløfe og Audun Ilskælda. Thoralf i Hvin havde Tilladelse at opholde sig hjemme, da det, som her skal fortælles, foregik. Audun var da igjen kommen i Naade hos Kongen, hvis Unaade han havde paadraget sig ved at tage Omkvædet ud af den Drape, som hans Frænde Ulf Sebbesøn havde gjort om Kong Harald; deraf fik Audun sit Øgenavn og Drapen Navn af Stjaalenstef, som der fortælles i Ulf Sebbesøns og Kvig Jarls Saga. Kong Harald var til et anseeligt Gilde paa Hussted i Nordmøre hos sin Frænke Ingeborg den Rige; der vare hans Skjalde og mange andre anseelige Mænd med ham. Gildet var meget prægtigt, og Enken vartede selv op; hun var en smuk og beleven Kvinde; hun skjenkede om Aftenen et Dyrehorn for Audun; han tog hendes Haand med Hornet, og sagde: „Du er en smuk Kvinde, og særdeles vel synes jeg om dig, og om du vil tillade mig at sove hos dig i Nat, da vil jeg give dig denne Guldring, som Kongen har givet mig, og desuden mange andre Ting, om du vil modtage dem." Hun svarede: „Det kan ikke være din al-

vorlige Mening, thi du maa være drukken, og Kongen vil blive vred paa dig, om han mærker dette." „Ei bryder jeg mig om det," sagde Audun, „om du vil samtykke." Hun betragtede Ringen, og syntes at den var smuk, og sagde: „Eftersom jeg synes vel om dig, og dette kunde holdes hemmelig, saa vil jeg gjøre din Villie, naar du vil rette dig efter det, som jeg foreskriver; du skal komme til min Fruerstue, naar den tredie Deel af Natten er forløben, og jeg skal da sørge for, at Stakitlaagen er aaben og ligeledes de tre Døre, der ere for Stuen; * * * og han kyste hende til Afsked. Dernæst kom Ingeborg for Thorbjørn Hornklofe paa samme Maade som for Audun, og deres Samtale gik ud paa det samme, og det sluttede med, at han skulde ogsaa komme til Fruerstuen ligesom hin. Siden kom hun for Ølver Hnufa, og han tog mod hende paa samme Maade som de forrige; det sluttede med, at enhver af dem gav hende en Guldring, og hun tog imod dem alle, og bad Ølver komme, naar der kun var en tredie Deel tilbage af Natten. Ingen af dem vidste noget af de andre, og enhver var derfor vel tilfreds med det Løfte, der var ham gjort. Da hun nu om Aftenen gik til Sængs, sade endnu mange oppe, og vare meget drukne, og enhver sov ind paa den Plads, hvor han var. Skjaldene sade ogsaa tilbage og vaagede, thi de forglemte ikke, hvorhen de skulde. Da den tredie Deel af Natten nu var forløben, stod Audun op, og gik til Ingeborgs Fruerstue. Stakitlaagen var aaben, han gik nu ind, og lukkede den ene Dør op efter den anden, indtil han kom til selve Stuen, da fandt han, at den var i Laas; han agtede da at gaae bort, men i det samme hørte han, at den Dør,

som var næst udenfor ham, smældede i Laas; der stod han da. Ved Midnat stod Thorbjørn Hornklofe op, og gik til Ingeborgs Fruerstue, han gik ind igjennem Stakitlaagen og ind ad den Dør, som var der næst ved; Stuen var da i Laas, og han vendte tilbage, men da var ogsaa den Dør i Laas, som han forhen lukkede op. Og da de to Trediedele af Natten vare forløbne stod Ølver op, og gik til Ingeborgs Fruerstue; Stakittet stod aabent, men da han kom til Døren til Stuen, var den i Laas, og da han agtede sig ud igjen, var Stakitlaagen i Laas; enhver af dem sad nu der, hvor han var, det øvrige af Natten, og den ene vidste ikke af den anden; ingen af dem havde flere Klæder paa end sit Linned og en Overkappe; Vejret var koldt og det var stærk Frost. Da nu Kongen om Morgenen kom i sit Højsæde, savnede han sine Skjalde, og man gik at søge efter dem. Ingeborg fortalte da Kongen, hvorledes det hang sammen; Kongen gik ud til Fruerstuen med mange Folk, og fandt der sine Skjalde. Kongen var saa vred, at man næppe kundt faae et Ord indført hos ham, og bød at dræbe dem saa hurtig muerligt for deres Dumdristighed. Der vare mange brave Mænd hos Kongen, som bade for dem, og saa gjorde de ogsaa selv; men da deres Frænder og Venner ikke kunde faae udvirket dem Fred, bade de Kongen, om han vilde sende dem i noget Ærende, som han ønskede at faae udført, skjønt der var nogen Livsfare derved, isteden for at lade dem dræbe for ikke større Sag, saa meget som han forhen havde agtet dem. Overtalt af sine Venner, fattede Kongen nu denne Beslutning, og sagde at han vilde sende dem over til Sverrig til Kong Erik Bjørnsøn, for at tilvejebringe

Fred imellem Rigerne; dette bestemte Kongen, fordi enhver af deres Mænd, som kom i den andens Rige, blev strax dræbt. Hver af Skjaldene havde gjort sin Vise om Natten mellem Dørrene. Denne kvad Audun:

Under den aabne Himmel
Vi indspærrede stode,
Een efter den anden,
Inden denne Klemme;
Tilskyndt vist man har, at
Krigeren hæftes skulde,
Møen ej jeg fandt, og
Fængslet slipper jeg næppe.

Denne kvad Thorbjørn:

Dette voldte Kvinden,
* * *
Derfor jeg lyster at taste
Denne Færd * * *;
At i Lag med den smukke
Mø jeg kom * * *

Og Ølver kvad denne:

Skjaldens Øjenlaage
Skigaarden har lukket,
Ej for Vaaben han maatte
Døe i Strid med Ære;
Og den uheldsvangre
Sængs * * *, derfor
Har jeg taalmodig
* * *

Skjaldene berede sig til Bortrejse.

2. Kong Harald havde, den Tid Skjaldene stode i højest Anseelse hos ham, tilladt dem, at enhver af dem maatte

udvælge een af Kongens Hoffinder til sin Tjeneste og sit Følge; den, som Audun havde valgt, hed Rejkul; Thorbjørn valgde Kolofostri, og Hjalmgrim hed den Mand, som Ølver valgde. Uagtet Skjaldene nu vare faldne i Unaade hos Kongen, vilde dog ingen skilles fra sin Stalbroder, skjønt der var saa stor Fare at udsætte sig for. Da de vare færdige, gik de for Kongen, toge Afsked med ham, og bade ham give dem sin Lykke med paa denne Rejse; og uagtet Kongen var vred, lovede han dog det, de bade om, og ønskede dem en lykkelig Rejse. De rede derpaa bort sex i Følge. Da sagde Audun: „Skjønt vi ere faldne i Kongens Unaade, er det dog bedst at lade, som vi have mange anseelige Frænder, og jeg vil foreslaae, * * * Bistand, førend han begav sig paa denne Rejse; de syntes, at det var det bedste Raad, de kunde tage. Ølver sagde: „Ring den Hvide paa Søndmøre er min nære Frænde, han er nemlig min Morbroder, og han er tillige Kong Haralds Lehnsmand. Ham vil jeg drage til, og bede ham at ledsage os paa denne Rejse, han er ung og mandig, og vil sandsynligviis være en tapper Mand, om noget behøves." Da sagde Audun: „Jeg har ogsaa en Frænde, som hedder Thorfin; han er ogsaa Kong Haralds Lehnsmand, og har Rummedalsfylke; han er atten Vintre gammel; han bliver kaldt Thorfin den Stærke; han har nylig taget imod sin Fædrenearv; ham vil jeg bede drage med os; thi jeg holder for at den Plads, han indtager, ikke vil befindes øde." De skiltes nu, og enhver drog til sin Frænde; og fortælles der først om Ølver, at han drog syd paa til Møre, og kom til Ring Hvide, som tog imod ham med megen Venlighed, og der var Ølver tre Nætter og blev godt behandlet. Han fremførte derpaa

sit Ærende, og sagde saa: „Jeg er kommen her til dig, for at sige dig, at Kong Harald har sendt os, sine Skjalde, over til Sverrig for at tilvejebringe Fred mellem Kongerne og imellem Landene." „Hvad have I da gjort," spurgde Ring, „hvorfor Kongen vil skille eder ved Livet?" „Han tænkte," svarede Ølver, „at vi vilde kunne udrette mere end andre." „Siig mig det Sande, hvorledes det hænger sammen," sagde derpaa Ring; og Ølver fortalte ham nu alt, som det var. Ring sagde: „Det var ilde." „Saa er det nu hermed," svarede Ølver, „at jeg vil bede dig, at følge med mig, thi jeg venter mest Hjælp af dig, saa meget mere, jo vanskeligere Stilling jeg befinder mig i. „Til sligt er jeg endnu kun lidet skikket," sagde Ring, „formedelst min Ungdom og Ubevanthed med slige Foretagender, men hvilke flere agte I at anmode om at drage med i denne Færd?" Ølver nævnte Rolf og Thorfin. „Hvis de tilstaae at rejse," sagde Ring, „da vil jeg ikke undslaae mig, men i modsat Fald vil det ikke hjælpe at anmode mig mere herom." De skiltes nu med Venskab, og Ring bad Ølver sende Bud, om Thorfin og Rolf lovede at rejse, da skulde de mødes paa Sœjg i Gudbrandsdalene. Om Thorbjørn Hornklofe er dernæst at fortælle, at han kom til Oplandene til Rolf Nefja, og blev der vel imodtagen; han fortalte Rolf om Rejsen og om Aarsagen til den og tillige, at han vilde bede Rolf at drage med, læggende til, at han af ham ventede sig mest af alle sine Frænder. Rolf svarede: „Ej er jeg nu skikket til at drage paa slige Rejser paa min gamle Alder; men den Gang, jeg var i mine bedste Aar, vilde jeg ikke have afslaaet denne Rejse, om der droge flere med, som jeg ansaae at besidde nogen Due-

lighed til Strid." Paa den samme Tid kom Ølver Hnufa der, og sagde, at Ring havde lovet at rejse, og bestemt, hvor de skulde mødes; Rolf lovede da ogsaa at ville rejse med. Om Audun Ilskælda er endelig at berette, at han kom til Rummedalen til Thorfin, og mødte der en god Modtagelse. Thorfin havde en gammel Amme; den samme Aften kom han til hendes Sæng; hun hilste ham, og spurgde, om der vare kommen nogle Fremmede, som vare hans Frænder; han sagde, at der ingen vare komne. „Det væntede jeg mindst," sagde hun, „at du vilde lyve for mig; thi jeg kjender her din Frænde Audun Ilskældas Fylgie [1]); de kom her i Morges tidlig, og han tykkes at have et nødvendig Ærende til dig, og han har stor Bekymring i Sindet." Thorfin svarede: „Det er sandt, Fostermoder! at han og Hjalmgrim kom her i Dag, og du er ikke ganske blind, men jeg veed ikke deres Ærende." „Det gaaer her som sædvanlig," sagde hun, „at det blot ere saadanne Ærender, som der intet Godt er ved." Siden gik Thorfin bort, sigende, at han vilde komme til sin Amme, om der maatte blive ham noget foreslaaet, som syntes ham vanskeligt." Hun takkede ham for hans Tiltro til hende, og sagde, at han viste sig nedladende med at vælge sine Raadgivere. Dagen efter sagde Audun til Thorfin: „Kong Harald har sendt os sine Skjalde til den svenske Konge at søge at tilvejebringe Fred mellem Landene, i det han troede os bedst til at kunne udvirke en gunstig Vending i denne Sag." „Thorfin svarede: „Jeg kan ikke skjønne andet end at dette er en yderst farlig Rejse, og jeg seer altsaa, at Kongen ikke under eder det bedre end andre." „Man

[1]) Skytsgudinde.

kan vente," svarede Audun, „at faaer denne Reise et lykkeligt Udfald, blive de ogsaa forfremmede, som udføre den; og det er mit Ærende hid at bede dig at drage med paa denne Færd; jeg venter, at det vil gaae mig bedre ved min Foranstaltning end dig, thi jeg veed, at Kongen vil hædre dig, om du gjør dette; der ere ogsaa andre ypperlige Mænd med paa denne Reise, saasom Ring og Rolf Nesja." Thorfin svarede kun lidet, men gik til sin Fostermoder, og fortalte hende Auduns Ærende. Hun spurgde: „Lovede du at reise?" „Nej," svarede han. „Det er dog ligesaa fuldt," vedblev hun, „som om du havde lovet det, thi det vil blive Enden paa det." „Synes det dig raadeligt, Fostermoder!" sagde han. „Ej vil jeg fraraade dig," svarede hun. Siden talte de om, hvorledes han skulde berede sig til Reisen. Hun sagde: „Du skal drage med tolv Mænd, og skulle alle vore Roerkarle følge dig, Hermund Berserk og din Fosterfader Ingjald Skare; men du skal blive deres Anfører i denne Færd paa den Maade, at naar I ere samlede, alle Formændene, da skulle I sætte eders Spyd sammen, og skal saa den være Anfører for eder, i hvis Spyd det synger, men jeg skal mage det saa, at det skal hændes dig." Siden gav hun ham Salve og en Deel Bindsler, og sagde, at han vilde komme til at behøve dem alle. Hun følte dernæst omkring paa ham, og sagde: „Jeg venter, at faa atten Vintre gamle Karle ville være dine Lige; men da hun følte ham paa hans Sider, sagde hun: „Der stødte det paa, men dog vil du komme tilbage; nu vil jeg, at du skal kysse mig, før du drager bort;" han gjorde saa. Thorfin begav sig nu paa Reisen med Audun. De droge

derpaa Vejen frem, til de kom til Steig i Gudbrandsdalene; der traf de Skjaldene og tillige Rolf og Ring. De rede nu mod Østen, hvor Vejen gaaer, og vare 38 Mænd tilsammen; Thorfin blev deres Anfører, eftersom Kærlingen havde maget det.

3. Da Vreden forlod Kong Harald, og han spurgte, at Skjaldene vare borte, og at hans Lehnsmænd vare dragne med dem, udsatte for Fredløshed og Fare i en anden Konges Rige; blev han saa vred, at han sendte Bud over hele Norge, og stævnede Folk til sig, og agtede selv at ride med Oplændingerne og Thrønderne ind i Sverrig, saasnart Sommeren begyndte, thi han troede at kunne vente, at han der vilde faae sine Mænd at hævne. Han stævnede til sig fra Halogeland Thorolf Kveldulfsøn og Sigurd af Sandnæs, Rognvald fra Mjola og mange andre fra den nordlige Deel af Landet; og sydfra stævnede han Asbjørn Hamarljome fra Hedemarken, Eysten Egdefork og mange Stormænd fra Oplandene. Sin Søn Erik satte han over Ledingshæren, og bød ham sejle til den østlige Side af Vigen; de skulde gjøre Landgang i Gøtland, og derfra hærje op i Sverrig; over Flaaden sattes, tilligemed Erik, Rognvald Møre-Jarl og Thrand Fjalekat [1]), Romund Guldtanni fra Sogn, Eysten Hvide fra Voss og mange andre af Kong Haralds Kæmper. Skibshæren kom sammen i Ejkundesund sønden for Jæderen, og sejlede dernæst over til Elven. Om Lehnsmændene og Skjaldene er nu at fortælle, at de droge over Kjølen ad Vejen, som gaaer til Sverrig. De fik ondt Vejrlig, baade Frost og Sneefog. En Dag, da de gik frem ad en stor Skovvej, og det var en rygende

[1]) d. e. Musefælde.

Snee, saae de en Mand komme imod dem; de kjendte, at det var Rejkul, og spurgde ham, hvorfra han kom; han sagde, at han havde løbet forud, og havde fundet en stor og stærk Skale [1]: „Døren var lukket i paa Klem," sagde han, „og jeg maatte bruge alle mine Kræfter, inden jeg fik den op; der kunde staae fyrretyve Heste derinde, og ligesaa mange Lejer vare der; der manglede heller ikke paa Gods." „Saa raader jeg til, at vi overnatte der," sagde Thorfin. De samtykte det, rede til Skalen, og vare der om Aftenen, men da Tusmørket begyndte, hørte de Hestegny og Vaabenbrag; en Mand red til Døren, og slak sit Spydskaft mod den, saa at Døren strax sprang op paa vid Væg. Thorfin og hans Mænd dræbte denne og to andre, som rede ind, men Hestene løb til deres Staldrum. Derpaa red endnu en Mand ind ad Døren; Thorfin hug til ham; han holdt Luven [2]) imod, og det bed ikke; han havde hverken Skjold eller Hjælm. Han trak sig da ud igjen, og sagde: „Kan Hama høre mig?" Da svarede en stor og smuk Mand: „Hvad vil du ham?" „Vi træffe her Mænd i vor Skale," sagde han, „som synes at have noget at betyde, thi saasnart jeg agtede at ride ind, blev der hugget saa haardt til mig, at jeg nær havde faaet Skade deraf, da jeg holdt Luven imod; men tre af de Mænd, som rede forud og rede først ind, troer jeg, ere alle strax dræbte." „Nu er det bedst," sagde Hama, „at vi begive os til vor Skandse." „Det er vistnok bedst," sagde Sjone, „og lad os hellere træffes i Morgen!" De rede derpaa bort, og

[1]) d. e. en eenlig Bygning. [2]) Haandens indvendige Muskel.

hine forbleve i Skalen om Natten. Der fattedes intet, og de toge, hvad de behøvede. Tidlig om Morgenen begave de sig paa Vejen, men da de vare komne et Stykke Vej frem, saae de Mænd stillede tvært over Vejen, ikke færre end fyrretyve, og midt i Troppen stod en Mand, der var saa stor, at ingen af de andre naaede ham til Skuldrene; han saae derhos meget barsk ud. Thorfin opmuntrede dem til at gaae uforfærdet frem, men da de kom hinanden nær, spurgde Thorfin, hvo deres Anfører var. Den store Mand svarede, og sagde, at han hed Hama, og var fra Helsingeland, „men disse ere mine Mænd, som følge mig, og jeg vil gjøre ved eder det samme, som jeg gjør ved andre, der drage over Kjølen; jeg vil have eders Liv og Gods." Thorfin sagde, at det vilde koste ham mere, end han troede; „Vi ville fordele os saaledes, at Mand gaaer imod Mand; men hvor gammel er du, Hama?" „Jeg er nu atten Vintre gammel," svarede Hama, og spurgde igjen, hvor gammel Thorfin var. Denne svarede, at de i Henseende til Alderen vare hinanden lige. Thorfin talte nu til sine Mænd, og spurgde Rolf og Ring, om de vilde kæmpe mod to Mænd hver af dem, eller begge mod Hama allene, „thi de have to flere end vi." De svarede begge paa een Gang, at enhver af dem vilde hellere stride mod to. „Vel er det," sagde da Thorfin, „at jeg og Hama komme til at prøve en Dyst; Ingjald Skarafostre kommer til at gaae imod Sjone, thi til at stride mod denne Trold ville faa andre være i Stand; Hermund Berserk skal imod den af dem, som er den tredie i Stridbarhed, og hedder Lede, og saa skal fremdeles Mand sættes imod Mand." De gik siden ind paa hinanden, og kæmpede paa det

hidsigste. Kolofestre var den første, der fik Bugt med den Mand, der var sat mod ham, og han hjalp strax Thorbjørn Hornklofe, og da de nu vare to om een, blev der snart en Omskiftning, og de dræbte ham. Thorbjørn hjalp dernæst Rolf, thi han havde faaet nogle store, dog ikke mange, Saar, da han var stiv af Alderdom, men da tre anfaldt een, dræbte de ham strax. Rolf tilbød da at hjælpe Ring, som ogsaa havde faaet mange Saar, der dog vare smaae; de gjorde nu saa, og den Kamp var ligeledes snart til Ende. Imidlertid var ogsaa Hjalmgrim bleven færdig med den Mand, som var sat imod ham; han drog da til sin Stalbroder Audun, og de dræbte den, som Audun gik imod. De vendte sig nu derhen, hvor Thorfin og Hama saa vel og mandigen strede mod hinanden, at man ikke kunde see, hvo der vilde sejre; de vilde hjælpe Thorfin, men han vilde ikke tilstæde det, og sagde, at ingen skulde deeltage i deres Kamp, hvo af dem der saa skulde gaae af med Sejren. Hermund kæmpede vel; men Ingjald Skare og Sjone strede paa mange Maader med Grumhed og Trolddom, saa at ingen syntes at kunne tage Deel i deres Kamp; men enhver, som var bleven færdig, hjalp sin Ven og Stalbroder, og omsider endtes det med, at Hama og Sjone flyede bort i Skoven tilligemed Lede, men alle de andre vare dræbte. De vendte nu tilbage til Skalen, og forbandt deres Saar; Thorfin var ikke saaret. De forbleve nu der i syv Dage; derpaa droge de over Kølen, og der fattedes da ikke Heste og andre Fornødenheder. De kom ned i en Dal, hvor der var en stor Gaard; de gik til Huset; der boede en Kone, som hed Rudda; hun var mægtig og havde mange Mænd

om sig; hun indbød dem til sig, og spurgde dem om Tidender, de sagde, at de faa eller ingen havde at berette. Rudda sagde: „Det kan dog være, at der er gaaet noget for sig, skjønt I intet ville sige; Sjone kom her forrige Dag, og kaldes nu Halvhoved; han sagde ogsaa, at Hama var død i Skandsen af Saar, at Indvoldene vare ude paa ham, da han kom fra Striden; han bandt da Klæderne fast om sig, og naaede saaledes til Værket, hvor han døde; „og nær have I gaaet mig med eders Hug, thi Hama var min Søn; men hvis du, Thorfin! vil blive min Mand, og være mig i Søns Sted, da ville vi snart blive forligte." Han lod, som han vilde antage dette; de vare der om Natten. Dagen efter lod hun det udegaaende Kvæg drive hjem, men Thorfin brød sig ikke meget derom; den anden Dag bad hun Thorfin gaae at see hendes Kostbarheder og Løsøre; „thi du, Thorfin! har meget at bøde, fordi du dræbte min Søn Hama, thi hans Fader er Jarlen i Helsingeland, men ej vil jeg tage det tilbage, som jeg forhen har sagt dig." Han svarede ikke meget dertil. Hun bad ham da gaae med hende at see hendes Kostbarheder, og han gjorde saa. Han saae der mange herlige Ting, men da hun havde taget alt op af Kisten, laae der tre Guldringe paa Bunden af den; hun bad Thorfin tage Ringene til sig; han bukkede sig da ned, men i det samme trak hun et Sax eller kort Sværd frem, og stak til ham dermed, saa det stod fast i Benet; men han sprang op, i det han fik Stikket, og slog hende med den knyttede Næve, saa at hun faldt om paa Gulvet; og det blev hendes Død. I Thorfins Saar gik der Betændelse, thi Sværdets Eg var forgiftet, og man maatte skjære alt det nær-

meste ud af Saaret, inden det vilde læges. Dertil brugtes nu de Bind, som Kærlingen sidst havde givet ham ved Afskeden. De vare der nu nogle Dage, og droge siden videre ad Veien, og Indbyggerne øverst oppe i Sverrig vare ikke at lide paa for dem. En Dag saae de, hvor der rede tredive Mand; de hilste Anføreren, og spurgde ham om Navn; han sagde, at han hed Hjalmar, og var en Søn af Jarlen i Helsingeland, og at han nylig havde taget imod sin Fædrenearv; at hans Broder hed Hama, „og han er en fortræffelig Mand, vi have Fader sammen," lagde han til, „men han har en ond Moder." Thorfin spurgde, hvorhen han agtede sig; han sagde, at han skulde til Upsal til Kong Erik. Han spurgde igjen Thorfin om hans Reise. Thorfin sagde ham, som det var, og bad ham tale deres Sag for den svenske Konge. Han lovede dem sin Bistand, og den lovede de hinanden gjensidigen, og sluttede derom en fast Aftale. Siden sagde Thorfin ham, hvad der var skeet. Hjalmar svarede: „Skade tykkes mig Hamas Tab for Slægtskabets Skyld; men fordi han ved sin Moders Overtalelser tog til en ond Bedrift og blev Stimand, var han ogsaa min Regjering til Hinder og Skade, saa at jeg næppe kunde udføre den; og da hertil kommer, at I forsvarede eder med Mandighed, vil jeg ikke tilregne eder dette; der er heller ingen Konge, som jeg synes saa godt om, som Kong Harald, og min Agtelse for ham skal komme eder meget til Gode. De droge nu alle sammen, til de kom til Upsal. Kongen tog med Mildhed mod Hjalmar, og gav ham Plads i Høisædet ligeover for sig; men Nordmændene bleve koldt modtagne. Kongen spurgde Hjalmar om deres Ærende.

Han sagde, at de vare sendte af Kong Harald med store Pengegaver for at skaffe Fred tilveje mellem Landene, og i det samme gik Nordmændene for Kongen, og fremførte det samme Ærende. Hjalmar sagde, at det var Kong Erik til den største Hæder, at saadan en Konge, som Kong Harald var, bad ham om Fred, og syntes ikke at kunne udholde hans Vrede. Skjaldene frembare nu anseelige Gaver, som de sagde, at Kong Harald sendte til Kongen, men det var dog det Gods, som de havde faaet i Skalen og fra Rudda; og efter manges Tilskyndelse optog Kong Erik det vel, og viste Skjaldene til en hæderlig Plads. Saasnart Skjaldene vare tagne i Fred, gave de med megen Veltalenhed Prøver paa deres Færdighed, og begyndte at gjøre Hæderskvad om Kongen og andre fornemme Mænd. Da de nu havde været der saa lang Tid, at de havde fuldført deres Ærende, beredte de sig med Kongens Tilladelse til Hjemrejse; og Kongen gav dem paa sine Vegne Hjalmar med paa Rejsen, og sendte Kong Harald meget anseelige Gaver med hæderlige Tilsagn om Fred. Om dem er nu at fortælle, at de droge Vejene frem over Kølen og dernæst mod Vesten over Skovene. Da de nu kom ned til Bøjgderne, kom Kong Harald imod dem med en stor Hær, og agtede at hærje paa Sverrig, om der havde været tilføjet hans Mænd nogen Skade. Hjalmar tilligemed Lehnsmændene og Skjaldene og deres Følge gik nu for Kongen, og hilste paa ham, og han tog med Mildhed imod dem, og syntes at have faaet dem tilbage fra Underverdenen. De fortalte nu udførlig, hvorledes det var gaaet paa deres Rejse, og fremførte Kong Eriks Hilsen og de Gaver, han havde sendt Kong Harald. Kongen vendte da til-

bage, men sendte Hauk Habrok og Rolf Nefja over til Vigen til Kongens Søn Erik og Røgnvald Møre-Jarl at sige dem, at der nu var gjort Fred mellem Rigerne. De vare tolv tilsammen, og droge frem ad Vejen, og som de nu en Aften droge igjennem en Skov, kom de til en stor Skale. De agtede at overnatte der, men da de lukkede Døren op, saae de, at der sade tolv Mænd ved Ilden; Rolf kjendte Sjone, som var Anfører for denne Trop. De sprang op, grebe deres Vaaben, og løb ud af Skalen, og der begyndte strax en Kamp; Sjone trængte ind paa Rolf, og det endtes imellem dem med, at Sjone stak ham igjennem med et Krogspyd, og det var Rolfs Død. Da sagde Sjone: „Det agtede jeg at faae udført i Norrig, at faae taget Hævn for Hama, og skjønt Hævnen ikke træffer der, hvor jeg ønskede det, er dette dog bedre end intet." Dette hørte Hauk, og spurgde: „Hvor vilde du heller, at den skulde have truffet?" „Paa Kong Harald eller Thorfin," svarede Sjone. Derpaa løb Sjone mod Hauk, og stak Spydet til ham; Hauk holdt Skjoldet imod, men Sjone stak igjennem Skjoldet og Hauks Brynje saa haardt, at Stikket gik ind til Benet; det var et stort Saar. Hauk slap Skjoldet af Haanden, og han var fast paa Spydet; han tog da med begge Hænder en stor Øxe, og hug til Sjone, men det bed ikke. Hauk slog da med Hammeren Sjone over Armen nedenfor Skulderen, saa at Armen gik i Stykker; da faldt Spydet ned; Sjone greb det i den anden Haand, og stød det igjennem en Mand af Hauks Hær, og løb derpaa bort i Skoven, og bød sine Folk følge sig. Hans Trop var da spunden ind til det Halve, men fire af Hauks Mænd vare døde. De skiltes nu; Hauk forbandt sine

Mands Gaar, og drog siden til Erik Kongesøn, og berettede ham sit Ærende. Erik havde før hans Ankomst hærjet vidt omkring i Gotland, men vendte nu tilbage med Flaaden, og traf sin Fader i Tønsberg, og de sagde hinanden, hvorledes det var gaaet dem hver især. Thorsin og Hjalmar droge op til Halogeland, og fik begge gode Gaver af Kongen, og droge bort som hans Venner; og da de kom hjem, bleve de modtagne med aabne Arme; Thorsins Fostermoder blev glad ved ham, og sagde, at det havde ikke gaaet meget anderledes, end hun havde anet. Hjalmar drog derfra hjem til Helsingeland, og Thorsin fulgde ham, og gav ham fortrinlige Gaver med. Thorsin forblev der en Tid, og ægtede Hjalmars Søster Magnild, og de vare nogle Aar sammen, indtil Hjalmar døde. Hele hans Arv tilfaldt da Magnild, og Thorsin drog derpaa til Helsingeland, hvor der blev givet ham Jarlsnavn; han formerede der sin Slægt, og mange nedstamme fra ham. Da den svenske Kong Erik mærkede, at hans Land blev hærjet, og at det var ikke noget alvorligt Fredsforslag, som Skjaldene havde fremført, blev han meget vred; dog udbrød ingen Krig mellem Rigerne, men det var aldrig siden godt mellem disse Konger. Kong Haralds Dage vare mange og ærefulde, og hans Endeligt saadant, som mange have hørt. Her fortælles ej længer om ham.

Fortælling
om
Gunhilds Søn, Kong Sigurd Slefa.

Det fortælles, at, da Gunhilds Sønner herskede over Norge, havde Kong Sigurd Slefa sit Sæde paa Hordeland; han var meget ødsel, en drabelig Mand at see til; men ustadig og kvindekjær og meget ryggesløs i denne Henseende. Der var en mægtig Herse paa Hordeland, som hed Thorkel Klyp, og var en Søn af Thord Hordekaareson; han var en tapper Mand og var i stor Anseelse. Han havde en smuk og beleven Kone, ved Navn Olof. Nu sendte Kong Sigurd Slefa, som man fortæller, engang Bud til Klyp, at han skulde komme til ham, og denne gjorde saa. Da han kom, sagde Kongen til ham: „Det er nu saa, at der forestaaer dig en Rejse til England; jeg vil nemlig sende dig til Kong Adelraad at kræve Skat af ham, thi saadanne Mænd som du ere bedst skikkede til at fremføre mægtige Mænds Ærender." Thorkel svarede: „Har I ikke forhen sendt eders Mænd i det samme Ærende, og de ere jo ikke komne tilbage?" „Det er vel saa," sagde Kongen, „men jeg vil ikke sammenligne din Driftighed med deres, som lidet have at betyde." „Det maa tykkes eder," svarede Thorkel, „at jeg er pligtig at drage, og jeg vil ikke undslaae

mig, skjønt det gik skjævt for dem, der forhen droge den Vej." Thorkel begav sig siden paa Rejsen, og kom over til England med et anseeligt Følge til Kong Adelraad, og hilste paa ham. Kongen optog hans Hilsen vel, og spurgde om, hvo der var Formand. Thorkel underrettede ham om, hvo han var; og Kongen sagde da: „Det har jeg spurgt, at du har erhvervet dig et godt Rygte, derfor skal du være velkommen her hos os." Thorkel opholdt sig nu hos Kongen om Vinteren; og engang sagde han til Kongen: „Aarsagen til min Rejse herover, Herre! er, at Kong Sigurd Slefa har sendt mig for at hente Skat fra eder, og venter jeg, at I svarer vel til dette mit Ærende." Kongen svarede: „Der ere før komne Mænd til os med saadanne Ærender, og synes mig, at denne Kong Sigurds Fordring er snarere foranlediget ved Uretfærdighed end ved Retfærd; thi jeg kan ikke indsee, at der paaligger mig nogen Pligt til at betale ham Skat; det blev dem, som forhen fore med slige Ærender, dyrt betalt; det er ogsaa øjensynligt, at Kongen var ligegyldig om eders Færd, hvorledes den end gik; men dog agter jeg at behandle dig, Thorkel! ligesom hidtil, og modtage din Tak og dit Venskab, og betale dig nogle Penge, men Gunhilds Sønners Venskab vil jeg ikke kjøbe." Om Vaaren beredte Thorkel sig til at drage bort fra Vesterlandene med meget Gods, og han og Kongen skiltes med den største Blidhed, og sluttede før hans Afrejse en fast Aftale om Venskabsforbindelse.

2. Da Thorkel var dragen bort fra Norge, sendte Kong Sigurd Slefa sine Mænd til Thorkels Gaarde, og lod hans Kone Oløf føre bort derfra og hjem til sig, og lagde hende i Sængen hos sig. Hun talte da: „Herre!" sagde hun,

„slet og ufortjent behandler I den Mand, som troer eder vel, og dette vil lede til noget meget Ondt, men I kommer dog nu til at raade, skjønt det er værre saa." Kongen sagde: „Tag nu først til Takke med, hvad der bydes dig, og irettesæt mig ikke." Siden laa Oløf hos Kongen hver Nat. Alle holdt denne Kongens Fremfærd baade for slet og ufotstandig, og sagde, at han vilde selv komme til at undgjælde derfor. Om Vaaren, da Thorkels Hjemkomst spurgdes, sendte Kongen Oløf hjem; men da Thorkel Klyp fik alt dette at vide, blev han meget forbitret; han drog dog hjem til sin Gaard, men var meget taus og forstemt i Sindet; da han kom hjem, kom Oløf strax med Glæde imod ham og sagde: Velkommen Thorkel, min gode Mand! gaa ind i Herberget og hvil dig! du maa have spurgt, hvad der er hændet mig, skjønt det ej er godt; jeg vil gjærne bøde for alt det, som jeg har forbrudt imod dig, og siden forligt og i Enighed hvile hos dig." Da svarede Thorkel, og kvad denne Vise:

„Ej i Sæng, ej paa Dyne
Agter jeg hos dig at ligge,
Kvinde! thi rædsomt nager
Grusom Sorg mit Hjærte;
Med den graadige Blodhund
Jeg Forlig ej ønsker,
Inden i Kongens Blod min
Sværdsod jeg har farvet.

Hun svarede: „Det er nu baade Tilfældet, at Forseelsen er stor, og at du agter at tage stor Hævn for den, og det er ilde, at jeg skal være Anledning til saa meget Ondt." Der blev siden stævnet til et Thing, paa hvil-

fik Kong Sigurd og en stor Mængde Mennesker indfandt sig. I Følge med Kongen var en Mand, ved Navn Øgmund, en Søn af Hordekaare; han stod hos Kongen og havde et stort Spyd i Haanden. Thorkel gik nu til Stolen, og sagde: „Herre! nu skal I see den Pengesum, som jeg har ført fra England; seer I nu til, Konge! hvorlunde dette er udredet.” Kongen betragtede det, og saae mange gode Kostbarheder, og sagde: „Hvorlunde skulde dette ikke være med Virksomhed udført og vel udbetalt.” „Udført er da noget af den vanskelige Sag,” svarede Thorkel. Han var saaledes klædt, at han havde en Kappe over sig, der meget net var sammenhæftet med et Baand; han trak derpaa en Øxe frem under Kappen, og hug til Kongen, og tilføjede ham Banesaar. Men i det Thorkel, efterat have udført dette, vendte sig tilbage, sprang Øgmund Kaaresøn ind paa ham, og stak ham igjennem med det Spyd, som han holdt paa. Dette optoge Thorkels Frænder saa ilde, at de droge til Øgmunds Gaard og indebrændte ham, thi de syntes, at der var stor Forskjel paa Kongens og Thorkels Sag. Da Gunhild spurgde sin Søns Død, syntes hun, at Oløf havde voldt hende meget Ondt, og hun agtede derfor at tilføie hende nogen Vanære til Gjengjæld. Dette fik Oløf at vide, og spurgde tillige, at en Islandsfarer laa færdig; Skibets Ejer hed Bødvar, og var en Søn af Thorstejn, en Broder til Hall paa Sida. Denne Mand drog Oløf til, og talte saaledes til ham: „Jeg er,” sagde hun, „kommen i en vanskelig Stilling, og vil derfor bede dig, at du fører mig til dit Land bort fra Gunhilds Undertrykkelse.” Han svarede: „Jeg kan indsee, at det er dig høiligen

nødvendigt, og vil ogsaa gjøre, hvad du forlanger, men derhos ansee det saameget billigere, at ogsaa du opfylder mit Ønske." Hun sagde, at det skulde skee. Siden drog hun ud paa Skibet tilligemed sin Datter Gudrun, og de sejlede nu bort, og kom til Island, hvor de landede i Alptefjord paa Østerlandet; der ejede Bødvar en meget anseelig Gaard. Da de nu kom hjem, fortælles der, at Bødvar sagde: „Nu vil jeg andrage den Sag, som jeg omtalte i Norrig, og bejle til dig." „Det veed jeg," svarede hun, „at man vil sige, at jeg nu gjør et ringere Giftermaal end før, men du har fortjent, at faae dette Ønske opfyldt. Giftermaalet kom siden i Stand, saa at Bødvar fik Oløf; men de levede ikke længe med hinanden, thi han døde samme Sommer. Siden spurgde Ejnar Eyolfsson nord op til Thveraa, at der var et anseeligt Giftermaal at gjøre ved at ægte Gudrun Klypsdatter, og han fik hende, og havde mange Børn ved hende. Ejnars og Gudruns Søn blev kaldt Thorkel Klyp efter sin Morfader; han var en meget haabefuld Mand, og omtales i mange Sagaer. Nogle Aar derefter drog Oløf over til Norge til sine Frænder, og ansaaes for en meget brav Kvinde.

Fortælling
om
Thorlejf Jarleskjald.

Fortale.

Nu skal der fortælles et Eventyr, som tildrog sig i Sidsluingen af Hakon Hlade-Jarls Dage, med hvilke Kunster og Galdre og Tryllesange han blev forhaanet, som han havde vel fortjent; thi hans Ondskab og Gudsfornægtelse blev mange Mennesker til megen Besværlighed og ubodelig Skade paa Sjæl og Legeme. Det skede ham, som det gaaer mange, at, naar Straffens Time er kommen, er det ikke let at undslippe; thi det er Djævelens Natur, at, naar han troer at have noget Menneske fuldkommen i sin Magt, og det ingen Tillid sætter til Gud, sviger og forlokker han det først med sine forbandede Anslags ondskabsfulde Snedighed, saalænge dets usle Levedage vare; men naar det nærmer sig dets timelige Livs Ende, bliver det nedsænket i daglige Kvalers mørke Fængsel med evindelig Jammer og Elendighed.

Om Thorlejf.

1. Da boede Asgejr Rødfeld paa Brekka i Svarfadedal; han var en mægtig Mand og af fornem Slægt; hans Kone hed Thorhild, hun var en viis, vennesæl og

meget myndig Kvinde. De havde tre Sønner, der alle våre haabefulde; deres ældste Søn hed Olaf og bar Tilnavnet Valabryder; den anden Helge den Frække eller Tapre; begge disse omtales mere i andre Sagaer end i denne; Thorleif hed deres yngste Søn; han var tidlig en rask og driftig Mand og særdeles udmærket i alskens Færdigheder, ogsaa var han en god Skjald; han var til Opfostring hos sin Morbroder Midfjordskegge paa Reykjar i Midfjord, indtil han var 18 Aar gammel. Skegge gjorde meget af Thorleif, og opfostrede ham med megen Kjærlighed. Man sagde, at Skegge lærte Thorleif mere af Oldtids Videnskaber, end andre kunde; Thorleif drog siden hjem til sin Fader; han dræbte Klause Bøggbe med sin Broder Olafs Bistand; men til Eftermaal efter Klause var Karl hin Røde, som drev saa stærkt paa Sagen, at Thorleif blev landsforviist og fordreven fra Svarfadedal. Herredsforstanderen Ljotolf havde hjulpet Thorleifs Søster Ynghild Fagerkind; han hjalp nu ogsaa Thorleif paa et Skib paa Gaasøre. Thorleif blev dreven tilbage; han var om Vinteren hemmelig snart hos Ljotolf snart hos sin Fader Asgejr; han lærte da af sin Fader mange Oldtids Videnskaber, thi denne holdtes for at være kyndig i mange Ting; da var Thorleif 19 Aar gammel. Karl satte stærkt efter Thorleif, og der skede om Vinteren mange Tildragelser, som ere fortællingsværdige, og omtales i Svarfdølernes Saga. Vaaren efter drog Thorleif vesterpaa over til sin Fosterfader og Frænde Skegge, og bad ham om Bistand og Raad i denne Sag. Under Midfjordskegges og Herredsforstanderen Ljotolfs Beskyttelse drog nu Thorleif hen, og kjøbte sig et Skib af

nogle Kjøbmænd, der laae oppe i Skandas Munding, han skaffede sig Skibsfolk dertil; siden drog han hjem til Brekka til sine Forældre, og bad dem om Rejsepenge, og fik saa meget Gods, som han troede at behøve. Om Vaaren lod han dernæst sine Varer føre om Bord, og drog for stedse bort fra Brekka, og hilste sin Fader og Moder og sin Fosterfader Midfjordskegge Farvel.

Hakon lader Thorlejfs Mænd hænge.

2. Thorlejf begav sig nu paa Rejsen, og havde god Bør; han sejlede øster ind til Vigen. Hakon Hlade-Jarl var da i Vigen. Thorlejf gik i Land, og lod sit Skib udlosse; han gik til Jarlen, og hilste paa ham. Jarlen tog vel imod hans Hilsen, og spurgde ham om Navn, Slægt og Herkomst; Thorlejf sagde ham det. Jarlen gjorde ham mange Spørgsmaale angaaende Island, og Thorlejf besvarede dem udførligen. Da sagde Jarlen: „Det er nu saa, Thorlejf! at vi ville kjøbe Varerne af dig og dine Skibsfolk." „Vi have kun faa Varer, Herre!" svarede Thorlejf, „og der ere andre, som det kan være os bekvemmere at sælge vore Varer til, og maa I lade os raade os selv i at sælge vort Gods og vore Varer til dem, som det synes os bedst." Jarlen tyktes at han svarede fornærmeligt, og optog hans Ord meget ilde, og saaledes skiltes de. Thorlejf drog til sine Mænd, og sov om Natten, men om Morgenen stod han op, og drog til Kjøbstædet, og spurgde sig for om gode Kjøbere, og kjøbslog med dem om Dagen. Da Jarlen spurgde dette, drog han med betydeligt Mandskab til Thorlejfs Skib, og lod der alle Folkene gribe og binde. Siden ranede han alt Godset, der var, og inddrog det som sin Ejendom, og lod Skibet brænde til Aske; derefter

lod han skyde Stænger mellem Boderne, og lod derved hænge alle Thorlejfs Folk. Siden drog Jarlen bort med sine Mænd, og tog til sig alle de Varer, Thorlejf havde ejet, og deelte dem med sine Mænd. Da Thorlejf nu kom hjem om Aftenen, og agtede at drage til sine Mænd, som han ogsaa gjorde, saae han Mærke paa, hvorledes det var gaaet hans Stalbrødre, og troede at kunne vide, at Hakon Jarl maatte have voldt dette onde Værk, og udspurgde nu nøje, hvorledes det var tilgaaet; og da han havde Underretning om, at det forholdt sig efter hans Formodning, kvad han denne Vise:

Ilde mit Sind nu gyser,
Thi paa den jævne Øre
Manden sin Baad og sin Knørre [1])
Mistet har, o Kvinde!
Hvo det veed, om jeg ikke
Lyster ham at lønne,
Som lod Skjaldens Knørre
Skændig til Kul opbrænde.

Om Thorlejf.

3. Det fortælles, at Thorlejf efter denne Hændelse søgte at komme bort med et Kjøbmandsskib, sejlede ned til Danmark, og drog til Kong Svend, hos hvem han var om Vinteren. Efterat have været der en kort Tid, gik Thorlejf en Dag for Kongen, og bad ham høre paa et Kvad, som han havde gjort om ham. Kongen spurgde, om han var Skjald. „Det kommer an paa," svarede Thorlejf, „hvad I vil dømme, naar I hører Kvadet." Kongen bad ham fremsige det. Thorlejf kvad da en Drape paa firretyve Stropher, hvori dette er Omkvædet:

[1]) Et Slags Fartøj.

Held gav Himmelstraalers
Hødding [1]) ofte Jyders
Konning til paa England
Sværde røde at farve.

Kongen roste meget Kvadet, og det samme gjorde alle de, som hørte det, og sagde, at det baade var vel kvædet, og fremsagt med Anstand. Kongen gav Thorlejf i Løn for Kvadet en Ring, som vejede en Mark, og et Sværd, hvis Tilbehør var udstiret med en halv Mark Guld, og bad ham at forblive længe hos ham. Thorlejf gik til det ham anviste Sæde, og takkede Kongen meget, og saaledes forløb nogen Tid; dog varede det ikke længe, inden Thorlejf blev saa kjed af at være der, at han fandt næppe Behag i at gaae til Drikkebord eller at sidde mellem sine Bordkammerater. Dette mærkede Kongen snart, han lod da Thorlejf kalde til sig, og sagde: „Hvad er det, der volder dig Sorg, Thorlejf! da du næppe agter paa at følge Skik og Brug hos os?" „Det maa I have hørt, Herre!" svarede Thorlejf, „at den, som spørger om en andens Modgang, er skyldig at raade Bod der paa." „Siig mig først, hvad det er!" sagde Kongen. Thorlejf svarede: „Jeg har digtet nogle Viser i Vinter, som jeg kalder Kvindeviser, hvilke jeg har gjort om Hakon Jarl; thi en Jarl omnævnes ved en Kvinde i Skjaldskab. Nu vil det bedrøve mig, Herre! om jeg ikke faaer Tilladelse af eder til at drage til Norge og bringe Jarlen Kvadet." „Du skal tilvisse faae Tilladelse," sagde Kongen, „men dog skal du love os forud at komme tilbage til os det hurtigste du kan, thi for dine Idrætters Skyld ville vi ikke miste dig." Thorlejf lovede det, og søgte nu Rejselejlighed,

[1]) Solens Skaber og Opholder.

og drog op til Norge, og drog uafbrudt til Throndhjem; da opholdt Hakon Jarl sig paa Hlade. Thorleif tog nu en Tiggerforklædning paa, og bandt sig et Gjedeskæg om Hagen, tog dernæst en stor Pose, som han anbragde saa-ledes under Forklædningen, at alle skulde troe, han spiste den Mad, som han kastede i Posen, thi Posens Aabning var oppe ved Munden under Gjedeskægget. Siden tog han to Krykker med en Braad paa Enden af hver, drog saa afsted, indtil han kom til Hlade. Det var just Afte-nen før Juul paa den Tid, da Jarlen var kommen i sit Sæde tilligemed mange Stormænd, som Jarlen havde indbudet til Julegilde. Tiggeren gik ligesind i Hallen, men da han kom ind, stønnede han meget heftig, lænede sig stærkt paa Krykkerne, og gik hen til de andre Tiggere, og satte sig yderlig i Hallen; han fortrædigede Tiggerne, og tilføjede dem Skade; men de kunde ikke vel finde sig i, at han stødte dem med Stavene, og trak sig til Side, og deraf opstod der en Støj og Allarm, saa at det kunde høres i hele Hallen. Da Jarlen mærkede det, spurgde han om, hvo der forvoldte den Ulyd; der blev ham da sagt, at der var kommen en Tigger, som var saa ond og uregjerlig, at han intet lod ugjort. Jarlen bød, at kalde ham for sig, og saa blev ogsaa gjort; og da Tigge-ren kom for Jarlen, var han meget kort i at hilse. Jar-len spurgde ham om Navn, Slægt og Odel. „Usæd-vanligt er mit Navn, Herre!" sagde han, „thi jeg hed-der Ridung Gjallandeson, og har min Slægt i Sorgers-dalene i Sverrig hint Kolde; man kalder mig Ridung hin Nøjagtige; jeg har faret vidt omkring og besøgt mange Høvdinger; nu bliver jeg meget gammel, saa at jeg næppe kan sige min Alder, fordi min Hukommelse ved

den høje Alderdom har tabt sig; jeg har spurgt meget om eders Rundhed og Tapperhed, Viisdom og Vennesælhed, Lovgivning og Nedladenhed, Raskhed og Færdigheder." Jarlen spurgde: „Hvi er du saa barsk og ond at komme til Rette med fremfor andre Tiggere?" han sagde: „Hvad kan man ikke vænte af den, som gaaer om, og fattes alt uden Nød og Elendighed, som ikke har, hvad han behøver, og har længe ligget ude paa Marker og i Skove? han maa vel blive vranten ved Alderdommen og ved alt dette, naar han tilforn har været vant til Hæder og gode Dage hos de herligste Høvdinger, men maa nu være hadet af enhver usel Tølper." „Forstaaer du dig noget paa Idrætter, Gamle?" spurgde Jarlen, „da du siger, at du har været hos Høvdinger?" „Det kan være," svarede den Gamle, „at der var nogen Grund til at antage det, da jeg var i min unge Alder, skjønt det nu gaaer mig efter Ordsproget, at enhver Olding bliver magtesløs en Gang. Der siges ogsaa, at det er vanskeligt for den Sultne at sladre; jeg vil heller ikke kunne sladre med eder, Herre! uden I lader mig give noget at spise, thi saa forkommen er jeg af Alderdom, Sult og Tørst, at jeg vist ikke kan holde ud at staae paa Benene længer; saadant er heller ikke fyrsteligt, at spørge en fremmed Mand om hele Verden; men ikke tænke paa, hvad Folk behøver, thi alle ere fødte med den Beskaffenhed, at de trænge baade til Mad og Drikke." Jarlen bød nu, at der skulde gives ham god Mad, saa meget han behøvede, og saa blev gjort. Men da Tiggeren kom til Bordet, tog han med Lethed til Maden, og gjorde alle de Tallærkener tomme, som stode ham nærmest, og som han kunde naae til, saa at Opvarterne kom til atter at hente Mad. Staaderen

tog nu ikke mindre rask til Maden end før; det forekom alle, at han spiste, men i Gjerningen kastede han Maden i den før omtalte Pose. Folkene lo nu meget ad denne Tigger, og Opvarterne sagde, at han ikke blot var stor og tyk om Midje, men han kunde ogsaa æde forsvarlig. Den Gamle brød sig ikke derom, men spiste som tilforn.

Nidvisen om Jarlen kvædes.

4. Da Drikkebordene vare borttagne, gik Nidung for Jarlen, og sagde: „Jeg takker eder nu, Herre! for eders Beværtning, dog maa jeg sige, at I have slette Opvartere, som gjøre alt værre, end I befaler det; men nu ønskede jeg, at I vilde vise eders Nedladenhed, Herre! og høre paa et Kvad, som jeg har gjort om eder." „Har du før gjort noget Kvad om Høvdinger?" spurgde Jarlen. „Ja jeg har, Herre!" svarede han. „Nu kommer det da til det gamle Ordsprog," sagde Jarlen, „at det er ofte godt, hvad Gamle kvæde; fremsig du Kvadet, Gamle! og vi ville høre derpaa." Da begyndte Tiggeren paa Kvadet, og kvad fra Begyndelsen til Midten af det, og Jarlen syntes, at der var Berømmelse i hver Vise, og fandt, at ogsaa hans Søn Eriks Heltebedrifter vare omtalte deri. Men som Kvadet nærmede sig mod Slutningen, blev Jarlen noget underlig ved det, og der paakom ham en saadan Krillen og Kløe over hele Maven og allermest over Lenden, at han ingensteds kunde være rolig; og saa vidunderlig var denne Kløe, at han lod sig rive med Karter, hvor de kunde bruges, men hvor de ikke vare anvendelige, lod han tage et groft Hampeklæde, og slaae tre Knuder paa, og lod saa to Mænd trække det frem og tilbage imellem Benene paa sig. Jarlen begyndte nu at finde Mishag i Kvadet, og sagde: „Kan din Helvedes Staa-

dør ikke kvæde bedre, thi det synes mig ligesaa meget at være en Nidvise som en Lovsang; lad det blive bedre, eller du skal faae din Løn derfor." Staaderen lovede, at det skulde blive bedre, og begyndte da de Viser, som kaldes Taageviser, og staae midt i Nidvisen om Jarlen, og have denne Begyndelse:

Taage trækker op der ude,
Ned slaaer en Byge i Vesten,
Hid er en Røgsky [1]) kommen
Af den plyndrede Skude.

Da han havde Taageviserne ude, var det mørkt i Hallen, og da det var bleven mørkt i Hallen, begyndte han igjen paa Nidvisen om Jarlen, og da han kvad den sidste Trediedeel, var hvert Jærn i Gang, som var i Hallen, uden at Mennesker rørte dem, og dette blev mange Mænds Bane. Jarlen faldt da i Besvimelse, og Tiggeren kom bort, da Dørene vare lukkede men ikke laasede. Efterat Kvadet var endt, aftog Mørket, og der blev igjen lyst i Hallen. Jarlen kom da til sig selv igjen, og fandt, at Nidvisen havde gaaet ham nær; der saaes da ogsaa Mærke derpaa, thi alt Skægget og ligeledes Haaret paa den ene Side af Hovedet var raadnet af Jarlen, og voxte aldrig ud mere. Jarlen lod nu Hallen rense, og de døde Kroppe udbære; og han troede nu at vide, at dette maatte have været Thorlejf, og ikke nogen Tigger, og at han nu vilde synes at have betalt ham for sit Tab af Folk og Gods. Jarlen laa nu af denne Skade hele Vinteren og meget af Sommeren.

[1]) Skjalden sigter til Nidvisen, som Hævnen for hans Skibs Opbrændelse.

Thorlejfs Rejse til Danmark.

5. Om Thorlejf er dernæst at berette, at han drog igjen ned til Danmark, og havde den Mad, som han havde narret dem fra i Hallen, til Rejsekost; hvor længe han var paa Rejsen, veed man intet om, men kun det, at han rejste uafbrudt, til han kom til Kong Svend, som tog imod ham med aabne Arme, og spurgde, hvorledes det var gaaet ham paa Rejsen; Thorlejf fortalte alt, hvad der var skeet; Kongen svarede: „Nu vil jeg forlænge dit Navn, og kalde dig Thorlejf Jarleskjald; da kvad Kongen denne Vise:

Digtet om Thrønders Høvding
Thorlejf kvad for Folket,
Vide er nu Jarlens
Store Nidkvad udspredt;
Kvad til den høje Herskker
Bragde Skjalden fra Vesten,
Landets Vogter han listig
Lønned for Skibets Plyndring.

Thorlejf sagde til Kongen, at han længtes efter at drage op til Island, og bad Kongen om Lov til at rejse, saasnart Vaaren begyndte; Kongen sagde, at det skulde tilstædes ham: „Jeg vil," sagde han til, „give dig et Skib i Navnefæste med Besætning og Tilbehør og saadan Ladning, som du kan behøve." Thorlejf var der nu om Vinteren i god Behandling; men da Vaaren begyndte, lavede han sit Skib til, og begav sig paa Rejsen, og han havde god Bør, og landede paa Island i den Aa, som hedder Thjorsaa. Thorlejf skal da efter Beretningerne have giftet sig om Høsten og ægtet en Kvinde, som hed Aude, og var en Datter af Thord, en rask og meget

rig Bonde, som boede i Skogar under Øfjældene, og nedstammede fra Thrase hin Gamles Slægt. Aude var en meget rask Kvinde. Thorlejf opholdt sig om Vinteren i Skogar, men om Vaaren efter kjøbte han Land paa Høfdebrekka i Mydal, og boede der siden.

Thorlejfs Drab.

6. Nu vender Fortællingen sig til Hakon Jarl, at han kom sig for det meste af Skaden, men somme ville dog sige, at han aldrig blev den samme kraftige Mand som tilforn. Jarlen ønskede gjærne at hævne sig paa Thorlejf for denne Forhaanelse, om han kunde, og han paakaldte nu sine Fortrolige Thorgerde Hørgebrud og hendes Søster Irpa, at de skulde drive en saadan Galder ud til Island, at det kunde være Thorlejf fuldkommen nok; han anrettede store Ofringer til dem, og æskede deres Svar, og da han fik saadant et Svar, som ham behagede, lod han tage en Stamme af Drivtømmer og gjøre en Træmand af den, og ved sin egen Troldom og Paakaldelse og hine Søstres Hexeri og Djævelskab lod han dræbe en Mand, og Hjærtet tage ud og sætte i denne Træmand; dernæst iførte de ham Klæder, gave ham Navn og kaldte ham Thorgard, og tryllede ham med saa stor Djævels Kraft, at han gik og talte med Folk; siden fik de ham paa et Skib, og sendte ham ud til Island i det Ærende, at han skulde dræbe Thorlejf Jarleskjald. Hakon gav ham en Hellebarde, som han havde taget af Søstrenes Tempel, og som Hørge havde ejet. Thorgard kom ud til Island i den Tid, Folk vare samlede paa Althinget. Thorlejf Jarleskjald var paa Thinget, og da han nu en Dag gik fra sit Telt, saae han en Mand komme vestenfra og gaae over Øxeraa;

han var stor af Væxt og fæl af Udseende. Thorlejf spurgde denne Mand om Navn; han kaldte sig Thorgard, og udstødte strax Ukvemsord mod Thorlejf. Da Thorlejf hørte det, agtede han at trække Sværdet, som han havde faaet af Kongen, med hvilket han var omgjordet, men i det samme stak Thorgard Hellebarden midt igjennem ham; da Thorlejf fik Stikket, hug han til Thorgard, men denne styrtede sig ned i Jorden, saa at man kunde see hans Fodsaaler. Thorlejf bandt sin Kjole fast om sig, og kvad denne Vise:

Den i Striden djærve
Tryllede Mand forsvandt jo
Bort fra Pladsen ganske,
Hvad blev nu af Thorgard?
Tryllekæmpen ned i
Jorden faret er nu,
Dybt i Dødens Rige
Vil en Tid han hvile.

Derpaa gik Thorlejf hjem til sit Telt, og fortalte sine Folk denne Begivenhed, som de alle toge sig meget nær. Siden slog han Kjolen tilside, Indvoldene faldt da ud, og Thorlejf lod der sit Liv med god Berømmelse, og Folk ansaae det for et stort Tab. Alle troede nu at kunne vide, at denne Thorgard ikke havde været andet end Hakon Jarls Galder og Trolddom. Thorlejf blev siden højlagt; hans Høj staaer norden for Lavretten, og sees endnu den Dag i Dag. Thorlejfs Brødre vare paa Thinget, da dette tildrog sig, og de anrettede Thorlejf en hæderlig Jordefærd, og drak efter gammel Skik Arveøl efter ham. Thorlejfs Fader Asgejr var død kort i Forvejen. Folk droge siden bort fra Thinget; og denne

Tidende spurgdes vidt omkring paa Island, og syntes meget mærkelig.

Halbjørns Vise.

7. Paa Thingvål boede den Gang en Mand, som hed Thorkel. Han var rig paa gangende Fæ, men holdt sig bestandig rolig hjemme paa sin Gaard, og var ikke meget anseet. Hans Faarehyrde hed Halbjørn med Tilnavn Hale. Denne plejede ofte at komme paa Thorlejfs Høj, sov der om Natten, og holdt sin Hjord der i Nærheden. Han tænkte stedse paa, at han vilde gjøre et Lovkvad om Højboen, og det ytrede han bestandig, naar han laa paa Højen; men eftersom han ikke var Skjald, og han ikke havde faaet Gave dertil af Naturen, fik han intet kvædet, og kom aldrig længere med Kvadet, end at han begyndte saa:

Her ligger Skjalden,

men mere mægtede han ikke at kvæde. I det han nu en Nat, som oftere skede, laae paa Højen, og havde den samme Bestræbelse for, om han kunde faae Lovkvadet om Højboen noget forøget, sov han endelig ind, og derefter saae han, at Højen aabnedes, og en stor og velklædt Mand gik ud deraf. Denne gik op paa Højen til Halbjørn, og sagde: „Der ligger du, Halbjørn, og vil give dig af med noget, som ikke er dig forlenet, at gjøre et Lovkvad om mig. Nu skeer eet af to: enten bliver denne Idræt skjenket dig fremfor de fleste andre, hvilket du da har mig at takke for, og var det bedre, at dette maatte blive Tilfældet; eller og du ikke tør ved, at bryde dig med det længer. Nu vil jeg kvæde en Vise for dig, og hvis du kan fatte Visen, og kan den, naar du vaagner,

da vil du blive en Folkeskjald, og gjøre Lovkvad om mange Høvdinger, og vil denne Færdighed i høj Grad blive dig til Deel." Siden strakte han Tungen paa ham, og kvad denne Vise:

Her ligger Skjalden, som ypperst
Var i det Meste blandt Skjalde;
Hørt jeg har, at om Hakon
Helten et Nidkvad digted;
Ingen før eller efter
Saa ham Ran har gjengjældt,
Denne Hævn blandt Folket
Vide berømt er siden.

„Nu skal du begynde din Skjaldebane med at digte et Lovkvad om mig, naar du vaagner, og gjøre dig al Flid for Verseform og Udtryk, og allermeest for Omnævnelserne." Siden gik han igjen ind i Højen, og denne lukkede sig efter ham; men Halbjørn vaagnede, og syntes at see hans Skuldre. Han kunde Visen, og drog siden hjem til Bøjgden med sit Kvæg, da det var Tid dertil, og fortalte denne Begivenhed. Halbjørn gjorde derpaa et Lovkvad om Højboen, og var nu en udmærket Skjald; han rejste snart udenlands, og digtede Kvad om mange Høvdinger, fik megen Anseelse og gode Gaver af dem, og vandt derved store Rigdomme, og om ham gaae mange Fortællinger baade her i Landet [1]) og udenlands, skjønt de ikke ere nedskrevne her.

Om Thorlejfs Brødre Olaf Valabryder og Helge hin Frække er det at berette, at næste Sommer efter hans Død droge de ud af Landet, og agtede at tage

[1]) Island.

Hævn for deres Broder, men Skjæbnen havde endnu ikke forundt dem at see Hakon Jarls Hoved for deres Fødder; thi han havde endnu ikke udøvet alt det Onde, som ham var tilladt til sin egen Skam og Skade. Dog brændte de mange Gudehuse for Jarlen, og tilføjede ham ved Ran, Plyndring og anden Fjendtlighed megen Skade paa hans Ejendomme. Her slutter Fortællingen om Thorlejf.

Fortælling

om

Thorstejn Drefod.

Der var en Mand ved Navn Thord Skegge, som tog Land i Besiddelse i Lon norden for Jokulsaa mellem denne og Lonshede, og boede i Bø i ti Vintre; men da han drog til sine Højsædessøjler [1]) i Lejrevaag neden for Heden, solgde han sine Jorder til Lovmanden Ulfljot, som da kom ud til Lon. Ulfljot var en Søn af Thora, Ketil Hørdekaares Datter; Ketil igjen var en Søn af Aslak Bifrekaare, Unar Arnar-Hyrnas Søn. Da Ulfljot var næsten 60 Aar gammel, drog han til Norge, og var der i tre Vintre. Da gav han og hans Morbroder Thorlejf Spake den Lov, som siden kaldtes Ulfljots Lov; og da han kom ud, blev Althinget oprettet, og alle Folk her i Landet havde siden een Lov. Det var Begyndelsen paa den hedenske Lov, at ingen maatte have et Skib med Hoved paa i Søen, og om de havde det, skulde de aftage Hovedet, inden de kom Landet saa nær, at de kunde sees fra det, og ikke sejle til Landet med gabende Hoved eller

[1]) De, som rejste til Island for at nedsætte sig der, plejede at udkaste de for Højsædet (öndvegi) i deres tilkommende Hal bestemte Søjler ud i Søen, og nedsatte sig da paa det Sted af Landet, hvor disse dreve op.

opspærret Svælg, saa at Landvætterne kunde blive skræmmede. En Ring, som vejede to Ører [1]) eller mere, skulde ligge paa Alteret i hvert Hovedtempel; denne Ring skulde hver Offerpræst have paa Haanden i alle de Rettergangsthing, som han selv skulde holde, og væde den i Blodet af det Offernød, som han der selv ofrede. Enhver, som havde nogen Sag der for Retten, skulde først aflægge Ed ved denne Ring, og udvælge sig to eller flere Vidner: „Eder udnævner jeg til Vidner derpaa," skulde han sige, „at jeg sværger Ed ved Ringen, Ed efter Loven, hjælpe mig nu Frey og Njørd og den almægtige Ase, saa sandt som jeg nu skal denne Sag forfølge eller forsvare, eller føre Vidne eller selv vidne eller Domme dømme, saaledes som jeg veed det at være rettest og sandest og mest overeensstemmende med Loven, og følge Retfærdighed i alle Sager, som blive underlagte min Kjendelse, medens jeg er paa dette Thing." Da blev Landet inddeelt i Fjerdinger, og der skulde være tre Thing i hver Fjerding, og tre Hovedtempler i hvert Thinglaug. Der bleve Mænd udvalgte til at passe Templerne efter deres Klogskab og Retfærd; de skulde udnævne Dommerne paa Thingene og styre Sagernes Gang; derfor bleve de kaldte Goder [2]); enhver skulde ogsaa betale Afgift til Templet ligesom nu Kirketiende. Bødvar den Hvide fra Vørs i Norge byggede først Gaarden Hof, og rejste der et Tempel, og blev Tempelforstander; hans Søn var Thorstejn; dennes Søn igjen Hall paa Sida. Thorer den Høje tog Land i Besiddelse i Krossevig norden for Rejdefjord; derfra nedstamme Krosvikingerne.

---

[1]) Et Slags Mynt og Vægt. [2]) hvis Embede altsaa angik baade geistlig og verdslig Bestyrelse.

Om Freysteįn.

2. Paa Krossevig boede en Mand, som hed Thorkel Gejtersson; han var en overhaands stærk og haardfør Mand, og ansaaes for at være meget forvoven. Han var ikke gift, da det, som her skal fortælles, foregik. Han havde en Søster, ved Navn Orny, som voxte op hos ham. Hun var en særdeles smuk Kvinde, og overgik alle i Kunstfærdigheder, dog var der en stor Mangel ved hende, hun havde nemlig intet Mæle, og saaledes var hun født; disse Sødskende elskede hinanden meget. Thorkel havde en Træl ved Navn Freystejn, som var Udlænding baade paa fædrene og mødrene Side; han var hverken hæslig, eller slem at komme til Rette med som andre Trælle; men i det Sted var han gjæv og god at omgaaes, samt smukkere næsten end hvert andet Menneske; derfor blev han kaldt Freystejn den Fagre. Der var nu en Mand ved Navn Krum; han boede paa Krumsholt; denne Gaard er nu øde; han var en Søn af Vemund, hvis Fader Asbjørn var Krum den Gamles Søn. Krum den Gamle flyttede med sine Sager fra Vørs til Island; han tog Land i Besiddelse paa Hafrenæs ind til Thernanæs og alt, hvad der laa udenfor, baade Skrud og andre udenfor beliggende Øer, og ind paa den anden Side af Thernanæs. Krum den Unge var gift med Thorgunna, en Datter af Thorstejn, en Søn af Veterlide, Søn af Asbjørn, en anseet Mand paa Bejtsted, Søn af Olaf Langhals, Søn af Bjørn, Søn af Rejdar. Thorgunna var en viis Kvinde, ikke meget vennesæl, kyndig i mange Ting, ikke smuk, men troldkyndig, meget stivsindet, men dog ustadig. Krum var ikke meget anseet; der var stor Forskjel paa disse

Ægtefolks Alder. Thorgunna var voxen, den Gang dette Æventyr tildrog sig; de havde ingen Børn, om hvem man har Fortællinger.

Ivar Ljome kommer til Island.

3. Der var en Mand, ved Navn Styrkar, en Søn af Endride Rejdarsøn. Rejdar og Asbjørn, Fader til Jærnskegge paa Yrje, vare Brødre; deres Søster var Olaf, der var gift med Klyp Herse, som dræbte Kong Sigurd Slefa. Deres Broder var Erling, en mægtig Herse paa Hørdeland; Erling havde en Søn, som hed Ivar, den skjønneste af alle Ynglinger til den Tid i Hørdeland; derfor blev han kaldt Ivar Ljome; han overgik enhver anden i Færdigheder, og var saa ærgjerrig, at han næppe kunde taale, at nogen vilde kappes med ham i Tale eller Gjerning. Han var i lang Tid ugift, fordi han ingensteds kunde finde en Kvinde, der var ham god nok; han opholdt sig længe hos sin Frænde Styrkar paa Gimsar i Throndhjem. Denne Styrkar var Ejnar Tamberskælvers Fader; somme sige ogsaa, at Styrkars Fader Endride og Endride Ilbrejds Fader Asbjørn vare Brødre. Der var længe stor Kjærlighed mellem Frænderne Styrkar og Ivar. Ivar var længe paa Handelsrejser baade til England og Danmark. En Sommer drog han paa en Handelsrejse til Island, og landede i Søtevig i Østfjordene. Thorkel Gejtersøn red ned til Skibet, og bød Skipperen hjem til sig med saa mange Mænd, som han vilde tage med. Ivar takkede ham derfor, og sagde, at han vilde modtage hans Indbydelse. Ivar drog da til Krossevig selv femte, og opholdt sig der om Vinteren. Han var en meget munter og gavmild Mand. En Dag gik Thorkel nu til sin Søster Ørny, og

sagde hende, at Skipperen var kommen hjem til dem; „Jeg ønsker, Frænke!" sagde han, „at du vil opvarte ham i Vinter, thi de fleste andre ere her i Arbejde." Orny ristede Runer paa en Kjævle [1]), thi hun kunde ikke tale; Thorkel tog ved og saae paa den, der stod saaledes: „Jeg har ikke Lyst til at opvarte Skipperen, thi jeg har en Anelse om, at om jeg tager mig for at opvarte Ivar, vil det lede til meget Ondt." Thorkel blev meget vred, da Orny undslog sig, og da hun saae det, stod hun op og gik ind, og begyndte at opvarte Ivar, og det holdt hun ved med om Vinteren, men da Tiden løb hen, saae man, at Orny maatte være frugtsommelig, og da Thorkel mærkede det, spurgde han Orny, hvorledes det forholdt sig med hende, om hun var med Barn, og hvo der havde det med hende. Orny ristede da igjen Runer, som indeholdt dette: „Ej har Ivar bedre lønnet dig for sit Vinterophold her end saa, at han er Fader til det Barn, som jeg gaaer med." Orny faldt da i en stærk Graad, og Thorkel gik bort. Vinteren forløb nu, og da Vaaren begyndte, lod Ivar sit Skib i Gøtevig sætte i Stand, og da det var færdigt, beredte Ivar sig til at drage bort fra Krossevig med sine Mænd. Thorkel red paa Vejen med Ivar, og da de havde redet en Tid, henvendte han sig til Ivar, og sagde: „Hvad Beslutning tager du, Ivar! med det Barn, som du har med min Søster Orny? vil du gjøre saa vel, at du ægter hende, og jeg vil da give hende saa stor en Medgift, at du kan have Hæder deraf." Ivar blev meget vred og svarede: „Et slet Udbytte havde jeg da haft af min Rejse til Island, om jeg skulde have

[1]) d. e. en Splint.

din stumme Søster; anseeligere og fornemmere Kvinder havde jeg kunnet faae hjemme i Hørdeland eller andensteds i Norrig; og du tør ikke at udlægge mig for Fader til det Barn, som din Søster har med dine Trælle; du har ved din Beskyldning tilføjet mig en stor Beskæmmelse." Thorkel svarede: „Vil du ikke tilstaae at være Fader til Ornys Barn, og forhaane baade mig og hende ved dine Ord, skal du selv komme til at fortryde det; jeg har ikke forhen taalt saadan Forhaanelse af nogen." Ivar hug da til Thorkel, Hugget traf ham paa Foden og gjorde et stort Saar. Thorkel trak da ogsaa sit Sværd, og hug til Ivar, men denne undreed, og Hugget traf paa Hestens Fod, saa at det tog den af. Ivar sprang da af Hesten, og løb efter sine Kammerater, men Thorkel red hjem til Krossevig. Anden Dagen efter samlede Thorkel Folk, og red til Gøtevig med tredive Mænd, men da han kom der, havde Ivar trukket Bryggen op; Vinden stod fra Land, og de sejlede saaledes ud i rum Sø, og fortsatte Rejsen uden Ophold, til de kom til Norge, og de droge da hjem til Hørdeland, og opholdt sig der i Rolighed. Thorkel red hjem til Krossevig, og var ikke vel tilfreds med det Forefaldne, thi han havde aldrig faaet nogen større Beskæmmelse, end denne hele Sag forvoldte ham.

Thorstejn Oxefod fødes.

4. Midt om Sommeren eller lidt efter fødte Orny et Barn; det var et Drengebarn saa stort, at man tyktes ikke at have seet større nyfødt Barn. Det blev Thorkel sagt, at hans Søster var bleven forløst med det Barn, som Ivar Ljome havde med hende. Da Thorkel hørte dette, blev han forfærdelig vred, og sagde, at Barnet skulde udsættes; det var i den Tid Lov, at sæt-

tige Folk kunde udsætte deres Børn, om de vilde, men det blev dog ikke anseet for vel gjort. Thorkel lod Trællen Freystejn kalde, og bød ham ombringe Drengen, men han undslog sig, indtil Thorkel truede ham med sin Vrede. Thorkels Fader Gejter var just den Tid til Huse hos sin Søn; han talte om, at Drengen ikke maatte udsættes, og sagde, at han havde Anelse om, at denne Dreng vilde blive en drabelig Mand, om han kom til at beholde Livet. Thorkel var saa rasende, at han ikke vilde høre det, og sagde, at intet andet skulde skee, end at Drengen skulde udsættes. Freystejn gik nu, skjønt nødig, til Orny, tog Drengen og gik ud med ham til Skoven; han svøbte Drengen i et Klæde, og lagde ham et Stykke Kjød i Munden. Han gjorde en Udhuling under Rødderne paa et Træ, hvori han lagde Barnet vel indpakket, og forlod det saa. Siden gik han hjem, og fortalte sin Huusbonde, at han havde sørget for Barnet. Denne var vel tilfreds dermed, og nu forefaldt en Tid intet mærkeligt.

Thorstejn voxte op hos Krum.

5. Kort efter dette gik Krum ud i sin Skov at hente Brænde; han hørte et Barn græde, og gik derhen, og fandt et stort og skjønt Drengebarn, ved Siden af hvilket der laa et Stykke Flesk, som han kunde vide var faldet ud af Barnets Mund, og at det derfor havde skreget. Krum havde spurgt, at der paa Krossevig havde været udsat et Barn, og hvor strængt Thorkel havde talt i den Anledning, og kunde nu vide, at det maatte være det samme Barn. Og eftersom nu han og Thorkel vare gode Venner, og han saae, at det baade var en Udaad og Skade, at et saa smukt Barn, der

saae ud til ret at blive til noget, skulde døe, tog han det op, og bar det hjem med sig, men fortalte ingen derom. Det var paa den fjerde Dag, efterat Barnet var udsat, at det fandtes. Krum gav Drengen Navn, og kaldte ham Thorstejn, og udgav ham for sin egen Søn, om hvilket han blev enig med Thorgunna. Thorstejn voxte nu op der, og Thorgunna opfostrede ham med kjærlig Omhu, og lærte ham mange Videnskaber. Thorstejn blev baade stor og stærk og vel øvet i alle Idrætter; han var saa stærk, at, da han var syv Aar gammel, var han i Styrke lig en rask fuldvoxen Karl. Det skede en Dag ligesom oftere, at Thorstejn kom til Krossevig; han gik ind i Stuen, da sad Thorkels Fader Gejter paa Bænken, og talte ved sig selv; og da Drengen kom ind i Stuen, foer han meget overgiven omkring, som Børn pleje, og faldt da paa Stuegulvet, og da Gejter saae dette, opslog han en Skoggerlatter; men da Orny saae Drengen, kom der en stærk Graad over hende. Drengen gik ind til Gejter, og sagde: „Hvi syntes dette dig saa latterligt, at jeg faldt?" „Det er," svarede Gejter, „fordi jeg saae det, som du ikke saae." „Hvad var det?" spurgde Thorstejn. „Det skal jeg sige dig," svarede Gejter, „da du kom her ind i Stuen, fulgde der med dig en Hvidbjørneunge, og løb foran dig ind paa Gulvet, men da den saae mig, standsede den, men du foer overgiven omkring, og du faldt da over Bjørneungen, og jeg troer, at du er ikke Krums og Thorgunnas Søn, men at du maa være af fornemmere Slægt. Drengen satte sig ned hos Gejter, og de snakkede med hinanden; men da det begyndte at aftnes, sagde Thorstejn, at han skulde hjem. Gejter bad ham komme der ofte, „thi

mig tykkes," sagde han, „som du her har et Slags Hjem." Da Drengen var gaaet ud, kom Orny til ham, og bragde ham en ny Klædning; derpaa gik han hjem, og kom siden ofte til Krossevig. Thorkel bekymrede sig ikke meget om Drengen, men syntes dog, at han var meget udmærket i Væxt og Styrke. Gejter fortalte sin Søn Thorkel, at han troede, at denne Thorstejn var Ornys og Ivar Ljomes Søn, og vilde blive en fortrinlig Mand. Thorkel sagde, at han ikke kunde nægte det; „Vi ville søge at faae Vished i Sagen," sagde han, og om Morgenen sendte han Bud efter Krum, Thorgunna og Thorstejn, og da de kom, spurgde Thorkel dem nøjagtig efter, hvorledes Thorstejn var bleven til, men disse fortalte alt, hvorledes det var gaaet; Freystejn meddeelte ogsaa sin Beretning, som ganske stemmede med deres. Thorkel var nu vel tilfreds med, hvad der var skeet, og takkede Freystejn derfor. Thorstejn blev nu bekjendt med sin Herkomst, og drog til Krossevig at opdrages der, og Thorkel behandlede ham særdeles vel.

Thorstejns Drøm.

6. Man fortæller, at en Høst, da Folk skulde gaae til Fjælds, bad Thorkel sin Frænde Thorstejn at gaae med dem; han tilstod det; han var den Gang ti Aar gammel. Freystejn indbyder ham til at drage med sig; de droge frem, som Vejen gik, og fandt mange Faar; og da de igjen droge hjem efter, kom de i en dyb Dal; de vare da ene to, Thorstejn og Freystejn; det aftnedes nu stærkt, og de saae da en stor Høi. „Her agter jeg mig at blive i Nat," sagde Thorstejn, „og du skal vaage i Nat, Freystejn! og ikke vække mig, hvordan jeg end teer mig i Søvne, thi det holder jeg for me-

get magtpaaliggende." Dette tilstod Freystejn. Siden sov Thorstejn ind, og ud paa Natten teede han sig ilde i Søvne, thi han tumlede sig paa Nakken og Hælene, og saaledes gik det lige til Dag. Freystejn var tvivlraadig, om han skulde vække Thorstejn eller ikke, da han teede sig saa forskrækkelig. Da det lyste af Dag, vaagnede Thorstejn, og var da meget svedig, og sagde: „Med Troskab har du atter opført dig, du har nu gjort to Ting, for hvilke begge du fortjener Løn, først at du gik med mig, og ikke dræbte mig, da du bar mig ud, og dernæst, at du nu holdt Vagt over mig; jeg skal derfor nu lønne dig med, at skaffe dig din Frihed af min Frænde Thorkel, og her ere tolv Mark Sølv, som jeg vil give dig; men nu vil jeg sige dig min Drøm: Mig syntes, at denne Høj aabnedes, og der ud af gik en rødklædt Mand, som var stor af Væxt, og ikke egentlig hæslig; han gik til mig, og hilste paa mig; jeg besvarede hans Hilsen vel, og spurgde ham om Navn, og hvor han havde hjemme; han sagde, at han hed Brynjar og havde hjemme i den Høj, „som du seer staae her i Dalen," sagde han; „men jeg veed, hvad du hedder, og af hvad Slægt du er, og tillige at du vil blive en dravelig Mand, men vil du gaae med mig og see min Bolig." Dette tilstod Thorstejn, stod op, og tog sin Øxe, som Thorkel havde givet ham; de gik ind i Højen, og da Thorstejn kom der, fandt han den vel indrettet; han saae der til højre Side sidde elleve Mænd paa en Bænk; de vare alle rødklædte, og meget tause; paa den anden Side i Højen saae han tolv Mænd sidde; de vare blaaklædte, og deres Formand var den største af dem, og han var meget styg. Brynjar rakte Hovedet til Thor-

stejn, og sagde: „Denne store Mand er min Broder, men vi ere dog ikke lige i Sind; han hedder Odd, og vil de Fleste Ondt; han viser mig kun et slet Huusvenskab; men han er saa meget stærkere end jeg, som han er større af Væxt, og jeg og mine Mænd have derfor været nødte til at give ham hver Nat en Mark Guld eller to Mark Sølv eller nogen anden Kostbarhed, som var lig dermed; saaledes har det nu gaaet i den sidste Maaned, og vi ere nu blottede for Midler. Odd har i sin Varetægt en Guldring, der besidder den Egenskab, at ethvert Menneske, som ikke kan tale, faaer strax sit Mæle, naar det lægger den under sine Tungerødder; og af denne Guldring vil din Moder kunne faae sit Mæle, men Odd passer den saa strængt, at han lader den aldrig fra sig hverken Nat eller Dag." Brynjar satte sig nu ned hos sine Stalbrødre, men Thorstejn satte sig yderst af dem. Da de havde siddet en Tid, stod Brynjar op, gik over til sin Broder Odd, og rakte ham en tyk Ring. Odd tog stiltiende mod den, men Brynjar gik tilbage til sit Sæde; dernæst stod den ene efter den anden op, og enhver bragde Odd en Kostbarhed, men han takkede ingen derfor. Da de alle havde gjort dette, sagde Brynjar: „Det bliver raadeligst for dig, Thorstejn! at gjøre ligesom de andre, og bringe Odd nogle Penge; andet vil ikke hjælpe dig, eftersom du sidder paa vor Bænk." Odd var meget vred, brystede sig stærkt som han sad, og saae meget bister ud. Torstejn stod da op, og holdt paa sin Øxe; han gik over til Odd, og sagde: „Jeg har ikke mange Sager hos mig til at betale dig denne Afgift med; du vil heller ikke fordre meget af mig, thi jeg er fattig." Odd svarede ham,

men meget kort: „Ej synes mig om din Ankomst hertil, men kan du ikke komme frem med, hvad du mener passende?" Thorstejn svarede: „Jeg har ikke andet at byde end min Øxe, om du vil tage imod den." Odd rakte Haanden efter den, men Thorstejn hug til ham; Hugget traf Armen ovenfor Albuen, og tog den af. Odd sprang da op, og det samme gjorde alle de, som vare i Højen; de grebe deres Vaaben, som hang oppe over dem, og der begyndte strax en Kamp imellem dem. Thorstejn saae, at han nu omtrent kunde maale sig med Odd, som nu var eenarmet; alle de blaaklædte Mænd forekom ham at være de haardføreste; ligeledes mærkede han, at, om de end hug Hænderne eller Fødderne af hverandre, eller erholdt andre store Saar, vare de dog i Øjeblikket efter helbredede igjen, men Thorstejns egne Hug havde den naturlige Følge. Thorstejn og Brynjar med Stalbrødre holdt ikke op, inden Odd og alle hans Kammerater vare dræbte. Thorstejn var da meget træt men ikke saaret, thi Brynjar og hans Stalbrødre havde beskyttet ham mod alle Huggene. Brynjar tog nu Guldringen af Odd, da han var død, gav den til Thorstejn, og bad ham bringe den til sin Moder; han gav ham tolv Mark Sølv i en Pung, og sagde: „Megen Frihed har du undet mig, Thorstejn! thi nu raader jeg her over Højen og Ejendommene; dette vil være Begyndelsen til dine Manddoms Bedrifter, som du vil udføre udenlands; du vil ogsaa komme til at antage Troesforandring, og vil det være bedre for dem, som ville antage den nye Religion, end for dem, som ville vægre sig derfor, og ikke ere dertil bestemte, saadanne som jeg er, thi vi Brødre vare underjordiske Folk; nu vil jeg ansee det for meget magtpaaliggende,

at du bringer mit Navn under Daaben, om det falder i din Lod at faae en Søn." Derpaa førte han mig ud af Højen, og førend vi skiltes, sagde han: „Hvis mine Ord have noget at betyde, da vil jeg spaae dig, at alle dine Gjerninger ville falde ud til din Hæder og Lykke." „Derefter vendte Brynjar ind i Højen, og jeg vaagnede," sagde Thorstejn, „og til Mærke derpaa er, at her er nu baade Pungen og Guldet hos mig." Siden droge de videre, og dreve de Kreaturer, som de havde fundet, hjem, og Folk tyktes at have faaet dem igjen fra Underverdenen. Thorstejn fortalte hele denne Begivenhed, og bragde sin Moder Guldet, og hun fik strax sit Mæle, da det kom under hendes Tungerødder. Denne Høj ligger i Jøkulsdal, og kaldes Brynjarshøj, og der sees endnu den Dag i Dag Tegn til den.

Freystejn faaer Orny.

7. Freystejn blev strax frigiven paa Thorstejns Bøn; og dertil lod Thorkel sig let bekvemme, thi han kunde godt lide Freystejn, og vidste, at han var af god Æt, og nedstammede fra anseelige Frænder. Freystejns Fader Grimkel boede paa Vøs, og var gift med Olofa, en Datter af Brunolf, en Søn af Thorgejr, en Søn af Vestar; men Vikingen Sokke indebrændte hans Fader Grimkel, og tog Drengen, og solgde ham som Træl; Gejter førte ham her ud til Island. Nogle sige, at Thorstejn bortgiftede sin Moder Orny til Freystejn. Freystejn den Fagre boede i Sandvig paa Bardsnæs, og besad Vidfjord og Hellersfjord, og blev regnet for Landnamsmand; fra ham nedstamme Sandvikingerne, Vidfjordboerne og Hellersfjordboerne.

Om Thorstejn.

8. Asbjørn Kastanraski havde et Skib staaende oppe i Søtevig; med ham kom Thorstejn til at rejse; han var da tolv Aar gammel. Thorkel gav ham tilstrækkelige Rejsepenge, og forinden Thorstejn red til Skibs, talte han og hans Moder sammen. Hun sagde: „Nu skal du, Frænde! besøge din Fader Ivar Ljome, og hvis han er uvillig til at vedgaae, at han er din Fader, da er her en Ring, som du skal give ham, sig ham, at han gav mig denne Ring den første Gang; han vil da ikke kunne nægte det længer.“ Siden skiltes Moder og Søn, og Thorstejn red til Skibs, og foer udenlands om Sommeren; de kom til den nordlige Deel af Norge om Høsten. Thorstejn foer til Herberges hos Styrkar paa Gimsar, og var der om Vinteren; det stod sig godt imellem ham og Styrkar, thi denne saae, at Thorstejn var fortrinlig i Færdigheder, og kunde allerede da i alle Lege maale sig med de stærkeste Mænd. Om Vinteren noget før Juul kom der Udsendinge fra Ivar Ljome med det Ærende, at Ivar bød Styrkar til Julegilde; Formanden for de Udsendte hed Bjørn. Styrkar lovede at komme, og drog bort med tredive Mænd, Thorstejn fulgde med. De kom til Gildet, hvor Styrkar blev vel imodtagen; han sad nærmest Ivar Ljome ved Gildet. Gildet gik godt af, og den sidste Dag af Julen, førend Folk skulde drage bort, gik Thorstejn for Ivar, og sagde: „Det er mit Ærende til dig, Ivar! at faae at vide, om du vil vedgaae at være min Fader.“ Ivar sagde: „Hvad er dit Navn, og hvorfra er du kommen?“ „Thorstejn er mit Navn,“ svarede han, „Orny hedder Moder min, og er en Datter af Gejter ude paa Island, og her er en

Ring, som hun bad mig bringe dig til Tegn, sigende, at du vilde kjende, at du havde givet hende den." Ivar blev meget rød, og sagde: „Du har vísselig en langt ringere Fader, og der ere Trælle nok ude paa Island, som din Moder kan give Skyld for dig; det er ogsaa det sandeste, at jeg kunde synes at burde gjøre Drenge og Døgenigter kjede af, at kalde mig Fader til enhver Skjøgesøn." Thorstejn blev da meget vred, men vár dog sindig i sin Tále, og sagde: „Ilde og umandig har du svaret, men saaledes kommer jeg anden Gang, at du skal vedkjende dig mig, eller det skal blive din Bane." Derpaa gik Thorstejn bort. Ivar sagde til Styrkar: „Jeg ønskede, Frænde! at du vilde dræbe denne Fjolle, thi jeg vænter mig alt Ondt af ham." „Ej vil jeg det," sagde Styrkar, „thi jeg holder for, at han har en retfærdigere Sag end du, og troer, at han er af fornem Herkomst." Ivar og Styrkar skiltes da uenige; Styrkar drog hjem til Gimsar og Thorstejn med ham. Styrkar havde en Søster, som hed Herdis, og var en meget smuk Pige; mellem hende og Thorstejn var der god Forstaaelse. Der opholdt Thorstejn sig i to Vintre, dernæst drog han ud til Island og hjem til Krossevig, og havde vundet megen Hæder paa sin Udenlandsfærd. Da han havde været tre Aar paa Island, drog han igjen bort fra Landet med Kolbjørn Snepper til Norge; han drog da atter til Styrkar paa Gimsar, som tog imod ham med aabne Arme.

Troldene i Hejdarskov.

9. Det er tydelig berettet, at der denne Sommer skede Høvdingeskifte i Norge. Hakon Blotjarl mistede Regjeringen, og i hans Sted kom Olaf Tryggve-

søn; han forkyndte alle Folk den sande Tro. Det kom Kong Olaf for Øren, at der i Hejdarskov laae nogle Troldkvinder, som gjorde alle Vejene vanskelige at befare. Kongen lod holde Huusthing, og spurgde, hvo der vilde drage hen at rense Hejdarskov. Der stod da op en stor og drabelig Mand, som hed Brynjulf, som var Lehnsmand i Throndhjem, og sagde: „Jeg vil drage, Herre! om I vil." Kongen gav sit Bifald tilkjende. Brynjulf beredte sig da med 60 Mand. Ved Hejdarskov boede en Mand, som hed Thorkel; hos ham toge Brynjulf og hans Følge Herberge. Thorkel tog vel imod dem, og om Morgenen fulgde han dem paa Vej, og sagde, at det var stor Skade, at man snart skulde miste saadanne Mænd. Siden rede de Vejen frem, lige til de saae en Skale eller eenlig Bygning for sig. Derfra saae de tre Troldkvinder løbe; de to vare unge, den tredie, som var den største, var overalt udenpaa laaden som en Graabjørn; alle havde de Sværde i Hænderne. De saae ogsaa en stor Mand, om han kunde kaldes saa, at gaae der, og to Drenge med ham; han førte i Haanden et blottet Sværd, som var saa blankt, at der syntes at flyve Gnister fra det. Alle disse Trolde saae hæslige ud; de kom snart i Strid med dem, den store Mand hug store Hug, ligesaa gjorde den laadne Troldkvinde, og det endtes med, at Brynjulf og alle hans Stalbrødre faldt paa fire nær, som undkom i Skoven, og siden droge til Kongen, og fortalte ham denne Begivenhed. Dette spurgtes vidt omkring.

Thorstejn overvandt Troldene.

10. Nu fortælles der, at Styrkar talte til Thorstejn, og spurgde, om han vilde fare med ham i Hejdar-

skov. Thorstejn sagde, at han var beredt til denne Færd. De gjorde sig nu færdige, droge en Morgen tidlig afsted, og fore paa Skier op ad Fjældene, og standsede ikke, førend de en Aften kom til et Skuur, hvor de agtede at overnatte; de deelte da Arbejdet imellem sig, Thorstejn skulde hente Vand, men Styrkar tænde Ild paa. Thorstejn gik da ud, og tog et Spyd, som Styrkar havde givet ham, i den ene, og Vandspande i den anden Haand. Da han kom temmelig nær til Vandet, saae han en Pige gaae med Vandspande; hun var ikke overhaands høj, men frygtelig tyk. Da hun saae Thorstejn, kastede hun Spandene fra sig, blev meget forskrækket, og løb ad Vejen tilbage. Thorstejn lod ogsaa sine Vandspande tilbage, og løb efter hende, men da Pigen saae det, skyndte hun sig af alle Kræfter at komme bort; baade han og hun løb da saa stærkt, som enhver formaaede, og de kom hverken nærmere til eller længer fra hinanden; saaledes gik det, til Thorstejn saae en stor og stærkt bygget Skale; derind løb Pigen, og smældede Døren i efter sig. Da Thorstejn saae det, skød han et Spyd efter hende; det traf paa Døren, og gik igjennem den. Thorstejn gik da til Skalen og ind i den, fandt sit Spyd paa Gulvet, men sin Pige kunde han ikke faae Øje paa. Han gik da længere ind omkring i Skalen, indtil han kom til en Sæng med Skaader for; der brændte Lys i en Lysestage. Thorstejn saae, at en Kone, om hun fortjente at kaldes saa, laa i Sængen; hun var baade høj og tyk, og lignede i alt en Troldkvinde, hun var meget fiirskaaren i Ansigtet, og i Huden baade sort og blaa; hun laa i en Silkesærk, der saae ganske ud, som om den var toet i Menneskeblod. Troldkvinden sov da, og snor-

kede frygtelig højt; Skjold og Sværd hang oppe over hende: Thorstejn steg op paa Sængestokken, tog Sværdet ned, og blottede det; han drog da Klæderne af hende, og saae, at hun overalt var ganske laaden, undtagen en Plet under hendes venstre Arm, som var bar; og han troede nu at være sikker paa, at enten maatte Jærn kunne bide hende der eller ingensteds; han satte da Sværdet paa denne samme Plet, og lod sig falde paa Fæstet; Sværdet bed, saa at Spidsen stod i Dynen. Kjærlingen vaagnede nu ikke i en behagelig Stemning, famlede med Hænderne, og sprang op. Thorstejn skyndte sig da paa een Gang at slukke Lyset, og springe op over Troldkvinden i Sængen, men hun foer frem paa Gulvet i den Tro, at Drabsmanden vel havde søgt til Døren, men da hun kom der, styrtede hun paa Sværdet, og døde. Thorstejn gik da til hende, rykkede Sværdet bort, og tog det med sig; han gik nu, til han kom til en Dør, der var for til nær ved Karmen, men ikke ganske tillukket. Han saae en stor og firskaaren Mand sidde paa en Bænk; hele hans Rustning hang over ham; paa den ene Side af ham sad en stor og hæslig men ikke aldrende Troldkvinde. To Drenge, paa hvis Hoveder Haaret var voxet frem, legede paa Gulvet. Hexen tog til Orde: „Bliver du søvnig, Jarnskjold!" „Nej min Datter Skjaldis!" svarede han, „men store Mænds Skjæbne bæres mig for." Han kaldte da paa Drengene ved Navn, den ene hed Hak og den anden Hake, og bad dem gaae hen til deres Moder Skjaldvør, og see efter, om hun vaagede eller sov. Skjaldis svarede: „Det er uraadeligt, Fader! at sende de Unge i Mørket, thi jeg vil sige dig, at jeg i Aften saae to Mænd løbe ned af

Fjældet; de vare saa raske til Fods, at jeg troer, der ere faa af vore, der ville staae sig for dem." „Ej synes mig," sagde Jarnskjold, „at det er noget at agte paa, thi kun saadanne sender Kongen hid, som jeg ikke frygter for; og der er kun een Mand, som jeg frygter for, han hedder Thorstejn og er en Søn af Orny ude paa Island, men det er ligesom der staaer en Taage for mine Øjne angaaende min Skjæbne i Hensyn til ham." „Usandsynligt er det, Fader!" sagde hun, „at denne Thorstejn kommer nogensinde i Hejdarskov." Drengene gik da frem, men Thorstejn trak sig tilbage; de løb frem og ud, men da nogen Tid var forløben, tog Skjaldis til Orde, „Nu har jeg Lyst at gaae frem;" hun løb da rask og ubetænksom frem til Døren. Thorstejn trak sig bort, men da hun kom til den yderste Dør, faldt hun over sin Moders døde Legeme, hun fandt det da koldt og underligt, og løb nu ud af Skalen. I det samme kom Thorstejn til, og hug Haanden af hende med Sværdet, som han havde taget fra Skjaldvør. Hun vilde nu løbe tilbage ind i Skalen, men Thorstejn holdt hende fra Døren; hun havde et kort Sværd i Haanden; de stredes en Stund, men det endtes med, at Skjaldis styrtede død til Jorden; i det samme kom Jarnskjold ud; han havde i Haanden et blottet Sværd, som baade var saa blankt og skarpt, at Thorstejn syntes, aldrig at have seet dets Lige; han hug strax til Thorstejn, denne søgte at unddrage sig fra Hugget, men blev dog saaret paa Laaret; Sværdet løb ned i Jorden lige op til Fæstet; Jarnskjold ludede derved, men Thorstejn svang da Sværdet, som han havde taget fra Skjaldvør, baade

haardt og tidt, og hug til Jarnskjold. Thorstejn lod nu det ene store Hug falde efter det andet, og hug da Hovedet af ham. Derefter gik Thorstejn ind i Skalen, men da han gik ind, mærkede han til ingen Ting, forend han blev greben og fort ned til Jorden; Thorstejn mærkede da, at Kærlingen Skjaldvør var igjen kommen paa Benene, og var nu meget værre at have med at gjore end før; hun bøjede sig ned til Thorstejn, og agtede at bide Struben over paa ham. Thorstejn tænkte da paa, at den, som havde skabt Himlen og Jorden, maatte være stor og mægtig, han havde ogsaa hørt mange og mærkelige Fortællinger om Kong Olaf og den Tro, som han forkyndte; han lovede da af et reent Hjærte og sin ganske Hu, at antage denne Tro og tjene Kong Olaf, saa længe han levede, hvis han kom uskadt og med Behold af Livet bort fra Hejdarskov. Da hun nu agtede at sætte Tænderne i Thorstejns Strube, havde han just gjort dette Løfte; der kom da en forfærdelig klar Straale ind i Skalen, som stod lige ind i Kærlingens Øjne. Ved dette Syn blev al Kraft og Styrke betagen hende; hun begyndte da at gabe frygtelig, og Fraaden stod hende ud af Munden, og faldt Thorstejn ned i Ansigtet, saa at han var nær ved at døe af den Fulhed og Stank, den fremdragde; Folk holde det heller ikke for urimeligt, at nogen Deel deraf kan være kommen Thorstejn i Brystet, eftersom de fandt, at han siden den Tid besad ganske overnaturlige Kræfter, hvad enten nu Skjaldvørs Spyt voldte det, eller det, at han havde været udsat. De laae nu begge svævende imellem Livet og Døden, saa at ingen af dem kunde staae op.

Om Thorstejn.

11. Om Styrkar er nu at berette, at han var i Skuret, og syntes, at Thorstejn tøvede længe. Han lagde sig da op i Sædet; og da han havde ligget der nogen Tid, kom to Drenge ganske uforvarendes løbende ind, hver med sit Sax [1]) i Haanden; de anfaldt strax Styrkar, men han greb Stolpen fra Sædet, og slog dem med den, indtil han fik dem begge dræbt; derpaa gik han ud af Skalen, og han anede nu, hvad der vel opholdt Thorstejn; han gik da lige til Skalen, og saae, hvad der var gaaet for sig, at to Troldkvinder laae der dræbte, men Thorstejn saae han ingensteds; i Frygt for, at han var stædt i nogen Nød, gjorde han det Løfte til Himlens og Jordens Skaber, at han vilde antage den Tro, som Kong Olaf forkyndte, hvis han denne Nat kunde træffe sin Stalbroder Thorstejn levende og uskadt; siden gik han ind i Skalen, og kom derhen, hvor Skjaldvør og Thorstejn laae; han spurgde nu, om Thorstejn formaaede at tale; denne svarede, at det var ikke vanskeligt, og bad ham hjælpe sig. Da greb Styrkar fat i Skjaldvør, og trak hende af ham. Thorstejn stod strax op, og var da meget stiv af al den Færd, som han havde havt med Troldene, og af Skjaldvørs Favnetag; de søgte da at bryde Kærlingens Hals, og det var dem meget vanskeligt, da hun var meget tykhalset. Thorstejn fortalte nu Styrkar alt om sin Færd. „En drabelig Mand er du," svarede Styrkar, „og ville disse dine Heltegjerninger blive omtalte, saa længe Norden er beboet." De slæbte nu alle Troldene sammen, tændte

[1]) et kort Sværd.

et Baal, og brændte dem alle op til Aske; siden eftersøgte de Skalen, men fandt der intet af Værdi, og de droge dernæst tilbage hjem til Gimsar. Denne Begivenhed spurgdes nu vidt omkring, og holdtes for meget mærkelig.

Ivar vedkjender sig Thorstejn.

12. Kong Olaf var paa Gjæsteri paa Hardeland; did droge Styrkar og Thorstejn, og de gik for Kongen og hilste paa ham. Der var Ivar Ljome den Gang hos Kongen, og var i saa stor Anseelse, at der kun sade to Mænd imellem Kongen og ham. Thorstejn gik da for Ivar, blottede Sværdet, som han havde frataget Skjaldvør, satte Spidsen for Brystet af ham, og sagde: „Vælg een af Delene, at jeg støder til af alle Kræfter, eller gaa ved, at du er min Fader!" Ivar svarede: „Jeg sætter en Hæder i at have dig til Søn, du har og en saa god Moder, at jeg veed, hun vilde ikke have sagt det, uden det var sandt; derfor vil jeg visnok vedgaae at være din Fader." Kongen forkyndte da Troen for dem ligesom for alle andre, der kom til ham; de lode sig let bevæge dertil, og fortalte nu Kongen nøjagtig Anledningen til deres Komme, og om de Tildragelser, som vare skete i Hejdarskov. Kongen priste da Gud mangfoldig for de Tegn, han gav de syndige Mennesker her i Verden. Siden bleve de begge døbte. Styrkar drog hjem til Gimsar, og beholdt alle de Forleninger, som han før havde haft, men Thorstejn blev Kong Olafs Mand, og fulgde ham til sin Dødsdag, og ligesaa gjorde hans Fader Ivar, og de holdtes begge for meget drabelige Mænd.

Thorstejn overvandt et Offernød.

13. Paa Rejna i Throndhjem boede en Lehnsmand,

ved Navn Harek; han var ikke meget vennesæl; han havde vel antaget Kristendommen, men Folk sagde dog Kongen, at han i sin Færd endnu hang noget ved Hedenskabet; derfor tog Kongen til ham paa Gjæsteri, og vilde prøve, hvad Sandt der var deri. Der blev holdt et smukt Gilde. Harek var avindsyg og skadefro, han misundte Thorstejn den Anseelse, han stod i. En Dag talte han nu med Thorstejn, og spurgde ham om hans Heltegjerninger; Thorstejn svarede ham paa, hvad han spurgde om; „Anseer du nogen i Norrig for stærkere end dig?" spurgde da Harek; „Ej veed jeg det vist," svarede Thorstejn; „Hvo af eder to, du og Kongen, troer du er den stærkeste," spurgde Harek videre; „I alt andet staaer jeg vistnok mere tilbage for Kongen end i Styrke," svarede Thorstejn, „og vil jeg vel dog heller ikke kunne ligne mig med ham heri." Dermed endte de deres Samtale; og Dagen efter sagde Harek til Kongen, at Thorstejn havde sat sig i Ligning med ham i alle Idrætter. Kongen gav ikke megen Agt derpaa. Noget efter talte Kongen om, at de, som havde sammenlignet sig med ham, kom nu til at prøve deres Idrætter; „Og er det sandt, Thorstejn!" sagde han, „at du har sagt, at du er mig lig i Idrætter eller endogsaa overgaaer mig?" „Ej har jeg saa talt, Herre!" sagde Thorstejn, hvo har sagt eder det?" „Det har Harek," svarede Kongen. „Hvi fortalte han eder ikke heller," sagde Thorstejn," „om det Blotnød, hvortil han ofrer i Løn, thi det er dog sandere; men jeg sagde, Herre! at jeg i alt andet staaer mere tilbage for eder end i Styrke, og at jeg endogsaa deri næppe kunde ligne mig ved eder." „Er der noget sandt deri, Harek?" sagde Kongen. „Kun lidet, Herre!" svarede Harek. „Lad os

see det Nød, som du sætter saa megen Priis paa," sagde Kongen. „Det skal staae til eder, Herre!" sagde Harek, „og ville vi da gaae ud i Skoven." De gjorde saa, og da de kom der, saae de en stor Flok Kvæg, hvoriblandt der var en Oxe, som var saa forfærdelig stor og barsk, at Kongen syntes aldrig at have seet dens Lige; den brølte frygtelig, og teede sig meget grum. Harek sagde: „Her er nu Nødet, Herre! og paa denne Oxe sætter jeg saa stor Priis, fordi den holder saa meget af mig." „Jeg seer det vist," sagde Kongen, „og synes ilde derom; men hør nu, Thorstejn! vil du prøve din Styrke, og ombringe dette Nød, thi det synes mig ikke godt, at det lever længer." Thorstejn løb da frem i Kvægflokken hen, hvor Oxen stod; den undflyer, men Thorstejn griber i det ene Bagbeen saa haardt, at baade Hud og Kjød ræbnede, og Benet gik af med hele Bagstykket; holdende derpaa gik Thorstejn for Kongen, men Oxen styrtede død paa Stedet, og saa stærkt havde den staaet imod, at den med Forbenene var sunken ned i Jorden op til Knæene. Kongen sagde da: „En stærk Mand er du, Thorstejn! og ej har du Mangel paa Kræfter, naar du har med Mennesker at gjøre; nu vil jeg øge dit Navn, og kalde dig Thorstejn Oxefod, og her er en Ring, som jeg vil give dig i Navnefæste." Thorstejn tog imod Ringen, og takkede Kongen; det var en god Kostbarhed. Kongen drog nu hjem til Gaarden, og tilkjendte sig alle derværende Ejendomme, men drev Harek i Landflygtighed for hans Ulydighed og Ofring.

Thorstejn dræbte Troldene.

14. Inden kort Tid rygtedes det atter, at der laae nogle Trolde i Hejdarskov, som hindrede Folk fra

at drage derigjennem. Styrkar sendte da Bud til Thorstejn, at de skulde igjen drage til Skoven. Thorstejn gjorde sig strax færdig, og begav sig med Kongens Tilladelse paa Vejen til Styrkar. Da han kom til ham, droge de begge sammen, og kom til det Skuur, hvor de forhen vare; der overnattede de. Da de Dagen efter vare ude, saae de tretten Mennesker i Skoven, hvoriblandt der var en Kone. De vendte imod dem. Thorstejn kjendte der sin Pige, som var voxet godt, thi hun var nu den største Troldkvind, man kunde see. Hun skreg til Thorstejn, og sagde: „Der er du kommen, Thorstejn Oxefod! saaledes var du her sidste Gang, at jeg kan huske det, da du dræbte min Fader og min Moder og Søster, men Styrkar mine to Brødre; du løb efter mig, og jeg var meget ræd, som man vel kan tænke sig om et ni Vintre gammelt Pigebarn, men nu er jeg tolv Vintre. Jeg flyede ind i en Jordhule, da vi skiltes, men medens du og min Fader slogs, samlede jeg sammen alle de gode Kostbarheder, som vare i Skalen, og bar dem ned i Hulen under min Moders Sæng. Noget efter blev jeg gift med denne Mand Skelking, og betingede mig da af ham, at han skulde dræbe eder begge, dig og Styrkar. Nu er han her kommen med sine elleve Brødre, og kommer du nu til at værge dig med Mandighed, om det kan hjælpe." Det kom nu til Kamp imellem dem. Skjaldgerde trængte saa haardt frem mod Thorstejn, at han næppe nogensinde tyktes at have været i større Fare; men saa endtes det dog imellem dem, at Thorstejn naaede at hugge Skjaldgerde ovenfor Hoften med det Sværd, som han havde taget fra Skjaldvør, og skar hende midt over. Da havde ogsaa Styrkar dræbt Skelking; de fik nu snart Bugt

med de elleve, og dræbte dem alle. Siden gik de til Skalen, opbrød den underjordiske Hule, og tog derudaf mange gode Kostbarheder; de droge dernæst hjem til Gimsar og deelte Godset imellem sig. Siden bejlede Thorstejn til Styrkars Søster Herdis, og fik hende; man siger ogsaa, at de havde en Søn sammen, som hed Brynjar. Thorstejn drog nu til Kong Olaf, og fulgde ham siden, og faldt paa Ormen lange.

Fortælling
om
Helge Thoresøn.

Paa Gaarden Rødeberg i Nærheden af Vigen i Norge boede en Mand, som hed Thorer; han havde to Sønner, den ene hed Helge, den anden Thorstejn; begge vare de haabefulde Mænd, dog har Helge Fortrinnet i Idrætter. Deres Fader havde Titel af Herse, og stod i Venskab med Kong Olaf. En Sommer gjorde Brødrene en Handelsrejse nord op til Finmarken, og bragde Smør og Flesk at sælge Finnerne; de gjorde godt Marked. Ved Sommerens Slutning begave de sig paa Hjemrejsen, og kom en Dag til Næsset Vimund; der var en meget god Skov, de gik op i Land, og hug sig noget Valbirk. Helge gik længere ind i Skoven end de andre, men siden faldt Mørket paa, saa at han den Aften ikke kunde finde tilbage til Skibet. Det blev nu snart bælmørk Nat; da saae Helge tolv Kvinder ride fra Skoven, de sade alle paa røde Heste og i røde Rideklæder; de stege af, og alle Hestedækkerne glindsede overalt af Guld. Een af dem udmærkede sig fremfor de øvrige i Skjønhed, og alle de andre opvartede denne anseelige Kvinde. Deres Heste lode de græsse. Derefter opsatte de et smukt Telt, som var stribet med forskjellige Farver og paa mange Steder pry-

det med Guldsmykker, og alle Knappene, som gik op af det, vare forgyldte og ligesaa den opstaaende Stang, hvorpaa der var en stor Guldknap. Da de havde sat Teltet i Stand, rejste de Borde, og satte mange Slags Retter paa dem. De toede da deres Hænder; Vandkanden og Bækkenet vare gjorte af Sølv. Helge stod nær deres Telt, og saae paa dem. Den fornemste af dem sagde: „Helge! gak hid, og spiis og drik med os!" Han gjorde efter hendes Ord, og han saae, at der var god Mad og Drikke og smukke Kar. Bordene bleve dernæst borttagne og Sænge redte, som vare langt pynteligere end andre Folks Sænge. Den fornemste af Kvinderne spurgde Helge, om han helst vilde ligge ene eller hos hende. Helge spurgde hende om Navn. Hun svarede: „Jeg hedder Ingeborg, og er en Datter af Gudmund paa Glæsisval." Da sagde Helge: „Hos dig vil jeg ligge;" og saa gjorde de tre Nætter i Rad; dernæst blev det klart Vejr, og de stode da op, og klædte sig paa. Da sagde Ingeborg: „Nu skulle vi her skilles; her ere to Skrin, det ene er fuldt af Sølv, det andet af Guld; dem vil jeg give dig, men siig intet Menneske, hvorfra det kom." Derefter rede de bort samme Vej, hvorfra de kom, men han gik til sit Skib, hvor han blev med Glæde modtagen, og man spurgde, hvor han havde været, men han vilde ikke sige noget derom. De styrede derpaa sydefter langs Kysten, og kom hjem til deres Fader, og havde da forhvervet sig betydelige Rigdomme. Helges Fader og Broder spurgde, hvor han havde faaet den megen Rigdom, som han havde i Skrinene, men han vilde ikke sige det. Tiden led nu saaledes frem til Julen. En Nat kom der et underligt Vejr paa; Thorstejn sagde da: „Lad os staae

op, og see efter, hvorledes det gaaer vort Skib!" De gjorde saa; og Skibet var godt fast. Helge havde ladet gjøre et Dragehoved paa Stavnen af deres Skib, og ladet det smukt udsire ovenfor Søen, og dertil anvendte han det Gods, som Kong Gudmunds Datter Ingeborg gav ham, og noget af det gjemte han under Lukke i Dragens Hals. I det de stode, hørte de et stærkt Brag; to Mænd rede til dem, og førte Helge bort med sig, og Thorstejn vidste ikke, hvad der blev af ham; dernæst blev Vejret strax stille igjen. Thorstejn kom hjem, og fortalte sin Fader denne Begivenhed, og dette syntes meget forunderligt. Thorer drog strax til Kong Olaf, fortalte ham, hvad der var skeet, og bad ham efterforske, hvor hans Søn var kommen hen. Kongen sagde, at han vilde gjøre, hvad han bad, men udlod sig dog med, at han var uvis om, hvad Nytte hans Frænder kunde have af ham. Siden drog Thorer hjem, og saaledes forløb det Aar, og det næste med lige til Juul, og Kongen opholdt sig paa Alreksfted om Vinteren. Den ottende Dag i Julen om Aftenen kom tre Mænd gaaende ind i Hallen for Kong Olaf, da han sad over Borde; de hilste paa ham; Kongen hilste dem igjen med Venlighed. Den ene af dem var Helge, men de to andre kjendte ingen. Kongen spurgde dem om Navn; og enhver af dem kaldte sig Grim: „Vi ere sendte," sagde de, „hid til eder af Gudmund paa Glæsisval, han sender eder sin Hilsen, og derhos to Horn" Kongen tog imod dem, de vare forgyldte, og det var meget kostbare Sager. Kong Olaf ejede to Horn, som kaldtes Hyrninger, men, skjønt de vare meget gode, vare de, som Gudmund sendte ham, dog langt bedre. „Det bad Kong Gudmund eder, Herre!

sagde hine, „at I vil være hans Ven, da han sætter større Priis paa eders Velvillie end alle andre Kongers." Kongen svarede da intet, men lod dem vise til Sæde. Kongen lod Hornene Grimer fylde med en god Drik, og lod dem bære for Grimerne, at de skulde drikke først af dem; da kvad Kongen denne Vise:

Gjæster skulle
Mod Horn tage,
Medens denne Gudmunds
Mand sig hviler,
Af sin Navne
Drikke skal han,
Saa skal Grimer
Godt Øl gives.

Da toge Grimerne ved Hornene, og syntes nu at kunne vide, hvad Biskoppen havde læst over Drikken. De sagde da: „Det er nu ikke langt fra, hvad vor Konge Gudmund formodede; denne Konge er svigefuld, og forstaaer ilde at lønne Godt; thi vor Konge viste ham Hæder, lad os nu alle staae op og drage bort herfra!" De gjorde saa, og der blev da megen Støj i Stuen; de spildte Drikken af Hornene, og slukte Lysene; da hørte de en stor Bragen. Kongen bad Gud holde sin Haand over hans Mænd, og bød dem at staae op og standse denne Støj. Grimerne kom dernæst ud, og Helge med dem; der blev da tændt Lys i Kongens Herberge, og de saae, at tre Mænd vare dræbte, og Hornene Grimer laae paa Gulvet ved Siden af de Døde. „Dette er et stort Under," sagde Kongen, „sligt maa man ikke ønske ofte; jeg har hørt sige om Gudmund paa Glæsisval, at han er meget troldkyndig, med ham kan man bedst komme til

Rette ved Ondt, og de Mænd ereilde stædte, som ere under hans Magt, om vi kunne gjøre noget derved." Kongen lod Hornene Grimer passe, og drikke af dem, og det gik godt. Den Nedgang til Alreksted, hvor hine droge over Bjergene, kaldes nu Grimeskard, og det er ikke raadeligt for nogen siden at drage der. Vinteren forløb nu; og den ottende Dag i næste Juul var Kongen i Kirke med sin Huustrop at høre paa Messen; da kom der tre Mænd til Kirkedøren; den ene blev tilbage, men de to gik bort efter forud at have sagt: „Her føre vi dig Gretter, Konge! og det er uvist, naar du bliver ham kvit." Man kjendte der Helge, og blev da vaer, at han var blind; Kongen spurgde da, hvorledes det stod sig med ham, og hvor han havde været hele den Tid. Han fortalte da Kongen først om, hvorledes han traf Kvinderne i Skoven, dernæst at Grimerne opvakte Uvejret mod ham og hans Brøder, da de vilde bjærge Skibet, og at Grimerne dernæst førte ham med sig til Gudmund paa Glæsisval, og bragde ham til Gudmunds Datter Ingeborg. Da sagde Kongen: „Hvorledes syntes du om at være der?" „Meget godt, „sagde han, „og ingensteds har jeg fundet det bedre." Derpaa spurgde Kongen, om Kong Gudmunds Tro og om hans Adfærd og hans Mænds Antal; men Helge yttrede sig fordeelagtig derom, og sagde, at der vare mange flere Folk, end at han kunde faae dem talt. Kongen sagde: „Hvi droge I saa hurtig bort forrige Vinter?" „Kong Gudmund sendte dem for at svige eder," sagde han, „men formedelst eders Bønner lod han mig løs, for at I kunde faae at vide, hvad der var blevet af mig; men Grunden til, at vi forrige Gang droge saa hurtig bort, var, at det stred imod Grimernes Natur at drikke den Drik,

som I lod sigte; de bleve da vrede over, at de saae sig overvundne, og de dræbte eders Mænd, fordi Kong Gudmund havde saa budet dem, hvis de ikke kunde tilføie eder selv Skade; men han vilde vise sin Høihed ved at sende eder Hornene, at I da ikke skulde saa meget søge efter mig." Kongen spurgde fremdeles: „Hvi drog du nu bort anden Gang?" „Det voldte Ingeborg," svarede han, „hun troede ikke uden Skade at kunne ligge hos mig, naar hun rørte ved mit bare Legeme; dette var især Grunden, hvorfor jeg drog bort; og desuden vilde Kong Gudmund ikke strides med eder, saasnart han mærkede, at I vilde have mig bort; men Kong Gudmunds Høihed og Pragt formaaer jeg ikke at beskrive med faa Ord, og ligesaalidt Antallet af de Folk, som vare hos ham." Kongen spurgde: „Hvi er du blind?" Han svarede: „Ingeborg Gudmundsdatter rev begge Øjnene ud af mit Hoved, da vi skiltes, og sagde, at Kvinderne i Norrig skulde kun i kort Tid nyde godt af mig." Kongen sagde: „Kong Gudmund har fortjent at lide Hævn af mig for de Manddrab, som han voldte, om Gud vilde lade det faa skee." Siden blev der sendt Bud efter Helges Fader Thorer, som takkede Kongen meget for, at hans Søn var kommen tilbage fra Troldenes Magt. Han drog igjen hjem, men Helge blev tilbage hos Kongen, og levede til den samme Dag i næste Aar, men Kongen havde Hornene Grimer med sig, da han sidste Gang drog bort fra Landet, og Folk sige, at da Kong Olaf forsvandt paa Ormen lange, forsvandt ogsaa Hornene, og at ingen har seet dem siden; her slutter Fortællingen om Grimerne.

Fortælling

om

Romund Halte.

Blandt de Mænd, der kom ud til Island med Ingemund den Gamle, var der een ved Navn Eyvind Sørkver; han tog Bløndudal vester fra Skagefjord i Besiddelse, og vilde ikke overleve Ingemund, og skilte sig selv ved Livet. I sin Alderdom havde han med sin Trælkvinde en Søn, der hed Romund; han ægtede Audbjørg, som var en Datter af Jørund Hals's Søn Mar og en Trælkvinde. Romund var længe hos Mar paa Marsted, den Gang han stred med Ingemunds Sønner om Dejldarhjalle; Romund dræbte da Høgne Ingemundssøn, og blev derfor forviist fra Herredet imellem Jøkulsaa i Skagefjord og Rutefjordsaa. Romund blev saaret i Foden, og var bestandig siden halt, og kaldtes derfor Romund Halte. Han kjøbte Fagrabrekkaland vestenfor Rutefjordsaa, og boede der en Tid; han gjorde en stor Forskandsning om sin Gaard, og var en smuk og dravelig Mand. Med Audbjørg havde han en Søn ved Navn Thorbjørn Thyna; han ægtede Gudrun, en Datter af Thorkel paa Kersøre, som tog Land i Besiddelse søndenfor Rutefjordshals; deres Søn var Thorlejf, han

kaldtes Romundsfostre. Romund havde ogsaa en Søn, der hed Halstejn; alle disse Frænder vare store og stærke Mænd. Thorkel paa Kersøre havde en Søn, som hed Thorer, Broder til Thorlejfs Kone Gudrun; han boede nær ved paa Melar; hans Datter hed Helga, og var en smuk og myndig Kvinde.

Slejta-Helges Ankomst til Island.

2. En Sommer hændte det sig, at et Skib landede ved Bordøre i Rutefjord. Skibsføreren hed Slejta-Helge, og hans Broder Jørund; de vare i alt tolv Mænd paa Skibet; de vare uforskammede Mennesker og Bagpassere. Folk vilde derfor ikke meget handle med dem, men droge hellere ud af Herredet at handle med andre Skibsfolk. Man fik at vide, at de vare Vikinger og Ransmænd, og havde ikke andet end ranet Gods inde. Da det led ud paa Sommeren, og de mærkede, at ingen kom til dem, sagde Helge: „Jeg vil nu bede eder om, at I ikke maa øve Voldsomhed, men vise et bedre Forhold til Herredsfolkene her, og tage eder Herberge hos Bønderne; thi mig synes, at dette Folk er vanskeligt at have med at gjøre, og taaler ikke Overlast; jeg har spurgt, at Folkene ere her stærke og meget hidsige; og det kan man undskylde dem i, men lad os nu søge at indynde os hos dem; og de gjorde saa; men hine havde overlagt, ikke at ville tage imod dem. Engang red nu Thorer fra Melar ned til Skibet til Helge. Helge tog med megen Glæde imod ham, og spurgde, hvad han vilde kjøbe. Thorer sagde, at han behøvede Indkjøb af Tømmer, fordi hans Huus var saa godt som nedfaldet. Helge sagde, at han vilde sælge ham saa meget Tømmer, som han behøvede, naar han vilde give dem alle Her-

berge hos sig. Han sagde, at han ikke var i Stand dertil, „men", tilføjede han, „Varer fattes mig ikke til at give derfor; I holdes heller ikke for at være vennesælle." Saaledes undskyldte han sig fra at tage imod dem. Helge sagde: „Særdeles frastødende vise Folk sig her imod os, og vænter jeg dog, at du ikke vil nægte os ganske al Bistand, om du end ikke vil give os Herberge." Thorer sagde, at Grunden var, at de vare saa lidet yndede. Helge svarede, at han skulde raade for Vilkaarene, om han vilde tage imod dem; „men i andet Fald er det uvist, om du farer Vejen to Gange." Og da det var kommet saa vidt, sagde Thorer: „Eftersom du trænger saa meget paa mig med dette Forlangende, da skal du sværge Ed for eder alle efter vore Love, at I ikke ville gjøre noget Menneske Overlast i Vinter, heller ikke øve noget, som strider mod Loven, enten mod mig eller andre, enten mod mine Tyende eller Naboer; jeg vil da give eder Huusly, men I skulle føde eder selv." Helge sagde: „Du skal raade." Siden droge de did, og spiste og sov ene i et Huus. Dette blev ikke Thorer vel optaget af Herredsfolkene, som fandt, at det var ubesindig handlet af ham. Da de havde været der en Tid, kom Skibsføreren og Thorers Datter ofte sammen, og det gik hedt til imellem dem med Kjærtegn og Kyssen, og Helge bar sig ad, som det skulde saa være. Thorer sagde: „Jeg ønsker, Helge! at du holder dit Løfte til mig, og ikke tilføjer mig nogen Skam eller Vanære; lad af at tale med min Datter Helga, og hold din Ed, du har givet mig!" Helge sagde, at hans og Helgas Kjærlighed ej vilde snart tabe sig: „Og det kan ingen Vanære være

det med Guldsmykker, og alle Knappene, som gik op af det, vare forgyldte og ligesaa den opstaaende Stang, hvorpaa der var en stor Guldknap. Da de havde sat Teltet i Stand, rejste de Borde, og satte mange Slags Retter paa dem. De toede da deres Hænder; Vandkanden og Bækkenet vare gjorte af Sølv. Helge stod nær deres Telt, og saae paa dem. Den fornemste af dem sagde: „Helge! gak hid, og spiis og drik med os!" Han gjorde efter hendes Ord, og han saae, at der var god Mad og Drikke og smukke Kar. Bordene bleve dernæst borttagne og Sænge redte, som vare langt pynteligere end andre Folks Sænge. Den fornemste af Kvinderne spurgde Helge, om han helst vilde ligge ene eller hos hende. Helge spurgde hende om Navn. Hun svarede: „Jeg hedder Ingeborg, og er en Datter af Gudmund paa Glæsisval." Da sagde Helge: „Hos dig vil jeg ligge;" og saa gjorde de tre Nætter i Rad; dernæst blev det klart Vejr, og de stode da op, og klædte sig paa. Da sagde Ingeborg: „Nu skulle vi her skilles; her ere to Skrin, det ene er fuldt af Sølv, det andet af Guld; dem vil jeg give dig, men sig intet Menneske, hvorfra det kom." Derefter rede de bort samme Vej, hvorfra de kom, men han gik til sit Skib, hvor han blev med Glæde modtagen, og man spurgde, hvor han havde været, men han vilde ikke sige noget derom. De styrede derpaa sydefter langs Kysten, og kom hjem til deres Fader, og havde da forhvervet sig betydelige Rigdomme. Helges Fader og Broder spurgde, hvor han havde faaet den megen Rigdom, som han havde i Skrinene, men han vilde ikke sige det. Tiden led nu saaledes frem til Julen. En Nat kom der et underligt Vejr paa; Thorstejn sagde da: „Lad os staae

op, og see efter, hvorledes det gaaer vort Skib!" De gjorde saa; og Skibet var godt fast. Helge havde ladet gjøre et Dragehoved paa Stävnen af deres Skib, og ladet det smukt udsire ovenfor Søen, og dertil anvendte han det Gods, som Kong Gudmunds Datter Ingeborg gav ham, og noget af det gjemte han under Lukke i Dragens Hals. I det de stode, hørte de et stærkt Brag; to Mænd rede til dem, og førte Helge bort med sig, og Thorstejn vidste ikke, hvad der blev af ham; dernæst blev Vejret strax stille igjen. Thorstejn kom hjem, og fortalte sin Fader denne Begivenhed, og dette syntes meget forunderligt. Thorer drog strax til Kong Olaf, fortalte ham, hvad der var skeet, og bad ham efterforske, hvor hans Søn var kommen hen. Kongen sagde, at han vilde gjøre, hvad han bad, men udlod sig dog med, at han var uvis om, hvad Nytte hans Frænder kunde have af ham. Siden drog Thorer hjem, og saaledes forløb det Aar, og det næste med lige til Juul, og Kongen opholdt sig paa Alrekssted om Vinteren. Den ottende Dag i Julen om Aftenen kom tre Mænd gaaende ind i Hallen for Kong Olaf, da han sad over Borde; de hilste paa ham; Kongen hilste dem igjen med Venlighed. Den ene af dem var Helge, men de to andre kjendte ingen. Kongen spurgde dem om Navn; og enhver af dem kaldte sig Grim: „Vi ere sendte," sagde de, „hid til eder af Gudmund paa Glæsisval, han sender eder sin Hilsen, og derhos to Horn" Kongen tog imod dem, de vare forgyldte, og det var meget kostbare Sager. Kong Olaf ejede to Horn, som kaldtes Hyrninger, men, skjønt de vare meget gode, vare de, som Gudmund sendte ham, dog langt bedre. „Det bad Kong Gudmund eder, Herre!

sagde hine, „at I vil være hans Ven, da han sætter større Priis paa eders Velvillie end alle andre Kongers." Kongen svarede da intet, men lod dem vise til Sæde. Kongen lod Hornene Grimer fylde med en god Drik, og lod dem bære for Grimerne, at de skulde drikke først af dem; da kvad Kongen denne Vise:

Gjæster skulle
Mod Horn tage,
Medens denne Gudmunds
Mand sig hviler,
Af sin Navne
Drikke skal han,
Saa skal Grimer
Godt Øl gives.

Da toge Grimerne ved Hornene, og syntes nu at kunne vide, hvad Biskoppen havde læst over Drikken. De sagde da: „Det er nu ikke langt fra, hvad vor Konge Gudmund formodede; denne Konge er svigefuld, og forstaaer ilde at lønne Godt; thi vor Konge viste ham Hæder, lad os nu alle staae op og drage bort herfra!" De gjorde saa, og der blev da megen Støj i Stuen; de spildte Drikken af Hornene, og slukte Lysene; da hørte de en stor Bragen. Kongen bad Gud holde sin Haand over hans Mænd, og bød dem at staae op og standse denne Støj. Grimerne kom dernæst ud, og Helge med dem; der blev da tændt Lys i Kongens Herberge, og de saae, at tre Mænd vare dræbte, og Hornene Grimer laae paa Gulvet ved Siden af de Døde. „Dette er et stort Under," sagde Kongen, „sligt maa man ikke ønske ofte; jeg har hørt sige om Gudmund paa Glæsisvål, at han er meget troldkyndig, med ham kan man bedst komme til

Rette ved Ondt, og de Mænd ereilde stædte, som ere under hans Magt, om vi kunne gjøre noget derved." Kongen lod Hornene Grimer passe, og drikke af dem, og det gik godt. Den Nedgang til Alreksſted, hvor hine droge over Bjergene, kaldes nu Grimeſkard, og det er ikke raadeligt for nogen siden at drage der. Vinteren forløb nu; og den ottende Dag i næste Juul var Kongen i Kirke med sin Huustrop at høre paa Messen; da kom der tre Mænd til Kirkedøren; den ene blev tilbage, men de to gik bort efter forud at have sagt: „Her føre vi dig Gretter, Konge! og det er vist, naar du bliver ham kvit." Man kjendte der Helge, og blev da vaer, at han var blind; Kongen spurgde da, hvorledes det stod sig med ham, og hvor han havde været hele den Tid. Han fortalte da Kongen først om, hvorledes han traf Kvinderne i Skoven, dernæst at Grimerne opvakte Uvejret mod ham og hans Brøder, da de vilde bjærge Skibet, og at Grimerne dernæst førte ham med sig til Gudmund paa Glæsisval, og bragde ham til Gudmunds Datter Ingeborg. Da sagde Kongen: „Hvorledes syntes du om at være der?" „Meget godt," sagde han, „og ingensteds har jeg fundet det bedre." Derpaa spurgde Kongen, om Kong Gudmunds Tro og om hans Adfærd og hans Mænds Antal; men Helge yttrede sig fordeelagtig derom, og sagde, at der vare mange flere Folk, end at han kunde faae dem talt. Kongen sagde: „Hvi droge I saa hurtig bort forrige Vinter?" „Kong Gudmund sendte dem for at svige eder," sagde han, „men formedelst eders Bønner lod han mig løs, for at I kunde faae at vide, hvad der var blevet af mig; men Grunden til, at vi forrige Gang droge saa hurtig bort, var, at det stred imod Grimernes Natur at drikke den Drik,

som I lod sigNe; de bleve da vrede over, at de saae sig overvundne, og de dræbte eders Mænd, fordi Kong Gudmund havde saa budet dem, hvis de ikke kunde tilføie eder selv Skade; men han vilde vise sin Høihed ved at sende eder Hornene, at I da ikke skulde saa meget søge efter mig." Kongen spurgde fremdeles: „Hvi drog du nu bort anden Gang?" „Det voldte Ingeborg," svarede han, „hun troede ikke uden Skade at kunne ligge hos mig, naar hun rørte ved mit bare Legeme; dette var især Grunden, hvorfor jeg drog bort; og desuden vilde Kong Gudmund ikke strides med eder, saasnart han mærkede, at I vilde have mig bort; men Kong Gudmunds Høihed og Pragt formaaer jeg ikke at beskrive med faa Ord, og ligesaalidt Antallet af de Folk, som vare hos ham." Kongen spurgde: „Hvi er du blind?" Han svarede: „Ingeborg Gudmundsdatter rev begge Øinene ud af mit Hoved, da vi skiltes, og sagde, at Kvinderne i Norrig skulde kun i kort Tid nyde godt af mig." Kongen sagde: „Kong Gudmund har fortjent at lide Hævn af mig for de Manddrab, som han voldte, om Gud vilde lade det saa skee." Siden blev der sendt Bud efter Helges Fader Thorer, som takkede Kongen meget for, at hans Søn var kommen tilbage fra Troldenes Magt. Han drog igjen hjem, men Helge blev tilbage hos Kongen, og levede til den samme Dag i næste Aar, men Kongen havde Hornene Grimer med sig, da han sidste Gang drog bort fra Landet, og Folk sige, at da Kong Olaf forsvandt paa Ormen lange, forsvandt ogsaa Hornene, og at ingen har seet dem siden; her slutter Fortællingen om Grimerne.

Fortælling

om

Romund Halte.

Blandt de Mænd, der kom ud til Island med Ingemund den Gamle, var der een ved Navn Eyvind Sørkver; han tog Blondudal vester fra Skagefjord i Besiddelse, og vilde ikke overleve Ingemund, og skilte sig selv ved Livet. I sin Alderdom havde han med sin Trælkvinde en Søn, der hed Romund; han ægtede Audbjørg, som var en Datter af Jørund Hals's Søn Mar og en Trælkvinde. Romund var længe hos Mar paa Marsted, den Gang han stred med Ingemunds Sønner om Dejldarhjalle; Romund dræbte da Høgne Ingemundssøn, og blev derfor forviist fra Herredet imellem Jøkulsaa i Skagefjord og Rutefjordsaa. Romund blev saaret i Foden, og var bestandig siden halt, og kaldtes derfor Romund Halte. Han kjøbte Fagrabrekkaland vestenfor Rutefjordsaa, og boede der en Tid; han gjorde en stor Forskandsning om sin Gaard, og var en smuk og dravelig Mand. Med Audbjørg havde han en Søn ved Navn Thorbjørn Thyna; han ægtede Gudrun, en Datter af Thorkel paa Kersøre, som tog Land i Besiddelse sønden for Rutefjordshals; deres Søn var Thorleif, han

kaldtes Romundsfostre. Romünd havde ogsaa en Søn, der hed Halstejn; alle disse Frænder vare store og stærke Mænd. Thorkel paa Kersøre havde en Søn, som hed Thorer, Broder til Thorlejfs Kone Gudrun; han boede nær ved paa Melar; hans Datter hed Helga, og var en smuk og myndig Kvinde.

Slejta-Helges Ankomst til Island.

2. En Sommer hændte det sig, at et Skib landede ved Bordøre i Rutefjord. Skibsføreren hed Slejta-Helge, og hans Broder Jørund; de vare i alt tolv Mænd paa Skibet; de vare uforskammede Mennesker og Bagpasskere. Folk vilde derfor ikke meget handle med dem, men droge hellere ud af Herredet at handle med andre Skibsfolk. Man fik at vide, at de vare Vikinger og Ransmænd, og havde ikke andet end ranet Gods inde. Da det led ud paa Sommeren, og de mærkede, at ingen kom til dem, sagde Helge: „Jeg vil nu bede eder om, at I ikke maa øve Voldsomhed, men vise et bedre Forhold til Herredsfolkene her, og tage eder Herberge hos Bønderne; thi mig synes, at dette Folk er vanskeligt at have med at gjøre, og taaler ikke Overlast; jeg har spurgt, at Folkene ere her stærke og meget hidsige; og det kan man undskylde dem i, men lad os nu søge at indsynde os hos dem; og de gjorde saa; men hine havde overlagt, ikke at ville tage imod dem. Engang red nu Thorer fra Melar ned til Skibet til Helge. Helge tog med megen Glæde imod ham, og spurgde, hvad han vilde kjøbe. Thorer sagde, at han behøvede Indkjøb af Tømmer, fordi hans Huus var saa godt som nedfaldet. Helge sagde, at han vilde sælge ham saa meget Tømmer, som han behøvede, naar han vilde give dem alle Her-

berge hos sig. Han sagde, at han ikke var i Stand dertil, „men", tilføjede han, „Varer fattes mig ikke til at give derfor; I holdes heller ikke for at være vennefælle." Saaledes undskyldte han sig fra at tage imod dem. Helge sagde: „Særdeles frastødende vise Folk sig her imod os, og vænter jeg dog, at du ikke vil nægte os ganske al Bistand, om du end ikke vil give os Herberge." Thorer sagde, at Grunden var, at de vare saa lidet yndede. Helge svarede, at han skulde raade for Vilkaarene, om han vilde tage imod dem; „men i andet Fald er det uvist, om du farer Vejen to Gange." Og da det var kommet saa vidt, sagde Thorer: „Eftersom du trænger saa meget paa mig med dette Forlangende, da skal du sværge Ed for eder alle efter vore Love, at I ikke ville gjøre noget Menneske Overlast i Vinter, heller ikke øve noget, som strider mod Loven, enten mod mig eller andre, enten mod mine Tyende eller Naboer; jeg vil da give eder Huusly, men I skulle føde eder selv." Helge sagde: „Du skal raade." Siden droge de did, og spiste og sov ene i et Huus. Dette blev ikke Thorer vel optaget af Herredsfolkene, som fandt, at det var ubesindig handlet af ham. Da de havde været der en Tid, kom Skibsføreren og Thorers Datter ofte sammen, og det gik hedt til imellem dem med Kjærtegn og Kysſen, og Helge bar sig ad, som det skulde saa være. Thorer sagde: „Jeg ønsker, Helge! at du holder dit Løfte til mig, og ikke tilføjer mig nogen Skam eller Vanære; lad af at tale med min Datter Helga, og hold din Ed, du har givet mig!" Helge sagde, at hans og Helgas Kjærlighed ej vilde snart tabe sig: „Og det kan ingen Vanære være

dig," føjede han til, „om jeg bejler til Kvinden efter den her gjældende Lovs Medfør, og med saadan Medgift, som du selv synes." Og da det syntes Thorer uvist, hvad Bøder han vilde kunne vænte, tog han den Beslutning, at han giftede sin Datter Helga til Slejta-Helge; deres Bryllup holdtes tidlig om Vinteren, og fra den Tid tilføjede de ikke meget Folk Fornærmelser, naar ingen forurettede dem.

Romund stævnede Østmændene.

3. Det hændte sig om Vinteren, at der paa een Gang bleve fem Hopper borte fra Romund, hvilke alle vare meget fede, og man gisnede forskjelligt, hvor disse Hopper kunde være blevne af. Romunds Sønner sagde, at de troede, at nogen vel havde spiist dem, da man intet spurgde til dem, og de vare saa tamme og lette at tage. Romund sagde: „Man har sagt mig om disse Østmænd, at de have større Kjød paa Bordet, end andre vide Rimelighed til, efter hvad de have kjøbt, og der gaaer et ondt Rygte om dem i alle Henseender; nu ere der to Vilkaar for Haanden, enten ikke at tale noget derom, og da vil der ikke flyde noget Ondt deraf, eller at søge Erstatning for sit og udsætte sig for Følgerne. De sagde, at dette vist var det bedste, og det eneste der var at gjøre, at undersøge Sagen. Romund drog da til Midfjord-Skegge, som da boede paa Skeggested i Midfjord, og var Høvding over Herrederne deromkring; ham spurgde han til Raads, hvorledes han skulde bære sig ad. „Jeg har spurgt," svarede Skegge, „at disse Østmænd ere haarde at give sig i Lag med, men jeg vil love eder min Bistand, i hvad der kommer paa." Dernæst drog Romund igjen bort; og kort efter dette, begav han sig med sine Sønner til

Melar. De vare ti i Følge; da de nærmede sig Østmændene, vare nogle af dem ude, og nogle gik ud, i det de rede til. De hilste hinanden kun kort. Derpaa sagde Romund: „Det er saa, Helge! at nogle Hopper ere blevne borte for mig, og jeg har den Tro, at de maa være komne herhen.“ „Ej have Folk før saaledes beskyldt os,“ svarede Helge, „og dette skal blive gjengjældt eder med saa stort Fjendskab, som vi formaae.“ Romund sagde: „Det er Vikingers Skik, at forskaffe sig Gods ved Ran og Plyndringer, men det er Tyves Skik, at fordølge det bagefter.“ Derpaa spurgde han Thorer, om det var sandt, og hvad han vidste dertil. Thorer sagde, at han hverken vidste, om de vare skyldige eller uskyldige heri. Romund sagde, at han førte sig uværdig op. Siden bød Romund sine Mænd at stævne dem, og en Mand blev bestemt til at stævne enhver af dem. Derpaa bleve Stævningerne udførte, og Østmændene vare spydige og opfarende, og sagde, at de vilde hævne det; dog skede ingen Overlast paa dette Møde, thi efter saa forrettet Sag skiltes de.

Østmændenes Færd.

4. Romund og hans Mænd rede nu hjem, og da de havde været en føje Tid hjemme, sagde Romund: „Vi ville skaffe os tre Mænd til, og lade vor Skandse, som er meget forfalden, istandsætte; thi vi kunne vænte, at de ville udføre det Onde, som de lovede, og alt det Fjendskab, som de truede med, ville de vist ikke lade fare.“ Derpaa sendte de hele Sagen til Midfjord til Midfjord-Skegge, hvorfra den kom til Althinget, og alle Østmændene bleve domfældede for Hestetyveri, men Romund og hans Sønner forbleve hjemme, medens Thinget stod paa. Østmændene gjorde sig da færdige til Afrejse fra Melar,

og toge en venlig Afsked med Thorer. De agtede at gjøre deres Skib i Stand, og deres Vej faldt da forbi Fagrabrekka. Romund og hans Sønner vare ude; da sagde Helge: „Det burde aldrig skee, at denne Skandse skulde komme eder til Gode, men mindst skulde den være eder til Hjælp, naar I mest behøve det, og gjærne ønskede jeg at see dig, Romund! og dine Sønner blodige!" Romund sagde: „Ej tvivle vi paa eders onde Hensigter, men der vænte vi, at nogle ville blive Hovedet kortere, inden vi ere fældede til Jorden." Dermed skiltes de for den Gang.

Kamp imellem Romund og Østmændene.

5. Det hændte sig en Morgen, at der satte sig en Ravn paa Tagvinduet og skreg højt. Romund laae vaagen i sin Sæng, og kvad denne Vise:

Ude jeg hører Blodets
Sortfarvede Fugl at
Skrige, Aadsel vækker
Ravnen, naar det dages;
Saa goel fordum Valens
Gjøg [1]) mod Kæmpers Møde
Da, naar Stridens Fører
Stundede til sin Bane.

Og fremdeles kvad han:

Højt den blodbesprængte
Rovfugl klukker, naar den
Mødig kommer fra Havet,
Krævende Føde aarle;
Saa goel Aadselgjøgen [1])
Ofte fra et eensomt

---

[1]) Ørnen.

Gammelt Træ, naar Vunders
Mjød at drikke den lysted.

Noget efter rejste Karlene sig, og passede ikke paa at lukke Døren til Skandsen i efter sig. Den samme Morgen kom Østmændene, tolv i Følge, kort efter at Karlene vare gaaede bort fra Skandsen." Da sagde Helge: „Nu træffer det vel, lad os nu gaae ind i Skandsen, og huske paa de forhaanende Ord og Gjerninger, og lad dem aldeles ikke faa noget Gavn af Skandsen." Thorbjørn Thyna vaagnede ved deres Snakken, sprang strax op, løb til den Dør, som var paa Skalen, og saae ud af en Glug, som efter gammel Skik var skaaren paa Døren; han kjendte da Østmændene, og saae, at de vare komne ind i Skandsen, og han gik da ind tilbage. Da sagde Romund: „Hvad er der, Frænde?" Thorbjørn svarede: „Jeg troer at Østmændene ere komne her i Skandsen med Ufred, og agte at hævne de Ord, som vi talte til dem; men jeg kan ikke vide, hvorledes de ere komne ind i Skandsen." Romund sprang op og sagde: „Lad os da op, og drive disse Nedrige bort fra os; lad os indlægge os et godt Ord, og vise Mandighed!" Han opmuntrede da sine Sønner og ligesaa sin Fostersøn Thorleif, der da var femten Aar gammel, som ogsaa lavede sig til at gaae ud med de andre, men Kvinderne sagde, at han var for ung, og at han vilde blive dræbt, men at Romund var for gammel til at forsvare sig. Da kvad Romund denne Vise:

Forud bestemt mig Døden
Før ej var, og ikke
End i Dag den er det,
Vi til Kamp os ruste!

Ej jeg frygter, om Hildes
Farvede Vaand [1]) end svinges,
Thi mit Liv til Kampfærd
Viedes i min Ungdom.

Derpaa toge Frænderne alle fire deres Vaaben, Romund Halte og Thorlejf, Thorbjørn Thyna og Halstejn; de gik ud af den Dør, som var paa Enden af Huset ned ad Tværtræet, og laasede den Dør, som var paa Sidevæggen. Østmændene løb op paa Væggen [2]), og stødte meget hæftig paa dem, thi Helge var en meget stridbar Mand, stor, stærk og mandig; han var nu meget hidsig, og de vare alle meget opbragte og barske, og sagde, at Romund og hans Mænd skulde komme til at huske dette, og de skulde nu erindre Tyvsnavnet. Romund sagde, at de vilde have faaet nok at gjøre, om de skulde have angrebet Skandsen; de værgede sig da ikke mindre med Skjolde og Træstænger end med Vaaben, men Østmændene angrebe paa det heftigste med Stene og Skud; hine forsvarede sig vel, skjønt de ikke vare flere end fire; de kastede ogsaa store Stene ned, og uagtet Romund var gammel, gik han vel frem, og uddeelte store Hug, og med sine Sønners og Fosterson Thorlejfs Hjælp fældede han sex Østmænd, men i den samme Strid faldt ogsaa Romund og hans Fostersøn Thorlejf. De øvrige Østmænd trak sig alle ud af Skandsen, men Thorbjørn Thyna løb efter dem, og jog alle dem, som vare tilbage, ud af Skandsen. Men da Thorbjørn vilde lukke Døren til, stød

[1]) Krigsgudindens blodige Vaand, d. e. Sværdet.
[2]) Den tykke Jordvæg i de islandske Huse staaer nemlig udenfor Taget, saa at en Mand kan gaae ovenpaa Væggen langs med Taget.

Helge et Spyd mod ham, som traf ham paa Midten; han tog selv Spydet ud af Saaret, og sendte det tilbage til Østmændene, og det traf Helges Broder Jorund paa Midten. Helge tog ham op, saasnart han faldt, kastede ham paa sin Ryg, og løb ud af Skandsen, og ham fulgde alle hans fem Stalbrødre, som endnu levede. Halstejn løb efter dem, men de undflyede, indtil de kom til en Bæk, som er noget udenfor Fagrabrekka; derover vilde Helge springe med sin Broder Jorund, men paa begge Bredder vare der høje Bakker, og han var da udmattet, og Jorund gled bag af hans Skuldre, og var da død. Helge vendte sig nu om, og i det samme naaede Halstejn ham, og hug Haanden af ham, og da undflyede Østmændene, men Halstejn førte ved Jorund, og mærkede, at han var død, og derved kom hine bort; da Halstejn saae det, vendte han tilbage, og han saae da, at hans Fader og Thorbjørn Thyna vare døde. Thorlejf var ikke ganske død, og ham bar han ind. Kvinderne spurgde, hvorledes det var gaaet; han sagde, som det var. Helge stak i Søen samme Dag med sit Følge, men de forliste alle ud for Skridinsenne. Thorlejf blev helbredet, og boede paa Fagrabrekka, og ansaaes for en brav Mand; men Halstejn drog ud af Landet, og kom til Olaf Tryggvesøn. Kongen forkyndte ham Troen, og han var let bevæget. Halstejn blev da Kongens Mand, og fulgde ham siden, og var en særdeles tapper Mand og haardfør i Strid, og vel anseet af Kong Olaf, og der siges, at han er falden paa Ormen lange, efter forud at have udviist et mandigt Forsvar, og forhvervet sig et ærefuldt Rygte, og endes hermed Beretningen om ham.

Fortælling
om
Haldor Snorresøn.

Haldor, en Søn af Herredsforstanderen Snorre paa Island, var hos Kong Harald Sigurdsøn, medens han var udenlands og siden længe efter at han var kommen til Regjeringen i Norge, og han blev meget anseet af Kongen. Det hændte sig engang, at en Islænder, som hed Ejlif, var falden i Unaade hos Kong Harald, fordi han havde dræbt een af Kongens Hofsinder, hvortil Anledningen ikke fortælles; han bad Haldor tale hans Sag for Kongen, og Haldor gjorde saa. Haldor var haard og barsk i sin Tale, men meget faatalende; han bad Kongen om at give Ejlif Tilladelse at forblive i Landet. Kongen afslog det aldeles. Haldor var meget hidsig, som Islænderne gjærne pleje at være, og kunde ikke finde sig i, at han ikke fik det udvirket, som han bad om. Han drog derpaa bort fra Harald, og Ejlif fulgde ham; de kom til Gimsar til Ejnar Tamberskælver, og Haldor bad ham at tage imod dem, og yde ham Bistand. Ejnar sagde, at han vilde tage imod ham under den Betingelse, at Haldor ogsaa vilde blive hos ham. „Hvor viser du mig til Sæde!" spurgde Haldor. Ejnar bød ham at sætte sig i Højsædet ligeover for ham. Ejnar var gift

med Bergljot, en Datter af Jarlen Hakon den Onde, Sigurd Hlade-Jarls Søn. Haldor gik ofte til Bergljot, og fortalte hende mange Eventyr, som bare tildrog sig udenlands paa hans og Kong Haralds Rejser. Der var da en ung Mand, ved Navn Kale, som var Ejnar noget beslægtet; han var skadefro og noget avindsyg, derhos spodsk og fritalende; han var den Gang Ejnars Opvarter, og havde tjent ham længe. Kale var kunstfærdig i at forarbejde Guld og Sølv, og blev derfor kaldt Gyllingar-Kale. Han bagtalte mange for Ejnar, og var overdreven i sine Udtryk baade i løs og bunden Stil. Han søgte meget at forhaane Haldor, og bad andre at gjøre Nidviser om ham, men da han ingen kunde faae dertil, begyndte han selv at gjøre Skamdigte over ham. Haldor fik det at vide, og en Dag gik han til Bergljots Stue, og da han kom til Døren, hørte han derinde megen højrøstet Tale; Kale og mange andre vare derinde, og de fremsagde da for Ejnars Kone et Skamdigt, som Kale havde kvædet om Haldor. Bergljot bad dem tie, og sagde saa: „Det er en slet Gjerning at anfalde ubekjendte Mænd med Skamdigte og Forhaanelse, og ville Troldene trække eder Tungen af Hovedet; Haldor er mere prøvet ved tapper Daad end de fleste andre i Norrig." Kale sagde: „Ej er jeg bange for denne Norlænder, skjønt han bliver meget agtet af dig; thi vi have spurgt, at han blev sat i Fængsel ude i Grækland, og laa der i Tvang uden Daad og intet formaaende." Haldor kunde ikke finde sig i denne Bebrejdelse, og han løb ind i Herberget mod Kale, og hug ham Banehug. Da Bergljot saae det, bød hun, at Døren skulde vogtes, saa at ingen skulde komme ud, inden hun tillod det.

Da sagde Haldor: „Jeg vil bede dig, Huusmoder! at du sørger paa nogen Maade for mig, skjønt jeg vel nu ikke har fortjent det." Hun svarede: „Jeg har mange Frænder eller Nærbeslægtede, som ere Lehnsmænd, og veed jeg vist, at, til hvem af dem jeg end sender dig, vil han for min Skyld tage imod dig." Haldor sagde: „Sørg saaledes for mig, at jeg ikke behøver at holdes skjult hos nogen som en Misdæder." Bergljot svarede: „Kun faa Mænd i Norrig, Kong Harald selv undtagen, vilde det nytte at holde dig skjult for Ejnar, hvis han vil søge efter dig, thi han vil blive underrettet om, hvor du kommer hen; der er ogsaa et andet Raad, skjønt det ikke er uden Fare." „Hvilket er det?" spurgde Haldor. Hun svarede: „At du strax gaaer ind i Stuen, fordi der nu ere gangne dig to Forseelser over, den ene Drabet, den anden Bordsforsømmelsen, at du ikke kom til Bords med andre Folk, thi nu sidde Folk til Bords; du kan nu gaae ind for Ejnar, og sige ham, hvad der er skeet, give dit Hoved i hans Haand og saaledes udvirke dig Fred af ham; men vil han ikke tilstaae dig den, saa vilde det dog alligevel have været dig vanskeligt at undflye ham." Derpaa gik Haldor ind for Ejnar, og sagde: „Ej har jeg ofte gjort mig skyldig i Bordsforsømmelse, nu er det dog ogsaa gaaet saa, at jeg ikke har været daadløs." „Fortæller du mig min Frænde Kales Død?" sagde Ejnar. Haldor svarede: „Den Sag maa jeg tilsvare, og derfor vil jeg nu overgive mit Hoved i din Haand, og gjør du, hvad dig synes!" „Dette Drab, som er hændet dig," sagde Ejnar, „er meget slemt, og du har hugget mig nær, thi ingen andens Drab vilde jeg have taget mig nærmere uden min Søn Endrides." „De Tab

vare ulige!" svarede Haldor. Ejnar sagde: „Kales Brødre ville vænte sig Hæder af mig med Sagens Forfølgelse og Bøder for Drabet; det er ogsaa upassende for mig, at jeg tager mig det, som om en Hund var dræbt for mig, da Kale er fældet; og naar dette bliver tilbørlig hævnet, ville andre desto mere afholdes fra at udøve saadan Ugjerning; men dog anstaaer det sig at følge min Fosterson Kong Magnus Olafsøns forstandige Raad, for det første at lade Vreden gaae over, thi naar den er forbi, synes man ofte, at andet havde været billigere, end det der er skeet. Nu skal du Haldor! først overgive mig dit Sværd, thi jeg vil have det." „Hvi behøver jeg at afstaae mine Vaaben," spurgde Haldor. „Jeg vil have dit Sværd," sagde Ejnar, „fordi jeg seer, at du, om du paa nogen Maade bliver straffet, vil forsvare dig til det Yderste, naar du har Vaaben at slaae fra dig med, og man kan da ikke være sikker om, at det ikke vil gaae flere, som det er gaaet Kale, og da vil jeg ikke blive bedre fornøjet; det vil vist ikke fejle, at, om du bliver angreben, vil du fælde din Mand, om ikke flere, men dog vil jeg tilsidst overvinde dig. Gak nu først til Bords med mig! og siden skal jeg bestemme din Straf, men ingen Fred lover jeg dig ret længe." Haldor gjorde saa, og spiste og drak med Ejnar, som om han ingen Frygt nærede; Sværdet gav han fra sig, og Ejnar tog imod det. Haldors Venner bade ham at søge at komme bort, om han kunde. Haldor svarede: „Ej vil jeg hemmelig undflye for Ejnar, da jeg har overgivet mig i hans Vold." Da Haldor var mæt, gik han for Ejnar, og spurgde, hvad Bestemmelse han vilde tage i hans Sag. „Det skal du siden faae at vide," svarede Ejnar. Da gik

Haldor bort, og fortalte Bergljot, hvorledes det stod sig. Hun svarede: „Ej frygter jeg, at Ejnar vil lade dig dræbe, men dersom han vil forfølge dig til det Yderste, da lover jeg dig, at der skal hændes end større Ting." Samme Dag stævnede Ejnar til et stort Thing; han stod op paa Thinget, og talte saa: „Jeg vil nu fornøje eder, med at fortælle om, hvad der for lang Tid siden skede, da jeg var paa Ormen lange med Kong Olaf Tryggvesøn."

Ejnars Fortælling.

2. Det var nu saa, at jeg tilligemed Kolbejn Staller og Flesma-Bjørn havde faaet Plads paa Ormen lange; jeg var da atten Aar gammel, og var optagen i Kæmpernes Tal udenfor den fastsatte Bestemmelse; vi vare ni, som undkom af Ormen, og om tre af os Stalbrødre vil jeg fortælle noget. Efterat Kongen var forsvunden med det Lys, som skinnede over ham, sprang vi over Bord fra Ormen, og de danske, Kong Svends Mænd, grebe os, og bragde os for Kongen; han førte os til Jylland, hvor vi bleve førte i Land, satte paa en Træstamme, og fjædrede. Han, som vogtede os, vilde sælge os som Træl-le, og truede os med voldsom Behandling og Lemlæstelse, om vi ikke vilde lade os kue i Trældom; og i den Skov sade vi i tre Dage. Men den, som passede os, lod Folk sammenkalde til et Møde, og der kom en Mængde Mennesker; og paa denne Forsamling sad en stor Mand, klædt som en Munk i en blaa Kofte med en Maske for Ansigtet. Denne Mand gik til os Stalbrødre, og sagde til vor Vogter: „Vil du sælge mig denne gamle Træl?" „Hvad vil du," sagde han, „med den gamle Træl, som er uduelig til Arbejde." Den maskerede Mand svarede: „Han vil da være lettest Kjøb af alle Trællene?" „Ja!" sagde

vor Vogter, „han skal vist være lettest Kjøb." „Bestem da Prisen paa ham!" sagde hin. Vogteren vurderede ham til tolv Ører Sølv. „Dyr tykkes mig Trællen da," sagde den anden, „eftersom jeg seer, at han er meget gammel, og kun lidet duelig til Arbeide; det er heller ikke usandsynligt, at han kun har kort Tid at leve i; jeg vil give dig en Mark Sølv for ham, om du vil sælge ham derfor." Derpaa gik den maskerede Mand til mig (sagde Ejnar), og spurgde, hvo der havde kjøbt mig. „Jeg har endnu ikke solgt ham," sagde Vogteren, „men dog agter jeg det." „Hvor dyr holder du ham?" spurgde hin. „Meget dyr vil han tykkes dig," sagde Vogteren, „kjøb ham for tre Mark Sølv, om dig synes!" „Meget dyr holder du ham da," sagde hin, „men jeg troer, at hans Frænder og Venner gjerne vilde kjøbe ham for denne Priis, naar han var i sit Land." „Jeg vidste det," sagde Vogteren, „at I ikke vilde kjøbe ham saa dyrt, som jeg vurderede ham." Siden drog den kosteklædte Mand bort, og gik vidt omkring paa Torvet, og bød paa adskillige kostbare Sager, og da han ikke fik noget kjøbt, gik han tilbage til os, saa sigende: „Nu var jeg omkring paa Torvet, og da der var intet, jeg skjøttede om at kjøbe, kom jeg atter hid; jeg vil kjøbe den Træl, som jeg før talte om, thi jeg seer, at, saa stor og stærk som han er, vil han ikke kunne udrette saa lidet, om han vil gjøre Gavn; og de ere dygtige Karle, om de ville lade sig lære, derfor synes det mig bedst at kjøbe dem alle." Vor Vogter svarede: „Du behøver mange Trælle, om du ene kjøber tre." „Det skal du dog vide," sagde hin, „at jeg har før havt saa mange Karle." Kolbejn blev vurderet for to Mark. „Dyre ere Trællene,"

sagde den kostekklædte Mand, og jeg veed ej nøje, hvad jeg faaer for mine Penge; om de kunne arbejde efter deres Priis." Han kastede da Sølvet i hans Kjoleskjød, og sagde: „Det skal du nu have for din Regning, og væn-ter jeg, at dette ikke er mindre, end du forlangte, og siden lod han os løse, og da syntes det os, at vore Kaar bleve bedre. Den maskerede Mand gik da bort i Sko-ven, og bad os følge sig, og da vi kom til en aaben Plads i Skoven, spurgde jeg ham om hans Navn. Han sva-rede: „Det kommer dig ikke ved at vide mit Navn, men det kan jeg sige dig, at jeg har seet dig og eder alle en-gang før." „Jeg ønskede dog at vide," sagde Ejnar, „hvis Træl jeg da skal være; eller om du vil give os Frihed, da ønskede vi ogsaa at vide, hvo vi havde at takke derfor." „Ej faaer du i Dag at vide, hvad jeg hedder," svarede hin. „Da svarede jeg," sagde Ejnar, „det har dog før været, at jeg og andre to med mig have kunnet raade med en Mand, skjønt de Danske ikke troe det." Den kos-teklædte Mand svarede, i det han trak Hætten lidt op: „Det kan vel være, at jeg ikke bringer eder i Trældom, men paa den anden Side vil jeg i ingen Henseende lade mig tvinge til noget af eder, skjønt I ere tre og jeg een. Her er nu en Vej, ad hvilken jeg vil vise eder, at I kunne komme til et Skib, som tilhører Nordmænd; de ville tage mod eder og føre eder til Norrig; men du, Bjørn!" sagde han, „skift du dine Ejendomme, og bortgiv dem saaledes, som du troer det bedst for din Sjæl, thi du vil ikke leve en halv Maaned efter din Hjemkomst til din Gaard; men du, Kolbejn! vil komme hjem til Oplandene, og vil holdes for en mærkelig Mand, hvor du kommer; men du, Ejnar!" sagde han, „vil blive den største og

ældste af eder, og overgaae de fleste Mænd i Norrig i mange Henseender; du vil ogsaa faae Bergljot, Hakon Jarls Datter, og du skal boe paa Gimsar, og beholde din Værdighed til din Dødsdag, og af dig allene vil jeg have Gjengjæld for at have givet dig Liv og Frihed; thi dig ene troer jeg det meest magtpaaliggende, at du ikke bliver Træl." „Jeg svarede, at det var vanskeligere at gjengjælde det, naar jeg ikke vidste, til hvem jeg havde at gjengjælde, eller paa hvad Maade." Han svarede: „Paa den Maade skal du gjengjælde det, at, om noget Menneske gjør dig saa meget imod, at du endelig vil have, at han skal miste Livet, og du har ham i din Magt, da skal du lige saa vel give ham Frihed, som jeg nu giver dig, og det vil være dig let, thi faa ville gjøre dig imod formedelst din Magt og Vennesælhed." Og efter saaledes at have talt, løftede den kofteklædte Mand Masken fra Ansigtet af sig, og sagde: „Hvad troe I, hvo ride her igjennem Skoven og agte at gribe os?" „Men vi vendte os alle om, og vilde see derefter, men da vi saae tilbage, var den maskerede Mand borte, og siden saae vi ham aldrig; men denne Mand kjendte vi alle nøje, at det var Kong Olaf Tryggvesøn; thi strax da han første Gang løftede Koftehætten op, kjendte jeg ham nøje, men siden, da han løftede Masken op, og viste os sit Ansigt, kjendte vi ham alle, og talte da indbyrdes om, at vi havde baaret os meget uforstandig ad, at vi ikke havde holdt ham fast med Hænderne, men det nyttede os da ikke at bebrejde os selv, hvad skeet var. Siden gik vi ad den Sti til Søen, som han anviste os, og traf der det norske Skib; og alt gik, ligesom han havde forudsagt os om vor Levetid." „Nu er jeg skyldig," sagde

Ejnar, „at gjøre det, som Kong Olaf bad mig, og intet finder jeg sandsynligere, Haldor! end at han maa have bedet for dig, thi du er nu i min Vold." Førend Ejnar havde sluttet sin Fortælling, var hans Kone Bergljot kommen paa Thinget med en Mængde Folk i den Agt at slaaes med Ejnar og befrie Haldor, om han ikke vilde give ham Fred. Siden bødede Ejnar for Kales Drab til dennes Frænder, og holdt bestandig siden Venskab med Haldor. Men Haldor sendte Ejlif ud til Island, efter forud at have forligt ham med Kong Harald; ligeledes udvirkede han sig selv Forlig med ham, og Haldor var hos Kongen lang Tid derefter. Ejlifs Brøde, hvorfor han havde paadraget sig Kong Haralds Vrede, bestod i, at han havde dræbt een af Kongens Hoffinder.

Her fortælles om Biskop Sigurd.

8. Den hæderlige og vel berømte Kristendomslærer Gunlaug Munk paa Thingøre har paa kyndig Latin skrevet og berettet mange og mærkværdige Ting om den berømte Herre, Kong Olaf Tryggvesøn; han har med megen Kyndighed berettet om, hvorledes Kongen er kommen bort med Livet fra Slaget ved Svolder, det sidste han holdt. Broder Gunlaug siger, at han blot har skrevet, hvad han har hørt af troværdige Mænd, og at han i Særdeleshed har samlet, hvad han har fundet i Præsten Are den Kyndiges Bøger, men efterat have sluttet Beretningen om Slaget ud for Svolder, gaaer Broder Gunlaug Munk over til at tale om Kong Olafs Hofbiskop, som hed Sigurd, hvorom nu med Guds Tilladelse noget skal fortælles. Meget passende er det, siger Broder Gunlaug, at sammenskrive denne Fortælling om den apostoliske Herres, fornævnte Hofbiskops hellige Levnet og faste Sinde-

lag, at vi kunne vide, med hvilket Endeligt hans Livstimer ere svundne; thi han var Kongens fornemste Understøtter til vor Salighed, hvorved han synes os at være bleven alle Nordmænds Apostel; thi denne berømmelige Herre, Kong Olaf, har først indført den sande Tro med Biskoppens Bistand, og siden bestyrket og haandthævet Kristendommen med kongeligt Vælde, baade med hellige og frelsende Ord og Opmuntringer. Af hvad Oprindelse og Æt, eller af hvad Folk Bisko Sigurd har været, er os ikke bekjendt, heller ikke, i hvilken Skole han har lært eller paa hvad Tid han er kommen til Kongen; men af troværdige Mænds Beretning kunne vi sikkert skjønne, at han har baade været kraftig og myndig i sit bispelige Embede. Efter hans og Kong Olaf Tryggvesøns Skilsmisse, begav Biskop Sigurd sig til Sverrig paa den daværende Konge, Olaf Eriksøns Bøn, med den Overeenskomst, at Biskoppen skulde have sikkert Lejde til at drage over hele Sverrig at prædike Guds Evangelium for at omvende det arme Folk, som der i lang Tid havde tjent ufornuftige og afskyelige Afguder. Biskop Sigurd blev meget glad ved dette Hværv, thi ofte bedrøvede ham den store Sorg, som han havde faaet ved sin ypperlige Herre Kong Olaf Tryggvesøns Fraværelse, og paa den anden Side blev han ved den Helligaands Indblæsning meget begjerlig efter at gjøre Gud saa megen Hæder, som han formaaede ved at lindre de hedenske Folks Tilstand og vise dem paa bedre Vej; og han havde, som Gunlaug siger, givet den svenske Konge Olaf og en Mængde andre, som havde stredet mod Kong Olaf Tryggvesøn, den hellige Daab. Siden prædikede Biskop Sigurd de

to næste Aar Guds Ord. Bisſkoppen kristnede da alt Folket, tilintetgjorde det forbandede Offerſkab, udbredte Kristendommen med hellig Daab, og opmuntrede med al Iver Kongen til at bestyrke Guds Tjeneste.

Biſkop Sigurds Prædiken for de Svenſke.

4. I det tredie Aar denne Kristendommens faste Støtte, Biſkop Sigurd, omvendte Folk til den sande Tro, rejste sig mange og mægtige Mænd imod ham med megen Voldsomhed og uhørt Ondſkab; nogle traadte den antagne Tro under Fødder, men andre gjorde den aabenbar Modstand ved fjendſke Efterstræbelser mod Biſkoppen; da det blev ham bekjendt, begav han sig til det Sted, som hedder Sigtun, paa hvilket Sted der var sammenkommen en stor Mængde af mægtige Mænd, som forkastede den sande Tro og hellige Daab. Paa en anseelig Højtid udførte nu fornævnte Herr Biſkop den hellige Messe i en anseelig Hald, og begyndte da med en ſkjøn Prædiken at lære den omkringstaaende forsamlede Mængde de kristelige Lærdomme: „Hører mig!" sagde han, „I den hellige Kristendoms Modstandere og den sande Troes Nedbrydere, I, som med Sandhed fortjene at kaldes Gudsforagtere! I de sidste tre Aar har jeg med megen Anstrængelse arbejdet paa eders Fornødenhed, at I ved min Underviisning kunne med Lethed komme til den sande Troe og uafladelig kjende eders Frelser Jesum Christum, men forlade Ondſkab og Vildfarelse; I vide ogsaa, at jeg, første Gang jeg var her, døbte ved Guds Styrelse til den kristelige Tro eders Konge, som jeg troer er ved Guds Miſkundhed bleven en god Mand; saa døbte jeg ogsaa en stor Mængde af andre Folk; men næste Aar

derefter bleve mange af eder udkaarede Sønner af det evige Liv efter en lang og indgroet Vildfarelse i den hedenske Daarskab; for kort Tid siden vare I ufornuftige og de værste Kjættere, ikke endnu gjenfødte ved Vand og den Helligaand, eller den hellige Kristendoms frie Fostersønner. Nu kan jeg sige eder en underlig Ting, at den Guds Gjerning, da han gjorde alle Ting af intet, var mindre end at gjøre gode og hellige Mennesker af onde Kjættere; men det gjør vor Herre Jesus Christus, naar han kalder syndige Mennesker, som ville lade sig vise paa den rette Vej, til sand Anger og Naade. Dog! skjønt jeg forestiller eder saa store Ting og andre deslige af vor Herres Jesu Christi gode Villie og overvættes Vælde; aner jeg, at min Lærdom vil blive meget ufrugtbar for eders Sind, thi en stor Mængde af eder har ilde og umandig fornægtet den antagne Tro og vor Herres Villie, som jeg her grundfæstede i de sidste tre Aar. Nu skulle I vide, at jeg formedelst eders Overtrædelser og Gudsforagt ofte betynges af Bekymring i Sindet; ofte mindes jeg den store Sorg, som saa ganske betog mig, at jeg saae min sødeste Ven og navnkundige Herre Kong Olaf Tryggvesøn fra alle Sider at trænges af eders Vaaben og at drages bort fra alles Øjne, hvem I nu troe at være død, men tværtimod eders Formodning siger jeg, at han virkelig lever, han, som jeg tilstaaer, at jeg har elsket højest i dette Liv; men meget mere bedrøver mig det, at I afslaae eders egen Salighed og frivilligen bekjende eder til de Afguder og Gudinder, som jeg med megen Møje vendte eder fra; og efterat jeg har gjort det, agte I at gjøre mig Modstand og endogsaa dræbe mig, om I

kunne, og behandle mig paa samme Maade, som I for ikke længe siden behandlede Guds Tjenere, som I myrdede paa det Sted, som hedder Vegsiø; de ere nu komne til Hvile og deres Aander fryde sig hos Jesum Christum formedelst deres Martyrdød. Ej bekymres jeg af Frygt eller Trudsler, men allene for eders Nødtørft; thi jeg frygter, at jeg synder formedelst eders uhørte Daarskab; men sandelig siger jeg med fuldkommen Tryghed, at jeg paa ingen Maade er mindre beredt til Strid og aandelig Fremgang end nogen af eder, skjønt jeg ikke bærer verdslige Vaaben hos mig, men i det Sted beskytter mig med hellige og frelsende Stridsvaaben. Nu vil jeg vise eder, med hvilken Rustning jeg er prydet og beskyttet og ved Guds Bestemmelse grundfæstet; prydet er jeg med Bispehuen og Messeskjorten, Kaaben og Linnedet, Messehagelen, Haandklædet og med Bispestaven; disse og deslige Messeklæder bemærke det stærke Haab, som beskytter mig baade i Medgang og Modgang; jeg prydes ogsaa daglig med Sjæls og Legems Reenhed, medens jeg lever blandt Mennesker, hvilket betegnes ved Messeskjorten; Kaabens Hensigt forklares let og sødt af dem, som elske Gud; en uovervindelig Tro bestyrker mig ogsaa stadigen, den bemærker Linnedet; fremfor disse Guds Gaver og alle andre er Guds Kjærlighed, som overgaaer alle timelige Ting, hvilket Hagelen haver at betegne; men Bispestaven bemærker de guddommelige Ords aandelige Sædekorn, ved hvilke onde Mennesker omvendes fra onde Gjerninger til inderlig Gudsfrygt, saa at de siden blive ydmyge og beskedne og skikkede til den evige Naade; men grumme Gudsforagtere og saadanne overmodige Mennesker, som I Forvorpne vise eder at være, skulle efter Døden vorde forbandede

ved Guds skrækkelige Ord og udstødte i det yderste Mørke, hvor der er Frost og Tænders Gnidsel. Afstaaer da nu fra saadan Udaad, og vender alle som een igjen tilbage med inderlig Kjærlighed til eders Skaber, og lægger alle eders Synder under Guds Dom, thi af sin mangfoldige Barmhjertighed vil han igjen tilstaae eder sin fuldkomne Naade samt gjøre eder saa løste og frie fra det Onde, som da I kom op af Daabens Bad; og ved de Ting, som jeg nu har opregnet for eder, viste jeg eder sandt Haab om den evige Salighed med alle de Ting, som jeg nu har fremstillet om vor Herre, alle Verdeners mægtige Konning, Jesum Christum." Efter saaledes at have talt, gik fornævnte Herre, Biskop Sigurd, ud af Hallen paa en viid Slette efter Messens Slutning, og med ham fulgde andre, som havde staaet hos ham; og da Mængden var gaaet bort, og Biskop Sigurd var gaaet i sit Herberge, gik en Islænder, ved Navn Hunrød, en Søn af Ulfred den Gamle, ind til ham; denne Hunrød takkede Herr Biskoppen for hans Prædiken for Folket om Dagen; men da Herr Biskoppen mærkede denne Mands fuldkomne Velvillie, og at han havde fæstet sig i Minde og taget til Hjærte det, som han havde talt, tog han meget hæderlig imod Hunrød, og spurgde, hvad han agtede at tage sig for. Hunrød svarede: „Jeg vil, om det gaaer, som jeg agter, seile i Østervegen;" han bad da med Ydmyghed Biskoppen at sige ham, om han af Himmellegemernes Gang skulde udforske sin Skjæbne, som kloge Mænd havde gjort for ham. Biskoppen svarede: „Min søde Søn! far ikke med Hedenskab eller Trolddom, men overgiv alle dine Forhaabninger i Guds Haand, og om du forhverver dig Berømmelse eller Formue, tak da Gud derfor, thi han gav dig

det, og derved skal du vise dig taknemmelig derfor, at du frem for alt holder den hellige Tro, som jeg har lært dig, thi den er helligere end alskens store Rigdomme." Da spurgde Hunrød Bisskop Sigurd, hvor mange Penge han ejede, om han kunde faae noget Laan af ham sig til Held og Lykke. Herr Bisskoppen sagde: „Ej veed jeg, at jeg ejer nogen Rigdom uden en Guldring, som Kong Olaf Tryggvesøn, min søde, ypperlige og elskede Herre, gav mig, og det veed Gud, at denne Ring er mig saa farlig som den hvassesste Hugorm, og gjærne vilde jeg herefter forhverve Gud nogle Menneskers Sjæle med denne Ring, istedenfor ved dens Bevogtning at gjøre mig selv Skade paa min Sjæl;" og noget efterat Herr Bisskoppen og Hunrød havde skiltes, spurgde Hunrød, at denne Ring var deelt i tre Stykker og given til mange fangne Kristnes Udløsning. Saa er sagt og forhen skrevet, at efter Slaget ved Svolder drog Bisskop Sigurd til Sverrig, og opholdt sig der længe; og medens han var der, hørte han de Svenske ofte tale om, at Kong Olaf Tryggvesøn var sprungen over Borde fra Ormen, og var sunken ned i Vandet med sine Vaaben, og havde der ladet sit Liv; og da han hørte Folk tale sligt, spurgde han dem: „Siger mig! hvis Kong Olaf Tryggvesøn, som I troe, er død i Vandet, hvorledes sees da den samme Brynje, som han havde paa i Slaget, at være ophængt i en stor Kirke i Jerusalem, som der er almindelig bekjendt? eller hvorledes kan da hans Spyd og Hjælm, som virkelig er Tilfældet, være sete i Antiochia? Hvo have vel ført disse Ting til et saa fjærnt Land, hvis de ere sunkne der, som I sige?" De svarede saa paa hans Tale: „Hvis du med Sikkerhed veed, at Kong Olaf er kommen

bort med Livet fra Slaget, da sande du det med Fornuftgrunde, saa at vi kunne troe det;" og da de havde sagt dette, taug Bisfoppen en Stund, ikke fordi han ikke havde gode Grunde at svare med paa de Ting, hvorom han var spurgt, men snarere fordi han ikke vilde lægge denne Guds Ædelsteen, oftnævnte Kong Olaf, som var skjult i Munkedragt, for Sviin efter Jesu Christi Ord, som han talte: „Vogter eder, ikke at lægge Ædelstene for Sviin;" og derfor sagde Biskoppen saa: „Kong Olaf vilde heller, efter sin egen Indsigt, uafladelig tjene een og sand Gud end længere afstedkomme uretfærdige Menneskers Fald, da han saae, at han ikke kunde gavne dem.

Bisfop Sigurds Endeligt.

5. Om Bisfop Sigurd findes fremdeles skrevet, at, da han blev gammel, drog han til Staden Bernd, og der tjente han Gud i lang Tid. Det fortælles, at mange Munke have været jordede i den Stad. Da Biskoppen ældedes meget og svækkedes paa Legemet, søgte han at pleje sig i Ro, som passede sig for en gammel Mand, og paa en Langfredag hændte det sig, at han lod sig gjøre Bad, og i det han badede sig, kom der en Røst oppe over ham, saa talende: „Hvi drister du dig til, Mand! at søge Vederkvægelse for dit jammerlige Legeme paa den Dag, da din Herre Jesus Christus blev naglet paa Korset?" Disse Ord betænkte Herr Biskoppen at være sagt, til hans Frelse; han blev snart træt, og gik bort af Badet, angrede det inderlig, og gjorde en aabenbar Skriftegang for denne sin Forseelse, som nu blev omtalt, og for alt andet, som han havde gjort imod Gud. Faa Dage derefter faldt Bisfop Sigurd i en smertefuld Sygdom, og gik saligen over fra dette timelige Liv ad den

Haldor bort, og fortalte Bergljot, hvorledes det stod sig. Han svarede: „Ej frygter jeg, at Ejnar vil lade dig dræbe, men dersom han vil forfølge dig til det Yderste, da lover jeg dig, at der skal hændes end større Ting." Samme Dag stævnede Ejnar til et stort Thing; han stod op paa Thinget, og talte saa: „Jeg vil nu fornøje eder, med at fortælle om, hvad der for lang Tid siden skede, da jeg var paa Ormen lange med Kong Olaf Tryggvesøn."

Ejnars Fortælling.

2. Det var nu saa, at jeg tilligemed Kolbejn Staller og Flesma-Bjørn havde faaet Plads paa Ormen lange; jeg var da atten Aar gammel, og var optagen i Kæmpernes Tal udenfor den fastsatte Bestemmelse; vi vare ni, som undkom af Ormen, og om tre af os Staldrødre vil jeg fortælle noget. Efterat Kongen var forsvunden med det Lys, som skinnede over ham, sprang vi over Bord fra Ormen, og de danske, Kong Svends Mænd, grebe os, og bragde os for Kongen; han førte os til Jylland, hvor vi bleve førte i Land, satte paa en Træstamme, og fjædrede. Han, som vogtede os, vilde sælge os som Træller, og truede os med voldsom Behandling og Lemlæstelse, om vi ikke vilde lade os kue i Trældom; og i den Skov sade vi i tre Dage. Men den, som passede os, lod Folk sammenkalde til et Møde, og der kom en Mængde Mennesker; og paa denne Forsamling sad en stor Mand, klædt som en Munk i en blaa Kofte med en Maske for Ansigtet. Denne Mand gik til os Staldrødre, og sagde til vor Vogter: „Vil du sælge mig denne gamle Træl?" „Hvad vil du," sagde han, „med den gamle Træl, som er uduelig til Arbejde." Den maskerede Mand svarede: „Han vil da være lettest Kjøb af alle Trællene?" „Ja!" sagde

vor Vogter, „han skal vist være lettest Kjøb." „Bestem da Prisen paa ham!" sagde hin. Vogteren vurderede ham til tolv Ører Sølv. „Dyr tykkes mig Trællen da," sagde den anden, „eftersom jeg seer, at han er meget gammel, og kun lidet duelig til Arbeide; det er heller ikke usandsynligt, at han kun har kort Tid at leve i; jeg vil give dig en Mark Sølv for ham, om du vil sælge ham derfor." Derpaa gik den maskerede Mand til mig (sagde Ejnar), og spurgde, hvo der havde kjøbt mig. „Jeg har endnu ikke solgt ham," sagde Vogteren, „men dog agter jeg det." „Hvor dyr holder du ham?" spurgde hin. „Meget dyr vil han tykkes dig," sagde Vogteren, „kjøb ham for tre Mark Sølv, om dig synes!" „Meget dyr holder du ham da," sagde hin, „men jeg troer, at hans Frænder og Venner gjærne vilde kjøbe ham for denne Priis, naar han var i sit Land." „Jeg vidste det," sagde Vogteren, „at I ikke vilde kjøbe ham saa dyrt, som jeg vurderede ham." Siden drog den kosteklædte Mand bort, og gik vidt omkring paa Torvet, og bød paa adskillige kostbare Sager, og da han ikke fik noget kjøbt, gik han tilbage til os, saa sigende: „Nu var jeg omkring paa Torvet, og da der var intet, jeg skjøttede om at kjøbe, kom jeg atter hid; jeg vil kjøbe den Træl, som jeg før talte om, thi jeg seer, at, saa stor og stærk som han er, vil han ikke kunne udrette saa lidet, om han vil gjøre Gavn; og de ere dygtige Karle, om de ville lade sig lære, derfor synes det mig bedst at kjøbe dem alle." Vor Vogter svarede: „Du behøver mange Trælle, om du ene kjøber tre." „Det skal du dog vide," sagde hin, „at jeg har før haft saa mange Karle." Kolbejn blev vurderet for to Mark. „Dyre ere Trællene,"

sagde den kofteklædte Mand, og jeg veed ej nøje, hvad jeg faaer for mine Penge; om de kunne arbejde efter deres Priis." Han kastede da Sølvet i hans Kjoleskjød, og sagde: „Det skal du nu have for din Regning, og vænter jeg, at dette ikke er mindre, end du forlangte, og siden lod han os løse, og da syntes det os, at vore Kaar bleve bedre. Den maskerede Mand gik da bort i Skoven, og bad os følge sig, og da vi kom til en aaben Plads i Skoven, spurgde jeg ham om hans Navn. Han svarede: „Det kommer dig ikke ved at vide mit Navn, men det kan jeg sige dig, at jeg har seet dig og eder alle engang før." „Jeg ønskede dog at vide," sagde Ejnar, „hvis Træl jeg da skal være; eller om du vil give os Frihed, da ønskede vi ogsaa at vide, hvo vi havde at takke derfor." „Ej faaer du i Dag at vide, hvad jeg hedder," svarede hin. „Da svarede jeg," sagde Ejnar, „det har dog før været, at jeg og andre to med mig have kunnet raade med en Mand, skjønt de Danske ikke troe det." Den kofteklædte Mand svarede, i det han trak Hætten lidt op: „Det kan vel være, at jeg ikke bringer eder i Trældom, men paa den anden Side vil jeg i ingen Henseende lade mig tvinge til noget af eder, skjønt I ere tre og jeg een. Her er nu en Vej, ad hvilken jeg vil vise eder, at I kunne komme til et Skib, som tilhører Nordmænd; de ville tage mod eder og føre eder til Norrig; men du, Bjørn!" sagde han, „skift du dine Ejendomme, og bortgiv dem saaledes, som du troer det bedst for din Sjæl, thi du vil ikke leve en halv Maaned efter din Hjemkomst til din Gaard; men du, Kolbejn! vil komme hjem til Oplandene, og vil holdes for en mærkelig Mand, hvor du kommer; men du, Ejnar!" sagde han, „vil blive den største og

ældste af eder, og overgaae de fleste Mænd i Norrig i mange Henseender; du vil ogsaa faae Bergljot, Hakon Jarls Datter, og du skal boe paa Gimsar, og beholde din Værdighed til din Dødsdag, og af dig allene vil jeg have Gjengjæld for at have givet dig Liv og Frihed; thi dig ene troer jeg det mest magtpaaliggende, at du ikke bliver Træl." „Jeg svarede, at det var vanskeligere at gjengjælde det, naar jeg ikke vidste, til hvem jeg havde at gjengjælde, eller paa hvad Maade." Han svarede: „Paa den Maade skal du gjengjælde det, at, om noget Menneske gjør dig saa meget imod, at du endelig vil have, at han skal miste Livet, og du har ham i din Magt, da skal du lige saa vel give ham Frihed, som jeg nu giver dig, og det vil være dig let, thi faa ville gjøre dig imod formedelst din Magt og Vennesælhed." Og efter saaledes at have talt, løftede den kofteklædte Mand Masken fra Ansigtet af sig, og sagde: „Hvad troe I, hvo ride her igjennem Skoven og agte at gribe os?" „Men vi vendte os alle om, og vilde see derefter, men da vi saae tilbage, var den maskerede Mand borte, og siden saae vi ham aldrig; men denne Mand kjendte vi alle nøje, at det var Kong Olaf Tryggvesøn; thi strax da han første Gang løftede Koftehætten op, kjendte jeg ham nøje, men siden, da han løftede Masken op, og viste os sit Ansigt, kjendte vi ham alle, og talte da indbyrdes om, at vi havde baaret os meget uforstandig ad, at vi ikke havde holdt ham fast med Hænderne, men det nyttede os da ikke at bebrejde os selv, hvad skeet var. Siden gik vi ad den Sti til Søen, som han anviste os, og traf der det norske Skib; og alt gik, ligesom han havde forudsagt os om vor Levetid." „Nu er jeg skyldig," sagde

Ejnar, „at gjøre det, som Kong Olaf bad mig, og intet finder jeg sandsynligere, Haldor! end at han maa have bedet for dig, thi du er nu i min Vold." Førend Ejnar havde sluttet sin Fortælling, var hans Kone Bergljot kommen paa Thinget med en Mængde Folk i den Agt at slaaes med Ejnar og befrie Haldor, om han ikke vilde give ham Fred. Siden bødede Ejnar for Kales Drab til dennes Frænder, og holdt bestandig siden Venskab med Haldor. Men Haldor sendte Ejlif ud til Island, efter forud at have forligt ham med Kong Harald; ligeledes udvirkede han sig selv Forlig med ham, og Haldor var hos Kongen lang Tid derefter. Ejlifs Brøde, hvorfor han havde paadraget sig Kong Haralds Vrede, bestod i, at han havde dræbt een af Kongens Hoffinder.

Her fortælles om Bisskop Sigurd.

8. Den hæderlige og vel berømte Kristendomslærer Gunlaug Munk paa Thingøre har paa kyndig Latin skrevet og berettet mange og mærkværdige Ting om den berømte Herre, Kong Olaf Tryggveson; han har med megen Kyndighed berettet om, hvorledes Kongen er kommen bort med Livet fra Slaget ved Svolder, det sidste han holdt. Broder Gunlaug siger, at han blot har skrevet, hvad han har hørt af troværdige Mænd, og at han i Særdeleshed har samlet, hvad han har fundet i Præsten Are den Kyndiges Bøger, men efterat have sluttet Beretningen om Slaget ud for Svolder, gaaer Broder Gunlaug Munk over til at tale om Kong Olafs Hofbisskop, som hed Sigurd, hvorom nu med Guds Tilladelse noget skal fortælles. Meget passende er det, siger Broder Gunlaug, at sammenskrive denne Fortælling om den apostoliske Herres, fornævnte Hofbisskops hellige Levnet og faste Sinde-

lag, at vi kunne vide, med hvilket Endeligt hans Livstimer ere svundne; thi han var Kongens fornemste Understøtter til vor Salighed, hvorved han synes os at være bleven alle Nordmænds Apostel; thi denne berømmelige Herre, Kong Olaf, har først indført den sande Tro med Biskoppens Bistand, og siden bestyrket og haandthævet Kristendommen med kongeligt Vælde, baade med hellige og frelsende Ord og Opmuntringer. Af hvad Oprindelse og Æt, eller af hvad Folk Biskop Sigurd har været, er os ikke bekjendt, heller ikke, i hvilken Skole han har lært eller paa hvad Tid han er kommen til Kongen; men af troværdige Mænds Beretning kunne vi sikkert skjønne, at han har baade været kraftig og myndig i sit bispelige Embede. Efter hans og Kong Olaf Tryggvesøns Skilsmisse, begav Biskop Sigurd sig til Sverrig paa den daværende Konge, Olaf Erikssøns Søn, med den Overeenskomst, at Biskoppen skulde have sikkert Lejde til at drage over hele Sverrig at prædike Guds Evangelium for at omvende det arme Folk, som der i lang Tid havde tjent ufornuftige og afskyelige Afguder. Biskop Sigurd blev meget glad ved dette Hværv, thi ofte bedrøvede ham den store Sorg, som han havde faaet ved sin ypperlige Herre Kong Olaf Tryggvesøns Fraværelse, og paa den anden Side blev han ved den Helligaands Indblæsning meget begjerlig efter at gjøre Gud saa megen Hæder, som han formaaede ved at lindre de hedenske Folks Tilstand og vise dem paa bedre Vej; og han havde, som Gunlaug siger, givet den svenske Konge Olaf og en Mængde andre, som havde stredet mod Kong Olaf Tryggvesøn, den hellige Daab. Siden prædikede Biskop Sigurd de

to næste Aar Guds Ord. Biskoppen kristnede da alt Folket, tilintetgjorde det forbandede Offerskab, udbredte Kristendommen med hellig Daab, og opmuntrede med al Iver Kongen til at bestyrke Guds Tjeneste.

Biskop Sigurds Prædiken for de Svenske.

4. I det tredie Aar denne Kristendommens faste Støtte, Biskop Sigurd, omvendte Folk til den sande Tro, rejste sig mange og mægtige Mænd imod ham med megen Voldsomhed og uhørt Ondskab; nogle traadte den antagne Tro under Fødder, men andre gjorde den aabenbar Modstand ved fjendske Efterstræbelser mod Biskoppen; da det blev ham bekjendt, begav han sig til det Sted, som hedder Sigtun, paa hvilket Sted der var sammenkommen en stor Mængde af mægtige Mænd, som forkastede den sande Tro og hellige Daab. Paa en anseelig Højtid udførte nu fornævnte Herr Biskop den hellige Messe i en anseelig Hald, og begyndte da med en skjøn Prædiken at lære den omkringstaaende forsamlede Mængde de kristelige Lærdomme: „Hører mig!" sagde han, „I den hellige Kristendoms Modstandere og den sande Troes Nedbrydere, I, som med Sandhed fortjene at kaldes Gudsforagtere! I de sidste tre Aar har jeg med megen Anstrængelse arbejdet paa eders Fornødenhed, at I ved min Underviisning kunne med Lethed komme til den sande Troe og uafladelig kjende eders Frelser Jesum Christum, men forlade Ondskab og Vildfarelse; I vide ogsaa, at jeg, første Gang jeg var her, døbte ved Guds Styrelse til den kristelige Tro eders Konge, som jeg troer er ved Guds Miskundhed bleven en god Mand; saa døbte jeg ogsaa en stor Mængde af andre Folk; men næste Aar

derefter bleve mange af eder udkaarede Sønner af det evige Liv efter en lang og indgroet Vildfarelse i den hedenske Daarskab; for kort Tid siden vare I ufornuftige og de værste Kjættere, ikke endnu gjenfødte ved Vand og den Helligaand, eller den hellige Kristendoms frie Fostersønner. Nu kan jeg sige eder en underlig Ting, at den Guds Gjerning, da han gjorde alle Ting af intet, var mindre end at gjøre gode og hellige Mennesker af onde Kjættere; men det gjør vor Herre Jesus Christus, naar han kalder syndige Mennesker, som ville lade sig vise paa den rette Vej, til sand Anger og Naade. Dog! skjønt jeg forestiller eder saa store Ting og andre deslige af vor Herres Jesu Christi gode Villie og overvættes Vælde; aner jeg, at min Lærdom vil blive meget ufrugtbar for eders Sind, thi en stor Mængde af eder har ilde og umandig fornægtet den antagne Tro og vor Herres Villie, som jeg her grundfæstede i de sidste tre Aar. Nu skulle I vide, at jeg formedelst eders Overtrædelser og Gudsforagt ofte betynges af Bekymring i Sindet; ofte mindes jeg den store Sorg, som saa ganske betog mig, at jeg saae min sødeste Ven og navnkundige Herre Kong Olaf Tryggvesøn fra alle Sider at trænges af eders Vaaben og at drages bort fra alles Øjne, hvem I nu troe at være død, men tværtimod eders Formodning siger jeg, at han virkelig lever, han, som jeg tilstaaer, at jeg har elsket højest i dette Liv; men meget mere bedrøver mig det, at I afslaae eders egen Salighed og frivilligen bekjende eder til de Afguder og Gudinder, som jeg med megen Møje vendte eder fra; og efterat jeg har gjort det, agte I at gjøre mig Modstand og endogsaa dræbe mig, om I

kunne, og behandle mig paa samme Maade, som I for ikke længe siden behandlede Guds Tjenere, som I myrdede paa det Sted, som hedder Vegsis; de ere nu komne til Hvile og deres Aander fryde sig hos Jesum Christum formedelst deres Martyrdød. Ej bekymres jeg af Frygt eller Trudsler, men allene for eders Nødtørft, thi jeg frygter, at jeg synder formedelst eders uhørte Daarskab; men sandelig siger jeg med fuldkommen Tryghed, at jeg paa ingen Maade er mindre beredt til Strid og aandelig Fremgang end nogen af eder, skjønt jeg ikke bærer verdslige Vaaben hos mig, men i det Sted beskytter mig med hellige og frelsende Stridsvaaben. Nu vil jeg vise eder, med hvilken Rustning jeg er prydet og beskyttet og ved Guds Bestemmelse grundfæstet; prydet er jeg med Bispehuen og Messeskjorten, Kaaben og Linnedet, Messehagelen, Haandklædet og med Bispestaven; disse og deslige Messeklæder bemærke det stærke Haab, som beskytter mig baade i Medgang og Modgang; jeg prydes ogsaa daglig med Sjæls og Legems Reenhed, medens jeg lever blandt Mennesker, hvilket betegnes ved Messeskjorten; Kaabens Hensigt forklares let og sødt af dem, som elske Gud; en uovervindelig Tro bestyrker mig ogsaa stadigen, den bemærker Linnedet; fremfor disse Guds Gaver og alle andre er Guds Kjærlighed, som overgaaer alle timelige Ting, hvilket Hagelen haver at betegne; men Bispestaven bemærker de guddommelige Ords aandelige Sædekorn, ved hvilke onde Mennesker omvendes fra onde Gjerninger til inderlig Gudsfrygt, saa at de siden blive ydmyge og beskedne og skikkede til den evige Naade; men grumme Gudsforagtere og saadanne overmodige Mennesker, som I Forvorpne vise eder at være, skulle efter Døden vorde forbandede

ved Guds skrækkelige Ord og udstødte i det yderste Mørke, hvor der er Frost og Tænders Gnidsel. Afstaaer da nu fra saadan Udaad, og vender alle som een igjen tilbage med inderlig Kjærlighed til eders Skaber, og lægger alle eders Synder under Guds Dom, thi af sin mangfoldige Barmhjærtighed vil han igjen tilstaae eder sin fuldkomne Naade samt gjøre eder saa løste og frie fra det Onde, som da I kom op af Daabens Bad; og ved de Ting, som jeg nu har opregnet for eder, viste jeg eder sandt Haab om den evige Salighed med alle de Ting, som jeg nu har fremstillet om vor Herre, alle Verdeners mægtige Konning, Jesum Christum." Efter saaledes at have talt, gik fornævnte Herre, Biskop Sigurd, ud af Hallen paa en viid Slette efter Messens Slutning, og med ham fulgde andre, som havde staaet hos ham; og da Mængden var gaaet bort, og Biskop Sigurd var gaaet i sit Herberge, gik en Islænder, ved Navn Hunrød, en Søn af Ulfred den Gamle, ind til ham; denne Hunrød takkede Herr Biskoppen for hans Prædiken for Folket om Dagen; men da Herr Biskoppen mærkede denne Mands fuldkomne Velvillie, og at han havde fæstet sig i Minde og taget til Hjærte det, som han havde talt, tog han meget hæderlig imod Hunrød, og spurgde, hvad han agtede at tage sig for. Hunrød svarede: „Jeg vil, om det gaaer, som jeg agter, seile i Østervegen;" han bad da med Ydmyghed Biskoppen at sige ham, om han af Himmellegemernes Gang skulde udforske sin Skjæbne, som kloge Mænd havde gjort for ham. Biskoppen svarede: „Min søde Søn! far ikke med Hedenskab eller Trolddom, men overgiv alle dine Forhaabninger i Guds Haand, og om du forhverver dig Berømmelse eller Formue, tak da Gud derfor, thi han gav dig

det, og derved skal du vise dig taknemmelig derfor, at du frem for alt holder den hellige Tro, som jeg har lært dig, thi den er helligere end alskens store Rigdomme." Da spurgde Hunrød Biskop Sigurd, hvor mange Penge han ejede, om han kunde faae noget Laan af ham sig til Held og Lykke. Herr Biskoppen sagde: „Ej veed jeg, at jeg ejer nogen Rigdom uden en Guldring, som Kong Olaf Tryggvesøn, min søde, ypperlige og elskede Herre, gav mig, og det veed Gud, at denne Ring er mig saa farlig som den hvasseste Hugorm, og gjærne vilde jeg herefter forhverve Gud nogle Menneskers Sjæle med denne Ring, istedenfor ved dens Bevogtning at gjøre mig selv Skade paa min Sjæl;" og noget efterat Herr Biskoppen og Hunrød havde skiltes, spurgde Hunrød, at denne Ring var deelt i tre Stykker og given til mange fangne Kristnes Udløsning. Saa er sagt og forhen skrevet, at efter Slaget ved Svolder drog Biskop Sigurd til Sverrig, og opholdt sig der længe; og medens han var der, hørte han de Svenske ofte tale om, at Kong Olaf Tryggvesøn var sprungen over Borde fra Ormen, og var sunken ned i Vandet med sine Vaaben, og havde der ladet sit Liv; og da han hørte Folk tale sligt, spurgde han dem: „Siger mig! hvis Kong Olaf Tryggvesøn, som I troe, er død i Vandet, hvorledes sees da den samme Brynje, som han havde paa i Slaget, at være ophængt i en stor Kirke i Jerusalem, som der er almindelig bekjendt? eller hvorledes kan da hans Spyd og Hjælm, som virkelig er Tilfældet, være sete i Antiochia? Hvo have vel ført disse Ting til et saa fjærnt Land, hvis de ere sunkne der, som I sige?" De svarede saa paa hans Tale: „Hvis du med Sikkerhed veed, at Kong Olaf er kommen

bort med Livet fra Slaget, da sande du det med Fornuftgrunde, saa at vi kunne troe det;" og da de havde sagt dette, taug Bisfoppen en Stund, ikke fordi han ikke havde gode Grunde at svare med paa de Ting, hvorom han var spurgt, men snarere fordi han ikke vilde lægge denne Guds Ædelsteen, oftnævnte Kong Olaf, som var skjult i Munkedragt, for Sviin efter Jesu Christi Ord, som han talte: „Vogter eder, ikke at lægge Ædelstene for Sviin;" og derfor sagde Bisfoppen saa: „Kong Olaf vilde heller, efter sin egen Indsigt, nasfadelig tjene een og sand Gud end længere afstedkomme uretfærdige Menneskers Fald, da han saae, at han ikke kunde gavne dem.

Bisfop Sigurds Endeligt.

5. Om Bisfop Sigurd findes fremdeles skrevet, at, da han blev gammel, drog han til Staden Bernd, og der tjente han Gud i lang Tid. Det fortælles, at mange Munke have været jordede i den Stad. Da Bisfoppen ældedes meget og svækkedes paa Legemet, søgte han at pleje sig i Ro, som passede sig for en gammel Mand, og paa en Langfredag hændte det sig, at han lod sig gjøre Bad, og i det han badede sig, kom der en Røst oppe over ham, saa talende: „Hvi drister du dig til, Mand! at søge Vederkvægelse for dit jammerlige Legeme paa den Dag, da din Herre Jesus Christus blev naglet paa Korset?" Disse Ord betænkte Herr Bisfoppen at være sagt, til hans Frelse; han blev snart træt, og gik bort af Badet, angrede det inderlig, og gjorde en aabenbar Skriftegang for denne sin Forseelse, som nu blev omtalt, og for alt andet, som han havde gjort imod Gud. Faa Dage derefter faldt Bisfop Sigurd i en smertefuld Sygdom, og gik saligen over fra dette timelige Liv ad den

almindelige Vej til den almægtige Gud, hvem der skee Ære og Priis, een Gud i Treenighed til evig Tid, Amen.

6. Paa det samme Sted, hvor Bisskop Sigurd døde, blev hans hæderlige Legeme jordet især af hans Klerke og kristne Lægmænd med megen Pragt og herligt Optog, som det passede for en anseet Bisskop. Saa siger Broder Odd, som har sammenskrevet det meste paa Latin om Kong Olaf Tryggvesøn, næst efter Gunlaug, at Bisskop Grimkel, som var hos den hellige Olaf Haraldssøn, og befæstede Kristendommen i Norge, var en Søstersøn af den før omtalte Bisskop Sigurd; men Asgaut, som var den tredie Bisskop i Throndhjem, var en Søstersøn af Bisskop Grimkel; men Asgauts Søstersønner vare Bisskop Jon, som var den fjerde Bisskop i Throndhjem, og Ketil Kalf, som var gift med Gunhild, en Datter af Sigurd Syr og Asta Gudbrandsdatter; Kong Olaf den Hellige og Gunhild vare altsaa Halvsøskende paa mødrene Side.

Om Gunlaug og Odd.

7. Brødrene Gunlaug og Odd sige, at følgende have fortalt dem det Meste af hvad de siden have sammenskrevet og berettet om Kong Olaf Tryggvesøn, nemlig: Geller Thorgilssøn, Asgrim Vestlidesøn, Bjarne Bergthorssøn, Arngun Arnorsdatter, Herdis Dadedatter og Thorgerde Thorstejnsdatter, og siden siger Gunlaug, viste han Kong Olafs Saga til Gissur Halssøn, og bemældte Gissur havde denne Bog hos sig i to Aar; og da den siden kom tilbage til Broder Gunlaug, rettede han den selv, hvor Gissur syntes, at den behøvede det. Formedelst denne Guds inderlige Ven, Kong Olaf Tryggvesøns

Vælde og Fortjeneste ere Norrigs Mænd lykfalige, og ikke blot de, men ogsaa ligesaavel de, som beboe Island her og alle de Lande, som ligge under Norrig, da den almægtige Gud gav disse Lande en saa anseelig Hæder og Husvalelse, saa ophøjet og mægtig Styrke, saa langvarig Hjælp og evig Priis og uendelig Værdighed, saa hæderlig Ære, at han kaarede ikke nogensomhelst af os til Talsmand, men ham, som var den højeste i Norrigs Rige. Han grundfæstede den hellige Kristendom, og stræbte med al Godvillighed at lære os Guds Bud, og saaledes indbyde os til evig fuldkommen Salighed; han var vor Konge i sin Styrelse og Højhed, men vor Biskop i sin Prædiken, men kan ogsaa rettelig kaldes vor Kristendoms Apostel i Norrig og Norrigs Underlande. Derfor troe vi ogsaa med Sikkerhed, at denne Part af Europa har formedelst hans Forbøn faaet en blomstrende Straale og fast Højde og en kraftig Mand til at opføre den Bygning, som Kong Olaf Tryggvesøn forud havde skjønt dannet og lykkelig grundlagt, som var Guds Religion og hans Lov og Retfærdighed; vi ere fuldkommen salige ved den Glæde, som han gav os i denne Verden, at kjende vor Skaber Jesum Christum; derfor skulle vi uafladelig takke den almægtige Gud, at han gav vore Forældre og os alle en saa heldbringende Mand, som Kong Olaf Tryggvesøn var ved at kristne Regjeringen, forherlige den hellige Kirke, indføre gode Sæder og Love i Landet, med Kongernes Vælde og Værdighed, med Biskoppernes Højhed, med Præsternes Hæder og Kjøbmændenes Driftighed. Alle disse ere under den velsignede Guds elskede Vens, Kong Olaf Tryggvesøns,

Herredømme og Love, thi de Mægtigste gav han Værdighed og de Fattigste Miskundhed, men hele Almeenheden ydede han sit Forsvar og sin Beskyttelse, og derfor lever han nu og til evig Tid i Himmeriges høieste Herlighed hos Gud selv, han, som lever og hersker, een Gud i Treenighed, gjennem alle Aldre, Amen.

Thorstejn Bæjarmagns Saga.

I den Tid, da Jarlen Hakon Sigurdssøn herskede over Norge, boede i Guledal en Bonde, som hed Brynjulf med Tilnavn Ulfalde; han var Lehnsmand og en stor Kæmpe. Hans Kone hed Dagny, og var en Datter af Jærnskegge paa Yrjar. De havde en Søn, som hed Thorstejn; han var stor og stærk, haardnakket og ubøjelig mod enhver, som han fik med at gjøre. I Norge var ingen ham lig i Størrelse, og der fandtes vanskelig nogen Dør, som han kunde med Lethed gaae ind ad; derfor blev han kaldt Bæjarmagn, det er Gaardkraft, da han syntes at være for stor og stærk for de fleste Huse. Da han var haard og uomgængelig, gav hans Fader ham Skib og Mandskab, og Thorstejn var da vexelviis paa Krigstoge eller paa Handelsrejser, og begge Dele gik godt af for ham. Paa den Tid kom Kong Olaf Tryggvesøn til Regjeringen i Norge, men Hakon Jarl blev af sin Træl Thormod Kark skaaren ihjel. Thorstejn Bæjarmagn blev Kong Olafs Hofsinde; Kongen syntes, at han var en rask Mand, og gjorde meget af ham; Hofsinderne omgikkes ikke meget med ham, da de fandt ham stridig og egensindig, og Kongen brugte ham mest til at lade ham drage i de Sen-

befærd, for hvilke andre undsloge sig, men stundum drog han paa Handelsreiser, at forhverve Kongen Kostbarheder.

2. Engang laa Thorstejn østenfor Balegardsside, og havde ikke Lejlighed til at sejle; han gik da en Morgen op i Land, og da Solen var i Sydost, var Thorstejn kommen paa en aaben Plads; der var en smuk Høj, paa hvilken han saae en kullet Dreng, der sagde: „Moder min! ræk mig min Krogstav og mine Uldhandsker ud, thi jeg vil fare et Trolderidt; der er nu Højtid i Underverdenen." Der blev da kastet en Krogstav, der saae ud som en Ildrage, ud af Højen; han steg paa Staven, trak Handskerne paa sig, og foer afsted, som Børn pleje at gjøre. Thorstejn gik op paa Højen, og sagde de samme Ord som Drengen, og strax blev en Stav og Handsker kastede ud, og dette sagt: „Hvo tager nu imod?" „Bjalfe, Søn din," sagde Thorstejn; dernæst steg han paa Staven, og red efter samme Vej, som Drengen havde taget. De kom til en Elv, og styrtede sig ned i den, og da saae det ud, som de vadede i Røg. Omsider klaredes det for deres Øjne, og de naaede til det Sted, hvor Floden udsprang af Klipperne. Thorstejn saae da en stor Bygd og en stor Borg; de droge til Borgen, og der sade Folk til Bords. De gik ind i Hallen, som var fuld af Folk; der blev ikke drukket uden af Sølvkar. Et firkantet Bord stod paa Gulvet; alt luede af Guld, og der blev ikke drukket uden Viin. Thorstejn syntes at bemærke, at intet Menneske saae dem; hans Kammerat gik langs med Bordene, og greb alt, hvad der faldt ned. Kongen og Dronningen sade der i Højsædet, og megen Munterhed herskede i Hallen. Thorstejn saae nu, at en Mand kom ind i Hallen, og hilste paa Kongen, og sagde, at han var sendt ude

fra Indieland fra det Fjæld, som hedder Lukanus, fra den Jarl, som raadede der over, og sagde Kongen, at han hørde til Hyllefolket. Han bragde ham derpaa en Guldring; Kongen syntes aldrig at have seet bedre Ring, og den gik omkring i Hallen til Skue, og alle berømmede den; den var til at skille ad paa fire Steder. Thorstejn saae ogsaa en anden Kostbarhed, som han syntes meget om; det var en Dug, som laa paa Kongens Bord; den havde forgyldte Kanter, og de tolv bedste Ædelstene vare fæstede i den. Denne Dug havde Thorstejn Lyst til at eje, han fik da i Sinde at sætte sin Lid til Kongens Lykke, og prøve paa, om han kunde faae Ringen. Og da Thorstejn saae, at Kongen agtede at trække Ringen paa sin Haand, greb han Ringen fra ham, og med den anden Haand tog han Dugen, saa at al Maden spiltes; Thorstejn løb derpaa til Døren, men hans Krogstav blev efter ham i Hallen. Folkene sprang nu op, og løb ud, og da de saae, hvor Thorstejn foer, stævnede de efter ham. Han saae nu, at de vilde kunne naae ham; da sagde han: „Om du er saa god, Kong Olaf! som jeg stoler meget paa dig, yd mig da din Bistand!" Men saa rask var Thorstejn til Fods, at de naaede ham ikke, førend han kom til Floden, da standsede han i Løbet. De sloge da en Kreds om ham, men Thorstejn værgede sig vel, og dræbte utallige mange, inden hans Ledsager kom og bragde ham Staven, og de styrtede sig da strax i Elven. De kom tilbage til den samme Høj, som vi før omtalte, da Solen var i Vesten. Drengen kastede da Staven ind og tillige en Klædespose, som han havde fyldt med lækker Mad, og det samme gjorde Thorstejn. Den skaldede Dreng løb ind, men Thorstejn standsede ved Gluggen, og

saae da to Kvinder, af hvilke den ene væved en kostbar Væv, men den anden vuggede et Barn; denne sagde: „Hvi tøver din Broder Bjalfe?" „Ej har han fulgt mig i Dag," sagde han. „Hvo har da faret med Krogstaven?" spurgde hun. „Det var Thorstejn Bæjarmagn, Kong Olafs Hofsinde," sagde han; „han bragde os i stor Vaande, thi han tog med sig fra Underverdenen saadanne Ting, at der i Norrig ikke findes deres Lige, og vi vare paa det nærmeste ved at være blevne dræbte, da han kastede Staven i deres Hænder, og de forfulgde ham til Nedgangen til Elven; men da bragde jeg ham Staven; og vistnok er han en tapper Mand, thi ej veed jeg Tallet paa dem, som han dræbte." Nu lukkedes Højen igjen; hvorpaa Thorstejn drog til sine Mænd, og de sejlede derfra til Norge. Thorstejn traf Kong Olaf øster i Vigen, bragde ham Kostbarhederne, og fortalte ham om sine Rejser, som forekom Folk at være meget mærkelige. Kongen bød, at der skulde gives Thorstejn et stort Lehn, men han sagde, at han endnu vilde gjøre en Rejse til Østervegen; han var nu hos Kongen om Vinteren.

3. Om Vaaren rustede Thorstejn sit Skib; han havde en Snekke og fire og tyve Mand. Da han kom til Jæmteland, laa han en Dag i Havn, og gik i Land, at fornøje sig. Han kom til en aaben Plads, hvor der var en stor Steen. Tæt derved saae han en frygtelig styg Dværg, som hylede op i Vejret. Thorstejn syntes, at Kjæften aabnede sig lige ud til Ørerne, og Næsen hang ned over Kjæften. Thorstejn spurgde, hvorfor han hylede saa skrækkelig. „Du gode Mand!" sagde han, „maa ikke undre dig derover, seer du ikke den store Ørn, som flyver der, den har taget min Søn, og jeg troer,

at dette Uhyre er sendt af Odin, men jeg brister, om jeg mister Barnet." Thorstejn skød efter Ørnen, og traf den under Vingen; den faldt død ned, men Thorstejn greb Dværgebarnet i Luften, og bragde det til Faderen. Dværgen blev meget glad og sagde: „Dig har jeg og min Søn at lønne for, at du har skjenket os Livet; vælg dig nu selv Løn i Guld eller Sølv." „Helbred du først din Søn!" sagde Thorstejn, „jeg plejer ej at tage upassende Skjenk for min Daad." „Ej mindre skyldig er jeg til at lønne dig," sagde Dværgen; „ej vil min Faareulds Skjorte synes dig passende at byde, men du vil ikke blive træt af Svømning, og ingen Saar vil du faae, naar du har den inderst paa Kroppen." Thorstejn tog Skjorten paa, og den passede ham godt, skjønt den syntes ham temmelig lille til Dværgen. Han tog ogsaa en Sølvring af sin Pung, gav den til Thorstejn, og bad ham gjemme den vel, og sagde, at han vilde aldrig komme i Mangel for Penge, saa længe han havde Ringen. Derpaa tog han en sort Steen og gav til Thorstejn med de Ord: „Naar du skjuler den i din Haand, kan ingen see dig." „Ej har jeg flere Ting," sagde han, „som kunne være dig til Gavn; en Flintesteen vil jeg give dig til Moerskab." Han tog da Stenen af sin Pung; med den fulgde en Staalbraad; Stenen var trekantet, den var hvid i Midten, og rød paa den ene Side med en guul Rand uden om. Dværgen sagde: „Dersom du pikker med Braaden paa Stenen, hvor den er hvid, kommer der saa stort et Haglvejr, at ingen tør see imod det; hvis du nu vil optøe denne Snee, da skal du pikke der, hvor Stenen er guul, og da kommer der Solskin, saa at alt smelter; men hvis du pikker derpaa, hvor Stenen er rød, da kommer der-

af Ild og Emmer med flyvende Gnister, saa at ingen kan see derimod; du maa ogsaa kaste, hvorhen du vil, med Braaden og Stenen, og den kommer af sig selv tilbage i din Haand, saasnart du kalder. Nu kan jeg ikke lønne dig med flere Ting dennesinde. Thorstejn takkede ham for Gaverne, og drog derpaa til sine Mænd, og han havde haft Nytte af sin Rejse. De fik nu Bør, og sejlede til Østervegen; der overfaldt dem Mørke, og de forvildedes paa Havet, saa at de ikke vidste, hvor de fore, og denne Forvildelse vedvarede i en halv Maaned.

4. En Aften opdagede de endelig Land; de kastede da Ankere og laa der om Natten; om Morgenen var det godt Vejr og fagert Soelskin; de vare da komne ind i en lang Fjord, hvor de saae skjønne Fjældlier og Skove. Der var ingen inden Borde, som kjendte Landet; og de saae intet levende Væsen, hverken Dyr eller Fugle. De rejste nu Telt oppe paa Land, og beredte det Fornødne. Om Morgenen sagde Thorstejn til sine Mænd: „Jeg vil underrette eder om min Beslutning. I skulle vente her paa mig i 6 Dage, da jeg agter at undersøge dette Land." De syntes at det var voveligt, og vilde drage med ham, men Thorstejn vilde ikke tilstæde det, men sagde: „Hvis jeg ikke kommer tilbage inden syv Sole ere af Himlen, da skulle I sejle hjem, og sige Kong Olaf, at Skjæbnen ikke vilde tilstæde mig at komme tilbage." De gik da med op i Skoven; hvorpaa han drog bort fra dem, og de droge tilbage til Skibet, og gjorde efter Thorstejns Bud. Om Thorstejn er nu at fortælle, at han hele den Dag gik heelt igjennem Skoven, uden at blive noget vaer, men ved Dagens Hælding kom han til en bred Vej, han fulgde Vejen, til det aftnedes; da gik han bort af Vejen hen

til en stor Eg, i hvilken han steg op; der var tilstrækkelig Plads til at ligge paa, og der sov han om Natten; men da Solen kom op, hørte han stærke hule Drøn og Folks Stemme, og han saae da, hvor der rede en Mængde Mænd; de vare to og tyve, de nærmede sig snart og droge forbi; Thorstejn undredes meget over deres Væxt; thi han havde aldrig seet saa store Mennesker før. Thorstejn klædte sig dernæst paa, og Morgenen forløb nu, til Solen var kommen i Sydost.

5. Thorstejn saae nu tre Mænd ride, vel væbnede, og saa store, at han før aldrig havde seet deres Lige i Størrelse. Den største red i Midten i guldsmykkede Klæder paa en hvid Hest, men de to andre rede paa graae Heste i røde Skarlagens Klæder. Da de kom lige ud for Træet, hvor Thorstejn var, standsede den fornemste af dem, og sagde: „Hvad Levende er der i Egen?" Thorstejn gik da hen paa Vejen for dem, og hilste dem, men de sloge en stor Latter op, og den store Mand sagde: „Sjælden see vi saadanne Mænd, hvad er dit Navn, og hvorfra er du?" Thorstejn nævnte sig, og sagde, at han blev kaldt Bæjarmagn; „men min Slægt er i Norrig," sagde han, „og jeg er Kong Olafs Hofsinde." Den store Mand smiilte, og sagde: „Da har man løjet meget om hans Hofpragt, hvis han ikke har nogen drabeligere Mand; jeg tykkes, at du heller burde hedde Bæjarbarn end Bæjarmagn." „Lad noget følge i Navnefæste!" sagde Thorstejn. Den store Mand tog da en Guldfingerring, som vejede tre Ører, og gav Thorstejn den. Denne sagde: „Hvad er dit Navn, af hvad Stand er du, og i hvilket Land er jeg kommen?" „Jeg hedder Godmund", sagde,

han, „jeg vandrer over Glæsisval, hvorunder Riseland ligger; jeg er Kongens Søn, og disse mine Svende hedde Fuldstærk og Alstærk; men saae du ingen ride her forbi i Morges?" Thorstejn svarede: „Her rede to og tyve Mænd forbi, og førte ikke et lidet Væsen." „De ere mine Svende," sagde Godmund. „Nærmest herved ligger et Land, som hedder Jotunhejm, hvorover der hersker en Konge, som hedder Gejrrod; under ham ere vi skatskyldige. Min Fader hed Ulfhedin Trøste ¹), men blev kaldt Godmund, ligesom alle andre, der have Sæde paa Glæsisval; min Fader drog til Gejrrødgaard, at overgive Kongen Skatterne, og paa denne Rejse fik han sin Bane. Kongen har nu skikket mig Bud, at jeg skulde drikke Arveøl efter min Fader, og tage imod den samme Værdighed, som han havde, men dog ere vi ilde tilfredse med at tjene Jøtnerne." „Hvorfor rede eders Mænd bort?" sagde Thorstejn. „Der er en stor Flod, som deler vort Land," sagde Godmund, „den hedder Hemra, og er saa dyb, og har en saa rivende Strøm, at ingen Heste kunne vade over den, uden de, som jeg og mine to Staalbrødre eje; hine skulle ride oven om Flodens Udspring, og vi skulle mødes igjen i Aften." „Det vilde være morsomt at drage med eder," sagde Thorstejn, „og see, hvad der vil gaae for sig." „Ej veed jeg, hvorledes det gaaer an," sagde Godmund, „thi du er vel Kristen." „Det staaer jeg selv inde for," sagde Thorstejn. „Ej ønsker jeg, at der ved mig skulde gaae dig noget Ondt over, men hvis Kong Olaf vil give os sin Lykke med, da vilde jeg sætte gode Forhaabninger til, at du rejser med." Thorstejn sagde, at han vilde love for det. Godmund bad ham sætte sig bag op paa Ho

¹) Den Standhaftige.

sten hos ham, og det gjorde han. De rede nu til Floden; der var et Huus, hvor de toge andre Klæder, og klædte sig selv og deres Heste; disse Klæder var af den Beskaffenhed, at Vand ikke kunde trænge igjennem dem; men Vandet var saa koldt, at der strax gik Betændelse i, hvad der blev vaadt deraf. De rede nu over Floden, Hestene vadede stærkt; Godmunds Hest snublede, og Thorstejn blev vaad paa Taaen, og strax gik der Betændelse i; da de kom over Floden, bredte de deres Klæder ud til Tørre. Thorstejn hug Taaen af sig, og de beundrede højligen hans Tapperhed. De rede nu videre frem ad Vejen. Thorstejn sagde, at de ikke behøvede at fordølge ham; „thi jeg kan gjøre mig en saadan Dølgedragt, at ingen skal see mig." Godmund sagde, at det var en god Kundskab. De kom nu til Borgen, og Godmunds Mænd kom imod ham; de rede ind i Borgen, og fik da at høre alskens Strængeleg, men ej syntes det Thorstejn, at der blev spillet ordentlig. Kong Gejrrød kom dem nu imøde, og tog med Glæde imod dem, og der blev anviist dem et Steenhuus eller en Hal at sove i, og Mænd bleve satte til at føre deres Heste i Stalden. Godmund blev ledsaget ind i Kongens Hal. Kongen sad i Højsædet, og ved hans Side en Jarl, ved Navn Agde, som styrede Herredet Grunder, som ligger imellem Riseland og Jotunhejm; han havde sit Sæde i Gnipelund, han var troldkyndig, og hans Mænd lignede mere Trolde end Mennesker. Godmund satte sig paa Bænken foran Højsædet ligeover for Kongen. De havde da den Skik, at Kongens Søn ikke maatte sidde i Højsædet, forend han havde modtaget Værdigheden efter sin Fader, og den

første Skaal var drukken. Der begyndte nu et meget skjønt Gilde, og Folk drak med Glæde og Munterhed, og gik derpaa til Sængs. Da Godmund nu kom i sit Kammer, viste Thorstejn sig, de loe da ad ham. Godmund sagde sine Mænd, hvo han var, og bød dem ej at have ham til Latter; de sov nu om Natten.

6. Da Morgenen kom, vare de tidlig oppe; Godmund blev da ledsaget til Kongens Hal; Kongen tog vel imod ham, og sagde: „Vi ville nu vide, om du vil vise mig samme Lydighed, som din Fader, og da vil jeg forøge din Værdighed, du skal da beholde Riseland og sværge mig Ed." Godmund svarede: „Loven tilsteder ikke at kræve saa unge Mennesker til Ed." „Det skal saa være," sagde Kongen, og han tog en kostbar Kappe, og lagde over Godmund, og gav ham Kongenavn, siden tog han et Horn og drak Godmund til. Denne tog ved Hornet og takkede Kongen. Siden stod Godmund op, steg op paa Trinnet foran Kongens Sæde, og gjorde det Løfte, at han ikke skulde tjene eller vise Lydighed imod nogen anden Konge, saalænge Kong Gejrrød levede. Kongen takkede ham, og sagde, at det var ham mere værd, end om han havde svoret Ed. Siden drak Godmund af Hornet, og gik til Sæde; da vare Folk glade og muntre. To Mænd af Agde Jarls Følge nævnes, den ene hed Jøkul, den anden Froste; de vare avindsyge; Jøkul greb en Oxeknokkel, og kastede den hen blandt Godmunds Folk. Dette saae Thorstejn, og han greb den da i Luften, og sendte den tilbage, og den traf i Næsen paa een, som hed Bust; Næsen knustes og alle Tænderne gik ud, og han faldt i Besvimelse. Kong Gejrrød blev vred, og spurgde, hvo der kastede Been over hans Bord, og

sagde, at det skulde blive prøvet, hvo der var den stær- keste i Steenkastning, inden alt var forbi. Siden kaldte Kongen to Mænd, Drøt og Hösver, til sig, og sagde til dem: „Gaaer I og henter min Guldbold og bærer den hid!" De gik og kom tilbage med et Sælhundehoved, som vejede ti Fjerdinger [1]; det var gloende, saa at det gnistrede af det, som af en Esse, og Fedtet dryppede ned som gloende Beg. Kongen sagde: „Tager nu Bolden, og kaster den til hverandre; hvo, som lader den falde, skal være lands- forviist og miste sine Ejendomme, og hvo, som ikke tør gribe den, skal kaldes en Niding."

7. Nu kastede Drøt Bolden til Fuldstærk; han greb imod den med den ene Haand. Thorstejn saae, at han næppe kunde holde den, og han sprang derfor under Bolden. De kastede den nu til Froste; thi Kæmperne stode fremmerst ved begge Bænke. Froste tog fast imod, men den kom dog saa nær hans Ansigt, at Kindbenet bræ- des. Han kastede Bolden til Alstærk, som tog imod den med begge Hænder, og det var nær ved, at han var fal- den tilbage, da Thorstejn i det samme understøttede ham. Alstærk kastede den til Agde Jarl; han greb imod med begge Hænder; Fedtet kom i hans Skæg, der strax kom i Brand, han skyndte sig derfor at sende Bolden fra sig igjen, og kastede den til Kong Godmund; Godmund ka- stede den igjen til Kong Gejrrød, men denne trak sig til Side, og den traf da Drøt og Hösver, som bleve dræbte. Bolden traf paa et Glasvindue, og foer derigjennem ud i en Vandgrav, som var gravet om Borgen, og deraf fløj strax luende Ild op. Nu holdt man op med denne Skjemt, og man begyndte nu at drikke. Agde Jarl

[1] et Centner.

sagde, at Sindet stedse varslede ham Ondt, naar han kom til Godmunds Mænd. Om Aftenen gik Godmund og hans Mænd at sove; de takkede da Thorstejn for hans Bistand, at det var gaaet af for dem uden Meen. Thorstejn sagde, at det kun var en liden Prøve; „men hvad Skjemt skal man have for i Morgen?" spurgde han, „Kongen vil lade Folk brydes," sagde Godmund, „og da ville de hævne sig; thi vor Styrke er ikke at stole paa." „Kongens Lykke vil styrke os," sagde Thorstejn, „mager kun saa, at I kunne tumles derhen, hvor jeg er." De sov nu om Natten, men om Morgenen gik enhver til sin Skjemt, men Kokkene gik at berede Bordene. Kong Gejrrød spurgde, om de ikke vilde brydes; de sagde, at han maatte raade. Derpaa afklædte de sig, og begyndte at brydes. Thorstejn syntes aldrig at have seet saa hidsig Kamp; thi hvor de faldt, rystede alt, og det gik meget ud over Agde Jarls Mænd. Froste gik nu frem paa Gulvet og sagde: „Hvo skal imod mig?" „Dertil kan vel findes een!" sagde Fuldstærk. De gik nu sammen, og toge store Tag i hinanden; men Froste var langt stærkere; de førtes nu hen til Godmund. Froste tog ham op paa sit Bryst, og rakte sig tilbage; men Thorstejn slog sin Fod i Knæhaserne paa ham, og Froste faldt da tilbage, og Fuldstærk ovenpaa ham; Huden paa Nakken og Albuerne brast paa Froste; han stod langsomt op, og sagde: „Ikke ere I ene i Legen, og hvi er eders Flok saa fuldtallig?" „Kort har Næsen til at lugte fra Kæften," sagde Fuldstærk. Jøkul stod da op, Alstærk gik imod ham, og deres Kamp var meget haard; dog var Jøkul den stærkeste, og han førtes hen til den Bænk, hvor Thorstejn var. Jøkul vilde trække Alstærk bort fra Bæn-

ken, og de vake sterkt i hinanden; men Thorstejn holdt ham. Jokul tog saa fast, at han satte Fødderne ned i Hallens Gulv op til Anklerne, men Thorstejn stødte Alsterk fra sig; Jokul faldt da tilbage, og Foden gik af Led paa ham. Alsterk gik til Bænken, men Jokul stod langsomt op, og sagde: „Ej ere vi alle dem, som ere paa Bænken." Gejrrød spurgde Godmund, om han ikke vilde brydes. Han sagde, at han aldrig havde øvet denne Idræt, men at han dog ikke vilde undslaae sig. Kongen bød da Agde Jarl at hævne sine Mænd. Han sagde, at han for lang Tid siden havde aflagt at brydes, men at Kongen dog skulde raade. Derpaa afklædte de sig; Thorstejn syntes aldrig at have seet en mere trøldelig Krop end Agdes; den var sort som Hel. Godmund reiste sig imod ham; han var hvid i Huden. Agde Jarl foer imod ham, og lagde Kloerne saa fast i hans Side, at de gik lige ind til Benene, og de tumledes vidt omkring i Hallen. Da de nu kom hen, hvor Thorstejn var, drejede Godmund Jarlen til skraa Brydning, og vendte ham rask. Thorstejn lagde sig ned for Jarlens Fødder; han faldt da, og slog Næsen ned, saa Næsebenet knustes, og fire Tænder gik ud. Jarlen stod op og sagde: „Tunge ere gamle Mænds Fald, men tungest, naar tre gaae mod een." De toge da igjen deres Klæder paa.

8. Dernæst gik Kongen og de alle til Bords; Agde Jarl og de andre talte om, at de maatte have brugt eet eller andet Kneb: „thi," sagde han, „der overfalder mig bestandig Hede, naar jeg kommer i deres Flok." „Lad os bie," sagde Kongen, „der vil komme een, som kan kundgjøre os det." De begyndte da at drikke. Der bleve da indbaarne i Hallen to Horn, som Agde Jarl ejede; det

var kostelige Stykker, de kaldtes Hvitinger, og vare to Alen høje og guldbeslagne. Kongen lod eet af disse Horn gaae til hver Bænk; „og enhver skal drikke det af paa een Gang," sagde han; „hvo, som ikke magter det, skal give Skjænkeren en Øre Sølv. Ingen kunde gjøre dit uden Kæmperne, men Thorstejn sørgede for, at de, som vare med Godmund, ikke kom til at bøde noget. De drak nu med Munterhed den øvrige Deel af Dagen, men om Aftenen gik de til Sængs. Godmund takkede Thorstejn for hans gode Bistand. Thorstejn spurgde, naar Gildet vilde være tilende. „I Morgen skulle mine Mænd ride," sagde Godmund, „jeg veed, at Kongen nu anvender al sin Pragt; Kostbarhederne blive nu fremviiste, og Kongen lader nu indbære sit store Horn, som kaldes Grim den Gode, det er et forgyldt, meget kostbart Stykke, men dog fuldt af Galder. Paa Spidsen af Hornet er et Menneskehoved med Kjød og Mund; det taler med Folk, og forudsiger tilkommende Ting, og hvad Ufred der er i vente; det bliver vor Bane, hvis Kongen faaer at vide, at et kristent Menneske er med os; „og" (tilføjede han) „ej heller haaber det at spare paa Penge til ham." Thorstejn sagde, at Grim ikke skulde tale mere, end Kong Olaf vilde: „Men jeg tænker," føjede han til, „at Gejrrød er bestemt til Døden; jeg troer, det bliver det bedste, at I herefter følge mine Raad; jeg skal vise mig i Morgen." De sagde, at det var et farligt Raad, men Thorstejn sagde, at Gejrrød vilde skille dem ved Livet; „men hvad mere siger du mig om Grim den Gode?" spurgde han. „Det er om ham at fortælle, sagde Godmund," at en Mand af Middelstørrelse kan staae under Krumningen paa ham, men han er en Alen bred over Mundingen,

og det holdes for en udmærket Drikker iblandt dem, der kan drikke det, som deri indeholdes; men Kongen drikker det ud paa een Gang. Enhver maa give Grim nogen Kostbarhed, men det holder han dog for den største Ærets beviisning imod sig, at han drikkes ud paa een Gang; men jeg veed, at jeg kommer først til at drikke ham ud, og det kan intet Menneske holde ud, at drikke saa meget paa een Gang." Thorstein sagde: „Du skal tage min Særk paa; thi da vil intet skade dig, om der end er Gift i Drikken. Tag Kronen af Hovedet, og giv den til Grim hin Gode, og hvisk ham i Øret, at du vil gjøre ham meget større Hæder end Gejrrød, og siden skal du lade, som du drikker, men der vil være Gift i Hornet, og du skal hælde det ned foran dig, og det vil ikke skade dig, men naar Drikningen er forbi, skal du lade dine Mænd ride." Godmund sagde, „at han skulde raade, og hvis Gejrrød døer, da ejer jeg hele Jotunheim, men hvis han lever, bliver det vor Bane." Dernæst sov de om Natten.

9. Om Morgenen vare de tidlig oppe, og klædte sig paa. Kong Gejrrød kom da til dem, og bad dem drikke paa en lykkelig Rejse for dem. De gjorde saa. Næstefter de tilmaalte Drikkeskaaler, bleve først Hornene Hvitinger uddrukne; og da bleve Thors og Odins Skaaler drukne; dernæst kom mangehaande Strængeleg ind, og to Mænd noget mindre end Thorstein, som bare Grim hin Gode. Alle stode op, og knælede for ham. Grim var bister. Gejrrød sagde til Godmund: „Tag mod Grim hin Gode, og dette skal være dit Troskabsløftes Skaal." Godmund gik til Grim, tog Guldkronen af sit Hoved, og satte den paa ham, og hvidskede ham i Øret,

ligesom Thorstein havde raadet ham. Derpaa lod han Drikken løbe af Hornet ned paa sine Klæder, og der var Gift i den. Han drak Gejrrød til, og kyste paa Spidsen, og Grim drog leende fra ham. Gejrrød tog da ved det fulde Horn, bad Grim komme med godt Held, og bad ham kundgjøre sig, om nogen Fare var forhaanden, og sagde til: „Jeg har ofte seet dig i bedre Stemning." Han tog da et Guldsmykke af sig, og gav til Grim, drak derpaa Agde Jarl til, og det saae ud, som om Bølger faldt paa Skjær, da Drikken løb ned i Halsen paa ham, og han drak det alt af. Grim rystede Hovedet, og blev derpaa baaren til Agde Jarl; han gav ham to Guldringe, og bad om hans Miskundhed, og drak ham siden ud i en Drag, og gav ham igjen til Skjenkeren; „Med Alderen tager enhver sin Dygtighed," sagde Grim. Da blev Hornet igjen fyldt, og de to, Jøkul og Fuldstærk, skulde drikke det ud. Fuldstærk drak først. Jøkul tog imod Hornet, saae i det, og sagde, at det var umandig drukket, og slog Fuldstærk med Hornet, men han satte Næven i Næsen paa Jøkul, saa at Næsebenet knustes, og Tænderne fløj ud. De sprang da op rundt omkring. Gejrrød bad dem ikke at lade det spørges, at de skiltes saa ilde. De bleve da strax forligte, og Grim hin Gode blev baaren bort.

10. Kort efter kom en Mand gaaende ind i Hallen; alle undredes over, hvor liden han var; det var Thorstein Bæjarbarn; han gik hen til Godmund, og sagde, at Hestene vare færdige. Gejrrød spurgde, hvad Barn det var. Godmund sagde: „Det er min Dreng, som Kong Odin har sendt mig; det er et Klenodie for en Konge, og han kan mange Smaalege; og dersom I

troer at kunne bruge ham til noget, da vil jeg give eder ham." „Det er en anseelig Karl," sagde Kongen, „og jeg vil see hans Færdigheder;" han bad da Thorstein lege een eller anden lille Leg. Thorstein tog sin Steen og Braad og pikkede der, hvor Stenen var hvid; der kom da saa stort et Haglvejr, at ingen torde see derimod, og der kom saa megen Snee i Hallen, at den naaede til Anklerne. Kongen loe derad. Derpaa stak Thorstein paa Stenen, hvor den var guul; der kom da saa hedt et Solskin, at Sneen ganske smeltede i et Øieblik; dermed fulgde en behagelig Vellugt. Gejrrød sagde, at han var en stor Kunstner; Thorstein fortalte da om en Leg, som kaldtes Skyggeleg. Kongen sagde, at han vilde see den. Thorstein stod midt paa Hallens Gulv, og pikkede paa Stenen, hvor den var rød; der sprang da Gnister af; derpaa løb han rundt i Hallen foran hver Sæde, da begyndte de flyvende Gnister at tiltage, saa at enhver maatte tage sine Øine i Agt. Kong Gejrrød loe derad; men Ilden begyndte at tiltage, saa at alle fandt det betænkeligt. Thorstein havde forud sagt Godmund, at han skulde gaae ud, og stige til Hest. Thorstein løb nu for Gejrrød, og spurgde: „Vil I lade Legen forøge?" „Lad see, Dreng!" sagde han; Thorstein pikkede da stærkere, og Gnisterne fløj da i Øinene paa Kong Gejrrød. Thorstein løb nu til Døren, og kastede Stenen og Braaden, og hver af de to Ting kom i sit Øje paa Kong Gejrrød, og han styrtede død paa Gulvet, men Thorstein gik ud. Godmund var da kommen til Hest. Thorstein bad dem ride, „thi nu er det ikke godt at bie for de Svage, sagde han. De rede til Aaen, da var Stenen og Braadden kommen tilbage. Thorstein sagde,

at Gejrrød var død; de rede nu over Aaen, og hen, hvor de før traf hinanden. Da sagde Thorstejn: „Her maa vi nu skilles, og mine Mænd ville synes, at det er paa høje Tid, jeg kommer til dem." „Drag hjem med mig!" sagde Godmund, og jeg vil lønne dig for dit gode Følge." „Siden vil jeg tage mod denne Indbydelse," sagde Thorstejn, „men du skal drage tilbage med Mængden til Gejrrødgaard; nu er Landet i eders Vold." „Du maa raade," sagde Godmund, „men du skal bringe Kong Olaf min Hilsen;" han tog da et Guldkar og et Sølvfad og tyve guldindvirkede Haandklæder, og gav ham med til Kongen, men bad Thorstejn at besøge sig, og de skiltes nu med Kjærlighed.

11. Thorstejn blev nu vaer, hvor Agde Jarl foer i heftigt Raseri. Thorstejn drog efter ham; han saae da en stor Gaard, som tilhørte Agde. Der var en Frugthave ved Gjerdeledet, og derved stod en Jomfru; hun var Agdes Datter og hed Godrun, hun var stor og smuk; hun hilste paa sin Fader, og spurgde om, hvad der var skeet. „Store Tildragelser ere hændte," sagde han, „Kong Gejrrød er død, og Godmund af Glæsisval har svegtet os alle, og har haft hemmelig med sig en kristen Mand, ved Navn Thorstejn Bæjarmagn; han har øst Ild i Øjnene paa os; men jeg skal nu dræbe hans Mænd;" han kastede da Hornene Hvitinger ned der, og løb til Skoven, som han var gal. Thorstejn gik til Godrun; hun hilste ham, og spurgde ham om Navn. Han sagde, at han hed Thorstejn Bæjarbarn, og var Kong Olafs Hofsinde. „Stor maa da den største der være, om du er et Barn," sagde hun. „Vil du drage med mig," sagde Thorstejn, „og antage Troen?" „Kun lidet Godt har jeg

her at skilles fra," sagde hun; „thi min Moder er død; hun var en Datter af Ottar Jarl i Holmgaard; og mine Forældre vare ulige i Sindelag, thi min Fader er meget fuld af Trolddom, og nu seer jeg, at han er bestemt til Døden; og hvis du vil følge mig herhid tilbage, da vil jeg drage med dig." Derpaa tog hun sine Kostbarheder, men Thorstejn tog Hornene Hviting er; de gik da frem i Skoven, og saae, hvor Agde foer; han tudede skrækkelig, og holdt sig for Øjnene. Saasnart han fik Øje paa Thorstejns Skib, var det hændet ham, at der var kommen en saadan Værk i hans Øjne, at han intet kunde see. Da de kom til Skibet, var Solen ved at gaae ned. Thorstejns Mænd vare da beredte til at sejle bort, og da de saae Thorstejn, bleve de glade. Thorstejn gik da om Bord paa Skibet, og de sejlede bort; om hans Rejse fortælles intet, førend han kom hjem til Norge.

12. Denne Vinter opholdt Kong Olaf sig i Throndhjem. Thorstejn kom til Kongen i Julen, og bragde ham de Kostbarheder, som Godmund havde medgivet ham og Hornene Hvitinger foruden mange andre kostelige Sager. Han fortalte Kongen om sin Rejse, og viste ham Godrun. Kongen takkede ham, og alle berømte hans Tapperhed, og syntes at den var meget beundringsværdig. Kongen lod siden Godrun døbe og lære hende Troen. Thorstejn legede Skyggelegen om Julen, og Folk fandt megen Gammen af at see derpaa. Hvitingerne gik omkring til Skaaler, og to Mænd vare om hvert Horn, men det Kar, som Godmund havde sendt Kongen, kunde ingen drikke ud uden Thorstejn Bæjarbarn. Haandklædet brændte ikke, skjønt det blev kastet paa Ilden, men var

da endog renere end tilforn. Thorstejn talte for Kongen om, at han ønskede at holde Bryllup med Godrun; det tilstod Kongen ham, og der blev holdt et anseeligt Gilde. Første Nat, da de kom i Sæng sammen, og Omhænget var trukket ned, gik en Paneelskjæl itu ved Thorstejns Hoved, Agde Jarl var da kommen der, og agtede at dræbe ham; men der slog saa stærk en Hede ud imod ham, at han ikke torde gaae ind; og han drog da bort igjen. Kongen kom da til, og slog ham med et guldbeslaget Spær i Hovedet, saa at han sank ned i Jorden. Kongen holdt Vagt om Natten, men om Morgenen vare Hornene Hvitinger forsvundne; Gildet gik vel af; Thorstejn opholdt sig hos Kongen om Vinteren, og han og Godrun gjorde meget af hinanden. Om Vaaren udbad Thorstejn sig Tilladelse til at sejle til Østervegen og besøge Kong Godmund, men Kongen sagde, at han ikke vilde tilstede det uden han vilde love at komme tilbage. Dette lovede Thorstejn. Kongen bad ham holde sin Tro vel, og lide mere paa sig selv end paa dem i Østerleden. De skiltes med Kjærlighed, og alle ønskede ham Held paa Rejsen, thi Thorstejn var bleven vennesæl. Han sejlede nu til Østervegen, og, saavidt man veed at berette, gik denne Færd vel af; han kom til Glæsisval, og Godmund tog med Glæde imod ham. Thorstejn spurgde: „Hvad Efterretninger have I fra Gejrrødgaard?" „Jeg drog did," sagde Godmund, „og de overgave mig Landet, og min Søn Hejdrek Ulvebam herster nu derover." „Hvor er Agde Jarl?" spurgde Thorstejn videre. „Da I foer bort," sagde Godmund, „lod han sig gjøre en Høj, og gik derind med meget Gods, men Jokul og Froste druknede i Floden Hemra, da de droge fra Gildet, og jeg

hersker nu over Herredet ved Grunder." „Det kommer nu an paa," sagde Thorstejn, „hvorledes du vil affinde dig med mig, thi mig synes, at Godrun er berettiget til hele Arven efter sin Fader Agde Jarl." „Ja! hvis du vil være min Mand," sagde Godmund. „Da maa du ikke paatale min Tro," svarede Thorstejn. „Det lover jeg," svarede Godmund. Siden droge de til Grunder, og Thorstejn underlagde sig Herredet.

13. Thorstejn byggede sig en Gaard i Gnipelund, thi Agde Jarl havde gaaet igjen, og ødelagt Gaarden; Thorstejn blev en stor Høvding. Godrun fødte kort efter et stort Drengebarn, som fik Navnet Brynjulf. Thorstejn kunde ikke være sikker for, at Agde Jarl jo drillede ham. En Nat stod Thorstejn op af sin Sæng, og saae, hvor Agde foer; han torde ingensteds gaae ind, thi der var gjort Kors for hver Dør. Thorstejn gik til Højen; den var aaben, og han gik ind, og borttog Hornene Hvitinger. Da kom Agde Jarl tilbage til Højen, men Thorstejn løb ud ved Siden af ham, og satte Kors i Døren, og Højen lukkedes da i igjen, og siden mærkedes der intet til Agde. Om Sommeren efter foer Thorstejn til Norge, og bragde Kong Olaf Hornene Hvitinger. Siden fik han Tilladelse til at rejse igjen, og han sejlede da til sine Besiddelser. Kongen bød ham holde sin Tro vel. Siden have vi ikke spurgt til Thorstejn. Men da Kong Olaf forsvandt paa Ormen lange, forsvandt ogsaa Hornene Hvitinger. Her slutte vi Fortællingen om Thorstejn Bæjarbarn.

Fortælling
om
Thorstejn Skelk.

Det fortælles, at Kong Olaf, Sommeren efterat han havde draget paa Gjæsteri gjennem Vigen og vidt omkring andre Steder, var til Gildes paa Gaarden Rejna; han havde en stor Forsamling om sig. Der var da hos Kongen en Mand, som hed Thorstejn, en Søn af Thorkel, en Søn af Asgejr Ædikol, en Søn af Audun Skøkul; han var en Islænder, og var kommen til Kongen Vinteren forud. Da Folk om Aftenen sade over Drikkebordet, sagde Kong Olaf, at ingen af hans Mænd maatte gaae ene ud paa Vandhuset om Natten, og at enhver, som ønskede at gaae, skulde kalde sin Sængekammerat med sig; ellers, sagde han, vilde det ikke gaae godt. Der blev nu drukket godt om Aftenen, og, da Drikkebordene vare borttagne, gik Folk til Sængs. Ud paa Natten vaagnede Islænderen Thorstejn, og sagde, at han vilde gaae ud, men han, som laa hos ham, sov saa haardt, at Thorstejn ikke vilde vække ham. Han stod da op, trak Skoene paa sine Fødder, og tog en tyk Kjole over sig, og gik til Huset; det var et stort Huus, saa at elleve kunde sidde paa hver Side. Han satte sig paa det yderste Sæde,

og da han havde siddet en Stund, saae han, at der kom et Spøgelse op, og satte sig paa det inderste Sæde, og blev der siddende. Thorstejn spurgde da: „Hvo er der kommen?" Aanden svarede: „Her er kommen Thorkel den Tynde, som faldt paa Valpladsen med Kong Harald Hildetand." „Hvorfra kom du nu hid?" spurgde Thorstejn fremdeles. Han svarede, at han var nylig kommen fra Helvede. „Hvad kan du fortælle derfra?" spurgde Thorstejn. Hin svarede: „Hvad vil du spørge om?" „Hvo taale bedst Pinslerne i Helvede?" spurgde Thorstejn. „Ingen bedre," sagde Aanden, „end Sigurd Fofnersbane." „Hvad Pinsel har han?" „Han tænder en brændende Ovn," sagde Draugen 1); „Ej tykkes mig det saa stor en Pinsel," sagde Thorstejn. „Ej er det dog saa lidet," svarede Draugen, „thi han er selv Branden." „Ja da er det meget," sagde Thorstejn; „men hvo taaler slettest Pinsler der?" Draugen svarede: „Starkad hin Gamle taaler dem slettest, thi han raaber saa, at det er os Djævle til større Pine end det meste andet, saa at vi for hans Skrigen aldrig kunne have Ro." „Hvad Pinsel har han da," spurgde Thorstejn, „da han taaler den saa ilde, saa tapper en Mand, som han siges at have været." „Han er i Ild indtil Anklerne." „Ej tykkes mig det saa meget," sagde Thorstejn, „for en saadan Kæmpe, som han har været." „Ej er det ret betragtet," sagde Draugen, „thi allene Fodsaalerne staae op af Ilden." „Ja! meget er det da," sagde Thorstejn, „og skrig du noget Skrig efter ham!" „Det skal skee," sagde Aanden. Han spilede da Kjæften ud, og opløftede et stærkt Brøl, men Thorstejn holdt Kjoleskjødet over sit Hoved. Han blev

1) d. e. Gjengangeren.

meget forvirret, da han hørte dette Skrig, og spurgde: „Skriger han saaledes stærkest?" „Nej langt fra," sagde Draugen, „thi dette er vi Smaadjævles Skrig." „Skrig da nogenledes efter Starkad," sagde Thorstejn. „Det skal ske," sagde Draugen; og han begyndte da at skrige anden Gang saa frygtelig højt, at Thorstejn syntes, det var et Under, hvor stærkt denne saa lille Djævel kunde brøle. Thorstejn gjorde som før, at han svøbte Kjolen om sit Hoved, men det virkede dog saaledes paa ham, at han faldt i Afmagt, saa at han ikke vidste til sig selv. Da spurgde Draugen: „Hvi tier du nu?" Thorstejn svarede, da han kom lidt til sig selv igjen: „Jeg tier, fordi jeg undrer mig over, hvor frygtelig en Stemme, der er i dig ikke større Djævel, end du synes mig at være; men er dette Starkads største Skrig?" „Ikke nær," svarede han, „dette er snarere hans mindste Skrig." „Undslaa dig ikke længer," sagde Thorstejn, „og lad mig høre hans største Skrig!" Draugen tilstod det. Thorstejn belavede sig da derpaa, lagde Kjolen sammen, vikkede den saaledes om sit Hoved, og holdt begge Hænderne udenpaa. Spøgelset havde ved hvert Skrig rykket tre Sæder nærmere til Thorstejn, og nu vare der alene tre imellem dem. Han opspilede nu frygtelig Kjæften, og drejede Øjnene i Hovedet, og begyndte at brøle saa højt, at Thorstejn syntes, det gik over alle Grændser, men i det samme lød Klokken i Kirken; men Thorstejn faldt i Besvimelse frem paa Gulvet; Klokkelyden gjorde saadan en Virkning paa Draugen, at han sank ned i Gulvet, og man kunde længe høre Efterklangen nede i Jorden. Thorstejn kom snart igjen til sig selv, stod op og gik til sin Sæng og lagde sig ned. Da det dagedes, stode Folk op, og Kongen gik i Kirken at høre

Messen; derefter gik man til Bords. Kongen var ikke meget blid; han tog til Orde; „Har nogen gaaet ene ud i Nat?" Thorstejn stod da op, faldt ned for Kongen, og sagde, at han havde overtraadt hans Bud. Kongen svarede: „Ej var det mig saa stor Skade, men du viser, hvad man siger om eder Islændere, at I ere meget egenraadige; men blev du noget vaer?" Thorstejn sagde da alt, hvad der var skeet. Kongen spurgde: „Hvorfor syntes du om, at han skreg?" „Det vil jeg sige eder, Herre!" svarede han, „jeg syntes at vide, fordi I havde advaret alle fra at drage ene derhen, og Skjelmen kom op, at vi vilde ikke skilles uden Meen; men jeg troede, at I vilde vaagne derved, Herre! naar han skreg, og jeg troede mig da hjulpen, naar I mærkede det." „Saa var det ogsaa," sagde Kongen, „at jeg vaagnede derved, og jeg vidste, hvad der var paa Færde, og derfor lod jeg ringe, da jeg vidste, at det ellers ikke vilde gaae godt; men blev du ikke ræd, da Spøgelset begyndte at skrige?" Thorstejn svarede: „Jeg veed ikke, hvad det er for noget, Rædsel, Herre!" „Var der dig ingen Frygt i Brystet?" sagde Kongen. „Nej der var ikke," svarede Thorstejn; „men ved det sidste Skrig kom mig dog næsten Vanghed [1]) paa." Kongen svarede: „Nu vil jeg øge dit Navn, og kalde dig herefter Thorstejn Skelk, og her er et Sværd, som jeg vil give dig i Navnefæste." Thorstejn takkede ham. Det berettes, at Thorstejn blev Kong Olafs Hofsinde, og fulgde ham siden, og faldt paa Ormen lange med Kongens andre Kæmper.

[1]) i Grundsproget skelkr.

Fortælling
om
Orm Storolfsøn.

Der var en Mand, som hed Hæng, en Søn af Ketil, Jarl over Rummedalen; Ketil Jarls Moder hed Rafnhild, og var en Datter af Ketil Hæng fra Rafnista. Hæng var en anseelig Mand; han var i Misforstaaelse med Kong Harald Dovrefostre formedelst Hilderides Sønners Drab, og derfor flygtede han bort fra Landet. Hæng sejlede vester ud i Havet at opsøge Island; de bleve Land vaer, og vare komne til Sydlandet; de sejlede op i Mundingen paa en stor Aa, og lagde til ved den østlige Side, denne Aa hedder nu Thjorsaa. De undersøgte Landet vidt omkring. Hæng opholdt sig den første Vinter østen for Rangaa, men om Vaaren tog han Land i Besiddelse mellem Thjorsaa og Markarfljot ligefra Fjældene til Strandbreden, og bosatte sig paa Hof ved den østre Rangaa. Hans Kone hed Ingunn, hun fødte om Vaaren en Søn, som blev kaldt Rafn. Hæng deels gav deels solgde sine Skibsfolk Land, og de ere blevne kaldte Landnamsmænd. Hængs anden Søn hed Herjulf; hans Søn igjen var Sumarlide; den tredie hed Helge, den fjerde Vestar. Rafn Hængsøn var den

første Lovsiger paa Island, han boede paa Hof efter sin Fader. Hans Datter Thorlaug var gift med Offerpræsten Jorund. Hæng havde en femte Søn, som hed Storolf; han blev holdt for den største af hans Sønner, men Rafn for den ypperste. Storolf var gift med Thorarna, en Søster til Thorbjørn Skolm, som var Thoralfs Fader. Storolf boede paa Hvol, som siden kaldtes Storolfshvol. Storolf var en meget stærk Mand, og alle sagde, at han besad overnaturlige Kræfter; han var en kyndig og lærd Mand, og blev derfor holdt for at være troldkyndig. Med sin Kone Thorarna havde han en Søn, som hed Orm; han var tidlig baade stor og stærk og vel øvet i Idrætter; thi da han var syv Aar gammel, kunde han maale sig med de Stærkeste i Styrke og alle Idrætter. Hans Fader gjorde ikke meget af ham, og han var ham heller ikke føjelig, og vilde ikke arbejde, men hans Moder elskede ham højt. Orm hang dog ikke i Kjøkkenet; han voxte nu op, indtil han var tolv Aar gammel. Storolf var en arbejdsom og driftig Mand. Det hændte sig nu en Dag om Sommeren, at Storolf lod føre Hø sammen, og der gik fire Øg ad Gangen til at bringe Høet hjem. Storolf stakkede det, men der vare kun faa til at bære det op, og han syntes, at det saae ud til Regn; han kaldte derfor sin Søn Orm til, og bad ham hjælpe til at række Høet op. Orm gjorde saa, men da Regnbygerne begyndte at trække op, blev Storolf meget ivrig i Arbejdet, og skyndte Orm stærkt til, at han skulde hjælpe og bruge sin Styrke, og sagde, at han var baade dorsk og kraftløs, og havde mere faaet Væxt end Styrke og Raskhed. Orm blev nu vred, og bar hele Stakkene op i en føje Tid, og i det samme kom

Øget til, Orm greb da Læsset og Hesten med alt Kjøretøjet, og kastede det op paa Hæsset saa stærkt, at den gamle Storolf faldt ned af Høet i Mellemrummet med saa tungt et Fald, at tre Ribbeen brødes i ham. Da sagde Storolf: „Det er ilde at ægge den Hidsige, og det er let at see, at du vil blive en heftig Mand." Alle fandt, at det var en stor Styrkes Prøve af saa ungt et Menneske at være.

Orm Storolfsson drager til Høslæt.

2. Det fortælles fremdeles, at Storolf en Dag gik til sin Søn Orm, og bad ham at gaae paa Engen og slaae; „thi Karlene faae ikke meget fra Haanden i Sommer!" sagde han. „Hvor er den Lee, som jeg skal slaae med?" spurgde Orm. Storolf gav ham da et Leeskaft og en ny Lee, som begge vare meget stærke. Orm drejede Leen sønder imellem sine Hænder, og traadte Skaftet i Stykker, og sagde, at han ingen af Delene kunde bruge. Han gik derpaa bort, tog tyve Pund Jærn, og gik til Smedien, og gjorde sig en Lee; derpaa tog han en tyk Stang af Vedkasten, og gjorde deraf et passende højt Skaft, og satte deri to store Haandfang og den nye Lee, og omviklede den siden med Jærn. Derpaa gik han ned paa Engene, hvor Jordbunden var saa beskaffen, at den var fuld af Tuer, men bevoxen med fedt og frodigt Græs. Orm begyndte at slaae, og slog hele den Dag til Aften. Storolf sendte sine Tjenestepiger at rage Høet efter Orm, men da de kom paa Engene, saae de, at Orm havde slaaet i Bunker; de toge da fat, og agtede at hverre Høet, men det var dem ikke saa let, som de tænkte; thi de kunde ikke bevæge nogen Dynge hverken med Rive eller med Hænderne; de gik da hjem og sagde det til Huus-

bonden. Han red nu ned paa Engen om Aftenen, og saae da, at Orm havde slaaet alle Tuer af ogført dem sammen i Dynger; han bad ham da holde op, og ikke fordærve mere. Orm gjorde saa, og hans Lee var da ganske forslidt lige til Ryggen. Da havde Orm slaaet otte Stakke Land, og det ere de eneste Enge ved Storolfshvol, som ere jævne; det regnes for en Mands Dagsslæt imellem hver to Dynger; paa alt dette sees Mærke endnu den Dag i Dag.

Orm bærer Høhæssene.

3. Paa Gaarden Holt boede en Mand ved Navn Dufthak, efter hvem Gaarden siden er kaldt Dufthaksholt. Denne Dufthak var stor og overordentlig stærk, saa at han besad overnaturlige Kræfter. Mellem ham og Storolf var der undertiden et spændt Forhold, men stundum vare de Venner, men dog fik det tilsidst et slet Udfald imellem dem; thi nogle sige, at Dufthak blev Storolfs Banemand. Tiden led nu frem, indtil Orm var atten Aar gammel. Da kom der en haard Vinter, saa at Sneen ganske bedækkede Jorden. Storolf havde meget Kvæg, og ud paa Vinteren begyndte hans Hø meget at svinde, saa at han syntes at kunne forudsee, at han maatte slagte sit Kvæg, hvis han ikke fandt noget Raad; thi man kunde ingensteds i Bøjgden faae Hø; allene Dufthak havde Hø til Overflod, men han vilde ikke overlade andre noget. Den Gang stod det temmelig slet mellem Storolf og ham. Storolf sendte dog sin Søn Orm over til ham, for at faae noget Hø af ham; thi da var det allerede langt hen i Tiden, og Kvæget var meget forkommet. Orm drog da til Dufthak, og forlangte Hø til Kjøbs af ham, men han sagde,

at han intet havde til Salgs; men da Orm trængte fast paa, sagde Dufthak, at han maatte tage sig en Dragt, om han vilde, „og kan det dog blive eder til Nytte," føjede han til, „hvis enhver i Bøjgden giver ligesaa meget." „Det er et ringe Tilbud," sagde Orm, „men dog vil jeg benytte mig deraf; hvoraf skal jeg tage Dragten?" „Ude i Gaarden," svarede Dufthak, „staae to Høhæs, det ene paa fire Favne, det andet paa to, og vel to Favne tykt og næsten ligesaa højt; thi det er vel sunket noget; af det mindste af disse skal du tage." „Jeg vil først gaae hjem," sagde Orm, „at hente mig Toug," og han gjorde saa, og fortalte sin Fader, hvorledes Sagen stod. „Det er et Tilbud som til en Tigger," sagde Storolf, „dog skal han heller ikke have Betaling derfor, men det tykkes mig bedst, at jeg henter Dragten; thi jeg vil kunne bære mere end du." „Ej maa saa være," sagde Orm; „thi der blev givet saa meget, som jeg kunde bære." „Brug da dine Kræfter, du Dorske!" sagde Storolf. Orm gik da ud i Forraadshuset, og tog Reeb til ti Heste, og løste Leddingerne af, lagde dem derpaa sammen, baade efter Længden og Tykkelsen, saa at han gjorde eet deraf. Derpaa gik han over til Holt til Høgaarden, brød Ledet op, og gik ind i Gaarden og til det største Høhæs; han rydder Torven og det sletteste bort fra oven, derpaa løsner han Høet fra Jorden neden til, drager siden Rebene derunder, stikker Leddingerne i, og vender Hæsset om, sætter sig dernæst under med Reebenderne i Haanden, og løfter det saaledes op paa sine Skuldre; men nogle sige, at han har haft det mindste Høhæs foran sig. Med dette gik han hjem til Storolfshvol. Da Storolf, som var ude, saae det, forundrede han sig meget, og fandede, at

han ikke selv vilde kunne have baaret saa meget. Det blev nu baaret ind i Laden, og den var da fuld. Dette Hø kom Storolf saa godt til Nytte, at han ikke behøvede at slagte Kreaturer om Vaaren. Fra den Tid stod det sig bedre imellem Fader og Søn end forhen; thi Storolf saae, hvorledes Orm udmærkede sig fremfor andre. Da Dufthak om Dagen kom ud, saae han, at begge hans Høhæs vare borte, og kun det Hø tilbage, som ikke var af nogen Værd, og selv det ilde omtumlet; ogsaa saae han Orm gaae ud af Gaarden, bærende begge Høhæsene, og det syntes ham forfærdeligt, hvor stor en Dragt Orm kunde bære. Om Vaaren drog Dufthak til Hvol, og krævede Betaling for Høet, men fik ingen; han holdt Høet for at være ligesaa meget værdt som sex Malkekøer. Dette foranledigede en langvarig Uenighed imellem Dufthak og Storolf, og stort Fjendskab, hvorom siden skal fortælles.

Orm og Thoralf prøve deres Mandighed.

4. Da Orm var tyve Aar gammel, red han, som oftere før, til Althinget; da var Thinget meget talrigt. Orms Frænde Thoralf Skolmsøn, nordfra Myrkaa fra Hørgaadal, var kommen til Thinget. Med ham var en Mand, ved Navn Melkolf, som havde sex Karles Styrke. De vare alle i Telt hos Storolfs Svoger, Offerpræsten Jørund. Der var givet Jørund et Par Dyndsko, der vare saa store og jærnbeslagne, at de vejede et halvt Pund foruden Søm; de gik omkring i Teltet til Skue, men da de kom til Thoralf, tog han de fire Sko og lagde dem sammen, holdt noget paa dem, rakte dem siden til Orm, og de vare da alle saa lige som et Lys. Orm tog mod dem, og bøjede alle fire Sko paa een Gang, ligesom

de forhen havde været; dette blev anseet for en stor Styrkeprøve af dem begge. Men da de gik ud om Dagen, stod der ved Bryggerset en stor Bryggerkjedel, som holdt to Tønder; den fyldte de med Sand; derefter gik Melkolf til, og hævede den med den ene Haand. Thoralf gik dernæst til og løftede den op med to Fingre; tilsidst gik Orm til, og holdt sin mindste Finger under Krogen, og hævede den saa højt som op til sine Ankler, stak siden Haanden under sin Kappe. Thoralf sagde: „Viis mig nu Fingeren!" „Ej vil jeg det," sagde Orm. „Jeg kunde gjærne lemlæste mig selv, hvis jeg vilde," sagde da Thoralf, „men det vilde jeg ikke." Det syntes som Kjød og Sener havde gaaet sønder lige til Benet. Siden rede de hjem fra Thinget, og der forefaldt en Tid intet mærkeligt med Orm. Folk beundrede meget de Prøver paa Styrke, som Orm havde aflagt, og siden aflagde alt større og større, eftersom han blev ældre; og det ere alle, saavel hans Uvenner som hans Venner, enige i, at han har været den stærkeste Mand paa hele Island baade i ældre og nyere Tider, af saadanne, som ikke have besiddet overnaturlige Kræfter.

Om Asbjørn Prude.

5. Over en Torp i Danmark, som hedder Vendilskage raadede en Mand, ved Navn Virvil. Han og Vesete paa Bornholm vare Brødre. Virvil var gift, og havde med sin Kone en Søn, som hed Asbjørn; han var tidlig stor og smuk og vel øvet i Idrætter; han overgik alle andre i Belevenhed, og blev derfor kaldt Asbjørn Prude. Det var til de Tider Skik, at nogle Kvinder, som kaldtes Vølver, droge omkring i Landet, og forudsagde Folk deres Skjæbne, Aarets Frugtbarhed og andre

Ting, som man vilde underrettes om. Denne Trop kom til Virvil; Volven blev der vel imodtagen, thi der var anrettet et godt Gilde. Da Folkene om Aftenen vare komne til Sæde, spurgde de Volven om, hvad hun spaaede dem, og hun sagde da, at Virvil skulde boe der til sin Alderdom, og holdes for en brav Mand; men det unge Menneske, som sidder der hos dig, Virvil! kan have godt af at høre sin Skjæbne; thi han vil komme til at fare vide om i Verden, og vil blive anseet for den ypperste Mand paa hvert Sted, hvor han kommer, og han vil udføre mange Manddoms Bedrifter, og døe af Alderdom, hvis han ikke kommer til Nordmøre i Norge eller norden derfor i det Land." „Jeg vænter," sagde Asbjørn, „at jeg ikke er Døden visfere der end her." „Deri vil det dog ikke gaae efter din Mening, hvad du end agter," sagde Volven, „og der kom hende da et Kvad i Munden:

Om du end lader
Over brede Vande
Søhesten [1]) løbe
Og vide føres;
Vil dog Skjæbnen,
At norden for Møre
Bane du faaer,
Bedst det er at tie.

Siden var Volven der, saalænge det var bestemt, og fik gode Gaver med sig, da hun drog bort. Asbjørn voxte nu op, og saasnart han havde Alder dertil, begav han sig paa Reiser til forskjellige Lande, gjorde sig bekjendt med fremmede Folks Sæder og blev meget anseet af alle

[1]) Skibet.

Høvdinger. Hans Moder havde sin Slægt nord oppe i Norge i Hordeland og Nordmøre, og stammede fra Vifre-Kaares Æt. Asbjørn opholdt sig længe hos sine mødrene Frænder, og var i stor Anseelse formedelst sine Idrætter og Færdigheder.

Orm og Asbjørn indtage Gotland.

6. For at fortsætte den før begyndte Fortælling, maa berettes, at Orm Storolfsøn opholdt sig fremdeles i Island, og da han var tredive Aar gammel, kom han til at rejse med en Mand fra Hordeland, som hed Øssur, og havde et Skib staaende oppe i Thjorsaa, med ham drog han bort fra Landet. Øssur ejede en Gaard paa Hordeland, og Orm opholdt sig hos ham om Vinteren. Da var Asbjørn Prude paa Hordeland, og han og Orm traf ofte sammen og kom godt overeens, saa at de snart sluttede Venskab med hinanden. De prøvede mange Idrætter, og vare lige i alle dem, hvor Styrken ikke kom i Betragtning, men Orm var langt stærkere end Asbjørn. Det kom saavidt, at de indgik edeligt Fostbrødrelag med hinanden efter Fortids Skik, at den, som levede længst, skulde hævne den anden, om han døde for Vaaben. Om Vaaren sagde Asbjørn til Orm, at han vilde drage nord op til Møre at besøge sine Frænder Eyvind Snog og Bergthor Bestil; „Jeg er ogsaa nysgjerrig efter at vide," sagde han, „om Livet strax forlader mig, naar jeg kommer der, som den arme Volve sagde." Orm sagde, at han var beredt til denne Rejse; „men ej synes mig," sagde han, „at du bør trodse Skjæbnen, thi saadanne Folk, som hun er, vide en heel Deel." Siden droge de paa to Skibe nord op til Møre, og Eyvind og Bergthor toge meget vel imod deres Frænde As-

bjørn, thi de vare Søskendebørn. Dette skede i Slutningen af Hakon Hlade-Jarls Dage. Asbjørn spurgde der, at der nordenfor Landet laae to Øer, som begge hed Sauds, og at der over den yderste af Øerne herskede en Jætte, som hed Bruse; han var en stor Trold og Menneskeæder, og Folk troede, at han aldrig vilde overvindes af Mennesker, hvor mange de end vare; men hans Moder var dog værre at have med at gjøre, det var en kulsort Hunkat og saa stor som de største Offernød. Fornedesst disse Uvætter havde Landets Beboere ingen Fordele af nogen af disse Øer. Asbjørn fik Lyst til at drage til Øerne, men Orm fraraadte ham det, og sagde, at faa Ting vare værre, end at have at gjøre med saadanne Djævle, og derfor blev der intet af Rejsen. Om Sommeren sejlede de ned til Danmark, og opholdt sig hos Virvil om Vinteren, men da Vinteren var forløben, og Vaaren kom, droge de paa Krigstoge med fem Skibe, og fore vidt omkring ved Øer og Udskjær, og vandt Sejer og Bytte, hvor de kom frem; der vare da ingen navnkundigere i Vikingsfærd end de. Ud paa Sommeren lagde de til Gotland, og hærjede der; derover herskede den Gang en Jarl, som hed Herrød; de holdt mange Træfninger, og undertvang Landet; og der opholdt de sig den tredie Vinter. Der vare om Vinteren store Gilder og megen Munterhed. En Dag om Vinteren, da Asbjørn og Orm sade og drak, kvad Asbjørn denne Vise:

Hun ved Sejd [1] mig sagde,
Og sang om det længe,
At jeg dødsens var, hvis
Nord paa Møre jeg rejste;

[1]) Trolddom.

Volven intet mon vide,
Være end i Gotland
Glad jeg skal, thi hendes
Spaadom tyder ej meget.

Orm og Asbjørn syntes ikke om at blive der længe, og droge derfra om Vaaren, og fore om Sommeren til det nordlige Danmark, og derfra til Norge, hvor de vare den fjerde Vinter hos Øssur paa Hordeland. Om Vaaren talte Fostbrødrene sammen; Asbjørn vilde paa Krigstoge men Orm ud til Island, og derfor skiltes de, dog med Kjærlighed og Venskab. Orm drog til Island med Øssur fra Hordeland; de havde en hastig og lykkelig Rejse, og landede med deres Skib i Lejravaag nedenfor Heden; da spurgde Orm den Tidende, at hans Fader, den gamle Storolf, var omkommen i hans og Dufthaks Forhandling; han blev ikke begrædt af mange. Orm drog da hjem til Storolfshvol, opførte sig der en Bopæl, og boede der længe, efterat han havde hævnet sin Fader Storolf, som der fortælles i Islændernes Skraa [1].

Asbjørns Drab.

7. Kort efterat Orm og Asbjørn skiltes, fik Asbjørn Lyst til at drage nordop til Saudøerne; han foer med fire og tyve Mænd paa et Skib temmelig langt norden for Møre, og lagde en Dag silde til den ydre Sauds; de gik i Land og rejste sig et Telt; der vare de om Natten og bleve intet vaer. Aarle om Morgenen stod Asbjørn op, klædte sig paa, tog sine Vaaben og gik op paa Landet, men bad sine Mænd at vænte efter ham. Men kort efterat Asbjørn var gaaet bort, bleve de vaer, at en frygtelig Hunkat var kommen i Teltdøren; den var kul,

[1] d. e. lille Skrift eller Fortælling.

sort af Farve, og saae meget gruelig ud, thi der syntes at brænde Ild ud af dens Næse og Mund; dens Øjne vare heller ikke smukke; de studsede meget ved dette Syn, og bleve meget forskrækkede. Katten løb da ind til dem, og greb den ene efter den anden, og det siges, at den slugte nogle af dem, men rev andre ihjel med sine Kløer og Tænder; hun dræbte tyve Mænd i et Øjeblik, men fire undkom til Skibet, og holdt strax fra Land. Asbjørn gik lige til Bruses Hule, og gik strax ind i den. Det blev ham noget dunkelt for Øjnene, thi der var meget skyggefuldt i Hulen; han mærkede ingen Ting til, førend han blev greben, hævet i Vejret, og kastet saa haardt ned, at det syntes ham frygteligt; han mærkede da, at Jætten Bruse var kommen, og syntes meget stor. Bruse sagde da: „Du var meget ivrig efter at komme hid, du skal nu ogsaa have et Ærende, thi du skal her lade Livet med saa store Pinsler, at det skal afholde andre fra at hjemsøge mig med Ufred." Han trak da alle Klæderne af Asbjørn, thi saa stor Forskjel var der paa deres Kræfter, at Jætten kunde raade ene imellem dem. Asbjørn saae en stor Steen staae tværs igjennem Hulen, og et stort Hul var midt i Stenen, noget foran Stenen stod en stor Jærnstøtte. „Nu skal det prøves," sagde Bruse, „om du er noget haardførere end andre." „Det er lidet at prøve," sagde Asbjørn, „men ulykkeligt er det gaaet mig, at jeg ikke skulde kunne forsvare mig lidet, og det er rimeligst, at Døden kalder paa mig, og han kvad da denne Vise:

Ingen maa
Paa sin Idræt stole,
Om stærk han end er
Og stor af Mod,

Saa svigter paa Dødens
Dag enhver
Hjerte og Kraft,
Som Held forlader.

Derpaa aabnede Bruse Maven paa Asbjørn, tog fat paa Enden af hans Tarme, bandt den om Jærnstøtten, og ledte Asbjørn rundt deromkring, men Asbjørn gik med Djærvhed, og alle hans Tarme vikledes ud til Enden. Asbjørn kvad da disse Viser i det samme:

Det skal siges min Moder
Svanhvide udi Danmark,
At hun skal i Sommer
Sønnens Haar ej kæmme;
Hende jeg havde lovet,
At jeg hjem vilde komme,
Nu paa Kæmpens Side
Sværdsod vorder stukken.

Andet var paa Færde,
Da vi ølmuntre sade,
Og paa Skib til Hørders
Land over Fjord vi fore,
Mjød vi drukke og mælte
Mangt Ord sammen fordum,
Nu er jeg ene i onde
Jætters Trængsel gangen.

Andet var paa Færde,
Da vi modige fore,
Oppe i Stavnen stod der
Storolfs Søn hin Frække;

Ind i Øresund med
Langskibe da jeg lagde,
Svegen i Tro jeg nødes
Troldes Hal nu at gjæste.

Andet var paa Færde
Da i Hildes Stormvejr [1])
Orm gik for graadige Ulv et
Blodigt Maaltid at lave;
Mangen Mand han fældte
I den mørke Træfning,
Saar uddeelte den tapre
Helt ved Ifas Munding.

Andet var paa Færde,
Da med den hvasse Kaarde
Sønder i Elfarskjær jeg
Saar tilføjede Kæmper;
Ofte behændig med Kolben
Orm da saaes at skyde,
Mest dog da de tapre
Svogre laae tilbage.

Andet var paa Færde,
Da alle vi vare sammen,
Gaut og Gejre,
Glum og Starre,
Sam og Sæming,
Oddvors Sønner,
Hauk og Hake,
Hrok og Toke.

[1]) Kampen.

Andet var paa Færde,
Ofte paa Søen vi fore,
Rake og Høgne,
Hjalm og Stefner,
Grane og Gunnar,
Grim og Sørkver,
Tume og Torfe,
Tejt og Gejter.

Andet var paa Færde,
Da i Kampen vi lidet
Skaanede os, den Tapre
Sjælden jeg afraadte
Fra at skærpe Sværd og
Lade dem bide Kæmper,
Dog var Orm i Striden
Stedse Heltenes Fører.

Bisker Orm da
Blive vilde,
Hvis denne Kval han
Kunde skue,
Og betale
Thussen gruelig
Mine Pinsler,
Om han mægted det.

Siden lod Asbjørn sit Liv med megen Manddom og Tapperhed.

Orm besøger Menglød i Saudø.

8. Om de tre Mænd, som undkom, fortælles, at de skyndte sig at roe bort, og standsede ikke, førend de

naaede Land; de fortalte, hvad der var skeet paa deres Færd, og sagde at de troede, at Asbjørn var død, men kunde ikke sige, paa hvad Maade han havde mistet Livet. De kom til at rejse med nogle Kjøbmænd, og kom saaledes ned til Danmark. Denne Tidende spurgdes nu vidt omkring, og syntes mærkelig. Der var da skeet Høvdinge-Skifte i Norge, i det Hakon Jarl var død, men Olaf Tryggvesøn kommen til Landet, og han bød alle den sande Tro. Orm Storolfssøn spurgde ud til Island om Asbjørns Færd og Død, som Folk holdt for afgjort. Han tog sig det meget nær, og syntes nu ikke længere om at blive paa Island. Han skaffede sig Skibslejlighed i Rejdefjord og foer bort fra Landet; de kom til den nordlige Deel af Norge, og han opholdt sig om Vinteren i Throndhjem; den Gang havde Olaf regjeret tre Aar over Norge. Om Vaaren lavede Orm sig til at drage til Saudøerne; han havde næsten ligesaa mange paa Skibet, som Asbjørn havde haft; de lagde silde om Aftenen til den mindre Saudø, sloge Telt oppe paa Land, og laae der om Natten. Man siger, at Orm var bleven primsignet i Danmark, men er bleven kristnet paa Island. Da Orm var falden i Søvn, saae han, at en Kvinde gik ind i Teltet, hun var stor og stærkt bygget, velklædt og smuk af Udseende; hun gik lige ind, hvor Orm laa, og standsede der. Det forekom Orm, at han hilste hende, og spurgde hende om Navn; hun sagde, at hun hed Menglød, og var en Datter af Ofotan norden fra Ofotansfjord; „Jeg og Bruse ere Søskende paa fædrene Side," sagde hun, „men jeg har et Menneske til Moder, men hans Moder er den kulsorte Hunkat, som

er i Hulen hos ham; men skjønt vi ere beslægtede, ere vi dog ikke lige i Sindelag; han raader over den yderste Ø, og den er øjensynlig den bedste; men han er mig en ond Nabo, saa at jeg troer, at jeg maa flygte bort. Jeg veed ogsaa, hvad dit Ærende er, du agter at hævne din Fostbroder Asbjørn, og det kan man finde rimeligt, thi du har en tapper Mand at hævne; du er vel ogsaa begjerlig efter at vide, paa hvad Maade han er omkommen, men derom ville ikke mange kunne berette uden Bruse og jeg. Hun fortalte da hele Tildragelsen og berettede om Asbjørns Død, og ligesaa kvad hun alle de Viser, som han havde kvædet, og føjede endelig til: „Ej synes jeg at kunne forudsee, om Bruses og hans Moders Troldskab eller din Lykke vil formaae mest, men intet Menneske, uden dig allene frygter han, og han har gjort Tilberedelser, om du agter at komme; han har ført saadan en Klippe for Døren til Hulen, at ingen kan komme ind, saalænge den staaer der; men skjønt du seer stærk ud, har du dog hverken Styrke imod Bruse eller til at tage Klippen bort; her vil jeg nu give dig et Par Handsker, som besidde den Egenskab, at den, som har dem paa, vil aldrig fattes Kræfter; skeer det nu saa, at du overvinder Bruse, da ønsker jeg, at du overgiver mig Sandø, og vilde jeg snarere være dig til Hjælp; thi jeg synes godt om dig, skjønt vi ikke kunne faae hinanden formedelst din Troe." Derpaa forsvandt Konen, men Orm vaagnede, og Handskerne vare der, og han kunde huske alle Viserne. Orm stod da op, og vækkede sine Mænd; de styrede nu ud til Øen, og Orm bad sine Mænd at vænte paa ham med Skibet til den næste Dag ved samme Tid, men sejle bort, hvis han da ikke var kommen tilbage.

Bruses Drab.

9. Orm gik nu figertil Hulen, og saae da den store Klippe, og han syntes, at intet Menneske vilde være i Stand til at tage den bort. Han trak da Handskerne, som han havde faaet af Menglod, paa sig, tog derpaa fat i Klippen, og trak den bort fra Døren, og Orm syntes da, at han havde viist den største Prøve paa Styrke. Han gik nu ind i Hulen, og lagde Maaljærn [*]) i Døren. Da han var kommen ind, saae han, hvor Hunkatten løb med opspilet Gab. Orm havde Bue og Pilekogger med sig, han lagde Piil paa Streng, og skød tre Pile til Katten, men den greb dem alle i Kjæften og bed dem i Stykker; dernæst foer den op paa Orm, og slog Kløerne fast i Brystet paa ham, saa at Orm bøjede sig tilbage, men Kløerne gik igjennem Klæderne og stode i til Benet; den agtede da at bide Orm i Ansigtet, og da han nu ingen Hjælp fandt for sig, gjorde han det Løfte til selve Gud og den hellige Apostel Peter, at gaae til Rom, hvis han kunde faae Katten og dens Søn Bruse overvundet, og strax fandt Orm, at Kattens Styrke formindskedes; han tog den da med den ene Haand over Struben, og med den anden om Ryggen, bøjede den tilbage og brød Ryggen sønder i den, saa den døde paa Stedet. Orm gik derpaa videre, og saae nu, hvor der stod en stor Steen tværs igjennem Hulen; han gik ind til den, og da han kom der, saae han, at der ud igjennem Stenen kom et stort Spyd, som baade var tyndt og langt. Orm greb imod Spydet, og slog det til Side. Bruse rykkede da Spydet til sig, og det var fast, saa at det ingensteds kunde bevæges; dette undrede

[*]) Jærn med magisk Paaskrift.

Bruse sig over, og kigede op over Stenen: men da Orm saae det, greb han i Skæget paa Bruse med begge Hænder, men Bruse stod imod paa sin Side, og de trak stærkt i hinanden over Stenen. Orm havde viklet Skæget om sine Hænder, og rykkede saa fast til, at han rev hele Skæget med Hagen, begge Kjæfterne, og Kindkjødet lige op til Ørerne af Bruse, saa at alt Kjødet gik af lige til Benet. Bruse lod da Brynene synke, og rynkede Panden skrækkelig. Orm sprang da ind over Stenen, og de grebe fat i hinanden og brødes længe; Bruse mattedes nu meget ved Blodløbet, og han begyndte at staae svagere imod. Orm anstrængte sig da, og stødte Bruse over Stenen, og brød der Ryggen paa ham. „Tidlig anede jeg," sagde da Bruse, „at der vilde skee mig nogen Overlast af dig, saasnart jeg hørte dig omtale, og nu er det skeet; nu maa du snart gjøre en Ende derpaa, og hugge Hovedet af mig; men det var sandt, at jeg pinte Asbjørn Prude meget, da jeg viklede alle Tarmene ud af ham, og han gav sig ikke derved, inden han døde." „Ilde gjorde du," sagde Orm, „i at pine ham, som var saa rask en Mand; du skal ogsaa faae nogen Gjengjæld derfor." Han trak da sit Sax [1]) og ristede en Blodørn paa hans Ryg, og skar alle Ribbenene fra Ryggen og trak Lungen der ud. Saaledes lod Bruse sit Liv med liden Mandighed. Derpaa bar Orm Ild til, og opbrændte baade Bruse og Katten til Aske, og da han havde gjort det, drog han bort fra Hulen med to Kister fulde af Guld og Sølv; men hvad andet der var af Værdi overgav han til Menglød, ligesom ogsaa Øen. De skiltes med meget Venskab. Orm kom til sine Mænd

[1]) d. e. et kort Sværd.

paa den bestemte Tid, og derpaa styrede de til Fastlandet. Orm opholdt sig i Throndhjem den næste Vinter.

Om Orm og Erik.

10. Om Sommeren beredte Orm sig til at reise til Rom; denne Reise gik vel af; han kom sønderfra til Danmark om Høsten efter Svolder-Slaget, og spurgde der de Tildragelser, som være skete; da drog han til Norge til Erik Jarl, og traf ham paa Hlade; han gik for Jarlen og hilste ham; Jarlen tog vel imod ham, og spurgte ham om Navn; han sagde, at han hed Orm. „Er du Orm den Stærke?" spurgde Jarlen. „Saa kan I kalde mig, om I vil, Herre!" sagde han, „men mit Ærende hid er, at jeg ønsker at være eders Gjæst i Vinter." Jarlen sagde, at det stod ham frit for, og anviiste ham Plads yderst paa den øverste Bænk. Orm deeltog om Vinteren ikke meget i Folks Samtale og Færd. Det hændte sig engang, at der blev talt om Svolder-Slaget, og hvorledes Kong Olafs Kæmper havde viist et mandigt Forsvar, og hvor seent Ormen var bleven tagen, og hvor haardt et Angreb Erik Jarl havde gjort, da han tog det Skib, som ingen troede nogensinde kunde tages paa aaben Sø. Orm svarede: „Senere vilde Ormen lange have været tagen, hvis jeg havde været der med Kongens andre Kæmper." Det blev da sagt Jarlen, at Orm havde talt meget om, at Ormen lange ikke vilde være bleven tagen, hvis han havde været der. Jarlen lod da Orm kalde for sig og spurgde, om han havde sagt, at Ormen ikke vilde være bleven tagen, hvis han havde været der. „Ej er det saa, Herre!" sagde Orm, „jeg sagde blot, at Ormen senere vilde være

bleven tagen, hvis jeg havde været der." Jarlen svarede: „Liden Forskjel vilde een Mand der have gjort, saa mange og store Kæmper som der vare samlede, men dog ville vi gjøre nogen Prøve; du skal være ene paa et Skib, og femten Skibe skulle angribe dig, og det er dog lidet imod den Mængde Skibe, som vare ved Svolder." „I maa raade, Herre!" sagde Orm, „men ej skal jeg overgive mig, forend jeg er overvunden." Orm gik da ud, og tog en tyk tretten Alen lang Stage; dernæst gik han paa Skibet, og styrede fra Land. Der bleve nu satte Folk til paa femten Skibe at angribe Orm; men det fortælles, at Orm i en føje Stund havde slaaet syv Skibe sønder og i Sænk. Da vaagnede Jarlen, og bad dem standse denne Leg; saa blev gjort, og næsten alle Folkene bleve bjærgede. Derpaa bød Jarlen 60 Mænd at angribe Orm ude paa jævn Mark, og saa blev gjort. Orm havde ingen Vaaben uden Stangen, og svingede den omkring sig som en lille Splint, saa at ingen torde komme nær, thi enhver, som kom for den, saae sin visse Bane imøde. Jarlen bød dem da at standse denne Leg, og saa skede. Jarlen sagde da: „Ej troer jeg, at det var for meget sagt, Orm! at Ormen senere vilde være tagen, hvis du havde været der; thi den vilde aldrig være bleven tagen, hvis du havde været der til Forsvar." Siden blev Orm Erik Jarls Hofsinde, og var formedelst sine Legemsfærdigheder i stor Yndest hos ham.

Orm kommer til Einar paa Gimsar.

44. Engang drog Orm paa Besøg til sine Bekjendtere i Thrandhjem, hos hvem han før havde været. Paa Vejen kom han til Gimsar, og traf Ejnar hjemme. Det var paa den Tid, Ejnar var i Kirke, og hans Bue stod udenfor Kir-

fedøren. Orm gik til, og tog den op, lagde Piil paa Streng, og traf den ud for Spidsen, og lod Pilen blive staaende saaledes i Buen; derefter lagde han den igjen ned og gik bort. Men da Ejnar kom ud, og saae, hvad der var gjort ved hans Bue, undredes han meget derover, og spurgde, hvo der vel havde haft ved hans Bue, men han blev længe i Uvished derom, indtil endelig Orm selv sagde ham det. Ejnar sagde, at han ogsaa kunde vide, at det ikke havde været et Drog, som havde spændt hans Bue for Odden. Erik Jarl drog paa Gjæsteri øster til Vigen; da var Orm med Jarlen; men da de kom der, hvor Ormen lange var bleven ophuggen, laa Masten der endnu. Jarlen bad sine Mænd prøve paa, hvor mange der behøvede at gaae under den, for at løfte den paa Skuldrene; han gav Orm Plads under Midten; 60 Mand hævede da Masten op; derpaa bød Jarlen een Mand ad Gangen efterhaanden at gaae bort fra hver Ende; saa gjorde de, indtil Orm tilsidst stod ene under Masten, han gik da tre Skridt med den, og lagde den siden ned; men Folk sige, at Orm fra den Tid ikke havde samme Styrke som før. Han var hos Jarlen i nogle Aar, drog siden ud til Island, og nedsatte sig paa Storolfshvol, og blev stedse anseet for en meget dra= helig Mand; han døde af Alderdom, og holdt vel sin Tro.

Navneregister.

Ved * betegnes Guders, Jætters, Troldes og andre efter Forfædrenes Tro overnaturlige Væseners Navne. Tallene foran Komma betegne Bindene, de efter Komma, Sidetallene. Af Forkortelser mærkes: K. l. Konge, S. l. Søn, D. l. Datter.

Navneregister.

Ved * betegnes Guders, Jætters, Troldes og andre efter Forfædrenes Tro overnaturlige Væseners Navne. Tallene foran Komma betegne Bindene, de efter Komma, Sidetallene. Af Forkortelser mærkes: K. l. Konge, S. l. Søn, D. l. Datter.

Rettelser.

1 Bind S. 43 Lin. 4. Olaf l. Gudrød.
— — 46 — 8. Hakon l. Eyvind.
— — 101 — 19. Andulf l. Audulf.
— — 153 — 8. Skyrkar l. Styrkar.
— — 174 — 9. i Forgaars l. forleden.
— — 182 — 8. Thorf-Ejnar l. Torf-Ejnar.
— — 212 — 26. Ivar l. Roar.
— — 215 — 27. som forud havde l. ; han havde da forud.
— — 225 — 25. Konge, Sølvars l. Konge Sølvars.
— — 248 — 29. Thorvald l. Thorvard.
2 Bind S. 11 Lin. 22. Kofinna l. Kolfinna.
— — 56 — 18. med l. hos.
— — 79 — 17. hin Rige l. hin Mægtige.
— — 133 — 2. Hænderne stundum nyttet l. Styrke i Haanden stundum.
— — 179 — 7. Thrangbrand l. Thangbrand.
— — 180 — 19-21 maa forandres til: dræbte Thangbrand og Gudleif, en Søn af Are Marsson, Skjalden Veturlide i Fljotshlid formedelst Nidviser og Gudsbespottelse. I Grundskriften (S. 202 L. 24.) bør nemlig skálds rettes til skáld, som sees af den følgende Vise.
— — 187 — 8. indsættes efter: Hjalte er en Søn af Skegge, de Ord „en Søn af Thorgeir."
3 Bind S. 58 Lin. 6. Thoralf l. Thorolf.
— — 61 — 16. taste l. laste.
— — 128 — 4. Thorleifs l. Thorbjørns; ligesaa i Grundskriften S. 143 L. 5 þorleifs l. þorbjarnar.
— — 149 — 17. Ulfred l. Vefred.

Subscribenter paa Oldnordiske Sagaer.

Forkortelser: R. E. bemærker Ridder af Elephanten, St. D., C. D., R. D. Storkors, Commandeur, Ridder af Dannebrog; D. M. Dannebrogsmand, R. N. O., R. S. O., R. W. O. Ridder af Nordstjerne-Ordenen, Sværd-Ordenen eller Wasa-Ordenen. M. N. O. S. Medlem af det Nordiske Oldskrift-Selskab.

I Danmark.

Hans Majestæt Kongen . . . . 8 Ex.
Hendes Majestæt Dronningen . . . . . 4 –
Hans Kgl. Høihed Prinds Frederik Carl Christian . . . . 1 –
Hans Kgl. Høihed Prinds Frederik Ferdinand 2 –
Hans Durchl. Landgreve Carl til Hessen . . 1 –
Hans Durchl. Prinds Friederich, Landgreve af Hessen . . . . 1 –
Hans Durchl. Hertug Wilhelm til Slesvig-Holsteen-Sønderborg-Glücksborg . . . 2 –
Hans Durchl. Prinds Wilhelm af Hessen Philipsthal . . . . 1 –

Sjællands Stift.

Kjøbenhavn.

Hr. Abrahamson, J. N. B. v., Major, Divisionsadjutant, R. D., D. M., R. S. O., C. St. Anna O., R. Bath. O. og Æreslegions O., M. N. O. S.
- Ahlefeldt-Laurvig, F. W. F. Greve af, Høiesterets Assessor.
- Alberg, P., Etatsraad, R. D., D. M.
- Andersen, F., Kgl. Bogholder.
- Andersen, Rasmus.
- d'Auchamp, F. L., General-Krigscommissair, R. D., D. M., R. St. Luis O.

Hr. Balslew, C. F., Student.
- Bang, C., Cancellie-Secretair.
- Bang, P. J., Lieutenant, Landmaaler.
- Banner, N. O. v, Capit., Kammerjunker.
- Bardenfleth, F. L. v., Kammerherre, Overadjutant, C. D., D. M., R. af Ordenen pour le merite militaire.
- Bauditz, F. C. F. v., Kammerherre, Oberstlieut., Overadjutant, R. D.
- Bech, H., Justitsraad, Committeret i General-Told-kammer- og Commerce-Collegiet.
- Bech, J. C., Tobaksfabriqveur, (2 Exempl.).
- Beldring, J., Justitsraad, Contoirchef.
- Bentzen, H., Copiist.
- Bentzien, W., Candidatus Theologiæ, Inspecteur ved Efterslægtselskabets Realskole, M. N. O. S.
- Benzon, C. H. v., Major, Grosserer.
- Benzon, H. J. F. v., Ritmester ved Livgarden til Hest, Kammerjunker.
- Benzon, G. M. R. v., Lieut. af 2det Liv-Regiment.
- Berg, H. W., Contoirist.
- Berner, G. A. v., Kammerj., Pr. Lieut. i Livgarden til Hest.
- Bertelsen, A. C., Studiosus Theologiæ.
- Bindesbøl, S. C. W., Candidatus Theologiæ.
- Bilsted, H., Etatsraad, General-Fiskal og Høiesterets Advocat.
- Blechingberg, O. C., Høiesterets Advocat.
- Blechingberg, D. L., Candidatus Theologiæ.
- Bloch P., Klædekræmmer.
- Blume, A. H., Studiosus Theologiæ.
- Bokkenheuser, C. P. v., Lieut. ved Hans M. Kongens Rgmt.
- Borch, J., Klokker, D. M.
- Bornemann, A. W. F. v., Justitiarius i Høiesteret, St. D., D. M.
- Bornemann, M. H., Dr. og Prof. Juris.
- Boye, J., Prof., M. N. O. S.
- Boye, A. E., kgl. Fuldmægtig.
- Brandt, C. F., Candidatus Pharm.
- Bretteville, L. N., Student.
- Brockdorff, F. H. D. v., Pr. Lieut. af Artillerie-Corpset.
- Brorson, C., Conferentsraad, Prof. Juris, R. D.
- Brorson, C., Prof., Præst, R. D., M. N. O. S.

Hr. Bruhns, C. F., Student.
- Buchwaldt, G. C. v., Kammerjunker, Lieut. af Livgarden til Fods.
- Bull, J. E. G., Præst ved Helliggjestes Menighed.
- Bull, H. v, Capit. ved 1ste Jydske Inf. Regt.
- Buschmann, J., Præst ved Frederiks Hospital.
Fru Bügel, C. M.
Hr. Bülow, F. C. v., Generalmajor, Generaladjutant, Kammerherre, St. D., D. M., Storkors af den røde Ørns O., M. N. O. S.
- Bøgh, P. H., pers. Capellan.
- Böttger, P. C. v., Lieut. af 2det Liv-Regiment.
Fru Callisen, M. A., Conferentsraadinde.
Hr. Carlsen, C. C., Skræddermester.
- Carstens, C. H., Etatsraad, Justitiarius i Landsoverretten, R. D.
- Cathala, W. v., Capitain, Garnisons Adjutant.
- Cederfeldt de Simonsen, A. C., Capitain i Søe-Etaten, R. D.
- Chiewitz, J. H., Capit., Inspecteur ved Borgerdydskolen.
- Christensen, N., Hofguldsmed.
- Clausen, H. G., Prof., Stiftsprovst ved Frue Menighed, R. D., D. M.
- Clausen, H. N., Dr. og Prof. Theologiæ, M. N. O. S.
- Clausen, H. A., Regisseur, Skuespiller.
- Clausen, A. C., Candidatus Juris.
- Clemensen, C., kongl. Toldbetjent.
- Clementin, P. v., Capit., Capitain - Vagtmester.
- Clementsen, R., Justitsraad, Contoirchef.
- Collin, J., Etatsraad, Deput. for Finantserne, R. D., D. M.
- Cramer, C., Candidatus Theologiæ.
- Dahlerup, H. L., Candidatus Juris.
- Damkier J. G., Landsoverrets Procurator, Lotto-Advocat, (6 Exempl.).
- Deichmann, A. G v., Capit. af Artillerie-Corpset, R. D.
- Deichmann, C. v., Lieutenant af Artillerie-Corpset, M. N. O. S.
- Deurs, C. E. van, Student.
- Devegge, O., Underbibliothecar.
- Dewhurst, Ferd., Student.
- Dibbelt, J. G., Copiist.
- Ditzel, C. A., Student.
- Dorscheus, F. E. R. v., Major.
- Dreboldt, F., Studiosus Juris.

Hr. Dreyer, C. F. v., Capit. ved Jydske Jæger-Corps.
- Due, C. F. v., Lieut. ved H. M. Kongens Regt.
- Due, C. J., kongl. Toldbetjent.
- Engelbreth, H. P., Candidatus Theologiæ.
- Engelsted, J., Student.
- Enserud, C. v., Oberstlieut. ved 1ste Liv-Regt.
- Erichsen, E., Etatsraad, Grosserer.
- Eskildsen, E. P. R., Copiist i Admiralitetet.
- Essen, Philip v.
- Eylardi, A., Juveleer.
Madame Faber, A. B., Grosserer-Enke.
Hr. Fahnøe, H. C., Candidatus Theologiæ.
- Fahnøe, Handelsbetjent.
- Falck, W. F. v., Oberstlieut. ved H. M. Kongens Regt.
- Falck, C. F. v., Pr. Lieut. ved H. M. Kongens Regt.
- Falck, J. E., Bogbindermester.
- Ferrall, R., Kammerherre.
- Fibiger, J. A. &., Capitain, R. D., M. N. O. S.
- Fistaine, J. F. G. A. v., Capitain af Veicorpset.
- Flindt, P. L. D., kgl. Fuldmægtig.
- Fog, L. F., Etatsraad, R. D.
- Fohrmann, S. C., Copiist i Rentekammeret.
- Foss, C., Cancellieraad, Departementssecretair.
- Friedenreich, P. J., Capitain, Viinhandler.
- Frisch, Theodor, Grosserer.
- Fugl, L. W. E., Kammerskriver.
- Føns, H. v., Kammerjunker, Pr. Lieut. ved Livgarden til Hest.
- Garde, C. B., Studiosus Theologiæ.
- Giedde, O. U. K. v., Kammerjunker, Capit. ved H. M. Kongens Regt.
Fru Gielstrup, A. M.
Hr. Good, Daniel, Casserer.
- Gram, E., Commerceraad, kgl. svensk og norsk General-Consul, R. W. O.
- Grundtvig, N. F. S., Præst (4 Exempl.)
- Göricke, L. F. A., Studiosus Theologiæ.
- Gøsel, F. L. v., Kammerherre, Oberst, Generaladjutant-Lieut., C. D., D. M., R. af Leopolds O.
- Haagen, C. W., Landsoverrets Procurator.
- Hagemann, J. L. v., Major, Divisionsadjutant, R. D., M. N. O. S.
- Hagen, B. P. v., Major ved Jydske Jæger-C., R. D.
- Hagen, M. J., Discipel i Borgerdydskolen.

Hr Hambro, S., Maler, Lieutenant.
- Hammerick, J., Grosserer.
- Hansen, C. F. v., Capitain, Divisionsadjutant, R. D.
- Hansen, C., kgl. Havneskriver.
- Hansen, C. C. L., Studiosus Theologiæ.
- Hansgaard, H. C., Krigscancelliesecretair, Fuldmægtig i Admiral. Collegiet.
- Hartung, F. A., Kammerraad, Contoirchef.
- Hartvigson, H., Student,
- Haffner, C. R. v., Capit. af 1ste Liv. Regt.
- Haffner, J. W. v., Generalmajor, Generalqvarteermester, St. D., D. M., M. N. O. S.
Hs. Exc. Hr. A. W. v. Hauch, Dr. Philos., Over-Hof-Marschall, R. E., St. D., D. M.
Hr. Heckscher, S., Stadsmægler, R. D.
- Hegermann-Lindencrone, J. H., v., Kammerherre, Oberst, C. D., D. M., M. N. O. S.
- Hejde, A. G. v., Oberst, Chef for Vejcorpset, R. D.
- Hejde, J. B., Legationssecretair.
- Heilbuth, S. W., Agent, Hofvexeleer.
- Hertel, R. M. v., Pr. Lieut. i Artill., Adjoint ved Generalqvarteermesterstaben.
- Hielm, C. C., Krigsraad, Tøihuusforvalter.
- Hierrild, O., Viinhandler.
- Hillebrandt, J., Skibscapitain.
- Hiorth, P. H., Reg. Chirurg ved Jydske Jæger-Corps.
- Hiorth P. J., Kammersecretair, Fuldmægtig.
- Hoffmann, G. C. G. v., Capit. ved H. K. H. Prinds Christians Regt.
- Holbech, P., Skibscapitain.
- Holck, J. E. v., Capit., Divisions-Qvarteermester.
- Holck, Harald.
- Holck, P. C. C., Candidatus Juris.
- Holm, J. P., Student.
- Holm, C. v., Lieut. of 1ste Jydske Inf. Regt.
- Holm, J., Licent. Theol., pers. Capellan.
- Holm, P. C., Stud. Juris.
- Holm, C. F., Fuldmægtig i Rentekammeret.
- Holsten, D. C. v., Baron, Kammerherre, Oberst, C. D., D. M.
- Hoppe, F. v., Kammerherre, Hofjægermester.
- Horn, C. F., Assistent hos Kongens Foged.
- Hornsyld, J., Præst, R. D.
- Hurtigkarl, F. T., Etatsraad, Professor.

Hr. Hoy, J. F., Sukkermester.
- Høe, E., Justitsraad.
- Høegh-Guldberg, O. E., Høiesterets-Advocat, M. R. O. S.
- Høst, C. N. v., Capit. af 2det Liv-Regt.
- Høst, G., Student.
- Jacobsen, Lysefabriqveur.
- Jacobsen, C., Adjunct ved Metropolitanskolen.
- Jacobsen, H. C., Justitsraad, Landsoverrets Assessor, M. R. O. S.
- Jacobsen, L. v., Pr. Lieut. af Veicorpset.
- Jansen, H. W., Silke- og Klædekræmmer.
- Jantzen, H. N., Etatsraad, Bureauchef, R. D.
- Jespersen, H. A., Cand. Theol.
- Johansen, J., Commandeur i Søe-Etaten, R. D., D. M.
- Johansen, J. C., Student.
- Johnsen, W. F., Justitsraad, Assessor i Statsgjeldsdirectionen.
- Juul, L. J., Capit. ved Brandcorpset, Bødkermester.
- Juul, Examinatus Juris.
- Jørgensen, S., Kammerraad, Landinspecteur, (2 Ex.)
- Jørgensen, C. H., Copiist i Statsgjelden.
- Jørgensen, J., Møllebygger.
- Kierrumgaard, F. A., Cand. Theol.
- Kiær, H., Stud. Chir.
- Kiølbye, C., kongl. Toldbetjent, D. M.
- Kjønigsfeldt, J., kgl. Fuldmægtig.
- Koefoed, H. J., Etatsraad, Høiesterets-Assessor.
- Kofod, B. P., Dr. Theol., Sognepræst.
- Kofod, H. A, Overlærer, M. R. O. S.
- Kolderup-Rosenvinge, Dr. og Prof. Juris, M. R. O. S.
- Kragerup, C. F., Student.
- Krajberg, A., Copiist i Cancelliet.
- Krarup, N. B., Dr. Philos.
- Krarup, O. C., Cand. Theol.

Fru Krieger, E. J. M., Commandeurinde.

Hr. Krohn, J. J., Major.
- Krohn, L. J., Stud. Theol.
- Krohn, N. C., Cand. Chir.
- Kücker, P. C. v., Major ved 1ste Jydske Inf. Regt.
- Købke, Bestyrer af det militaire Bageri.
- Lange, Th. H., Fuldmægtig i Finants-Directionen.

Hr. Langeland, R., Justitsraad, Søe-Etatens Provi-antforvalter, R. D., M. N. O. S.
- Langeland, O. F., Candidatus Juris, M. N. O. S.
- Langeland, L. N., Stud. Juris.
- Larcher, P. J., Solodandser ved det kgl. Theater, (2 Exempl.)
- Lassen, L. C. L., Studiosus Theologiæ.
- Lassen, C. F.
- Laurent, H. A.
- Laurent, R., Bataillonschirurg.
- Lederthoug, J. G., Viinhandler.
- Leuning, E. W., Volonteur i Rentekammeret.
- Leuning, J., Student.
- Liebenberg, M. F., Confessionarius, Hofpræst, C. D., D. M.
- Lindorff, J. G., Fuldmægtig.
- Løvenstern, Baron v., Oberst.
- Lund, C., Etatsraad, Committeret i Rentekammeret.
- Lund, C., Landinspecteur.
- Lund, C. H., Candidatus Pharmaciæ.
- Lund, J. R., Skibscapitain.
- Lyngbye, H. P., Student.
- Lytzen, H. S. v., Kammerherre, Oberst, Inspecteur for Cavalleriet, R. D., D. M.
- Læssøe, N. F., Havnecontrolleur.
- Maase, H. F. R. v. der, Kammerjunker, Lieut. ved Livgarden til Hest.
- Magnusen, F., Professor, M. N. O. S.
- Magnusen, S., kgl. Livreist.
- Mandix, J., Etatsraad, Deputeret i Rentekammeret, R. D.
- Marckmann, J. W. G., Student.
- Marcussen, H., Capitain, Brændeviinsbrænder.
- Marcussen, L. S. v., Lieut. af Artillerie-Corpset.
- Markussen, C. N. E., Student.
- Martensen, Contoirist.
- Manthey, A. L., Cand. Juris.
- Mauer, P. C.
- Mauritzen, H. C., Stadens Kæmner.
- Meidel, J. G., Capitain, Portcontrolleur.
- Melbye, U. C., Krigsraad og Toldbetjent.
- Meldal, E. C., Stud. Theol.
- Meyer, J. D., Grosserer, M. N. O. S.
- Meyer, A., Fuldmægtig i Rentekammeret.

Hr. Michaëlsen, N. v., Oberst.
- Michelsen, A. L. J., Dr. Juris, M. N. O. S.
- Mohr, C. F., kgl. Kapelmusicus.
- Moldenhawer, C. E., Inspecteur paa Læsesalen ved det st. kongl. Bibliothek, M. N. O. S.
- Moltke, A. W., Greve til Bregentved, Kammerherre, Deputeret i Rentekammeret og for Finantserne, C. D., D. M.
- Momme, H. B., Kammerassessor, Brygger.
- Monrad, Th., kgl. Copiist.
- Monrad, G. H., Kammerjunker, Assessor og Contoirchef i Gen. Postdirectionen.
- Morville, N. C., Fuldmægtig i Rentekammeret.
- Mourier, C. F. L., Cancellist i Cancelliet.
- Müffelmann, H. C., Grosserer, M. N. O. S.
- Müller, A. G., Conferentsraad, Høiesterets Assessor, R. D.
- Müller, C. P. Paludan, Cand. Theol.
- Müller, C F., Consul, (6 Exempl.)
- Müller, Th., Cancelliraad, Kasserer ved Kbhavns Brandforsikring.
- Mynter, F., Dr. og Prof. Theol., Biskop over Sjællands Stift, St. D., D. M.
- Mynster, J. P., Dr. Theol., Medlem af Universitets-Directionen, Hofprædikant, R. D., D. M.
- Mølholm, Chr., Fuldmægtig ved Jagtveis Mølle.
- Møller, From v., Lieut. af H. K. H. Prinds Christians Regt.
- Møller, H., kgl. Toldbetjent.
- Møller, Lauritz.
- Møller, J., Dr. og Prof. Theologiæ, R. D.
- Møller, Ch., Klædekræmmer.
- Mørch, F. S., Lieut. i Søe-Etaten.
- Mørch, C., Capit. ved Livjæger-Corpset.
- Nachtegall, V. V. F. F., Professor, Directeur for Gymnastiken, R. D., D. M.
- Nellemann, N., Cancellie-Secretair, Cancellist.
- Neukirch, H. S., Student.
- Nielsen, Candidatus Theologiæ.
- Nielsen, F.
- Nissen, L. A., Cand. Theol., Lærer ved Søe-Etatens Drengeskole.
- Nyeborg, M. C., Bataillonschirurg.
- Nyeland, S. P., kongl. Fuldmægtig.
- Nørregaard, R., Copiist i Admiralitetet.

Hr. Nørregaard, Stud. Juris.
- Oldenburg, F. v., Kammerherre, Deputeret i General-Toldkammeret, R. D., M. R. O. S.
- Olsen, T., Kammerraad, Contoirchef.
- Olsen, P. C., Student.
- Origny, F. J. d., Oberst, Commandeur for Jydske Jæger-Corps, R. D., R. af Æreslegions-O.
- Pagh, R. L., Viinhandler.
- Paludan, H. J. v., Premier-Lieut. af Artillerie-Corpset.
- Paludan, J. A., Candidatus Theologiæ.
- Pape, J. F., Student.
- Pedersen, G., Student.
- Pehrson, J., Krigscancellie-Secretair.
- Petersen, N. C., Cancellieraad.
- Peterson, P. M., Justitsraad, R. D.
- Petri, A., Candidatus Theologiæ.
- Pio, Jean, Krigsassessor.
- Pløyen, C., Candidatus Juris.
- Pontoppidan, C. S., Fuldmægtig ved Raadstuen.
- Poulsen, C. L., Stud. Theologiæ.
- Prinzlau, B. v., Premier Lieut. ved 1ste Liv-Regt.
- Prizel, C., Candidatus Juris.
- Rahlff, G., Dr. Med., Regimentschirurg.
- Rasmussen, P., Student.
- Rauch, F., kongl. Kapelmusicus.
- Rawert, O. J., Kammerjunker, Assessor i Gen. Toldkammeret.
- Recke, P. B. P. v., Premier-Lieut. af Veicorpset.
- Reinhardt, J., Professor, M. N. O. S.
- Riis, J. A., Præst ved Holmens Kirke.
- Riis Lovson, A. C., Cancellieraad, Contoirchef.
- Robert, R., Sætter ved Universitets Bogtrykkeriet.
- Rosenstand Goiske, P., Generalauditeur.
- Rost, J. F., Politielæge.
- Rosted, B. M., Stud. Juris.
- Rothe, W. H., Præst ved Trinitatis Kirke.
- Rothe, W., Candidatus Theologiæ.
- Rømeling, H. H. v., Kammerherre, Oberst, Gen. Adjutant-Lieut., R. D., D. M.
- Rømeling, C. v., Oberst ved 2det Liv-Regt.
- Rømer, C. F. F. D., Cand. Juris.
- Rønne, C. F., Catechet ved Holmens Kirke.
- Saabye, J. E. v., Capit., Consumtionsskriver.
- Salchow, J. A. U., GeneralKrigscommissair, R. D.

Hr. Sand, J. N., Palaisforvalter, D. M.
- Sandholdt, P. L., Lieut. af Artillerie-Corpset.
- Saxild, P., Stud. Medic.
- Scavenius, L. S. B., Cand. Phil., M. N. O. S.
- Schack, G., Justitsraad, Høiesterets Advocat.
- Schiern, C. A. v., Capt. ved 1ste Jydske Inf. Regt.
- Schierbeck, N. P., Lieut., Candidatus Juris.
- Schiønning, P., Candidatus Pharm.
- Schiøtz, O. M., Student.
- Schlegel, C. F. A., Major, Stads Conducteur.
- Schmidt, C. G. v., Capitain.
- Schon, F., kgl. Toldbetjent.
- Schow, T., Præst ved Døvstumme-Institutet.
- Schram, C., Cancelliraad, Bogholder.
Hs. Exc. Hr. Schulenburg, G. L., Greve v. der, General-Lieut., Commandant i Kjøbenhavn, St. D., D. M.
Hr. Schubothe, J. H., Hofboghandler. (6 Exempl.)
- Schøning, P. H. v., Capitain af Artillerie-Corpset.
- Sibbern, F. C., Dr. og Prof. Philos., M. N. O. S.
- Sihm, A., Oberstlieut., Vice-Brandmajor.
- Schumacher, C. F., Capit. af Artillerie-Corpset.
- Sporon, P. E., Høiesterets Advocat.
- Stockfleth, F. W., Capitain.
- Stæger, R. C. v., Regimentsqvarteermester ved Artillerie-Corpset.
- Stæger, C., Havnecontrolleur.
- Staffeldt, C. D. C., Kammerherre, Oberst, Pladsmajor, R. D., D. M.
- Stockholm, P. W., Candidatus Theologiæ.
- Sveistrup, J. H., Krigsraad, Revisor, M. N. O. S.
- Svendsen, L., Copiist.
- Svenningsen, C., Student.
- Søeberg, J. P., Hoker og Brygger.
- Sørensen, E., Copiist i Landsoverretten.
- Tereere, W. H., Contoirist.
- Thaarup, M. R., Stud. Theol.
- Thaning, G., Student.
- Thiele, F. W., Underbogholder.
- Thofte, W., Underbogholder.
- Thomsen, P. A., Cand. Theol.
- Thorlacius, B., Etatsraad, Prof., Dr. Theol. og Phil., R. D., M. N. O. S.
- Topsøe, S. C., kongl. Fuldmægtig.

Hr. Topp, C., Krigsraad og Toldbetjent.
- Treschow, F. W. de, Justitsraad, Høiesterets-Advocat, M. N. O. S.
- Trojel, W. v., Premier Lieut. ved 1ste Liv-Regt.
- Tryde, H.
- Turen, S. L., Capit. Lieut. af Søe-Etaten, R. af Æreslegions O.
- Urne, F. v., Kammerjunker, Landsoverrets Assessor.
- Valentin, P. C., Cand. Juris.
- Viborg, C., Professor, Veterinairskolens Forstander, (2 Exempl.).
- Viborg, E. R., Assessor Pharmaciæ.
- Wad, G., Etatsraad, Professor, R. D.
- Walker, Dan., Grosserer.
- Wagner, F. A., Student.
- Wedel, S. H. A., Kammerraad, Contoirchef.
- Walter, J. E. C., Kobberstikker.
- Warncke, L. H., Inspecteur og Lærer.
- Weinreich, A. D., Capit. ved Brandcorpset, Bogtrykker.
- Welding, P. C. v., Lieut. ved 2det Liv-Regt.
- Wiinholt, P. H., Krigsassessor.
- Wilhelm, A., Krigsassessor, Instituthestyrer.
- Wille, H. J., Lærer ved Normalskolen for indb. Und.
- With, G. C., Lector ved Veterinairskolen.
- Wolf, J. W., Stud. Theol.
- Wolf, N. G., Præst ved Vartou, Lector i det grønlandske Sprog.
- Wolle, Emil, Student.
- Wilstrup, J., Krigsassessor, Toldbetjent, R. D.
- Winge, N., Justitsraad, Assessor.
- Winther, C. M., Kammerraad, Contoirchef.
- Zahrtmann, G. H., Cand. Theol.
- Zeuthen, W. P., Høiesterets Assessor.
- Øckenholdt, N., Kammerraad, const. Toldinspecteur.
- Øllgaard, N. E., Provst.
- Øllgaard, Thr., Forvalter.
- Ørsted, H. C., Dr. Philosophiæ, Professor, R. D., D. M., M. N. O. S.

Classens Bibliothek.
Directionen for Garnisons Skolevæsenet, (4 Exempl.).
Jydske Jæger-Corps's Bibliothek.
Landcadet-Corpsets Bibliothek (4 Exempl.).
Metropolitanskolens Bibliothek.
Det kongl. Rentekammer.

Studenterforeningens Bibliothek.
Veicorpsets Bibliothek.
Veterinairskolens Bibliothek.

Dragøer.

Hr. Dichmann, F. C., Premier Lieut., Toldforvalter, R. D., D. M.
- Jsbrandsen, J., Bager.
- Jepsen, P., Skibscapitain.
- Leth, Gjæstgiver.
- Meinertz, H., Lodsoldermand, D. M.
- Petersen, P., Skibscapitain.
- Riber, M., Skibscapitain.
- Smidt, Jac. P., Lods.

Helsingøer.

Hr. Andersen, L., Regt. Chirurg ved Kronens Regt.
- Arnholtz, M. C. v., Stabscapitain ved Kronens Regt.
- Bache, C.
- Berg, F. W., Etatsraad, Toldkæmmererer, R. D.
- Bornholm, C., Færgemand.
- Brown, Georg.
- Clark, W., siciliansk Consul.
- Dahl, H. W., Contoirist.
- Eberlin, G. E. C., Capit., Toldinspecteur.
- Ernst, P. G., Fuldmægtig.
- Fenvick, C., storbritannisk Gen. Consul.
- Foght, N., Handelsbetjent.
- Gad, J., Contoirist.
- Gad, R., Contoirist.
- Galschiøt, L. A., Handlende.
- Gradman, G. A., Kjøbmand.
- Grønbeck, Martin.
- Gürtler, J., Contoirist.
- Hansen, J.
- Harboe, P., General-Krigscommissair, Toldkasserer.
- Holm, H. F. v., Capitain af Kronens Regt.
- Holstebroe, S. P.
- Jacobsen, J. D., Kjøbmand.
- Joelson, D., Grosserer.
- Johnsen, A., Kjøbmand.
- Kieme, A., Viinkyper.
- Kirck, P.
- Knudsen, N., Justitsraad, Toldkæmmererer.

Hr. Kock, P. B., Lærer ved Borgerskolen.
- Kragh, T., Contoirist.
- Krogh, A. G. v., Kammerherre, Toldkammerherre, R. D., D. M.
- Lemmich, J. C. H. v., Prem. Lieut. ved Kronens Regt.
- Lind, J. C., Lieutenant, Færgemand, D. M.
- Lindberg, L., svensk og norsk Consul.
- Linstow, F. v. Kammerj., Capit. ved Kronens Regt.
- Lundwal, J. P.
- Lundholm, Forvalter, paa Cronborg.
- Meyn, C. W. M. v., Prem. Lieut. ved Kron. Reg.
- Meyer, H. J., Contoirist.
- Onserud, E. v., Oberstlieut. af Kronens Regt.
- Petersen, C., Slagtermester.
- Petersen, P., Contoirist.
- Prosch, H. G., Justitsraad, Toldkammerer.
- Prytz, C., Kjøbmand.
- Schmidt, C. W., Toldkasserer.
- Schmidt, J. C., Contoirist.
- Schreiber, F. W., Kjøbmand.
- Schultz, F. C., Malermester.
- Soldan, J. L., Kjøbmand.
- Steenberg, S. A., Apotheker.
- Svendsen, N., Forligelsescommissair, Brygger.
- Tegner, L. F., Contoirist.
- Topp, J. M., Contoirist.
- Topp, O. P., Contoirist.
- Topp, W., Cantor.
- Weise, J. M., Justitsraad, Translateur.

Kronens Regiments Bibliothek.

Frederiksværk.

Hr. Agerlin, P., Guldsmed.
- Born, B. L., Justitsraad, Revisor.
- Budde, P., Justitsraad, Birkedommer.
- Castberg, M., Districtslæge.
- Larsen, Kjøbmand.
- Meincke, F. v., Capit. af Raketcorpset, M. N. O. S.
- Møller, J., Fuldmægtig.
- Rudewaldt, Skovrider.
- Tøiberg, N. C., Fuldmægtig.

Hirsholm.

Hr. Heide, P., Procurator.

Hr. Lyz, C. H., Kammerraad, Amtsforvalter.
- Passow, v., Forligelsescommissair.
- Plenge, J. W., Sognepræst.
- Sager, A. A., Krigsraad, Districtslæge.
- Schäffer, A. G., Plantage-Inspecteur.

Roeskilde.

Hr. Bang, J. H., Domprovst.
- Fritz, G., const. Byeskriver.
- Gamborg, A., Professor Philosophiæ.
- Hansen, C., Kammerraad, Skifteskriver.
- Heering, H., Fuldmægtig.
- Liebe, G. R., Forstander ved Dombrødre-Kloster.
- Møller, H. C., Justitsraad, Borgemester.
- Møller, Apotheker.
- Spange, Farver.
- Walløe, J. J., Procurator.

Holbek.

Hr. Bertelsen, Christian.
- Lassen, J. P., Fuldmægtig ved Amtstuen.
- Rasmussen, M.
- Wegener, J. E. S. v., Kammerjunker, Major, Amtsforvalter.

Kallundborg.

Hr. Bayer, C., Cancellieraad, Apotheker.
- Bonnevie, E., Kammerraad, Toldinspecteur.
- Finstad, C. H.
- Fock, G. H., Kjøbmand.
- Herrschend, S., Kammerraad, Toldkasserer.
- Jessen, Kjøbmand.
- Langemach, N. C., Krigsassessor, Havnefoged.
- Mülertz, E., Kjøbmand.
- Richter, Amtsforvalter.
- Rørdam, V. B., Sognepræst.
- Schou, J. L., Branddirecteur.
- Voigt, J. C., Districtslæge.

Ringsted.

Hr. Harhoff, C. J. C., Cancellieraad, Byefoged.
- Heilmann, C., Kammerraad, Consumtionskasserer.
- Lund, J., Kjøbmand.

Hr. Mønster, P. H., Dr. Theologiæ, Amtsprovst, R. D., D. M.

Sorøe.

Hr. Christensen, J. G., Student.
- Dawgaard, J. B., Adjunct.
- Estrup, H., Dr. Phil., Lector ved Academiet, M. N. O. S.
- Glahn, H. E., Apotheker.
- Høyen, O., Procurator.
- Ingemann, B. S., Lector ved Academiet, M. N. O. S.
- Nielsen, O. V., Lector ved Academiet.
- Molbech, C. F., Lector ved Academiet.
- Povelsen, Peter, Kjøbmand.
- Tauber, E. G., Director for Academiet, M. N. O. S.
- Ulrich, G. C., Kammerraad, Forstinspecteur.
- Warming, H. F., Consumtionsforvalter.
- Wegener, C. F., Adjunct.
- Wilster, C. F., Mag. Artium, Adjunct.

Slagelse.

Hr. Bastholm, H., Sognepræst, R. D., M. N. O. S.
- Flemmer, H. M., Overlærer.

Herlufsholm.

Hr. Brorson, A. W., Justitsraad, Rector, R. D.
Herlufsholms Skolebibliothek.

Nestved.

Hr. Bjerg, H. P. v., Sec. Lieut. ved Sjell. Landfeneer-Regt.
- Hemmert, C., Kjøbmand.
- Lütken, J., Exam. Juris.
- Recke, J. A., Capit. Lieut., R. D.
- Striboldt, F. H., Skolelærer, D. M.
- Witte, J. N., Kjøbmand, Postmester.

Vordingborg.

Hr. Aarsleff, M. G., Apotheker.
- Boesen, U. C., Sognepræst.
- Grønlund, J., Overlærer.
- Holm, G. v., Major ved Sæll. Landfneer-Regt.
- Rinck, C. P., Cancelliesecretair, Byefoged.

Hr. Rützow, B., Oberstlieutenant.
- Rützow, C., Prem. Lieut. ved Sjæll. Landf. Reg.
- Suhr, J., Rector.
- Staal, Kjøbmand.
- Westengaard, J. C., Adjunct, M. N. O. S.
- Westengaard, L. C., Adjunct, M. N. O. S.

Køng.

Hr. Bergmann, J. N., Organist og Maler.
- Hansen, C., Fabrikbestyrer og Mester.
- Müller, Tage C., Sognepræst.

Præstø.

Hr. Badstüber, P., Procurator.
- Hagerup, F. S. W., Overkrigscommissair, Toldinspecteur.
- Møller, J., Cancelliraad, Byefoged.
- Spetoft, N. B., Sognepræst.

Kjøge.

Hr. Erichsen, J., Procurator.
- Friderichsen, M., Overauditeur, Borgemester.
- Møller, C., Toldkasserer.
- Roeskilde, T. D., Sognepræst.
- Westergaard, C. C., Districtschirurg.

Andre Steder i Sjælland.

Hr. Aagaard, Proprietair til Iselinge.
- Aldewelt, C., Sognepræst til Blovstrød.
- Bibow, W. v., Oberst, til Pedersborg.
- Bredahl, C., Eier af Damsgaard.
- Edsberg, T., Sognepræst til Svallerup.
- Galskiøt, Th. M. B., Sognepræst til Hyllested.
- Geelmuyden, Skolelærer, i Græse.
- Groth, Kirkesanger i Kastrup.
- Hagen, Proprietair til Hovdinggaard.
- Harbou, W. F. v., Kammerherre.
- Jessen, J. A., Proprietair til Marienborg.
- Johnsen C., E., Sognepræst til Borup.
- Jürgensen, J., Candidatus Theologiæ, Institutbestyrer i Gladsaxe.
- Kattrup, J., Sognepræst til Udbye.
- Kopp, H. D., Sognepræst til Græse.
- Lakiær, P. J., Sognepræst til Sverdborg.

Hr. Lang, Th., Sognepræst til Spjellerup.
- Lillienschiold, H. v., Kammerherre, til Nebbegaard.
- Lyngbye, H. C., Sognepræst til Søeborg og Gilleleie, M. N. O. S.
- Meldal, C. A., Sognepræst til Kallehauge.
- Monrad, L. W., Sognepræst til Karrebek.
- Petersen, L., Kirkesanger i Tostrup.
- Rønne, B. F., Sognepræst til Kongens Lyngbye.
- Reedz-Thott, Otto, Baron til Gaunøe.
- Schrøder, Forvalter, paa Svenstrup.
- Schønning, P., Procurator, i Fredriksfund.
- Smith, M., Justitsraad, paa Bekkeskov.
- Stampe, Holger Baron af, til Stampenborg, Kammerherre, Commandeur, Capitain, R. D.
- Stjernholm, Degn, i Aarbye.
- Teilmann, J. C., Sognepræst, til Tostrup.
- Tryde, E. C., Sognepræst til Glomsøe.
- Tønder, C., Proprietair til Hovelsegaard.
- Wanting, A., Sognepræst til Esbanderup.
- Wassard, J., Lieutenant, Eier af Marienlyst.
- Weile, S. R., Sognepræst til Græsted.

Det kongl. Stift Walløe.
Wemmetofte adelige Frøkenkloster.

Bornholm.

Rønne.

Hr. Bohr, P. G., Rector.
- Hoffmann, P. O., Oberstlieutenant, Commandant, R. D., D. M.
- Sonne, F., Artillerie-Lieutenant.
- Westh, H., Adjunct.

Nexøe.

Hr. Arboe, N. P., Overauditeur, Byefoged.
- Heggelund, H. F., Toldbetjent.
- Sonne, H. J., Strandingscommissair.
- Winsløw, L., Præst.

Andensteds paa Øen.

Hr. Anders Jensen, Bonde, i Bodilsker Sogn.
- Koefoed, M., Artillerie-Capitain.
- Koefoed, P., Artillerie-Capit., paa Smørengegaard.
- Petersen, H., Kammerraad, Inspecteur.
- Schow, E. H., Skolelærer, i Bodilsker.

Samsøe.

Hr. Bay, S., Birkedommer.
- Hansteen, N. L., Sognepræst til Tranberg.
- Henckel, A., Amtsprovst.
- Knudsen, Inspecteur ved Grevskabet.
- Ole Jensen, Fæstebonde, i Haarmark.

Fyens Stift.

Odense.

Hr. Andersen, B., Corporal ved Fyenske Regt. lette Dragoner.
- Andersen, H., Corporal ved Fyenske Regt. lette Dragoner.
- Andresen, J. C., Herreds-Fuldmægtig.
- Bekker, H. W., Amtsforvalter.
- Benzon, Jens, Kammerherre, Amtmand.
- Eerslew, L. P., Corporal ved F. R. l. Dragoner.
- Falbe, C. A., Justitsraad, Herredsfoged.
- Friestedt, P., Cancellieraad, Herredsfoged.
- Hagenstrøm, J., Kjøbmand.
- Hansen, J., Corporal ved F. R. l. Drag.
- Hansen, J. C. L., Corporal ved F. R. l. Drag.
- Helweg, H. J., Dr. Med. Districtschirurg.
- Høegh Guldberg, C. v., Oberst af F. R. l. Drag., R. D., D. M., M. N. O. S.
- Ivarsen, H. F., Corporal ved F. R. l. Drag.
- Krejdal, A., Adjunct, M. N. O. S.
- Mader, C. A., Corporal ved F. R. l. Drag.
- Martens, C. F., Qvarteermester ved F. R. l. Drag.
- Max, E., Skolediscipel.
- Milo, J., Boghandler, 2 Exempl.
- Møller, J. J., Justitsvagtmester ved F. R. l. Drag.
- Stokfleth J. G. v., Capit. af Veicorpset.
- Strøyberg, C., Cand. Pharm.
- Sørensen, B., Vagtmester ved F. R. l. Drag., D. M.

Fyens Militair-Bibliothek.

Nyborg.

Hr. Bagger, H., Skolediscipel.
- Jørgensen, B., Skolediscipel.
- Lønborg, C. v., Oberst, Commandant, R. D., D. M., M. N. O. S.

Hr. Moltke, v., Kammerjunker, R. D.
- Mûlertz, A. F., Dr. Phil., Overlærer, R. R. O. S.

Svendborg.

Hr. Rohmann, J. L., Cand. Theol.

Assens.

Hr. Benzon, C., Kammerraad, Amtsforvalter.
- Raffenberg, Farver.
- Torsleff, L. C., Lærer ved Borgerskolen.

Middelfart.

Hr. Hvalsøe, J., Gjæstgiver.
- Iversen, P., Klokker.

Steenløse og Fangel Sogne.

Hr. Berg, Proprietair til Lindved.
- Neeos, C., Sognepræst.
- Christen Hansen, Selveierbonde, Sognefoged.
- Christen Rasmussen, Selveierbonde.
- Mads Hansen, Selveierbonde.
- Schønberg, S. F., Degn.
- Wiibøge, Skolelærer.

Rudkjøbing.

Hr. Blom, G., Krydsinspecteur.
- Boesgaard, H. J. T., Procurator.
- Gebhard, J. C., Krigsassessor, Districtslæge.
- Kanneworff, J. F., Cand. Theol.
- Seerup, P. A., Cand. Pharm.
- Voigt, J. P., Toldkasserer.

Ærøe.

Hr. Isbøy, H. F., Skolelærer, i Marstal.
- Schaarup, N., Sognepræst til Marstal.

Andre Steder i Stiftet.

Hr. Bille Brahe, P., Greve af, til Grevskabet Brahesminde, Kammerherre, Major, R. D.
- Bondesen, S., Huuslærer paa Norbek.
Hs. Exc. Hr. J. v. Bülow, til Sanderumgaard, Geheime-Conferentsraad, R. E., St. D., D. M., C. R. O., Æresmedlem af R. O. S.

Hr. Demant, Orgelbygger, i Dalum.
- Evers, Forvalter paa Wedelsborg.
- Gerstenberg, H. W., Kammerraad, Toldforvalter, i Elmshorn.
- Grønvald, J., Degn til Allesøe og Næsbyehovedsbrobye, D. M., M. N. O. S.
- Gyldendal, C., Sognepræst, i Hoierup.
- Hans Jensen, Hestehandler og Gaardmand i Saltofte.
- Hansen, N., Forpagter paa Oregaard.
- Jensen, H., Forvalter paa Skjoldemose.
- Krarup Skoles Bogsamling.
- Lemming, Proprietair til Pilegaard.
- Leth, F. J., Etatsraad, til Aalykkegaard.
- Müller, N., Sognepræst til Huusbye.
- Rasmussen, N., Degn, i Saltofte.
- Ryberg, J. C., Etatsraad, paa Frederiksgave, R. D.
- Schønemann, C. W., Cand. Pharm., i Elmshorn.
- Trolle, Eier af Næsbyehoveds Mølle.
- Wedell, W. H., Greve til Wedelsborg, Kammerherre.
- West, J., Krigsraad, til Sletterødgaard.

Laalands og Falsters Stift.

Hr. Dam, Institutbestyrer, i Nakskov.
- Møller, R., Stiftsprovst, Dr. Theol. og Phil., Sognepræst i Kjøbelev, R. D.
- Nannestad, N. C., Sognepræst til Utterslev.

Aalborg Stift.

Aalborg.

Hr. Bjering, F. v., Lieut. af 3. Jydske Infanterie-Regiment.
- Bonnivet, G. v., Lieutenant.
- Claudi, C. W., Dr. Theol., Sognepræst.
- Gedde, C. W. v., Lieut. af 3. Jydske Inf. Regt.
- Grüner, C. F. v., Major af 3. Jydske Inf. Regt.
- Hammond, J. v., Oberstlieutenant ved 3. Jydske Inf. Regt.
- Hegermann, D. W. v., Major af 3. Jydske Inf. Regt.
- Henneberg, R., res. Capellan.
- Johnsen, S., Apotheker.
- Mansa, P. G., Lieut., Postforer.
- Moltke, E. P. L. v., Stiftamtmand, Kammerherre, R. D., M. R. O. S.

Hr. Nnegaard, Toldfuldmægtig.
- Ovens, C. v., Pr. Lieut. Adjutant ved 3. Jydske Inf. Regt.
- Sames, H. F. L. ..., Oberst, Chef for 3. Jydske Inf. Regt., R. D.
- Satterup, L. P. v., Premier Lieut. af 3. Jydske Inf. Regt.
- Schleppegrell, F. A. v., Capit. af 3. Jydske Inf. Regt.
- Sidelmann, H. J. v., Premier Lieut. af 3. Jydske Inf. Regt.
- Strandgaard, M., Justitsraad, Toldinspecteur, R. D.
- Tauber, E., Rector.
- Thorbrøgger, S. T., Toldkasserer.
- Westergaard, J. A., Districtschirurg.
- Øllgaard, H., Examin. Juris.

Nykjøbing paa Morsøe.

Hr. Calundann, Sagfører.
- Faartoft, N., Kjøbmand.
- Krosing, J. C., Fuldmægtig.
- Nørgaard, J. C., Districtschirurg.
- Rummelhoff, J. C. H., Cancellie-Assessor.
- Sabroe, S. L., Lærer ved Borgerskolen, D. M.
- Schade, C., Provst.

Seierslev Sogn paa Morsøe.

Hr. Christen Andersen, Bonde.
- Knakkergaard, A. C., Skolelærer.
- Mikkel C. Kalhave, Bonde.
- Sommer, N., Sognepræst.

Thisted.

Hr. Agerbek, H., residerende Capellan.
- Faye, E., Byefoged.
- Faye, G., Amtmand, R. D., D. M., M. R. O. S.
- Fischer, C. de, Overauditeur, Herredsfoged.
- Thagaard, L., Justitsraad.
- Wittendorff, A. J., Krigsraad, Districtslæge.
Thisteds Bibliothek.

Andre Steder i Stiftet.

Hr. Asmussen, J. J., Sognepræst til Albek.
- Brinholt, C., Proprietair til Damsgaard.
- Hansen, S. D., Sognepræst til Alsted.
- Høeg, A., Sognepræst til Uggilt.
- Jens Casper, Proprietair til Lindet.

Hr. Josem, E. N., Sognepræst til V. og W. Assels.
- Juel, N., Procurator, paa Overgaard.
- Kaalund, A. P., Sognepræst.
- Koefoed, H. G., Overauditeur, Byefoged i Ribe.
- Nyboe, B., Sognepræst til Taarning.
- Røst, S., Sognepræst til Aasted.
- Sørensen, J. C., Sognepræst til Gunderhaa.
- Weise, J. B., Sognepræst til Harritslev.

Viborg Stift.

Viborg.

Hr. Bahnson, B. C., Krigsraad, Branddirecteur.
- Bülow, F. F. W. v., Kammerjunker, Herredsfoged.
- Dorph, N. W., Overlærer, M. N. O. S.
- Erslev, W., Overlærer.
- Friis, J., Sognepræst.
- Guldberg, P., Kjøbmand.
- Gundelach, F. C., Cancelliraad, Borgemester.
- Hansen, H. V., Postmester.
- Haubroe, Brænderi-Bestyrer.
- Jespersen, J., Etatsraad, Justitiarius i Landsoverretten, R. D.
- Just, A. F., Kammerraad, Bogtrykker.
- Jørgensen, S., Etatsraad.
- Lind, J. G., Lic. Med., Stiftsphysicus.
- Lund, D. P., ordin. Catechet.
- Møller, C., Landsoverrets Procurator.
- Nyboe, Landsoverrets Procurator.
- Undall, L. C., Capitain.
- Weihe, C. E., Krigsraad, Districtslæge.

Thorning og Lysgaard Sogne.

Hr. Blicher, N., Pastor emeritus.
- Keller, J., Strømpehandler.
- Kirkegaard, S. S., Kirkesanger.
- Mønsted, M., Kirkesanger.

Andre Steder i Stiftet.

Hr. Holst, O. L., Sognepræst i Nørbek.
- Juul, Justitsraad, til Viskum, (2 Exemplarer).
- Kjerulf, L., Sognepræst til Frederiks tydske Menighed paa Ahlheden.
- Preetzmann, J. v., Kammerjunker til Himmestrup.
- Spang, P. J., Sognepræst.

Aarhuus Stift.

Aarhuus.

Hr. Blache, H. H., Overlærer.
- Brückman, Vagtmester ved Hans Kgl. Høihed Prinds Ferdinands Regt. lette Dragoner.
- Bull, N. R., Justitsraad, Toldinspecteur, M. N. O. S.
- Clementsen, J., Justitsraad, Toldkasserer.
- Elmqvist, A. F., Overkrigscommissair, Bogtrykker.
- Francke, J. S., pract. Læge.
- Kahr, J., Chordegn.
- Müller, H.
- Nielsen, Procurator.
- Seidelin, D. N. D., Dr. Juris, Herredsfoged.
- Scholten, D. A. v., Oberst.
- Soetmann, Vagtmester ved Hans Kgl. Høihed Prinds Ferdinands Regt. lette Dragoner.
- Wildenradt, J. P. v., Oberst, Commandeur for Hans Kgl. Høihed Prinds Ferdinands Regt. lette Dragoner.

Hr. Willemoes, F. W., Dr. Med., Justitsraad, Stiftsphysicus.

Officeer-Bibliotheket ved Hans Kgl. Høihed Prinds Ferdinands Regt. lette Dragoner.

Randers.

Hr. Brock, A. H. v., Oberst, Toldinspecteur, R. D.
- Faber, C. F. S. v., Prem. Lieut. af Jydske Regt. lette Dragoner.
- Funck, F. C. v., Major af Jydske Regt. lette Drag.
- Fønss, H. M. v., Ritmester af J. Regt. lette Dragoner.
- Hincheldey, H. B. v., Lieut. af Jydske Regt. lette Dragoner.
- Holstebroe, J. P., Vagtmester og Gymnastiklærer ved Jydske Regt. lette Dragoner.
- Honnens, J. J. v., Prem. Lieut. af Jydske Regt. lette Dragoner.
- Klubien, B. B. P. v., Artillerie-Lieutenant.
- Olsen, Amtsfuldmægtig.
- Oxenbøll, M., Overauditeur, Regimentsqvartermester og Auditeur ved Jydske Regt. lette Dragoner, M. N. O. S.
- Rantzow, F. W. v., Greve, Lieutenant.
- Schaarup, Corporal ved Jydske Regt. lette Dragoner.

Hr. Simonsen, H. B., Oberst, Chef for Jydske Regt. lette Dragoner.
- Simoni, J. C., Adjunct.
- Sønnichsen, H. v., Ritmester af Jydske Regt. lette Draganer, R. D.
- Trap, M. H., Kjøbmand.
Randers lærde Skoles Bibliothek.

Skanderborg.

Hr. Blichfeldt, J. D., Politierets Assessor, Byefoged.
- Fastrup, O. A., Vagtmester ved Hans Kgl. Høihed Prinds Ferdinands Regt. lette Dragoner.
- Grill, M. H., Districtschirurg.
- Holck, F. C. E., Consumtionsforvalter.
- Laurberg, P., Præst.
- Schow, A., Postmester.
- Seidelin, D., Apotheker.
- Søegaard, E., Kjøbmand.

Horsens.

Hr. Bernth, L. A., Justitsraad, Herredsfoged, M. N. O. S.
- Faber, F., Regimentsqvarteermester og Auditeur ved Slesvigske Cuirasseer Regt.
- Flindt, J., Oberst, Kammerherre, Chef for Slesv. Cuirasseer Regt., R. D., R. af Ord. pour le merite militaire.
- Fuglslev, Skolelærer.
- Lillienskiold, C. G. v. Kammerjunker.
- Lillienskjold, A. C., Premier Major ved Slesv. Cuirasseer Regt.
- Rosen, F. C., ord. Catechet.
- Rosing, U. F., Sognepræst, R. D.
- Storm, B., Adjunct, M. N. O. S.
- Worm, O., Rector, Professor, R. D.

Veder og Malling Sogne.

Hr. Baden, Skolelærer i Aistrup.
- Mohr, J. H., Forvalter paa Gothaab.
- Munch, P., Sognepræst.
- Sørensen, E., Skolelærer.

Raarup Sogn.

Hr. Bechmann, L. G., Consistorialraad, Sognepræst.
- Glud, N., Forpagter paa Møgelkjær.
- Hans J. Hansen, Bonde i Kleis.
- Jens Jensen, Sognefoged
- Jørgen Olesen, Gaardfæster i Raunholdt.

Hr. Munch, G. H., Krigsraad, til Kalsbal.
- Serritsløv, Degn.

Andre Steder i Stiftet.

Hr. Basse, N. F., Sognepræst til Hammel.
- Baudissin, C., Greve af, til Hovedgaard.
- Becker, Proprietair til Thynsbek.
- Birch, J. H., Sognepræst til Withen.
- Blicher, S. S., Sognepræst til Spentrup.
- Bruun, S. W., Sognepræst til Koustet.
- Glud, Exam. Juris, paa Jensgaard.
- Harpøth, S. T., Sognepræst i Falslev.
- Jessen, J., Sognepræst til Regen.
- Juel-Wind-Frys, C., Lehnsgreve til Frysenborg.
- Juel-Wind-Arenfeldt, B., til Stamhovedgaard, Kammerherre, Oberst.
- Momme, O. P., Sognepræst til Gammelbye.
- Pingel, C. N., Sognepræst til Dover.
- Plesner, M., Sognepræst til Glud.
- Plesner, C. B., i Ørsted.
- Rantzau, C., Greve til Rosenvold.
- Rosenkrantz, J., Baron, til Sophiendal.
- Saabye, E., Sognepræst til Ladina.
- Sehestedt, J., Capitain, til Thestrup.
- Tommesen, J. L., Commerceraad, paa Frysenborg.
- Vogelius, J. M., Sognepræst til Klovborg.
- Willesen, C., Kammerraad, til Marienborg.
- With, J. P., Assessor, Herredsfoged, M. N. O. S.

Ribe Stift.

Ribe.

Hr. Hansen, H. J., Overlærer, M. N. O. S.

Veile.

Hr. Schmidten, F. C. v., Ritmester af Slesvigske Cuirasseer Regt., M. N. O. S.
- Worsaae, J., Amtsforvalter.

Fredericia.

Hr. Bache, Skolelærer.
- Castonier, D. v., Lieut. af Fyenske Inf. Regt.
- Christensen, Contoirist.
- Discher, A., Møller.
- Dræbye, J. C., Justitsraad, Byeskriver.
- Priess, G. C. v., Capitain, Regimentsqvarteermester ved Fyenske Inf. Regt., M. N. O. S.

Hr. Kahbek, J. L., Cancellie Assessor, Byefoged.
- Salomonsen, J., Klædefabrikant.

Kolding.

Hr. Blichert, P. A., Consistorial-Assessor, Sognepræst.
- Bryndum, A., Adjunct.
- Estrup, C., Justitsraad, Borgemester.
- Fibiger, P. G., Rector.
- Krogh, C. J., Justitsraad, Toldinspecteur.
- Limskou, P., Cancelliraad, Postmester.
- Meitzner, B. C. v., Lieut. af Holstenske Landseneer Regt.
- Plessen, G. L. v., Major af Holstenske Landseneer Regiment.
- Plough, C. J., Adjunct.
- Stockfleth, N. W. v., Capit. af Veicorpset.

Fanøe.

Hr. Clausen, H. C., Sognepræst til Nordbye.
- Greibe, F. W., Districtschirurg.
- Winckler, N. M., Capitain, Branddirecteur.

Andre Steder i Stiftet.

Hr. Gade, P. H., Sognepræst til Skanderup.
- Hveysel, L., Sognepræst paa Romøe.
- Junghans, C. F., Sognepræst til Andst og Gjesten.
- Sabroe, A. S., Consistorial-Assessor, Sognepræst til Sønder-Bork.
- Walther, J., Sognepræst til Vallum.

Slesvig.

Haderslev.

Hr. Bülow, C. W. v., Oberst, Kammerherre, Chef for Holstenske Landseneer Regt. R. D.
- Deichmann, C. F. v., Lieut. af Holstenske Landseneer-Regt.

Slesvig.

Hr. Benicken, J. C., Justitsraad, Stadsecretair.
- Foltmar, F. W. v., Premier-Lieut. og Adjutant ved Liv-Regt. Cuirasseer.
- Jasper, L. H., Justitsraad.
- Jensen, C. F. v., Capitain af Slesvigske Inf. Regt., Forstander for Garnisonsskolen.

Hr. Jochims, C., Justitsraad.
- Kierulf, C. F. L. v., Premier-Lieut. af Sl. Inf. Regiment.
- Kindt, C. A. L. v., Premier-Lieut. af Sl. Inf. Regt.
- Lachmann S. v., Capitain, Regiments-Qvarteermester ved Sl. Inf. Regt., M. N. O. S,
- Moltke, F. V. v., Oberst ved Sl. Inf. R., R. D.,
- Reinhardt, C, G. v., Capit. af Jydske Jæger-Corps.
- Suhr, J. N. v., Premier Lieut. af Sl. Inf. Regt.
Slesvigske-Infanterie-Regiments Bibliothek.

Andensteds i Hertugdømmet.

Hr. Petersen, M., Cand. Theol., paa Freienwillen.

Holsteen.

Rendsborg.

Hr. Brackel, A. N. J. v., Oberst, R. D.
- Gerstenberg G. A. W. v., Major af Artillerie-Corpset, R. D., R. af Æreslegions O.
- Hinck, H. C. v., Oberstlieut. af Oldenborgske Inf. Regt. R. D.
- Jess, M. v., Oberstlieut. af Old. Inf. Regt., R. D.
- Kauffmann, H. N. G. v., Capit. af Holstenske Inf. Regt.
- Koye, F. C. v., Capit. af Artillerie-Corpset, R. D.
- Krebs, C. E. v., Capit. af Artillerie-Corset.
- Hans Durchl. Hr. Ludvig, Prinds af Witgenstein, Oberstlieutenant, C. D.
- Løvenfeldt, C. F. v., Lieut. af Holst. Inf. Regt.
- Michaelsen, C. v., Major af Holst. Inf. Regt.
Hs. Exc. Hr. T. G. v. Schlaubusch, Geheime Conferentsraad, Amtmand, St. D., D. M.
Hr. Wagner, F. C. v., Oberstlieutenant.
- Wenck, G. C. v., Lieut. af 3die Jydske Inf. Regt.

Kiel.

Hr. Falk, N. N., Dr. og Prof. Juris, R. D., M. N. O. S.
- Lihme, F. v., Major af Lauenb. Jæger-Corps.
- Michelsen, S. J. v., Premier-Lieut. af Lauenborgske Jæger-Corps.
- Scheuermann, W., Student.
Det Lauenborgske Jæger-Corps's Bibliothek.

Glückstadt.

Hr. Ahlefeldt C. C. v., Greve, Kammerherre.
Hans Exc. Hr. C. L., Baron af Brockdorff, Geheime-Conferentsraad, Kanzler, St. D., D. M.
Hr. Destinon, F. G. A. v., Oberst af Dronningens Liv-Regt.
- Feldmann, C.,
- Irminger, H. W. H. v, Capit. af Holstenske Inf. Regt.
- Jebsen, Conrector.
- Leschly, J. v.; Oberst, Chef for Dronningens Liv-Regt., C. D., D. M.
Dronningens Liv-Regiments Bibliothek.

Itzehoe.

Hr. Bøtger, D. H., Etatsraad, Borgemester.

Andensteds i Hertugdømmet.

Hr. Marr, C. C. L., Kammerraad, Toldforvalter i Holtenau.

Færøerne.

Thorshavn.

Hr. Christian Jacobsen, Handelsbetjent..
- Davidson, Jens, Amtscontoirist, M. N. O. S.
- Gad, C. P., Præst.
- Gorm, J P., Sorenskriver.
- Joen Joensen Saxen, kgl. Handelsbetjent.
- Løbner, E. M. G. v., Amtmand, Commandant, R. D.
- Mads Eriksen Berg, Commandeersergeant.
- Mads Hvads Mørch, Handelsforvalter.
- Magnus Jacobsen, Skolelærer.
- Mejer, H. W., Landfoged.
- Niels Skaale, den kongl. Handels Hosetager.
- Rasmus Müller, Sysselmand.
- Zacharias Olsen, Handelsbetjent.

Vestmannhavn.

Hr. Joen Paulsen, Kongsleilænding.
- Johannes Johannesen, Kongsleilænding.
- Jon Gudmundsen Efferøe, Regnskabsfører.
- Ole Joensen, Selveierbonde.
- Ole Thomsen, Kongsleilænding.
- Paul Michelsen, Selveierbonde.
- Thomas Zacariasen, Kirkesanger.

Andensteds paa Strømøe.

Hr. Jacob Jacobsen, Kongsleilænding, i Leinum.
- John Johnsen, Kongsleilænding, i Haldersvig.
- Niels Peter Egholm, Kongsleilænding, i Kvalvig.
- Thomas Michael Johannesen, Kongsleilænding, i Kvalvig.

Suderøe.

Hr. Jacob Jacobsen Tofte, Kongsbonde i Vaag.
- Jesper Joensen, Odelsmand, i Frodebøe.
- Morten Danielsen, Kongsbonde i Ørdevig.
- Ole Evensen, Sysselmand, i Kvalbøe.
- Peder Larsen, Kongsbonde, i Porkerie.
- Poul Midjord, Odelsmand, i Vaag.
- Schrøter, J. H., Pastor emeritus.
- Niclas Joensen, Kongs- og Odels-Bonde, i Frodebøe.

Andensteds paa Øerne.

Hr. Guttorm Jacobsen, Kongsleilænding, i Kvannesund.
- Jacob Jacobsen, Kongsleilænding, paa Trollenæs.
- Jacob Jensen, Kongsleilænding, i Myggenæs.
- Ole Johannesen, Kongs- og Odels-Bonde, i Dal paa Sandøe.
- Samuel Jacob Weyhe, Sysselmand, i Solmunde, (8 Exempl.).
- Samuel Michael Matras, Sysselmand, i Nordøre.
- Stephen Joensen, Kongsleilænding og Kirkeværge, paa Kunøe

Island.

Hr. Bech, C. N, Handelsfactor paa Eskefjord, M. N. O. S.
- Bonnesen, J. J., Krigscancelliesecretair, Syssel-mand, paa Welle.
- Hoppe, P. F. v., Stiftamtmand.
- Stephensen, M., Dr. Juris, Conferentsraad, Justitiarius i Landsoverretten, M. N. O. S.
- Ørum, C. C., Handelsfactor paa Berefjord.

Grønland.

Hr. Kragh, P., Missionair til Egedesmindes og Godhavns Missioner.
- Rosing, H., Exam. Juris, ved Logen Godhavn.

Norge.

Aggerhuus Stift.

Christiania.

Hr. Aabel, N. F., Stud. Theol.
- Arntzen, C., Cand. Juris.
- Aubert, L., Cand. Philos.
- Aubert, B. d', Generalmajor, R. D., C. S. O.
- Balchen, T., Student.
- Basſøe, P. F., Stud. Theol.
- Berg, J. C., Justitiarius i Stiftsoverretten, R. N. O.
- Biørnskov, B. C., Student.
- Bjerregaard, H. A., Høiesterets Advocat.
- Blich, J. C., Capitain i det Norske Gevb. Jæger-Corps.
- Broch, T., Capit. af Ingenieur-Brigaden.
- Bugge, F. M., Student.
- Bull, D., Student.
- Bull, N. O., Student.
- Buschmann, J. M., Bankſecretair.
- Clausen, Universitets-Instrumentmager.
- Collett, F. J., Stud. Juris.
- Debes, J. P., Høiesterets Aſseſſor, R. N. O.
- Døderlein, Chr., Overlærer.
- Engelbreth, F. Hald., Student.
- Faugstad, Student.
- Faye, A., Studioſ. Theol.
- Faye, G., Student.
- Finne, E., Cand. Juris.
- Gamborg, J. C., Lieut. ved det Hallingdalske Corps.
- Gjør, F., Stud. Theol.
- Glükstad, C. F., Cand. Juris.
- Halvorſen, J., Student.
- Hansſon, C., Student.
- Harbitz, Stud. Theol.
- Hersleb, S. B., Prof. Theol., R. W. O.
- Heyerdahl, F., Stud. Theol.
- Holmboe, H., Overlærer.
- Holmboe, H. P., Stud. Theol.
- Holst, P., Adjutant ved Feltartillerie-Corpſet.
- Keyser, J. R., Stud. Theol.
- Kierulf, C., Major, Artillerie-Intendant.
- Koren, W. T., Stud. Theol.

Hr. Lassen, A., Overlærer.
- Lerche, J., Stud. Theol.
- Linstow, H. D., Brigade-Auditeur.
- Lyche, C. A., Stud. Theol.
- Maschmann, H. H., Professor, R. W. O.
- Munthe, G., Capitain, Lærer ved Krigsskolen.
- Møller, P. M., Lector i Philosophien.
- Nicolausen, J., Student.
- Olsen, O., Stud. Theol.
- Platou, L. Stoud, Statssecretair, Professor, R. D., R. N. O., M. N. O. S.
- Ramm, Capitain, R. S. O.
- Robert, Cæsar, Cand. Pharm.
- Roosen, J. C., Ingenieur-Lieut.
- Schjøtt, O., Student.
- Schnitler, P., Student.
- Schultz, H. C. F., Student.
- Selmer, J., Capit., Landinspecteur, i Opsloe.
- Sigwardt, M., Student.
- Smith, C. F., Student.
- Stang, F., Student.
- Stenersen, S. J., Prof. Theol.
- Storm, F., Stud. Theol.
- Strømsøe, H., Student.
- Sverdrup, M., Student.
- Sylow, Th., Lieut. af Cavallerie-Brigaden.
- Thome, J. J., Oberstl. og Corpschef, R. S. O.
- Tønder, F. C., Ingenieur-Lieut.
- Vibe, J., Ingenieur-Lieut.
- Vibe, L., Cand. Philos.
- Vogt, N., Cand. Theol.
- Wolff, S., Stud. Theol.
Universitets Bibliotheket.
Det Deichmanske Bibliothek.

Frederiksværn.

Hr. Brunius, Sproglærer.
- Friderichsen, M., Søe-Capitain-Lieut., R. S. O.
- Handberg, J., Capit., R. S. O.
- Holtermann, Søe-Lieut.
- Horn, H. J., Søe-Capitain-Lieut.
- Knap, Søe-Premier-Lieut.
- Lous, C. C., Søe-Capitain, R. S. O.
- Müller, J. N., General Adjutant, Commandeur-Capit. i Marinen, R. D., R. S. O.

Hr. Nørregaard, Lieutenant.
- Pappe, F. W., Lærer ved Søecadet-Instituttet.
- Poulsen, Søe-Lieutenant.
- Thrane, P., Søe-Lieutenant.

Laurvig.

Hr. Bruun, J. C., Kjøbmand.
- Bryn, T., Byefoged.
- Clasen, H. C., Brigadelæge.
- Finne, H., Lieutenant.
- Heiberg, Overchirurg, Kjøbmand.
- Hysing, A., Overlærer.
- Sartz, Provst.
- Schrøder, J., Lieutenant.
- Vagel, L., Major, Toldinspecteur.
- Wetlesen, H. J., Ingenieur-Major.
- Wiese, J. H., Søe-Capitain, R. S. O.

Porsgrund.

Hr. Bendixsen, F., Kjøbmand.
- Boyesen, P., Skipper.
- Bruun, Chr., Kjøbmand.
- Gasmann, J., Kjøbmand, kgl. Storbritannisk Vice-Consul.
- Halling, Sognepræst.
- Kinaae, Paul, Kjøbmand.
- Müller, Carl, Kjøbmand.
- Møller, N. B., Bergcandidat.
- Thomsen, Th., Klokker.
- Trosdahl, M. C., Apotheker.
- Wessel, J., Sorenskriver.

Skien.

Hr. Aal, N., Statsraad, R. D., R. N. O.
- Blom, Andreas, Borger.
- Cappeln, D. v., Kjøbmand.
- Cappeln, Did. v., Kjøbmand.
- Hielm, C., Procurator.
- Müller, J., Skipper.
- Noord, Niels Christ.
- Plesner, Nic., Kjøbmand.
- Taralsen T., ordineret Catechet.

Andre Steder i Stiftet.

Hr. Arntzen, A., Sorenskriver i Soløer, R. W. O.
- Fabricius, J. S., Viceadmiral, R. D., St. S. O., paa Opbakken.

Hr. Løvenskiold, N. & F., Ejere af Bolvigs Jærnværk.
- Løvenskiold, E., Cavallerie-Lieutenant, paa Fossum.
- Lund, C., Kirkesanger i Gjerpen.
- Munck, E., Sognepræst til Gjerpen.

Christiansands Stift.

Christiansand.

Hr. Aamodt, N., Lieutenant, Exam. Juris.
Hans Ex Hr. C. D. Arenfeldt, General-Lieutenant, R. D., St. S. O.
Hr. Brock, O. Chr., Capitain, Skattefoged, R. D.
- Fangen, C. W., Artillerie-Capitain, R. S. O.
- Juglberg, Premier-Lieutenant.
- Heyerdahl, G., Artillerie-Capitain.
- Johnson, Ingenieur-Lieutenant.
- Luno, M., Premier-Lieutenant.
- Munch, J. St., Biskop, R. N. O.
- Møllerup, Lieutenant.
- Thilesen, Premier-Lieutenant.
Det militaire Garnisons Bibliothek.

Stavanger.

Hr. Bahr, T., Kjøbmand.
- Cederbergh, A., Malermester, Herbergerer.
- Engelschiøn, E. A., Procurator.
- Faust, J. H., Vagtmester.
- Helliesen, O., Borgerlieutenant, Kjøbmand.
- Houe, Peder, Kjøbmand.
- Jacobsen, C. F., Kjøbmand.
- Knivsberg, J., Kjøbmand.
- Køhler, J. A., Kjøbmand.
- Lange, A., residerende Capellan.
- Løvdahl, O., Toldkasserer.
- Lassen, C., Mægler.
- Schanchejonasen, G., Kjøbmand.
- Schiøtz, E. H., Sorenskriver.
- Smith, M., Major, Søe- og Land-Krigscommissair, R. S. O., hædret med Kong Carl Johans norske Kronings Medaille, M. N. O. S.
- Stang, L. L., Sorenskriver.
- Sundt, H. G. B., Kjøbmand.
- Sømme, A., Kjøbmand.
- Terchelsen, Kjøbmand.

Hr. Wekzin, J. L., Premier-Lieutenant.
- Wiesenhuetter, G. E., Kjøbmand.
- Zetlitz, E. N., Apotheker.

Arendal.

Hr. Aall, Niels W., Kjøbmand.
- Kallwig, M., Kjøbmand.

Andre Steder i Stiftet.

Hr. Aall, J, Eier af Næs Jærnværk, R. D., R. N. O., M. N. O. S.
- Aas, G., Sorenskriver i Vestre Raabygdelauget.
- Aarestrup, P. N., Sorenskriver i Flekkefjord.
- Arneberg, U. F. C., Provst over Raabygdelauget.
- Barth, Capitain, paa Knudsvig.
- Bernhofs, G. C., Sognepræst til Soggendal.
- Bonnevie, A., Consistorialassessor, Sognepræst til Øiestad.
- Böschen, C., Sognepræst til Haaland.
- Dahl, J. R., Sognepræst til Klep.
- Hartmann, J. M., Sognepræst til Lye.
- Hausmann, C. F., Sognepræst til Lund.
- Hiorthoy, H. A., Sognepræst til Hjelmeland.
- Holbye, N. S., Premier-Lieutenant, i Lyngdal.
- Johnson, G., Sognepræst til Østre Moland.
- Jonning, R., Pastor emeritus, i Hellesøen.
- Krogh, F. S., Capitain paa Haagenvig.
- Lassen, P. B., Sognepræst til Evje.
- Licht, J., Sognepræst til Nærstrand.
- Lund, P. L., Provst, Sognepræst til Egersund.
- Lyng, R., Præst til Soledal.
- Løwold, C. R., Sognepræst.
- Ross, H. C., Sognepræst til Vall.
- Tvedt, N. J., Klokker til Evje.
- Weisenberg, Capitain, paa Houschevaag.
- Ørbæk, O., Kjøbmand paa Lillesand.

Bergens Stift.

Bergen.

Hr. Aarsæth, Knud.
- Andersen, M., Skoleholder.
- Bech, D. N., Skolediscipel.
- Berg, Peter.

Hr. Bohr, G., Lærer ved Realskolen.
- Borge, M. J., Lehnsmand.
- Birkeland.
- Brun, J. N., Skolediscipel, (2 Exemplarer).
- Christie, W. F. K., Stiftamtmand, C. N. O.
- Daae, Claus N.
- Dahl, A., Capitain af Bergenske Inf. Brigade.
- Dahl, Hans, Kjøbmand.
- Dahl, M, Prem. Lieutenant af Artillerie-Brigaden.
- Dometius, K. M., Skolediscipel.
- Falsen, C. M., Generalprocureur, Stiftamtmand, C. N. O.
- Falch, A. O., Premier-Lieutenant, R. D., D. M.
- Fritzner, Edv., Adjunct.
- Fritzner, J.
- Glappen, L., Contoirist.
- Gran, Jens, junior, Kjøbmand.
- Grieg, J., Capitain.
- Grieg, J., Skolediscipel.
- Hallager, J., Adjunct.
- Hallager, Th., Boghandler, M. N. O. S.
- Hansen, P., Klokker.
- Heiberg, Marius, Skolediscipel.
- Hveding, J., Skolediscipel.
- Hysing, H. A., Sognepræst.
- Irgens, H. Hartvig.
- Jürgensen, W., Skolediscipel.
- Kobro, J., Skolediscipel.
- Konow, F. L., Skolediscipel.
- Krøger, Assessor.
- Landmark, J.
- Meyer, C., Skolediscipel.
- Meyer, W. F., Farver.
- Midgaard, Niels Mathiesen.
- Moe, Ingebricht Andersen.
- Monrad, G. H., Apothcker, M. N. O. S.
- Munthe, P., Lieutenant af Bergenske Inf. Brigade.
- Møller, O., Skolediscipel.
- Mørch, J. C., Toldkasserer.
- Nicolaysen, Lyder W., Kjøbmand.
- Olsen, A., Byefoged.
- Olsen, H. A., Handelscontoirist.
- Ravn, P., Lieutenant af Bergenske Inf. Brigade.
- Reimers, Catechet.

Hr. Rein, A., Prem. Lieutenant, Adjutant ved Bergenske gev. Musketeer-Corps.
- Reinhardt, C., Lieutenant af Bergensk Inf. Brigade.
- Roggen, V. B., Kjøbmand.
- Rølland, H., Skolediscipel, (2 Exemplarer).
- Schuman, A., Borgerrepræsentant.
- Segelcke, Lieutenant af Cavallerie-Brigaden.
- Silchenstedt, J. A., Skolediscipel.
- Skjoldborg, O. L., Prem. Lieut. af Berg. Inf. Brig.
- Steen, S. M., Skolediscipel.
- Stuwitz, P., Lærer ved Realskolen.
- Sylow, C., Lieutenant af Bergenske Inf. Brigade.
- Synnestvedt, Th. C., Skolediscipel.
- Tavlebo, Ole Mathiesen.
- Throness, Ole, Kjøbmand.
- Todsen, R., Lieutenant af Bergenske Inf. Brigade.
- Vallem, D.
- Voss, Joh. Fr., (2 Exemplarer).
- Voss, J., Skolediscipel.
- Walter, Overkrigscommissair.
- Winding, Conrector.

Eids Præstegjeld i Nordfjord.

Hr. Ingebrigt Andersen Nøstdal, Gaardbruger.
- Ingebrigt Jonson Øvre-Lid, Gaardbruger.
- Johannes Olsen Møklebust, Gaardbruger.
- Kristofer Stefensen, Kaarmand.
- Lars Cristensen Ous, Hovedkirkesanger.
- Nielsen, Niels, Sognepræst.
- Ole Hansen Lund, Gaardbruger.
- Povel Povelsen Nøstdal, Gaardbruger.
- Rasmus Olsen Lid, Gaardbruger.
- Rasmus Olsen Kirkhorn, Annexkirkesanger.
- Rasmus Rasmussen Torvig, Gaardbruger.

Indvigens Præstegjeld i Nordfjord.

Hr. Cammermeyer, J. S., Sognepræst.
- Lund, J. G, Prem. Lieutenant, i Skodden.
- Uchermann, C. B., Regimentsfeltskjær, Districtslæge.

Andre Steder i Stiftet.

Hr. Astrup, O. F., Fuldmægtig.
- Balchen, J. P., Sognepræst til Indre Holmedal.
- Bøgh, C., Sorenskriver i Nordhordlehn.

Hr. Collin, C. S., Prem. Lieutenant, Adjutant ved det Hardangerske Corps.
- Daa, L., Prem. Lieut. af Nordfjordske Musketeer-Corps.
- Daae, J. H., Prem. Lieutenant af Sognske Jæger-Corps.
- Daae, L., Sognepræst i Ladvig.
- Dahl, G. H., Provst over Yttre Sogn.
- Dahl, H. M., Capitain af det Hardangerske Corps.
- Endiesen, R., Foged i Sogn.
- Frimann, P. H., Proprietair til Frimanslund.
- Heiberg, Sognepræst til Selle.
- Heiberg, G. S., Provst over Søndfjord.
- Hertzberg, N., Provst i Hardanger, R. D.
- Hertzberg, P. H., Sognepræst til Kvindherred.
- Hille, L. M., Proprietair til Fresvig.
- Hoff Rosenkrone, C. H., Friherre til Rosendal, (2 Exempl.)
- Holck, Oberstlieutenant, Chef for Søndfjordske Corps.
- Holck, R. R., Capitain af Søndf. Musk. Corps.
- Jensen, O., Lehnsmand for Utværts Skibsrede.
- Jersin, G. B., Sognepræst til Voss.
- Knoph, P. M., Contoirist paa Moldøen.
- Koren, A. v. W. S., Sorenskriver for Hardanger.
- Kürboe, N. C., Foged over Søndz og Nordfjord.
- Landmark, N., Sorenskriver over Søndfiord, R. M. O.
- Leganger, H., Capitain af Bergenske Inf. Brigade.
- Lind, A., Capitain af Nordf. M. Corps.
- Lippe, J. von der, Sognepræst til Skomvig.
- Meidel, C., Capitain, paa Flesche.
- Morken, R. M., Hovedkirkesanger, i Manger.
- Nitter, J., Lehnsmand i Indre Holmedal.
- Norman, P. J., Sognepræst til Legange.
- Pavels, J., Snedker i Gloppen.
- Pavels, P., Provst, Sognepræst til Gloppen.
- Nølting, B., Sognepræst til Graven.
- Schjølberg, H. L., Lieut. af Bergenske Inf. Brigade.
- Wolff J. H., Sognepræst til Manger.

Yttre-Sogns Læse-Selskab.

Trondhjems Stift.

Trondhjem.

Hr. Arentsen, Artillerie-Sergeant.
- Bernhoft, T. B., Skolediscipel.

Hr. Birch, P. H. Generalmajor, R. D., C. S. O.
- Blom, Prem. Lieut.
- Bugge, P. O., Biskop, C. N. O.
- Collin, Artillerie-Lieut.
- Dreyer, P. N., Stadsmægler.
- Falch, Lieutenant.
- Falsen, C., Byefoged, R. N. O.
- Ferry, C. L., Commandeur-Capitain, R. D., R. S. O.
- Frieboe, G. O., Oberstlieut., R. S. O.
- Fritzner, O., Overlærer.
- Geelmuyden, H., Kjøbmand.
- Grabow, Overkrigscommissair.
- Gram, J., S., Grosserer.
- Hagen, Lieutenant.
- Hansen, P. A., Kjøbmand.
- Hegermann, F. C. O., Oberst, R. D., R. S. O.
- Hirsch, R., Prem. Lieut. i Trondh. Nat. Jæger-C.
- Holk, Johan, Kjøbmand.
- Horneman, H., Proprietair.
- Jensen, H. N., Kjøbmand.
- Johannsen, L., Grosserer.
- Kluwer, J. H. B., Kammerjunker, Capitain.
- Knudtzon, C., Consul.
- Krog, P., Prem.-Lieutenant.
- Kühle, F., Artillerie-Capitain.
- Lange, Capitain.
- Lorentzen, Lieutenant.
- Lyng, Exam. Juris.
- Lysholm, J., Kjøbmand, R. D.
- Meincke, H., Grosserer, R. D.
- Meincke, J., Grosserer.
- Menne, H., Boghandler, (5 Exempl.)
- Møller, C., Overlærer.
- Nordenstrøm, Kjøbmand.
- Nægler, E., Oberstlieutenant, R. D., R. S. O.
- Oxholm, J., Bankdirecteur.
- Peterson, M. C., Bankdirecteur.
- Pleym, G. P., Capitain.
- Roll, J., Stiftsoverrets Assessor.
- Roshauw, Capitain.
- Roshauw, J. F., Kjøbmand.
- Sandborg, Lieutenant.
- Sandborg, Søe-Krigscommissair.
- Sandborg, N. O., Kjøbmand.

Hr. Schnitler, S. B., Consul.
- Schultz, N. S., resid. Capellan.
- Schreyner, M. L., Kjøbmand.
- Selmer, C., Kjøbmand.
- Smidt, Kjøbmand.
- Soelberg, E., Stiftsoverrets Procurator.
- Steenhoff, Major.
- Stiboldt, E., Capit. i Trondhj. Inf. Brigade.
- Strøm, H. C., Bjergmester.
- Trampe, A. F., Greve af.
- Trampe, F. C., Greve af, Stiftamtmand, R. D., C. N. O.
- Wedege, Lieutenant.
- Wingaard, H., Grosserer.

Det Kongl. Norske Videnskabers Selskab.

Aafjorden.

Hr. Berg, J., Proprietair.
- Nidaros, L., Lehnsmand.
- Wibe, J. C., Sognepræst.

Bjørnøer.

Hr. Nordmælan, E. O. Olsen, Snedker
- Næss, J. J., Klokker.
- Susemel, A, Handelsmand.
- Wibe, P., N., Sognepræst.

Sælbo Præstegjeld.

Hr. Haldor A. Qvelle, Gaardbruger.
- Hersleb, J. A., Pastor emeritus.
- Nordbye, J. C., Lehnsmand, Forligelses Commissair.
- Peder Andersen, Gaardbruger.
- Peder Erichsen Fuglen, Gaardbruger.
- Peder F. Ryboe, Medhjælper.
- Sessen g, O. J., Sergeant, Gaardbruger.
- Wiederøe, F. U., Sognepræst.

Stadsbøigdens Præstegjeld.

Hr. Brodtkorb, S. D., Justitsraad.
- Rønne, H. N., Provst over Fosen, (2 Exempl.)

Hevne.

Hr. Borch, Krigsraad.
- Frobøse, C. A., Districtslæge.
- Losfius, J., Capitain, Stabsadjutant.

Hr. Losstus, A., Assessor.
- Moe, Peder, Lehnsmand.
- Parelius, R., Sognepræst.

Hitteren.

Hr. Koch, P. A., Proprietair.
- Parelius, R., B., Proprietair og Handelsmand.
- Parelius, R. R., Handelsmand.
- Ræhder, H. H., Lehnsmand.
- Valseth, A., Handelsmand.

Andre Steder i Stiftet.

Hr. Bodom, Th., Sognepræst til Ørland.
- Brodtkorb, F. A., Prem. Lieutenant.
- Brun, D., Prem. Lieut., i Surendalen.
- Eckhoff, C. M., Sognepræst til Nærøe.
- Finkenhagen, L. L., Provst, Sognepræst i Surendalen.
- Hegge, J., Foged over Nummedalen.
- Heyerdahl, H., Sognepræst i Størdalen, R. D.
- Horneman, H., Prem. Lieutenant.
- Krag, H. P. S., Sognepræst til Grong.
- Krogh, H. M., Amtmand, R. D., R. N. O.
- Losstus, H. B., Lieutenant.
- Lund, Capitain.
- Lund, J. G., Exam. Juris, Fuldmægtig, paa Nordmør.
- Mollested, J., Contoirbetjent.
- Müller, Brostrup, i Grongs Præstegjeld.
- Nielsen, O, Lehnsmand for Størdalen.
- Pohlmann Leslie, W., C., Capitain = Lieutenant, i Christiansund.
- Seyersted, F. C., Oberstlieut. i Størdalen, R. S. O.
- Sommerschildt, J., Oberstlieut., Chef for Nordf. Musketeer = Corps, R. S. O.
- Syneståed, H. J. R., Capit., Veimester, R. S. O.
- Thornæs, S. R., Overrets Procurator.
- Wedeke, S. A., Contoirbetjent.

Det Romsdalske Practiske Landhuusholdnings Selskab, (2 Exempl.).
Læseselskabet i Tiisfjords Sogn.
Læseselskabet i Volds Sogn.

Nordlandenes og Finmarkens Bispedømme.

Helgeland.

Hr. Christensen, A. D., Handelsmand, i Huusbye.
- Coldevin, H. E., Krigsraad, paa Dønnesgaard.

Hr. Debes, J. L., Sognepræst til Bodøe.
- Gaarder, P., Provst, Sognepræst til Alstahoug.
- Helgen, J. A., Sognepræst til Ran.
- Holst, C., Exam. Juris.
- Knoff, O. N., Proprietair, i Teraak.
- Krogh, J. A., Sognepræst til Nesne.
- Qvale, C., Sognepræst til Vefsen.
- Schrøeter, W. H., Sognepræst til Bindaln.
- Walseth, P. F., Provst, Sognepræst til Brønøe.
- Winter, J. F., Districtslæge.

Vardøehuus.

Hr. Hansson, H. A., Tolder paa Vardøe.

Andensteds i Stiftet.

Hr. Allan, F., Sognepræst til Ofoten.
- Berg, Gunnar, Provst, Sognepræst til Ibbestad.
- Berg, J. E., Amtmand over Nordlandene, R. N. O.
- Bull, C. Sognepræst til Tranøe.
- Jakelen, C., Kjøbmand, i Bodøe.
- Junghans, B. L., Sognepræst til Skierstad.
- Kildal, Simon N., Provst i Senjen, Sognepræst til Trondenæs og Sand, M. N. O. S.
- Krogh, M. B., Biskop, R. D., C. N. O., i Belsvaag.
- Nørager, Peder, Postexpediteur i Alten.
- Rist, H. H., forhen Sorenskriver i Salten.
- Sanrib, J., Sognepræst til Hamerøe.
- Schielderup, C. A., Sognepræst til Lødingen.
- Schytte, A., Provst i Salten, Sognepræst til Bodøe.
- Stockfleth, N. J. V., Provst, R. D.
- Surland, G. B., Sognepræst til Stegen.

Sverrig.

Stokholm.

Hr. Arwidson, A. J., Dr. Philos.
Hs. Exc. Hr. Greve Claes Fleming, Een af Rigets Herrer, Rigs Marskalk, Præsident i den K. Kammerret, R. og C. af K. M. O., Ordens Canzler.
Hs. Exc. Hr. Greve Jacob de la Gardie, Een af Rigets Herrer, Gen. Lieutenant, R. og C. af K. M. O., Ordens øverste Ombudsmand.
Hr. Porsalund, V., Bibliothecar.

Upsala.

Hr. Atterbom, P. D. A., Adjunct i Philosophie.

Hr. Geyer, E. G., Professor, Ordens Historiograf, M. N. O. S.
- Schrøder, J. H., Docent i Historien og Vice-Bibliothekar, M. N. O. S.
Universitets-Bibliotheket.

Lund.

Hr. Lindfors, A. O., Mag., Prof. i Historie, M. N. O. S.

Helsingborg.

Hr. Lundahl, A. W.
- Olins, A. W.

Rusland.

Hs. Exc. Hr. Greve N. Romanzoff, Statsraad, Keiserdømmets Storcantzler, R. Seraph. Ord., St. Anna Ord. 1ste Cl.

Preussen.

Hr. Busching, J. F., Prof. ved Universitetet i Breslau.
Selskabet for Pommersk Historie og Oldkyndighed i Stettin.
Det Slesiske Selskab for fædrenelandsk Cultur i Breslau.
Den Thüringisk-Saxiske Forening for Oldkyndighed og Oldsagers Bevaring i Halle.

Tydskland.

Hr. Bøhmer, Dr. Phil., Bibliothekar og Archivarius, i Frankfurt am Main.
- Hjort, J. N., kgl. Svensk og Norsk Gen. Consul i Hamborg, R. N. O.
- Schlosser, J. F. H., Dr., Raad, i Frankfurt.
Hs. Exc. Hr. v. Stein, Statsminister.
Det offentlige Bibliothek i Frankfurt am Main.

Nederlandene.

Hr. Visscher, L. G., Professor ved Universitetet i Løven, M. N. O. S.

Storbritannien.

Antiqvarernes Selskab i Newcastle.

Edinborg.

Hr. Gillies, R. P., Advocat.
- Irving, David, Dr. Juris, M. N. O. S.
- Jamieson, Robert, Mag., M. N. O. S.
- Laing, W. & D., Boghandlere.
- Maidment, James, Advocat.
- Repp, Th. G., Bibliothecar, M. N. O. S.
Sir Walter Scott, Baronet, M. N. O. S.
Advocaternes Bibliothek.
Bibliotheket of Writers to his Majesty's Signet.

Italien.

Hr. Ulrich, J. C., Generalconsul i Livorno, R. D.

Grækenland.

Hr. Lusignan, J., Prof. ved det Joniske Universitet paa Corfu, M. N. O. S.

Asien.

Hr. Hansen, P., i Tranqvebar.
- Ivarsen, J., Sognepræst til Zions Menighed i Tranqvebar.
- Voigt, C. W., Underofficeer, i Tranqvebar.
- Wolf, B., Secretair, i Calcutta i Bengalen.

Afrika.

Hr. Graaberg af Hemsø, Dr. Phil., Kgl. Svensk og Norsk Consul i Tripolis, R. W. O., M. N. O. S.
- Knudsen, P., kongl. Dansk Generalconsul i Tripolis.
- Mundt, C., Regimentschirurg, Chirurg paa Kysten Guinea.

Amerika.

Hr. Andrew Lang, R. D., M. N. O. S., paa St. Croix i Vestindien.
- Teilmann, A. C. de, Kammerjunker og Toldforvalter, M. N. O. S., paa St. Croix i Vestindien.
Det Nordamericanske Philosophiske Selskab i Philadelphia.

Da der uden Tvivl gives adskillige Subskribenter, hvis Navne ikke ere opgivne, og desaarsag savnes i denne Liste, saa beder jeg mig derom underrettet, for at deres Navne kunne vorde indførte i den Subscribentliste, som skal føies til eet af de følgende Bind. Ogsaa vil det være mig kjært at modtage de Berigtigelser, nogen maatte kunne meddele til nærværende Liste.

C. C. Rafn.

